

KRONIKA MĚSTA KOLÍNA

ROK 2011 III. - SVĚT

SESTAVIL A NAPSAL - PAVEL POBRÍSLO

OBSAH

III. ČÁSTI KRONIKY MĚSTA KOLÍNA

SVĚT 2011

UDÁLOSTI VE SVĚTĚ

- Leden

.....

str. 1 – 5

1) Maďarsko předseda Evropské unii, 2) Fotografie vraha filipínského politika, 3) Vykradená banka v Buenos Aires, 4) Rozbité srdce největšího zvonu v kolínském dómu, 5) **Střelba v arizonském městě Tucson zasáhla i členku americké sněmovny**, 6) Martina Sáblíková se potřetí stala mistryní Evropy v rychlobruslení, 7) Zápaly v australském státě Queensland, 8) Lionel Messi byl vyhlášen nejlepším fotbalistou světa za rok 2010, 9) **Filip Jicha byl vyhlášen nejlepším házenkářem světa za rok 2010**, 10) **Barack Obama promluvil v Tucsonu**, 11) Orgány jedné z obětí v Tucsonu zachránily život jinému člověku, 12) Pokračování záplav v australském Queenslandu, 13) Výjimečný stav v Tunisku, 14) Více jak sto obětí paniky v davu indických poutníků, 15) Tragické sesuvy půdy v brazilském Rio de Janeiro, 16) **Dvacet let od vojenské operace Pouštní bouře**, 17) Útok sebevraha v iránském Tikritu, 18) Čínský prezident na návštěvě v USA, 19) Mladí Rusové se vyhýbají vojenské službě, 20) **Atentát na moskevském letišti Domodědovo**, 21) Vlákem zásadně na střeše, 22) **Protivládní protesty v Egyptě**, 23) Rekordně vysoké světové ceny potravin, 24) EU nepustí prezidenta Lukašenka do Evropy, 25) Konec éry raketoplánů.

- Únor

.....

str. 6 – 15

1) **Nepokoje v Egyptě zesilují**, 2) Zemřela nejstarší osoba na světě, 3) Britský premiér David Cameron vystoupil proti multikulturalismu, 4) **Po referendu se Jižní Súdán stal samostatným státem**, 5) **Egyptský prezident Husní Mubarak odstoupil z funkce**, 6) Francouzský prezident Sarkozy vystoupil proti multikulturalismu, 7) Protivládní demonstrace v Teheránu, 8) Mistrovství světa v rychlobruslení v Calgary, 9) Protivládní demonstrace v Bahrajnu, 10) **Belgie je 249 dní bez vlády**, 11) Čeští sledge hokejisté jsou druzí v Evropě, 12) Silné zemětřesení na Novém Zélandu, 13) **V Haagu byl odsouzen bývalý generál srbské policie**, 14) Parlamentní volby v Irsku, 15) **V USA zemřel poslední pamětník bojů I. světové války**, 16) **Tragické nepokoje a protivládní protesty v arabském světě**.

- Březen

.....

str. 16 – 22

1) Nepokoje v Ománu a v Jemenu, 2) **Michail Sergejevič Gorbačov oslavil 80. narozeniny**, 3) Pokračující boje v Libyi, 4) Hromadný exodus zahraničních dělníků z Libye, 5) Soud s bývalým francouzským prezidentem Chirakem, 6) Poslední let raketoplánu Discovery, 7) Pokračování bojů v Libyi, 8) **Katastrofální zemětřesení v Japonsku**, 9) Nepokoje v Bahrajnu, 10) Indie jako největší importér zbraní na světě, 11) **Zastavení soudního vyšetřování komunistického funkcionáře Vasilu Bilaka**, 12) **OSN vyhlásila nad Libyi bezletovou zónu**, 13) **Útoky leteckých sil USA, Francie a Velké Británie na vojenské síly libyjského diktátora Kaddáfího**, 14) **Transplantaci obličeje v USA vedl český lékař Bohdan Pomahač**, 15) Krvavé nepokoje v Sýrii, 16) Pokračování nepokojů v Jemenu, 17) Zničení libyjského letectva koaličními silami, 18) **27,5 milionů lidí je v celém světě na útěku**, 19) Následky zemětřesení v Japonsku, 20) Postup libyjských vzbouřenců proti Kaddáfímu na západ země, 21) NATO převezme velení nad leteckými operacemi v Libyi, 22) Amnesty International a popravy ve světě, 23) **Finanční náklady USA na vojenské operace v Libyi**, 24) Následky japonského zemětřesení v jaderné elektrárně Fukušima, 25) **NATO se ujalo velení nad vojenskými operacemi v Libyi**, 26) Počet obyvatel Indie

- Duben

.....

str. 23 – 33

1) Nepokoje v Sýrii a v Jemenu, 2) **Řádění náboženských fanatiků v Afghánistánu**, 3) **Následky zemětřesení v Japonsku**, 4) Pokračování tvrdých bojů v Libyi, 5) Václav Klaus na návštěvě v Chile, 6) Nálezy koaličních letounů na Libyi, 7) **Masakr v základní škole v Rio de Janeiro**, 8) Atifete Jahjagová se stala prezidentkou Kosova, 9) **Teroristický útok v běloruském Minsku**, 10) Pokračování nepokojů v Sýrii, 11) **Před padesáti roky vzlétl první člověk do vesmíru**, 12) **První československý kosmonaut Vladimír Remek byl vyznamenán ruským prezidentem**, 13) Potopení ropné plošiny v Mexickém zálivu, 14) Zesílení koaličních leteckých útoků na pozice Kaddáfího vojsk, 15) **Prezident Václav Klaus a ukradené pero v Chile**, 17) **Shoda NATO na konci Kaddáfího režimu v Libyi**, 18) V USA zemřel nejstarší muž na světě, 19) V Haagu byl odsouzen chorvatský generál Ante Gotovina, 20) Vojenská přehlídka a oslavy v Havaně, 21) Řádění tornád v USA, 22) **Nová maďarská ústava**, 23) Další události v Sýrii, 24) **Fidel Castro přišel o poslední funkci**, 25) Únik radioaktivních látek z elektrárny Fukušima, 26) Výroční projev běloruského prezidenta Lukašenka, 27) Tvrdé boje v libyjské Misurátě, 28) V botanické zahradě v Basileji vykvetl Titanův penis, 29) **Pokračování nepokojů v Sýrii**, 30) Následky březnového zemětřesení v Japonsku, 31) **25 let od jaderné katastrofy v Černobylu**, 32) **Královská svatba v Londýně**, 33) Další ničivá tornáda v USA, 34) Počet obyvatel Číny.

- Květen

.....

str. 34 – 48

1) **Blahoslavení papeže Jana Pavla II**, 2) **Vůdce teroristické sítě Al-Kajda, Usáma bin Ládín, byl zabít**, 3) **Usmíření palestinských stran Fatah a Hamás**, 4) **Zemřel poslední známý veterán I. světové války**, 5) Finanční injekce na záchranu portugalské ekonomiky, 6) **Referendum ve Velké Británii**, 7) Slavnostní vojenská přehlídka v Moskvě,

8) **Letouny NATO útočí v Libyi**, 9) Dvojitý sebevražedný atentát v Pákistánu, 10) Nový haitský prezident Michel Martelly byl uveden do úřadu, 11) **Ředitel Mezinárodního měnového fondu byl zadržen v New Yorku**, 12) Pokračující násilnosti v Sýrii, 13) **Poslední start raketoplánu Endeavour**, 14) Britská královna Alžběta II na historické návštěvě v Irsku, 15) Katastrofální záplavy v okolí Mississippi, 17) Pokračování leteckých útoků NATO na Kaddáfího pozice v Libyi, 18) **Rozdílné názory USA a Izraele na řešení problematiky Blízkého východu**, 19) **21. května konec světa nenastal**, 20) Regionální volby ve Španělsku, 21) **Další řádění tornád v USA**, 22) Americký prezident na návštěvě Velké Británie, 23) Václav Klaus na státní návštěvě v Belgii, 24) **Válečný zločinec Ratko Mladič byl zatčen**, 25) Černé skříňky z havarovaného francouzského Airbusu A330, 26) **Masový protest na podporu zatčeného Ratka Mladiče**, 27) Pokračování bojů v Sýrii, 28) **V Afghánistánu zahynul voják Armády ČR**, 29) 70. výročí potopení nacistické bitevní lodě Bismarck.

- Červen

.....
str. 49 – 57

1) **Poslední cesta raketoplánu Endeavour**, 2) Pokračování bojů v Libyi, 3) **150 výročí sjednocení Itálie**, 4) **Zemřel Jack Kevorkian, Doktor Smrt**, 5) **30 let od zjištění existence nemoci AIDS**, 6) **Střet izraelských vojáků s demonstranty na Golanských výšinách**, 7) **Katastrofální lesní požáry v Arizoně**, 8) Chorvatsko se přiblížilo vstupu do EU, 9) **Velké demonstrace v Jemenu**, 10) **MUDr. Bohdan Pomahač vedl další transplantaci obličeje v Bostonu**, 11) **Další porážka Silvia Berlusconiho, tentokrát v referendech**, 12) **Další postup bojů v Libyi**, 13) **Vymýcení negramotnosti v Peru**, 14) **Gabriella Giffordsová byla po lednovém atentátu propuštěna z nemocnice**, 15) **Ajmán Zavahri se stal novým vůdcem teroristické organizace al-Kajda**, 17) **Úprava volebního zákona v Rakousku**, 18) **Habsburkové se mohou stát prezidenty země**, 18) Světová statistika uprchlictví za rok 2010, 19) **Katastrofální povodně v Číně**, 20) **Bývalý tuniský prezidentský pár byl v nepřítomnosti odsouzen na 35 let vězení**, 21) **Zemřel nejstarší člověk na světě, 114 letá Brazílka**, 22) **Výročí 70 let od nacistického přepadení někdejšího SSSR**, 23) **Leon Panetta se stal novým ministrem obrany USA**, 24) **Zemřel herec Peter Falk – poručík Columbo**, 25) **Prezident Václav Klaus na návštěvě Slovenska**, 26) **Severní Korea uzavřela na deset měsíců své univerzity**, 27) **Ukončení mise Armády ČR v Kosovu**, 28) **Řecké finanční škrty**, 29) **V Číně byl otevřen nejdelší most na světě**.

- Červenec

.....
str. 58 – 72

1) **V Německu skončila branná povinnost**, 2) **Snahy o snížení porodnosti v Indii**, 3) **Parlamentní volby v Thajsku a krásná nová premiérka**, 4) **Petra Kvitová zvítězila ve wimbledonské ženské dvouhře**, 5) **Zemřel nejstarší syn posledního rakouského císaře**, 6) **Odkrytý masový hrob v Íránu**, 7) **Stoupající počet sebevražd v EU**, 8) **Ke svému poslednímu letu odstartoval raketoplán Atlantis**, 9) **Statisícové protestní pochody v Sýrii**, 10) **Jižní Súdán se stal 194. státem světa**, 11) **Po 168 letech přestal vycházet brýský bulvární týdeník News of the World**, 12) **Na Volze se potopil ruský výletní parník Bulgaria**, 13) **Rabování a násilnosti při bojích v Libyi**, 14) **Vojenská přehlídka k francouzskému státnímu svátku v Paříži**, 15) **Někdejší chilský prezident spáchal v září 1973 skutečně sebevraždu**, 17) **V Srbsku byl zadržen válečný zločinec Goran Hadžić**, 18) **Rekordní vedra ve střední a východní části USA**, 19) **Hladomor v Somálsku**, 20) **Otřesné teroristické útoky Anderse Breivika v Norsku**, 21) **Velké demonstrace v Káhiře**, 22) **Mladá Íránka odpustila muži, který ji oslepil a znetvořil jí obličej kyselinou**.

- Srpen

.....
str. 73 – 83

1) **Soud s egyptským exprezidentem Mubarakem**, 2) **Rada bezpečnosti OSN odsoudila násilí v Sýrii**, 3) **Tání arktického ledu pokračuje rekordním tempem**, 4) **Uvalení vazby na bývalou ukrajinskou premiérku Julii Tymošenkovou**, 5) **Sestřelení americké helikoptéry v Afghánistánu**, 6) **Masové demonstrace proti vysokým životním nákladům v Izraeli**, 7) **V Londýně zemřela hrdinka 2. světové války**, 8) **První čínská letadlová loď**, 9) **Obchod s potravinami pro chudé v Bratislavě**, 10) **Velké nepokoje a rabování v několika anglických městech**, 11) **Další úspěšná operace českého chirurga Bohdana Pomahače v Bostonu**, 12) **50 let od vzniku Berlínské zdi**, 13) **V Clevelandu zemřel protikomunistický bojovník Ctirad Mašín**, 14) **V říjnu bude na naší planetě 7 miliard lidí**, 15) **Libyjsťáci obsadili hlavní město Tripolis**, 17) **V Sýrii pokračuje nasazování armády proti demonstrantům**, 18) **Dominique Strauss-Kahn byl v New Yorku propuštěn na svobodu**, 19) **Setkání ruského prezidenta Medvěděva se severokorejským vůdcem Kim Jong-ilem**, 20) **Přes pád hlavního sídla Muammara Kaddáfího pokračují v Libyi další boje**, 21) **Hurikán Irene pustošil východní pobřeží USA**.

- Září

.....
str. 84 – 91

1) **Mezinárodní konference o Libyi**, 2) **Útoky sebevražedných atentátníků v Iráku**, 3) **Jaroslav Kulhavý se ve Švýcarsku stal mistrem světa v cross country horských kol**, 4) **Ministr obrany Alexandr Vondra v Afghánistánu**, 5) **Někdejší předseda islandské vlády před soudem**, 6) **V Haagu byl odsouzen generál Perišić, někdejší náčelník generálního štábu jugoslávské armády**, 7) **Generál David Petraeus se stal ředitelem americké zpravodajské služby CIA**, 8) **Rozhodnutí německého ústavního soudu ve věci finanční pomoci zadluženým členům Eurozóny**, 9) **U ruské Jaroslave se zřítíl dopravní letoun s místním hokejovým týmem Lokomotiv**, 10) **Deset let od teroristických útoků na USA**, 11) **Veřejně vystoupení předsedy nové libyjské vlády**, 12) **Návštěva Nicolase Sarkozyho a Davida Camerona v Libyi**, 13) **Dánsko má poprvé v čele vlády ženu - Helle Thorningovou**, 14) **Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg usnul v červených ponožkách na mezinárodní konferenci v Bělehradě**, 15) **V americké armádě mohou sloužit lidé, hlásící se k homosexuální orientaci**, 17) **Mahmúd Abbás požádal v OSN o uznání samostatné Palestiny**, 18) **Sjezd vládní strany Jednotné Rusko v Moskvě před parlamentními a prezidentskými volbami**, 19) **Poslední býčí zápasy v Katalánsku**, 20) **Řecko udělá vše pro to, aby zůstalo členem eurozóny**, 21) **110. narozeniny vysavače**, 22) **Infografika k 11. září 2001**.

- Říjen

.....

str. 92 – 100

- 1) Protiromské demonstrace v Sofii, 2) Další vývoj situace v Egyptě, 3) Stav nouze tichomořského ostrova Tuvalu, 4) Největší vesmírný teleskop na světě byl uveden do provozu, 5) Jednání rady bezpečnosti OSN o situaci v Sýrii, 6) **Zemřel Steve Jobs, světová počítačová legenda**, 7) Posouzení toho, zda je někdo muž, nebo žena podle australského soudu, 8) Parlamentní volby v Polsku, 9) **Odsouzení bývalé ukrajinské premiérky Julie Tymošenkové**, 10) Eurofond a politická situace na Slovensku, 11) Nelepšící se situace v Sýrii, 12) **Český chirurg Bohdan Pomahač a transplantace rukou v Bostonu**, 13) Izraelský voják Gilad Šalit na svobodě, 14) Ofenzíva turecké armády v severním Iráku, 15) **Libyjský diktátor Muammar Kaddáfí byl zabit**, 17) **První svobodné volby v Tunisu**, 18) Tragické zemetřesení v Turecku, 19) Cristina Fernándezová obhájila post argentinské prezidentky, 20) **Setkání amerického prezidenta Obamy s českým premiérem Nečasem**, 21) **Česká armáda ukončila své působení v Kosovu**, 22) **Česká tenistka Petra Kvitová vyhrála turnaj mistryň v Istanbulu**, 23) **Severoatlantická aliance ukončila své působení ve vzdušném prostoru nad Libyí**, 24) Sedmé mistrovství světa v ragby.

- Listopad

.....

str. 101 – 118

- 1) **Problémy Evropské unie**, 2) Řecký premiér Papandreu ustoupil od referenda, 3) Útoky armády na protesty opozice v Sýrii, 4) Katastrofální záplavy v Thajsku, 5) **České tenistky zvítězily v Moskvě ve finále FED cupu**, 6) Miss World se v Londýně stala jednadvacetiletá Ivian Sarcosová z Venezuely, 7) **Nesmrtelný fotbalový trenér Alex Ferguson**, 8) Odsouzení bývalého vůdce separatistické ETA ve Španělsku, 9) **Vyloučení Sýrie z Ligy arabských států**, 10) **Silvio Berlusconi odstoupil z funkce italského premiéra**, 11) Mario Monti se stal novým italským premiérem, 12) V Sýrii se šíří občanská válka, 13) Lukas Papademos se stal novým řeckým premiérem, 14) **Na jihu Libye byl zadržen syn bývalého libyjského vůdce Muammara Kaddáfího, Sajf Islám**, 15) **Uplynulo dvacet let od smrti Gustáva Husáka**, 17) Parlamentní volby ve Španělsku, 18) **Soud s vůdci Rudých Khmerů v Kambodži**, 19) Nepokoje v Egyptě, 20) Jemenský prezident Sálíh odstoupil z funkce, 21) Vladimír Putin přijal kandidaturu na funkci ruského prezidenta, 22) Protestující lékaři na Slovensku, 23) Porevoluční nespravedlnosti v Libyi, 24) **Útok na britskou ambasádu v Íránu**, 25) **První kolo egyptských parlamentních voleb**, 26) **Před dvaceti lety zemřel Freddie Mercury**.

- Prosinec

.....

str. 119 – 135

- 1) **Chorvatsko vstupuje do EU**, 2) Maďarsko tvrdě postihuje bezdomovce, 3) **Konec lékařské revolty na Slovensku**, 4) Rezoluce OSN, odsuzující násilí v Sýrii, 5) **Parlamentní volby v Rusku a nepokoje s nimi spojené**, 6) **Belgie má 540 dnů po volbách konečně vládu**, 7) **Uplynulo sedmdesát let od zákeřného útoku na Pearl Harbor**, 8) **Bývalý guvernér amerického státu Illinois Rod Blagojevich byl odsouzen na 14 let do vězení**, 9) Summit Evropské unie v Bruselu, 10) Ničivá vichřice nad Skotskem, 11) Pokračování násilí v Sýrii, 12) **Norman Eisen zůstane americkým velvyslancem v Praze**, 13) Lichtenštejnsko se stalo šestadvacátou členskou zemí schengenského prostoru, 14) **Ukončení americké války – intervence v Iráku**, 15) Odsouzení nacistického válečného zločince v Německu, 17) **Zahraniční reakce na úmrtí Václava Havla**, 18) **Zemřel vůdce komunistické Severní Koreje Kim Čong-il**, 19) Další násilnosti v Sýrii, 20) **Masové protesty proti výsledkům parlamentních voleb v Moskvě**, 21) Vánoční svátky papeže Benedikta XVI. ve Vatikánu, 22) **Pohřeb jihokorejského diktátora Kim Čong-ila**.

LEDEN 2011

OBSAH: 1) Maďarsko předsedá Evropské unii, 2) Fotografie vraha filipínského politika, 3) Vykradená banka v Buenos Aires, 4) Rozbité srdce největšího zvonu v Kolínském dómu, **5) Střelba v arizonském městě Tuscon zasáhla i členku americké sněmovny**, 6) Martina Sáblíková se potřetí stala mistryní Evropy v rychlobruslení, 7) Zápavy v australském státě Queensland, 8) Lionel Messi byl vyhlášen nejlepším fotbalistou světa za rok 2010, **9) Filip Jícha byl vyhlášen nejlepším házenkářem světa za rok 2010**, **10) Barack Obama promluvil v Tusconu**, 11) Orgány jedné z obětí v Tusconu zachránily život jinému člověku, 12) Pokračování záplav v australském Queenslandu, 13) Výjimečný stav v Tunisku, 14) Více jak sto obětí paniky v davu indických poutníků, 15) Tragické sesuvy půdy v brazilském Rio de Janeiro, **16) Dvacet let od vojenské operace Pouštní bouře**, 17) Útok sebevraha v iránském Tikritu, 18) Čínský prezident na návštěvě v USA, 19) Mladí Rusové se vyhýbají vojenské službě, **20) Atentát na moskevském letišti Domodědovo**, 21) Vlakem zásadně na střeše, **22) Protivládní protesty v Egyptě**, 23) Rekordně vysoké světové ceny potravin, 24) EU nepustí prezidenta Lukašenkua do Evropy, 25) Konec éry raketoplánů.

Maďarsko se v sobotu 1. ledna ujalo na šest měsíců předsednictví Evropské unie. K hlavním úkolům Budapešti bude patřit zvládnutí otřesů na finančních trzích, řešení problematiky evropských Romů a citlivé jednání se Spojenými státy o spolupráci v boji s terorismem. Budapešť chce také postoupit v přístupových vyjednáváních s Chorvatskem, které by EU za maďarského předsednictví ráda dokončila. Otevřít by se mohly také nové kapitoly v jednáních s Tureckem. Maďarsko je třetí zemí bývalého komunistického bloku, která bude 27členné unii předsedat. Ještě před Českou republikou, která stála v čele EU v prvním pololetí 2009, předsedalo EU v prvních šesti měsících roku 2008 Slovinsko. Maďaři pomyslné kormidlo unie převzali od Belgie a k prvnímu červenci ho předají Polákům. Obraz maďarského předsednictví zastínila kritika z řady evropských zemí, která v posledních dnech upozorňuje na fakt, že od ledna v Maďarsku nabývá účinnosti kontroverzní mediální zákon. Podle něho mohou být maďarská média pokutována až 200 milióny forintů (přes 18 miliónů korun) za takzvané nevyvážené zpravodajství. Kontroverze vyvolává i další maďarský zákon, který zahraničním Maďarům ode dneška umožňuje ve zjednodušeném řízení na základě maďarského původu a znalosti maďarštiny žádat o maďarskou státní příslušnost.

Fotografie, kterou těsně předtím, než byl zastřelen, pořídil filipínský politik, vedla k rychlému zatčení vraha. Právě jeho směrem byl totiž orientován objektiv fotoaparátu, informovaly v úterý 4. ledna filipínské zdroje. Reynaldo Dagsa, radní jedné manilské čtvrti, byl zastřelen u svého domu na Nový rok. Vrah střílející z dálky netušil, že ho fotografující Dagsa zachytil. „Když fotografoval svoji rodinu, objevil se zabiják a on svého vraha neúmyslně vyfotil, jak na něj míří,“ řekl ředitel manilské policie. Střelec se objevil v pozadí jedné z pořízených fotografií. Muž s pistolí a baseballovou čepicí na hlavě stál za Dagsovou dcerou, ženou a tchyní, které o něm netušily. Policie na základě fotografie podezřelého zadržela.

Zloději v minulých dnech vykradli v Buenos Aires banku Provincia, do níž se prokopali tunelem. Na skutečnost se přišlo, až když banka v pondělí 3. ledna znovu otevřela. Třicet metrů dlouhý tunel vedl ze sousední budovy. Byl vyztužený, odvětraný, osvětlený a jeho podlahu pokrýval koberec. „Vypadal opravdu působivě,“ okomentoval dílo žalobce Martin Niklison, jenž nevyloučil, že skupina měla společníka pracujícího pro banku. Přínejmenším trojice zlodějů podle policie vykradla 130 až 140 úložných

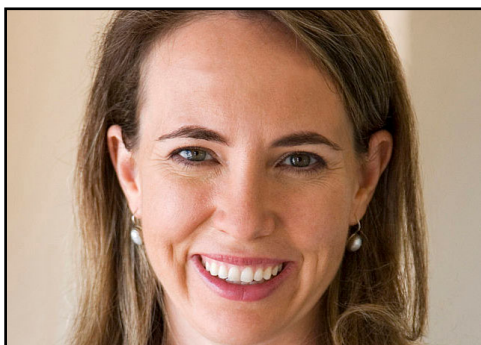
schránek z celkem 1 048, které se v pobočce nacházejí. Podle vyšetřovatelů se zloději do banky vkradli na Nový rok a peníze odnášeli celý víkend. Banka nesdělila, jak velký lup si zloději odnesli, protože klienti nejsou povinni úřadům sdělit, kolik peněz měli v sejfách uloženo. Obsah každé schránky byl přesto oceněn na 50 000 pesos (zhruba 230 000 korun). Sousední budovu, z níž se do banky prokopali, si zloději pronajali v červnu. Tunel, který měsíce hloubili, vyústoval přímo u sejfů. Pouliční kamery muže zachytily, jak nakládají pytle do auta a odjíždějí. U pobočky se v pondělí shromáždily stovky zákazníků, kteří se dožadovali svých úspor. K ukládání peněz do bankovních schránek se Argentinci nezřídka uchylují od finanční krize z roku 2001, během níž stádatelé přišli o své peníze na běžných účtech.

Srdce největšího pohyblivého chrámového zvonu světa, jenž se nachází v katedrále v německém Kolíně nad Rýnem (foto), se ve čtvrtek dopoledne 6. ledna zřítilo a rozbilo. Zvon přezdívaný „Tlustý Petr“ má představovat symbol míru. Odlit byl v roce 1923 v durynském městě Apolda. „Tlustý Petr“ je největší zvon zavěšený v chrámu, který se rozeznívá rozhoupáním. Kolos se může pochlubit průměrem 3,24 metru a hmotností 24 tun. Srdce zvonu dopadlo na zem a rozpadlo se na dvě části. K příčině události úřady nesdělily žádné podrobnosti. Zvon byl vysvěcen 30. listopadu

1924 jako „německý zvon míru“. Jeho předchůdce byl odlit v roce 1873 z hlavní děl ukořistěných francouzské armádě, ale v roce 1918 byl znovu roztaven na válečné účely. Tehdejší kardinál Karl Joseph Schulte při vysvěcování nového zvonu prohlásil, že má být symbolem jednoty německého národa a Německé říše a současně symbolem dlouho toužebně očekávaného míru a usmíření mezi národy. Největší kolínský zvon bije při významných církevních událostech, jako byla návštěva papeže, ale jeho hluboké C provázelo také významné dějinné události, jakými byly konec 2. světové války, pohřeb kancléře Konrada Adenauera nebo znovusjednocení Německa. Je stále největším zavěšeným pohyblivým zvonem na světě, přestože pro americký Newport byl na přelomu tisíciletí ve Francii odlit zvon o hmotnosti 30 tun. Nenašla se však pro něj dostatečně stabilní zvonice. Vůbec největším zvonem na světě je Car Kolokol z roku 1734, vystavený v moskevském Kremlu. Váží 200 tun a vysoký je šest metrů. Nikdy se však nerozezněl, protože se ještě v odlévací rozlomil.

Členka americké Sněmovny reprezentantů Gabrielle Giffordsová (foto) byla v sobotu 8. ledna postřelena v arizonském městě Tucson. Útočník zabil minimálně šest lidí a zranil další lidi stojících v okolí političky. Motiv atentátu není znám. Demokratka Giffordsová měla v Tucsonu mítink, když do její blízkosti náhle přiběhl neznámý muž a začal střílet do davu. Poslankyni zasáhl z poloautomatické zbraně jednou kulkou do hlavy. Po útoku se podařilo střelce bílé pleti, který vypálil nejméně 16 ran, zadržet. Jmenuje Jared Lee Loughner a je mu pravděpodobně 22 let. Policie ho okamžitě vzala do vazby. ----- Hlavní chirurg nemocnice v Tucsonu oznámil na speciální tiskové konferenci, že Giffordsová utrpěla průstřel hlavy, avšak domnívá se, že by kongresmanka měla zranění přežít. Než byla uvedena do umělého spánku, aby mohla být operována, se záchranáři

komunikovala. Další čtyři lidé jsou právě operováni a jsou v kritickém stavu. Dlouhou dobu se lišily informace o obětech a zraněných. Finální bilance mluví o šesti mrtvých včetně devítileté dívky a dalších 12 zraněných. Mezi oběti je i federální soudce John Roll. Gabrielle Giffordsová je 40 let a v listopadu obhájila svůj mandát ve Sněmovně reprezentantů. V Kongresu působí od roku 2007 a je třetí ženou, která byla za Arizonu zvolena do amerického parlamentu.

Česká rychlobruslařka Martina Sáblíková (foto níže) se na otevřené dráze v italském Collalbu stala již potřetí mistryní Evropy v rychlobruslařském čtyřboji. Martina zvítězila na tratích 3 000 a 5 000 metrů, na 1 500 m skončila druhá a pátá byla v závodě na 500 m. Další Češka Karolína Erbanová zvítězila na trati 500 metrů a v celkovém hodnocení čtyřboje skončila na desátém místě. Za vítěznou Sáblíkovou

skončily na druhém a třetím místě Holanďanky Wüstová a Leenstraová. Sáblíková zajela dobře i svou slabší pětistovku. V prvním dnu víceboje se maximálně soustředila na pravidla, aby nenajela do druhé dráhy a nebyla vyloučená ze závodu. Přesto při pětistovce jednou přešlápla a dostala od rozhodčích napomenutí. Případná druhá chyba by pro ni znamenala konec na ME. V Collalbu také startovala v českém týmu úřadující evropská šampionka v rychlobruslení na krátké dráze

Kateřina Novotná a při své premiéře na dlouhém oválu skončila devatenáctá. Erbanová zajela na otevřené dráze pětistovku za 39,29 sekundy a společně s druhou Nizozemkou Marrantou Leenstrovou se jako jediné dostaly pod hranici 40 sekund. V závěrečném závodě na 5 000 m držela Irreen Wüstová s Martinou Sáblíkovou krok jen polovinu závodu. Pak ale Martina tradičně přepnula na vyšší rychlost a Nizozemce v cíli nadělila téměř jedenáct sekund časem 7:07,78.

Další vlna záplav prudce zvýšila počet obětí v Austrálii. Zatímco do pondělí jich bylo od předvánočních dnů ve státě Queenslandu deset, v pondělí 10. ledna si

blesková povodeň v devadesátitisícovém městě Toowoomba vyžádala jedenáct obětí včetně čtyř dětí. Povodněmi je tak postiženo už 40 měst. V Toowoombě ležící v pahorkatině vysoké 700 metrů vystoupala voda do výše osmi metrů. Městem se valila vysoká vlna připomínající tsunami (foto). U části z 66 pohřešovaných se předpokládá, že jsou zřejmě po smrti. Další neupřesněný počet lidí ale zůstává v nebezpečné situaci, jelikož bouřky a neustávající lijáky brání vrtulníkům dosáhnout postižených oblastí. Katastrofa se ale může ještě rozrůst. Voda nyní ohrožuje dvoumilionové hlavní město státu Queensland Brisbane. Voda

poškodila silnice a přerušila železniční dopravu po celém státě a zatopila i některé doly a přístavy. Přerušen je vývoz uhlí i cukru. Škody, které počítají mimo jiné s nutnou výstavbou nových domů, obnovou infrastruktury a obchodů, byly do pondělí odhadovány na pět miliard australských dolarů (94 miliard Kč).

Nejlepším fotbalistou světa za rok 2010 se stal hráč FC Barcelony Lionel Messi (foto). Argentinský záložník převzal pondělí 10. ledna ve švýcarském Curychu Zlatý míč FIFA, nejprestižnější individuální ocenění pro fotbalistu. Drobný driblér

obhájil vítězství z loňského roku. Letos porazil spoluhráče z Barcelony a španělské reprezentanty Andrése Iniestu a Xaviho Hernándezze. V hlasování získal Messi 22,65 % hlasů, druhý Iniesta 17,36 a třetí Xavi 16,48 procenta. V původní nominaci bylo 23 hráčů. Poprvé jde o společnou cenu francouzského časopisu France Football a

Fotbalisty roku FIFA, obě prestižní ankety se totiž spojily. Iniesta, Xavi, Messi. Ani jeden nevyrostl přes 170 centimetrů, ale fotbalově loni přerostli všechny. Že vyhraje jeden z nich, bylo jasné už na začátku prosince při zveřejnění užší nominace. Do ní se nevešel například Diego Forlán, který byl vyhlášen nejlepším hráčem mistrovství světa. Mezi poraženými skončil i Wesley Sneijder. Nizozemský záložník s Interem Milán vyhrál Ligu mistrů, italskou ligu i pohár, v prosinci se stal klubovým mistrem světa. A Nizozemsko dotáhl do finále šampionátu. To všechno bylo málo. Nedostalo se ani na Cristiana Ronaldo, s Messim považovaného za nejlepšího fotbalistu světa. Ale loni nic nevyhrál. Trenérem roku se stal José Mourinho, s nímž Inter Milán vyhrál Ligu mistrů i italskou ligu. Současný kouč Realu Madrid porazil Vicenteho Del Bosqueho, který dovedl Španělsko k premiérovému titulu mistrů světa, i Josepa Guardiolu z Barcelony.

Český reprezentant Filip Jícha byl ve čtvrtek 13. ledna zvolen nejlepším házenkářem světa za rok 2010. V anketě expertů, novinářů a fanoušků dostal podle agentury AFP 31 % hlasů. Český házenkářský král nebyl vyhlášen osobně přítomen.

„Po návratu z přípravy české reprezentace nabíráme v klubu kondici, na programu máme každý den dvě tréninkové fáze. Po té druhé, která se odehrávala venku v ostrém větru, jsem byl hodně unavený, ale když jsem zahlédl telefon plný SMS zpráv a zmeškaných hovorů, hned mi bylo jasné, o co jde,“ vzkázal do vlasti prostřednictvím své manažerské společnosti nejlepší házenkář světa. Osmadvacetiletá opora Kielu má za sebou veleúspěšný rok. Jícha svými góly dotáhl německý klub k triumfu v Lize mistrů i v bundeslize, byl vyhlášen nejužitečnějším hráčem lednového mistrovství Evropy v Rakousku i německé ligy, která je společně se španělskou považována za dvě nejvyšší soutěže světa. V české anketě Sportovec roku obsadil šesté místo. Na MS ve Švédsku nicméně Jícha chybí, neboť český tým neuspěl v baráži se Srbskem. Vítězství v anketě bere jako významné ocenění.

„Schválně říkám obrovské ocenění, protože házená je týmový sport a úspěchy jsou týmovou záležitostí. Každopádně to беру jako velký závazek do budoucna, je to skoro až neuvěřitelná zpráva. Teď budu ještě více na očích, budu muset na sobě ještě více pracovat,“ svěřil se nadšený házenkář. V souboji pětice kandidátů Jícha poměrně těsně předčil Francouze Nikolu Karabaticu, jenž dostal 28 % hlasů.

Filip Jícha – Datum a místo narození: 19. dubna 1982, Plzeň, výška a váha: 201 cm, 103 kg, Klub: THW Kiel (Německo), Post: levá spojka, Kariéra: Starý Plzenec (1988-95); Slavia (Kovopetrol) Plzeň (1995-2000); Dukla Praha (2000-03); TSV St. Gallen/Švýcarsko (2003-05); TBV Lemgo/Německo (2005-07); THW Kiel/Německo (od 2007), Největší úspěchy: vítěz Ligy mistrů (2010); 2x finalista Ligy mistrů (2008 a 2009); vítěz Poháru EHF (2006); 3x vítěz německé ligy (2008, 2009, 2010); 3x vítěz Německého poháru (2008, 2009, 2010); 2x vítěz Německého superpoháru (2007 a 2008) Ocenění: nejlepší házenkář světa (2010), 2x vítěz ankety Házenkář roku ČR (2007 a 2008); nejužitečnější hráč, nejlepší střelec a člen All Star týmu ME 2010; nejlepší střelec Ligy mistrů (2009 a 2010); 2x vítěz ankety týdeníku Handballwoche o nejlepšího hráče bundesligy (2009 a 2010)

Americký prezident Barack Obama se ve čtvrtek 13. ledna v projevu v arizonském Tucsonu na smuteční slavnosti za oběti sobotní střelby (viz výše) snažil smířit zastánce konzervativního křídla republikánů s demokraty. Podle některých teorií Jared Loughner střílel na demokratickou kongresmanku v baště republikánů právě kvůli napětí mezi příznivci demokratů a republikánů. Vzájemné útoky se po masakru šesti lidí v Tusconu ještě vyhrotily. Asi 14 000 lidem, shromážděných na fotbalovém stadionu

Arizonské univerzity v Tucsonu také řekl, že nikdo s jistotou nemůže vědět, co útok spustilo. Lidé by proto o události měli mluvit s pokorou. „Nemůžeme tuto tragédii využít jako další příležitost k tomu, abychom na sebe útočili,“ podotkl prezident. Podle některých teorií právě vyhrocená politická rétorika, kdy Sarah Palinová označovala na mapě terči, kam je třeba upřít pozornost při volbách, vedla

Loughnera, aby útočil na demokratku Gabrielle Giffordsovou. Z vyšetřování nicméně zatím vyplývá, že dvaadvacetiletý střelec byl spíše psychicky vyšinutý a nestránil žádnému politickému proudu. Po střelbě zas radikální baptisté děkovali Bohu, že seslal střelce, který těžce zranil kongresmanku hájící práva homosexuálů i potraty. Chtěli demonstrovat i na pohřbech obětí. Zvláštní pozornost prezident v projevu věnoval nejmladší oběti útoku, devítileté Christině Greenové, které bylo stejně jako jeho mladší dceři Sashe. Připomněl, že Christina se narodila 11. září 2001 a byla jednou z tváří naděje v knize věnované dětem narozeným v den teroristického útoku proti USA.

Orgány devítileté Christiny Greenové, kterou zastřelil minulý víkend atentátník ve městě Tucson, zachránily život jiné dívce. Rodina dívky (foto) orgány nabídla a využili je lékaři z Bostonu. Ti oznámili, že je v neděli 16. ledna získala mladá dívka z tohoto města. Otec oběti John Green deníku Boston Globe sdělil, že je telefonát od lékařů, kteří jim využití orgánů oznámili, povzbudil a udělal z nich pyšné rodiče. „Dcera udělala další krásnou věc,“ řekl otec. Neví, jaké orgány byly využity ani žádné podrobnosti o příjemci. Christina byla jednou ze šesti obětí střelce Jareda Lee Loughnera, který si politický mýtink vybral úmyslně. Jeho hlavní obětí měla být kongresmanka Gabriella Giffordsová. Ta útok přežila s vážným zraněním hlavy a její stav je stabilizovaný.

Australský svazový stát Queensland postihla největší přírodní katastrofa v jeho dějinách, uvedla ve čtvrtek 13. ledna jeho premiérka Anna Blighová. Zatímco v třetím největším australském městě Brisbane kulminovala velká voda, jež v uplynulém měsíci zalila území větší než Německo a Francie dohromady a zabila 25 lidí, Blighová varovala, že stát čeká obnova jako po válce. „Queensland se vzpamatovává z nejhorší přírodní katastrofy v našich dějinách a možná v dějinách celého australského národa. Zažili jsme, jak tři čtvrtiny státu devastovaly záplavy, a teď nás čeká obnova poválečných rozměrů. To, co vidím, vypadá místy spíše jako válečná zóna. Vidím jen střechy a za každou z nich hrůzný příběh,“ prohlásila ve čtvrtek premiérka. Úřady varovaly, že vzdor tomu, že se nenaplnily nejhorší scénáře, bude hladina klesat pozvolna a potrvá několik dní, než se lidé budou moci vrátit do svých domů. Povodně si vyžádaly 25 mrtvých, dalších nejméně 61 lidí je pohřešováno. Stoletá voda zničila infrastrukturu, úrodu a paralyzovala těžební průmysl, který je pro stát klíčový. Škody se odhadují na 13 miliard australských dolarů (téměř čtvrt biliónu korun).

Tunisko se po týdnu protestů ocitlo v chaosu. V pátek 14. ledna nejprve prezident rozpustil vládu a pak uletěl ze země na Maltu. Jeho rodina byla zadržena. V zemi je vyhlášen výjimečný stav. V centru Tunisu se v pátek na náměstí sešlo osm tisíc demonstrantů den poté, co prezident Ben Ali, který stojí v čele země už 23 let, ve čtvrtek oznámil, že odejde v roce 2014 a nebude usilovat o znovuzvolení. Policie proti nim použila slzný plyn. Demonstranti chtěli, aby odešel hned. Prezident rozpustil vládu s tím, že volby se budou konat do šesti měsíců. Ministr zahraničí uvedl, že prezident chce

vypsat parlamentní volby ještě před prezidentskými. Podle něj řekl, že paralelní volby prezidentské a parlamentní se již nebudou konat, a rozhodl o vytvoření komise, která se má zabývat změnou volebního zákona. Tím tak prý přijal princip voleb do zákonodárského sboru před volbami hlavy státu v roce 2014. Podle posledních zpráv ale prezident ze země

uprchl a jeho rodina byla zadržena. Mezinárodní letiště je obklíčeno armádou a vzdušný prostor uzavřen. Funkci prezidenta prý zaujímá nyní premiér, ač byla vláda rozpuštěna. Oficiální počet obětí je stále 23. Humanitární organizace uváděly už ve čtvrtek 60 obětí. Podle tuniských zdravotníků zahynulo při nepokojích v hlavním městě jen od čtvrtečního večera 13 lidí a desítky dalších utrpěly zranění.

Při panice, která v pátek vznikla v davu poutníků v jihoindickém státě Kérala, bylo v sobotu 15. ledna ušlapáno 102 lidí. Další desítky lidí utrpěly zranění. Podle původní verze incident začal v okamžiku, kdy řidič vezoucí poutníky nezvládl řízení a vjel do okolního davu. Podle místních médií však došlo k tomu, že se poutníci pokusili porouchaný a převrácený vůz dostat na silnici, přičemž několik lidí podklouzlo a zůstalo pod vozem. Následná panika způsobila ušlapání desítek dalších. Lidé se vraceli z hinduistického chrámu Sabarimala, který je umístěn v hustě zalesněné hornaté oblasti. Tam se každoročně koná dvouměsíční duchovní festival, který přitahuje milióny poutníků. „Identifikovali jsme 102 obětí, záchranné práce jsou prakticky u konce,“ konstatoval místní policejní důstojník. Podobné incidenty, při nichž dojde k ušlapání lidí, nejsou v Indii výjimečné. Agentury připomněly, že v září 2008 zahynulo v tlačenici před hinduistickým chrámem v severní Indii nejméně 145 lidí. V lednu 2005 bylo ušlapáno nejméně 265 hinduistických poutníků, včetně několika žen a dětí, poblíž chrámu v indickém svazovém státě Maharáštra.

Nejméně 610 obětí si vyžádaly podle nejnovější bilance z neděle 16. ledna katastrofální záplavy a sesuvy půdy (foto) v okolí brazilského Rio de Janeiro. Kolem 14 000 lidí přišlo o střechu nad hlavou. Nová brazilská prezidentka Dilma Rousseffová vyhlásila od soboty třídní státní smutek.

Sedmidenní smutek platí ve státě Rio, které přírodní pohroma postihla. Papež Benedikt XVI. vyslal soustrastné poselství postiženým obyvatelům a příbuzným obětí. Vyjádřil všem duchovní solidaritu. Týmy záchranářů dál prohledávají trosky domů zničených sesuvy a zalitých bahnem. Předpokládá se, že počet mrtvých bude

ještě stoupat úměrně tomu, jak budou pokračovat vyprošťovací práce v izolovanějších lokalitách. Nejpostiženější jsou města Teresópolis, kde si živel vzal 263 životů, a Nova

Friburgo, kde je obětí 274. Většina lidí evidovaných mezi oběťmi zemřela ve spánku, když jejich obydlí zavalila masa bláta a kamení řítící se z podmáčených svahů okolních hor. Záplavy postihly hlavně chudé obce, jejichž obyvatelé postavili svá skromná obydlí v rizikových záplavových oblastech.

Před dvaceti lety, v noci z 16. na 17. ledna, zazněly první salvy války za osvobození Kuvajtu, který už pět měsíců drancovala vojska iráckého diktátora Saddáma Husajna. USA v čele 28členné koalice zahájily masivní ostřelování Bagdádu a pozic iráckých vojsk. V sázce bylo osvobodit Kuvajt, ale také pacifikovat oblast největších světových zásob a exportu ropy – krve soudobé civilizace, na čemž měly Washington i další země mimořádný zájem, nemluvě o sousedních zemích oblasti.

S mandátem Rady bezpečnosti OSN začala operace Pouštní bouře. Koaliční údery stíhacími letouny, raketami s plochou dráhou letu i námořní kanonáda se zaměřily na irácké radiolokátory, odpalovací zařízení, elektrárny, telefonní ústředny a další důležité cíle. Saddám Husajn se na poslední chvíli pokusil o zvrát. 18. ledna zaútočil raketami Scud na Izrael v naději, že na svou stranu strhne arabské země. Izrael však na nátlak USA útok neopětoval a Saddám tak vyšel naprázdno. Den po dni, týden po týdnu koalice vzdušnými útoky a ostřelováním deptala irácké linie a připravovala se na definitivní pozemní úder. Signál k němu zazněl až 24. února. Den předtím Iráčané zapálili kuvajtská ropná pole (foto výše). Fotografie sloupů černého dýmu z pouštní roviny se staly symbolem této války. Pozemní ofenzíva tankových vojsk se stala labutí písní irácké okupace. Boje trvaly jen sto hodin. 28. února americký generál Norman Schwarzkopf vyhlásil zastavení palby. Okamžitě se vyrojily názory, že tehdejší prezident George Bush starší měl operaci dotáhnout až do Bagdádu. V sestavě koalice byla i československá protichemická jednotka, která se blýskla účinnou a včasnou detekcí i minimální kontaminace ovzduší, oděvů či pokožky bojovými látkami. Její výsledky testovali Američané i při šetření tzv. syndromu války v Zálivu. Přes 183 tisíc vojáků totiž po návratu vykazovalo vážné zdravotní problémy a skoro 9.600 jich na tyto potíže zemřelo. Měli dýchací a psychické problémy a další poruchy. Diskutovalo se o tom, že koaliční síly použily 325 tun munice s ochuzeným uranem. Mělo se také za to, že na vině jsou exhalace z hořících ropných vrtů. Před dvěma lety vláda USA uznala existenci syndromu, podle ní patrně způsobeného pilulkami, které vojáci dostávali na ochranu proti nervovému plynu, a pesticidy proti hmyzu. První válku v Zálivu, kterou však historici datují už od 2. srpna 1990, kdy

Saddám obsadil Kuvajt, lidé téměř po celém světě poprvé mohli sledovat 24 hodin denně v přímém přenosu. CNN (Cable News Network), se zasloužila o to, že válečné zpravodajství se změnilo jednou provždy. Od té doby jí však vyrostla mohutná konkurence a laťka se posunula mnohem výš. Vztahy Kuvajtu a Iráku nejsou urovnané dosud. Kuvajťané pohlížejí na souseda zmítaného letitým konfliktem s nedůvěrou. Sunnitští sousedé Iráku, kde byla po dlouhém vyjednávání opět potvrzena většinová šíitská vláda

Núrí Málíkího, se snaží o dobré vztahy z obav před rostoucím vlivem šíitského Íránu na iráckou politiku. Bagdád Kuvajtu stále dluží 22 miliard dolarů válečných reparací (přes 402 mld. Kč). Na fotografii výše jsou námořní Corsairy II při návratu z útoku nad saúdskou pouští ve válce v Zálivu.

Nejméně 50 mrtvých a 100 zraněných si 18. ledna vyžádal útok sebevražedného útočnicka u náborového střediska irácké policie v Tikrítu. Útočník měl výbušniny opásané kolem těla. Odpálil se uprostřed asi stočlenného shromáždění dobrovolníků, kteří usilovali o vstup do policejních řad a čekali na přijímací pohovor. Tikrítská hlavní nemocnice nezvládala příjem tak obrovského množství pacientů a místní mešity vyzývaly proto lidi, aby darovali krev. Podle úřadů je počet obětí na jednoho útočnicka nezvykle vysoký. Spekuluje se, že muž mohl u sebe mít až 50 kilogramů trhaviny. Jedná se o nejtragičtější bilanci od říjnového útoku proti

katolickému kostelu v Bagdádu, při němž zemřelo přes pět desítek lidí. Násilí v Iráku od vrcholu v letech 2006 a 2007 klesá, nicméně útoky zůstávají na denním pořádku. Tikrít, ležící severně od Bagdádu, je rodištěm bývalého iráckého diktátora Saddáma Husajna.

Čínský prezident Chu Ťin-tchao, kterého koncem druhého dne jeho návštěvy v USA (čtvrtek 20. ledna) poctil americký prezidentský pár státní večeří v Bílém domě, připustil, že Čína má ještě co napravovat v otázce lidských práv. Zdůraznil také odpovědnost a potřebu spolupráce obou supervelmocí. Chu se k lidských právům vyjádřil během společné tiskové konference se svým americkým protějškem. Připustil, že Čína v této otázce má stále co dělat, ale upozornil, že Peking učinil obrovský pokrok, který svět vidí. Obama ocenil mírový vzestup Číny.

„Spojené státy mají zájem o to vidět stovky milionů lidí, jak se dostávají z chudoby,“ řekl. V průběhu dne ale americký prezident zmínil i perzekuci čínského disidenta Lioua Siao-poa, který letos získal Nobelovu cenu za mír, ale tu si ani on, ani jeho rodinní příslušníci nesměli vyzvednout. Hlavy obou států v průběhu dne rovněž zdůraznily potřebu spolupráce obou zemí. Podle čínského prezidenta je nutná sdílená odpovědnost vůči výzvám 21. století. Chu rovněž v USA uzavřel obchodní dohody ve výši 45 miliard dolarů (asi 808 miliard korun). Čína mimo jiné stojí o 200 letadel Boeing. Chu Ťin-tchao se v USA zdrží do pátku. Obě strany návštěvu je označují za nejdůležitější za poslední tři dekády.

Na 200 000 vzrostl počet Rusů, kteří se vyhýbají základní vojenské službě. Uvedl to ve čtvrtek 20. ledna zástupce náčelníka generálního štábu ozbrojených sil generál Vasilij Smirnov. V Rusku je stále základní vojenská služba povinná. Počet mladých Rusů, kteří odmítají jít na vojnu, se přitom každoročně zvyšuje. Branci odmítají

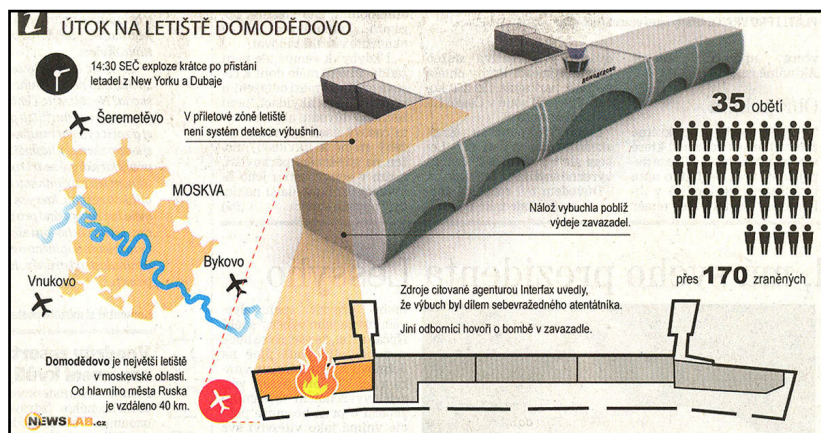
převzít povolávací rozkaz nebo záměrně měnit místo svého trvalého bydliště. Rusové sice mají možnost nastoupit náhradní civilní službu, ta ale není příliš populární a absolvují ji ročně jen stovky lidí. Celkově v ruské armádě slouží asi milion lidí. Ruský generální štáb ve zprávě o odvodech za minulý podzim uvedl, že 30 procent branců nebylo ze zdravotních důvodů způsobilých v armádě sloužit.

Polovina z těch, kteří nastoupili na vojnu, může sloužit jen se zdravotním omezením. V Rusku stále platí zákon o základní vojenské službě, přestože parlament loni posuzoval možnost zřízení profesionální armády. Projekt ale narazil na odpor nejvyššího vojenského velení, které plány na případnou profesionalizaci ozbrojených sil odmítlo. Ruská armáda má dlouhodobě špatnou pověst kvůli fyzickým trestům, šikaně a žalostným životním podmínkám ve vojenských zařízeních.

Silný výbuch otřásl v pondělí 24. ledna odpoledne přeletovou halou moskevského mezinárodního letiště Domodědovo. Nejméně 35 lidí zahynulo, asi 136 lidí je zraněno, z nich je na 20 osob podle zdravotníků v kritickém stavu, informovalo ruské ministerstvo zdravotnictví. Na jednom záznamu už vyšetřovatelé objevili záběr zachycující okamžik, kdy sebevražedný atentátník nálož odpálil. Bomba měla podle různých zdrojů sílu tří až sedmi kg TNT a byla naplněna kovovými součástkami. Útočník "kavkazského vzhledu" se v okamžiku výbuchu pohyboval ve velkém davu lidí. Policie část těla útočníka již identifikovala – v letištní hale byla nalezena jeho utržená hlava. Policisté nyní pátrají po třech údajných spolupachatelích, kteří by mohli být s útokem spojeni a atentátníka na letiště podle záznamu letištních kamer pravděpodobně doprovázeli.

Ruské úřady zatím přesný seznam mrtvých a zraněných nevydaly. Mezi mrtvými jsou podle lékařů nejméně dva Britové, mezi zraněnými několik občanů Tádžikistánu, prověřuje se totožnost dalších zraněných cizinců – Itala, Němce, Srba, Francouze a Turka. Většina postižených ale pochází z Ruska, jsou to hlavně lidé čekající v hale na přelet svých blízkých, ale například i moskevští taxikáři.

Teroristické útoky v Moskvě a okolí s deseti a více oběťmi od roku 1999:

- 9. září 1999 – Výbuch na sídlišti Pečatniki na jihovýchodě města si vyžádal 109 mrtvých a přes 200 zraněných. Kreml z útoků obvinil čečenské povstalce.
- 13. září 1999 – Exploze devítipatrového obytného domu na ulici Kaširské šosse na jihu města si vyžádala 124 mrtvých. Vláda obvinila z útoku teroristy z Čečenska.
- 8. srpna 2000 – Třináct osob zahynulo a téměř sto bylo zraněno při explozi na Puškinově náměstí. Pyrotechnici pak zneškodnili druhou bombu, která byla nastražena poblíž místa první exploze.
- 26. října 2002 – Po útoku komanda na divadlo Dubrovka, které obsadili čečenští teroristé, zemřelo 129 civilistů a 40 teroristů. Většina z nich se otrávil plynem, který byl použit při zásahu.
- 5. července 2003 – Při útocích dvou sebevražedných atentátnic na letišti Tušino, kde se konal rockový festival, zahynulo 16 lidí, včetně atentátnic; několik desítek osob bylo zraněno.
- 6. února 2004 – Sebevražedný atentátník způsobil výbuch v metru mezi stanicemi Paveleckaja a Avtozavodskaja; zahynulo 42 lidí včetně atentátníka.

24. srpna 2004 – Téměř současně se zřítila dvě ruská letadla TU-134 a TU-154, která v rozmezí 40 minut startovala z letiště Domodědovo. Neštěstí, při němž zahynulo 89 lidí, způsobily podle ruské prokuratury dvě čečenské sebevražedné atentátnice.

31. srpna 2004 – Při bombovém útoku sebevražedné atentátnice u stanice metra Rižskaja zahynulo deset lidí. K útoku se přihlásili islámští extremisté napojení na Al-Káidu Brigády Islámbulího, kteří se přiznali i k útokům na dvě ruská letadla 24. srpna 2004.

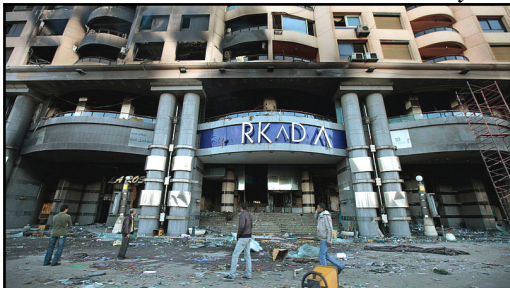
21. srpna 2006 – Obětí exploze na Čerkizovském trhu na severovýchodě metropole se stalo 14 lidí a 50 osob bylo zraněno.

27. listopadu 2009 – Luxusní Něvský expres, směřující z Moskvy do Petrohradu, vykolejil po výbuchu bomby asi 25 kilometrů od železniční zastávky Bologoje; zahynulo 28 lidí (poslední oběť zemřela v lednu 2010 v nemocnici v Moskvě).

29. března 2010 – Sebevražedné atentátnice odpálily tři kilogramy trhaviny v moskevském metru. Výbuchy usmrtily 38 lidí a desítky dalších zranily.

Sobota 29. ledna – Pokračující protivládní protesty v Egyptě si vyžádaly za uplynulých 24 hodin 95 zabitých a 2 000 zraněných lidí. Přes zákaz vycházení jsou ulice plné lidí a terčem útoků se staly policejní stanice, sídla vládní strany, hotel v Gíze i káhirské muzeum. V centru Káhiry se od sobotního rána začaly znovu shromažďovat

tisíce demonstrantů proti režimu prezidenta Mubaraka, jehož odstoupení požadují. Armáda se však zatím nevměšuje, střety se odehrávaly mezi policejními složkami a odpůrci režimu. V Káhiře bylo dosud vypáleno 17 policejních stanic, v celé zemi jich prý lehlo popelem už 60 procent. Terčem rabujícího útoku se stalo Egyptské národní muzeum v centru Káhiry, přestože se jim postavili někteří demonstrující, policisté i turisté, došlo k

poškození dvou mumií. Ulicemi Káhiry se potloukají četné bandy zlodějů s noži a kovovými tyčemi, kteří vykrádají obchody a byty. Hlášeny jsou případy útoků proti bankám a obchodům. Policie s použitím střelby do vzduchu zatlačila stovky lidí útočících proti odbočce egyptské ústřední banky v centru Káhiry. Na páteční výzvu prezidenta Mubaraka odstoupila vláda, ale protestující Egyptané volají hlavně po demisi hlavy státu. Do Egypta se mezitím vrátil náčelník generálního štábu armády generálporučík Samí Anan, který předčasně ukončil návštěvu USA v čele delegace vysokých egyptských armádních představitelů. Armáda hrála v egyptských moderních dějinách klíčovou úlohu a všichni prezidenti vzešli z jejích řad. Mnozí odpůrci režimu považují armádu za spojence. Na některých tancích v centru Káhiry jsou napsána hesla

odsuzující prezidenta Mubaraka, agentury popisují případy, kdy se armádní důstojníci otevřeně postavili na stranu demonstrantů. Hlavní opoziční síla v Egyptě, Muslimské bratrstvo, v sobotu vyzvala k pokojnému předání moci v zemi. Televize odvysílala poselství islámského duchovního, který důrazně připomněl egyptským muslimům, že prolévání krve je podle islámského práva zakázáno. ----- Napětí v Egyptě zmítaném šestý den

protivládními nepokoji (viz fotografie), se vystupňovalo. Bouřlivé demonstrace si vyžádaly 150 mrtvých a 4 000 zraněných. Policie však nezvládá situaci a množí se případy rabování. Egyptská televize navíc informovala, že z věznic uprchly tisíce vězňů. Jsou mezi nimi islámští extrémisté i těžcí zločinci. Jen z trestnice Abú Saabal na okraji Káhiry se v noci podařilo dostat na svobodu zhruba 6 000 vězňů. Další vězeňská vzpoura byla hlášena z ústřední věznice v oáze Fadžúm jižně od Káhiry. Tam vězni podle agentury DPA zabili policejního generála a dalšího odvěkli na neznámé místo. A při nepokojích ve věznici Katta nedaleko Káhiry dozorcí postříleli 170 vězňů a jejich příbuzných, 200 dalších zranili.

Světové ceny potravin se v lednu vyšplhaly na maxima za nejméně 21 let a překonaly dosavadní rekordy z roku 2008. Index cen potravin Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) stoupl minulý měsíc o 3,5 procenta a dostal se nejvýše od svého založení v roce 1990, sdělila FAO. Index, který sleduje měsíční změny obilovin, olejnin, mléčných výrobků, masa a cukru, vzrostl na 230,7 bodu z prosincových 223,1 bodu. Nynější růst cen, který trvá již sedmý měsíc po sobě, připomíná situaci světové potravinové krize roku 2008. Prudké zdražení základních potravin tehdy vyvolalo nepokoje a hladové bouře v řadě chudých zemí odkázaných na dovozy. Nyní je situace obdobná, protože k vlnám politicky motivované nespokojenosti a protestů v Tunisku, Egyptě nebo Jordánsko zčásti přispívají i drahé potraviny. Tyto nepokoje navíc dále přispívají k růstu tržních cen, protože obchodníci spekulují na to, že vlády těchto zemí budou chtít k uklidnění situace zvýšit dovozy obilnin. Stejně jako před třemi lety i nyní ke zdražování potravin přispívá kombinace drahé ropy a paliv, nepříznivého počasí s výpadky sklizně, rostoucí používání biopaliv, které zabírá potraviny a půdu k produkci pohonných hmot, a spekulace na termínových trzích podporované levnými penězi a slabým dolarem. FAO se obává, že ceny budou dále růst.

Evropská unie se v pondělí 31. ledna rozhodla uvalit sankce na běloruského prezidenta Alexandra Lukašenka a dalších více než 150 představitelů tamního režimu. Stalo se tak v reakci na represivní zásahy běloruských úřadů proti opozici během sporných prosincových voleb hlavy státu. V nich s jasnou většinou hlasů Lukašenko obhájil funkci, avšak opozice volby označila za zmanipulované. Následovaly protestní demonstrace proti výsledkům, které režim tvrdě potlačil. Běloruská justice už připravuje proces proti několika desítkám opozičních lídrů, kterým hrozí až 15 let vězení. Sankce zahrnují zejména zákaz cestování vybraných politiků do zemí Evropské unie či zmrazení jejich finančních aktiv v EU. Sankce proti této bývalé sovětské republice uniezavedla již před několika lety kvůli potlačování svobod a základních práv. V roce 2008 je však pozastavila, protože chtěla tímto krokem podpořit reformy.

Američané i fandové dobývání vesmíru truchlí. Raketoplán Discovery jde na konečnou misi

Mys Canaveral – Nejprve několik úctyhodných čísel: Nalétal téměř 250 milionů kilometrů, během 38 misi strávil na oběžné dráze 351 dní, zemi obletěl 5628krát a nesl celkem 246 členů posádky. Mimo jiné na jeho palubě vylétěl do kosmu vůbec nejstarší člověk – sedmasedmásetiletý bývalý astronaut John Glenn.

Ale všechno jednou končí. A platí to i pro vesmírná plavidla, v tomto případě raketoplán Discovery.

Po několikaměsíčních odkladech se vydá dnes z floridského Mysu Canaveral na svou poslední, jedenáctidenní misi.

Americký vesmírný úřad NASA uvádí, že potaší na 80 procent start plánovaný na 22:50 SEČ umožní.

Discovery je nejdéle sloužícím a nejvytíženějším ze zby-

lých čtyř raketoplánů NASA. Poprvé se proletěl po oběžné dráze v roce 1984 (30. října).

Jako ve sci-fi. Letí s robotem

Při svém 39. letu nyní zamíří na Mezinárodní vesmírnou stanici (ISS), kam kromě šestic astronautů a obvyklých zásob dopraví i humanoidního robota Robonauta 2 (R2). Půjde o vůbec prvního mechanického humanoida, který bude vyneseno do vesmíru.

„Po léta nás brával na mnoho úžasných cest a my očekáváme, že tento let se od těch předchozích nebude lišit,“ řekl o Discovery Jeff Spaulding z NASA.

Plánovaný start k poslední misi však byl během posledních téměř čtyř měsíců několikrát odložen kvůli únikům

vodíku a poté kvůli prasklinám na části palivové nádrže.

Jakékoli závady podobného charakteru NASA posuzuje s největší pozorností po zkušenostech s raketoplánem Columbia, který se v roce 2003 rozpadl v atmosféře při návratu z kosmu.

Příčinou zkázy tehdy byl úlomek izolační pěny, jenž krátce po startu poškodil tepelnou izolaci křídla. Zahynulo tehdy všech sedm členů posádky, podobně jako při explozi raketoplánu Challenger krátce po startu v roce 1986.

Konec jedné éry

Na palubě Discovery bude šest zkušených astronautů. Jeden z dvojice mužů, kteří se během mise vydají do volného kosmu, Stephen Bowen, se

členem posádky stal teprve minulý měsíc. Nahradil totiž kolegu Timothyho Kopru, jenž se zranil na jízdním kole.

Program letů raketoplánů se po 30 letech chýlí ke konci. NASA na oběžnou dráhu do poloviny roku naposledy vyšle ještě dva další raketoplány a jejich flotilu si nejspíš rozeberou muzea letectví a dobývání kosmu.

V dubnu se má na svou poslední cestu do vesmíru vydat raketoplán Endeavour a s koncem června Atlantis. Raketoplány v posledních letech především dopravovaly zásoby a posádky na ISS. Tento úkol nyní přebírají ruské vesmírné lodě Sojuz.

Jak vypadá Discovery? Podívejte se na interaktivní grafiku na www.denik.cz/discovery

Poslední let Discovery

NAKLADOVÝ PROSTOR

přepraví až 30 tun nákladu

3 Aby raketoplán dosáhl oběžné dráhy, musí projít zrychlením z nulý na téměř 29 000 kilometrů v hodině.

výška přes 113 km

2 T +530 s: Odhozena externí nádrž, která srohří v atmosféře. Zbytky dopadají do Indického oceánu.

výška přes 40 km

1 T +126 s: rychlost raketoplánu je 4 800 km/h. Pomocné rakety jsou odhozeny. Následně dopadají na padácích do Atlantiku.

STARTOVACÍ KOMPLEX 39

nachází se ve vesmírném středisku Johna F. Kennedyho na Mysu Canaveral na Floridě. Byl postaven pro program Apollo a poté upraven pro potřeby programu Space Shuttle.

MECHANICKÁ RUKA

rameno je dálkové ovladatelné a používá se např. na manipulaci s nákladem.

4 Raketoplán vstupuje během přistání do atmosféry rychlostí téměř 26 000 km/h. Zahřeje se přitom na teplotu přesahující 1 000 stupňů Celsia.

TEPELNÁ OCHRANA

snese teplotu až 1 260 stupňů Celsia. Celá spodní část stroje je chráněna keramickými dlaždicemi. Nejvyšším teplotám čelí nos raketoplánu a okraje jeho křídla. Tyto části jsou proto chráněny zesílenou uhlíkovou vrstvou.

POMOCNÉ RAKETOVÉ MOTORY

zrychlují raketoplán při startu, pohonem je tuhé palivo, průměr: 3,8 m, plná hmotnost: 590 t. Jsou znovu použitelné.

délka: 44,5 m

EXTERNÍ NÁDRŽ (ET)

hlavní nádrž s asi 2 miliony litru kapalného kyslíku a vodíku, délka: 47 m, průměr: 8,4 m, plná hmotnost: 740 t. Na jedno použití.

ORBITER

přibližná hmotnost: 74 t

STABILIZAČNÍ TRYSKY

usměrňují pohyb raketoplánu

MANÉVROVACÍ MOTORY

rozpětí křídla: 23 m

HLAVNÍ MOTORY

palivem je vodík a kyslík. Za vteřinu ho spotřebují téměř půl tuny.

ODPALOVACÍ PLOŠINA

je na ni umístěn sestavený raketoplán. Je pojízdná, 8 km zdolá za cca 8 hodin, k rampě ji převáží vozidlo zvané Crawler-Transporter.

ZDROJ: NASA, WIKIPEDIA, NEWSLAB.cz

ÚNOR 2011

OBSAH: 1) Nepokoje v Egyptě zesilují, 2) Zemřela nejstarší osoba na světě, 3) Britský premiér David Cameron vystoupil proti multikulturalismu, 4) Po referendu se Jižní Súdán stal samostatným státem, 5) Egyptský prezident Husní Mubarak odstoupil z funkce, 6) Francouzský prezident Sarkozy vystoupil proti multikulturalismu, 7) Protivládní demonstrace v Teheránu, 8) Mistrovství světa v rychlobruslení v Calgary, 9) Protivládní demonstrace v Bahrajnu, 10) Belgie je 249 dní bez vlády, 11) Čeští sledge hokejisté jsou druzí v Evropě, 12) Silné zemětřesení na Novém Zélandu, 13) V Haagu byl odsouzen bývalý generál srbské policie, 14) Parlamentní volby v Irsku, 15) V USA zemřel poslední pamětník bojů I. světové války, 16) Nepokoje a protivládní protesty v arabském světě.

Drama v Egyptě se nezklidňuje. Podle komisařky OSN pro lidská práva Navi Pillayové si nepokoje vyžádaly až 300 životů, více než 3 000 bylo zraněno a další stovky lidí byly zatčeny. Odpůrci prezidenta Husního Mubaraka se v úterý 1. února rozhodli vyhlásit časově neomezenou generální stávkou, kterou doprovodil tzv. „milionový pochod“. I přes zákaz vycházení tábořilo několik stovek demonstrantů přes noc na hlavním káhirském náměstí Tahrír a od úsvitu se k nim přidávali další. V Káhiře bylo v úterý v poledne v ulicích asi 100 000 lidí (foto). Lidé se ale shromažďovali i v dalších městech a celková účast se odhadovala na 200 000. Pořádek v ulicích Káhiry v podstatě vzala na svá bedra armáda, která je obyvatelstvem na rozdíl od policie vnímána velmi pozitivně. To ještě zesílilo v pondělí večer, kdy velení ozbrojených sil oznámilo, že nepoužije síly proti účastníkům úterního pochodu. Zároveň dala najevo, že

považuje požadavky bouřícího se lidu za legitimní. Jedná se o vůbec první takto jednoznačné vyjádření velení egyptských ozbrojených sil. Nová vláda vedená premiérem Ahmadem Šafíkem složila v pondělí v Káhiře přísahu. Novým ministrem vnitra, který řídí i bezpečnostní síly, se stal generál ve výslužbě Mahmúd Wagdí. Mubarak jí uložil urychleně provést široké reformy. Také nový viceprezident Umar Sulajmán

oznámil, že ho Mubarak pověřil zahájením dialogu se „všemi politickými silami“ i o ústavních reformách. Žádný zlom v náladách zradikalizovaného obyvatelstva však tento krok zjevně nevyvolal. Nutnost odchodu Mubaraka do pátku tohoto týdne oznámil v úterý předák egyptské opozice Muhammad Baradej. Poté by měli viceprezident nebo tříčlenná rada vypsát nové prezidentské a parlamentní volby. Britský premiér David Cameron a americký prezident Barack Obama později oznámili, že jsou „jednotní“ v tom, že je potřebný „spořádaný, Egyptany řízený přechod“ moci. Cameron v pondělí v telefonátu Mubaraka varoval před „represivní odpovědí“ na protesty. To by podle něj „skončilo špatně pro Egypt, pro svět – je to špatná volba“. Týž den pak unijní ministři zahraničí vyzvali egyptskou vládu, aby „přistoupila na spořádaný přechod moci prostřednictvím široce založené vlády vedoucí k opravdovému procesu zásadní demokratické reformy“. To by mělo proběhnout „s plným respektem k právnímu státu, lidským právům a základním svobodám“. Vše by mělo vyústit ve svobodné volby. Ministři odsoudili také krveprolití z posledních dní.

Ve věku 115 let zemřela v pondělí 1. února v Texasu nejstarší osoba světa, Američanka Eunice Sanbornová (foto). Pozici nejstarší ženy na světě převzala po Sanbornové znovu Američanka, Besse Cooperová z Georgie, narozená 26. srpna 1896.

Podle údajů organizace GRG, která sleduje nejstarší žijící osoby z celého světa, bylo Sanbornové (foto) 114 let. Její příbuzní ale tvrdí, že GRG čerpá své informace

z chybných dat amerického statistického úřadu a že se Sanbornová narodila 20. července 1895. Texasanka oslavila loni s rodinou 115. narozeniny. Sanbornová se narodila německému otci a irské matce. Za svůj život byla třikrát vdaná. Z prvního manželství, do něhož vstoupila v roce 1913, měla jedinou dceru Dorothy, která v roce 2005 zemřela v 90 letech. Sanbornová byla celý život ženou v domácnosti, jako členka baptistické církve byla ale činná ve své komunitě. Za svůj dlouhý život podle svých slov vděčila Ježíšově milosti.

Historicky nejdéle žijícím člověkem je dosud oficiálně Francouzka Jeanne Calmentová. Zemřela v srpnu 1997 ve 122 letech.

Britský premiér David Cameron prohlásil ve svém prvním projevu na téma terorismus a jeho příčiny v sobotu 5. února na bezpečnostní konferenci v Mnichově, že státní multikulturalismus selhal. Velká Británie podle něj potřebuje silnější národní identitu, aby zabránila šíření různých druhů extremismu. Naznačil rovněž tvrdší postoje vlády vůči skupinám propagujícím islámský radikalismus. David Cameron (foto níže) oznámil, že muslimské skupiny, které dostávají státní peníze, ale činí málo, aby se extremismu postavily, budou pod větší kontrolou úřadů. Takové skupiny podle něj přestanou být státem podporovány a bude jim zamezeno v šíření jejich poselství na univerzitách a ve věznicích. „Upřímně, potřebujeme mnohem méně pasivní tolerance z minulých let a mnohem aktivnější, mocný liberalismus,“ řekl Cameron a dodal: „Zamysleme se nad těmito organizacemi - věří v univerzální lidská práva včetně práv žen a lidí jiného vyznání? Věří v rovnost všech před zákonem? Věří v demokracii a právo lidu volit si svou vládu? Podporují integraci, nebo separatismus? To jsou otázky, které si potřebujeme položit“. Skutečně liberální země podle britského premiéra věří jistým hodnotám a aktivně je prosazuje. „Svoboda projevu. Svoboda vyznání. Demokracie. Vláda zákona. Stejná práva bez ohledu na rasu, pohlaví či sexuální orientaci. (Stát) říká svým občanům - toto nás jako společnost definuje. Patřit sem znamená věřit v tyto hodnoty.“ Doplnil, že „doktrína státního multikulturalismu“ vyzývala různé kultury, aby si žily svými oddělenými životy. David Cameron svým názorem na multikulturalismus následoval podobné loňské vyjádření kancléřky Angely Merkelové.

Jižní Súdán si drtivou většinou hlasů zvolil odtržení od severní části země. Pro nezávislost křesťanského a animistického jihu na muslimském severu se v lednovém referendu vyslovilo 98,83 procenta z necelých čtyř milionů hlasujících. Konečné oficiální výsledky všelidového hlasování zveřejnila v pondělí 7. února večer při ceremonii v Chartúmu komise pro referendum, súdánský prezident Umar Bašír je už předtím formálně uznal ve vydaném dekretu. Americký prezident Barack Obama již oznámil, že USA letos v červenci uznají svrchovaný a nezávislý jižní Súdán. V prohlášení reagujícím na oficiální výsledky referenda poblahopřál obyvatelům jižního Súdánu k všelidovému hlasování

všelidovému hlasování

korunovanému velkým úspěchem. Ministryně zahraničí USA Hillary Clintonová označila súdánské referendum za „pokojné a spořádané“ a ocenila vládu v Chartúmu za akceptování jeho výsledků. Při večerní ceremonii byly oficiální výsledky promítány na velkoplošných obrazovkách v Chartúmu. Stálo na nich podle agentury AFP, že z 3 837 406 odevzdaných platných hlasů bylo jen 44 888, tedy 1,17 procenta, ve prospěch zachování jednoty se severem. Jižní Súdán by se měl stát nejmladším státem světa 9. července, kdy vyprší platnost dohody o ukončení občanské války mezi severem a jihem země, v níž zahynulo přes dva miliony lidí.

Prezident Egypta Husní Mubarak v pátek 11. února odpoledne odstoupil z funkce. V televizním vystoupení to sdělil viceprezident země Umar Sulejmán.

„V těchto těžkých časech, kterými země prochází, se prezident Husní Mubarak (foto níže) rozhodl odstoupit ze své funkce a moc předat do rukou nejvyšší rady ozbrojených sil,“ řekl Sulejmán v televizním projevu. Mubarak odevzdal moc do rukou armády. Stalo se tak den poté, co vystoupil v televizi v projevu k národu, ve kterém sdělil, že odstoupit zatím nehodlá, alespoň do doby voleb, které se mají uskutečnit v září. Teprve poté

předám moc svému nástupci, řekl ve čtvrtek Mubarak. Jeho odstoupení je tedy překvapivé. Mubarak se svojí rodinou ale již v pátek opustil Káhiru soukromým letadlem. Egyptská nejvyšší vojenská rada v souvislosti s rezignací prezidenta Mubaraka rozpustí vládu a pozastaví činnost obou komor parlamentu. Rada chce vládnout ve spolupráci s hlavou ústavního soudu. Předsedou nejvyšší vojenské rady je egyptský ministr obrany Muhammad Husajn Tantávi. Prezidentovu rezignaci v ulicích Káhiry oslavují desetitisíce lidí. Právě

demonstranti mohli nakonec Mubaraka k tomuto převratnému kroku přimět, jelikož v pátek odpoledne davy protestujících proudily k jeho prezidentskému paláci a nebylo jasné, zda se nespokojence podaří zadržet. V tuto dobu nicméně Mubarak s rodinou již ve svém sídle v Káhiře nebyl. Dvaosmdesátiletý Mubarak čelí tři týdny protestům desetitisíců lidí v ulicích, kteří požadují jeho okamžitý odchod z funkce. Vyčítají mu perzekuce politických oponentů a špatné životní podmínky. Prezident zemi vládne 30 let. Minulý týden slíbil, že v příštích volbách, jež se mají konat v září, už kandidovat nebude.

----- Egypt bude respektovat všechny mezinárodní a regionální smlouvy, které podepsal. Současný kabinet pak bude pokračovat v činnosti do vytvoření nové vlády, prohlásil v sobotu v televizi vysoce postavený člen egyptské armády. Ozbrojené síly v pátek po oznámení demise prezidenta Husního Mubaraka převzaly moc v zemi. „Současná vláda a guvernéri budou pokračovat v činnosti do vytvoření nové vlády,“ řekl představitel armády. „Egyptská arabská republika je vázána všemi regionálními a mezinárodními závazky a smlouvami,“ prohlásil. Armáda také oznámila, že bude usilovat o zajištění poklidného předání moci v rámci svobodného, demokratického systému, který umožní zvolené civilní moci spravovat zemi a vytvořit demokratický svobodný stát. Dnešní prohlášení je ujištěním pro mezinárodní spojence Egypta včetně USA a Izraele, který se obával, že Mubarakova abdikace by mohla ohrozit mírovou smlouvu mezi Egyptem a židovským státem z roku 1979. Izraelský ministerský předseda Benjamin Netanjahu prohlášení egyptské armády přivítal. „Dlouholetá mírová smlouva mezi Izraelem a Egyptem byla výrazným přínosem pro obě země a je základem míru a stability na celém Blízkém východě,“ uvedl v prohlášení Netanjahu.

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy řekl v pátek 11. února v televizní debatě, že multikulturalismus selhal. „Příliš jsme se zabývali identitou jedince, který

přicházel, a ne dost identitou země, která ho vítala,“ prohlásil Sarkozy s tím, že takový koncept prostě selhal. Sarkozyho vystoupení následuje jen pár dní poté, co se stejným názorem vystoupil britský premiér David Cameron, když avizoval tvrdší postup své vlády vůči radikálním organizacím a mimo jiné řekl: „Upřímně, potřebujeme mnohem méně pasivní tolerance z minulých let a mnohem aktivnější, mocný liberalismus.“ Cameron nebyl první, kdo koncept multikulturalismu odsoudil. Před ním tak učinili český prezident Václav Klaus, německá kancléřka Angela Merkelová, australský expremiér John Howard či někdejší ministerský předseda Španělska José María Aznar. Nicolas Sarkozy se v televizní debatě s občany zabýval tématy bezpečnosti, přistěhovalectví a šíření islámu.

Nepovolenou demonstraci opozice v ulicích Teheránu rozehnala v pondělí 14. února íránská policie spolu s Revolučními gardami. Policisté proti tisícům demonstrantů nasadili slzný plyn, desítky lidí byly zatčeny. Jedna osoba byla zastřelena a několik lidí zraněno. Organizátorovi protestů, bývalému premiérovi Míru Hosejnu Músávímu, bylo zabráněno se akce zúčastnit. Byl uvězněn ve svém domě a byl mu odpojen mobilní telefon. Akce svolaná Músávím a dalším opozičním předákem Mahdíem Karrúbím byla oficiálně vyjádřením podpory protestům v Egyptě a v Tunisku, které vyústily v pád tamních prezidentů. Íránci pochodovali Teheránem směrem k náměstí Svobody, které je obvyklým místem velkých shromáždění. Někteří z demonstrantů

provolávali heslo „smrt diktátorovi“, což však mohlo směřovat proti svrženému egyptskému prezidentovi Husnímu Mubarakovi stejně jako proti íránskému vůdci Mahmúdu Ahmadínežádovi. Policie se snažila demonstraci zabránit. Podél trasy pochodu byly rozmístěny stovky policistů v uniformách i v civilním oblečení, kteří se snažili trasu pochodu zablokovat. Policie a Revoluční gardy později použily proti demonstrantům slzný plyn. Střílely po nich také kuličkami s barvou a podle svědků zatkly desítky osob. Músáví a Karrúbí minulý týden požádali úřady o povolení demonstrace. Vláda ale požadavek označila za protizákonný a zamítla ho. Varovala také, že proti demonstrantům zasáhne. Před jakoukoli demonstrací opozice v neděli varoval teheránský generální prokurátor, který potvrdil zprávy o zatýkání v opozičních kruzích. Opozice odhaduje, že o víkend byla zadržena dvacítko osob. Íránská vláda tvrdě potlačila protestní hnutí, které se zrodilo po kontroverzním znovuzvolení prezidenta Ahmadínežáda v červnu 2009. Desítky lidí zahynuly, tisíce byly zatčeny a desítky lidí byly odsouzeny k těžkým trestům.

Martina Sáblíková je v polovině víceboje na mistrovství světa třetí a má tak nakročeno k třetí zlaté medaili za sebou. V sobotu 12. února si vylepšila na olympijském oválu v kanadském Calgary osobní rekord na 500 m a tříkilometrovou

trať suverénně vyhrála. Průběžné vedení drží Ireen Wüstová z Nizozemska před domácí Kanadankou Christine Nesbittovou, další česká reprezentantka Karolína Erbanová je čtrnáctá. Ledová plocha v Calgary potvrdila pověst extrémně rychlé. V úvodním sprintu splnila roli favoritky Erbanová (foto vlevo) a druhým nejrychlejším časem 38,22 vylepšila český rekord. Jako jediná ji dokázala porazit Nesbittová.

Sáblíkové patřilo 14. místo, své maximum si vylepšila o 53 setin sekundy. Závod na 3 000 metrů pak česká obhájkyně titulu s přehledem vyhrála, za světovým rekordem Kanadanky Cindy Klassenové z roku 2006 zaostala o 2,2 sekundy. Pod čtyři minuty se dnes dokázala dostat už jen Wüstová, na niž v průběžném pořadí Sáblíková ztrácí před patnáctistovkou v přepočtu 1,65 sekundy. ----- Rychlobruslařka Martina Sáblíková neobhájila titul mistryně světa ve víceboji. Na šampionátu v Calgary se po dvou zlatých medailích z předchozích let musela v neděli 13. února spokojit jen s bronzem. V závěrečném závodě na 5 000 m totiž upadla a tak ve své parádní disciplíně skončila až sedmá. Proto na ni zbyl jen bronz. Titul mistryně světa získala Nizozemka Wüstová. Zatímco si řada závodnic vylepšila na rychlé dráze v Calgary svůj osobní rekord,

Sáblíková za tím svým na 1.500 metrů zaostala o sekundu. Bronzová olympijská medailistka z této trati tak nenapodobila sobotní výkony, kdy si vylepšila osobní maxima na 500 i 3 000 metrů. Po patnáctistovce se tak propadla na čtvrtou příčku celkového pořadí, přesto měla pořád šanci na medaili. V parádní disciplíně na 5 000 mohla atakovat stříbrnou příčku a také se o to pokoušela. Zvláště když startovala v úplně poslední jízdě společně s vedoucí Nizozemkou Wüstovou a znala časy svých největších soupeřek. Závod rozjela výtečně, jenže v Calgary si vybrala kopec smůly. V momentě, kdy nabírala na Wüstovou sekundy náskoku, totiž upadla (foto) a bylo po nadějích na zlatou obhajobu. Statečně se sice zvedla, závod dokončila a zajela nakonec sedmý čas, ten jí však stačil jen na bronzovou příčku v celkovém pořadí. Zlato zaslouženě získala Nizozemka Wüstová, která se po dvou triumfech Sáblíkové znovu vrátila na rychlobruslařský trůn. Druhé české reprezentantce Karolíně Erbanové se třetí disciplína povedla, na 1 500 m obsadila 10. místo a za svou slavnější kolegyní nezaostala ani o sekundu. K postupu do elitní dvanáctky, která startovala v závěrečném závodě, jí to však nestačilo a obsadila konečnou 15. příčku.

Protivládní demonstrace v hlavním městě Bahrajnu Manámě si v noci na čtvrtek 17. února vyžádaly nejméně čtyři mrtvé a stovku zraněných. Podle některých zdrojů je obětí pět. Úřady přiznaly tři mrtvé. Stovky policistů musely proti protestujícím použít slzný plyn a obušky. Policie na Perlovém náměstí zasáhla okolo třetí hodiny ranní a do rozbřesku náměstí vyklízela. Do akce bylo nasazeno pět desítek obrněných vozů. Při zásahu bylo zraněno nejméně 225 lidí, 195 jich bylo ošetřeno a mezi 30 a 40 zůstalo v nemocnicích. Zástupci opozice uvedli, že neznámo kam zmizelo na 60 lidí. Armáda později v průběhu dne zakázala veřejná shromáždění. Odpoledne vjely do ulic tanky a obrněné transportéry. Demonstranti vyzývají k politickým reformám. Na náměstí v hlavním městě táboří od úterka. Od té doby zemřelo nejméně šest lidí. Několik zraněných je v kritickém stavu. Kvůli policejnímu zásahu na Perlovém náměstí odešel z parlamentu hlavní opoziční šíitský blok. Protesty byly stejně jako v dalších zemích (Jemen, Libye či Írán) inspirovány událostmi v Egyptě a Tunisku, kde po desítkách let vlády rezignovali prezidenti. Úřady protesty bagatelizují s tím, že se jich účastní max. dva tisíce lidí.

Belgie se ve čtvrtek 17. února stala zemí s rekordně dlouhou dobou „bezvládní“. Bez kabinetu je 249 dní, přičemž se na obzoru nerýsuje žádná politická dohoda, která by stav změnila. Belgie tak překonala dosavadní světový rekord, jenž byl prisuzován Iráku, kde byly neshody mezi sunnity a šíity po loňských volbách vyřešeny ustanovením vlády za 249 dní. V Belgii je dohoda v nedohlednu, ačkoliv král ve středu oznámil

prodloužení termínu hlavního vyjednávače pověřeného sestavením vlády o další dva týdny. Problém Belgie souvisí s tím, že ji tvoří dvě poměrně nesourodé jazykové skupiny. Na jedné straně jsou to většinoví Vlámové (sever), jejichž region je bohatší a chce víc pravomocí, na straně druhé francouzsky hovořící Valoni, obývající jih i větší část Bruselu. Obě komunity mají vlastní politické strany, které se po volbách vzhledem k rozložení sil musejí dohodnout na nové vládě. Její zformování ale tentokrát souvisí s nutnými ústavními i dalšími reformami, které jdou ještě nad rámec tradičních ideologických sporů mezi pravicovými a levicovými seskupeními. Jednání o kompromisu zkrachovalo od června už několikrát.

Česká sledge hokejová reprezentace v čele s kapitánem Pavlem Kubešem z Kolína podlehla v neděli 20. února ve finálovém duelu Mistrovství Evropy ve švédském městě Solleftea Itálii a získala tak stříbro jako na posledním evropském šampionátu v roce 2007. Čeští sledge hokejisté svou cestu za zlatem z mistrovství Evropy do konce nedotáhli. Při své cestě do finále tohoto šampionátu porazila česká reprezentace v základní skupině postupně domácí Švédy 7 : 0, Polsko 3 : 1, Rusko 7 : 2 a Itálii, svého pozdějšího finálového přemožitele, 3 : 0. V semifinále pak Česká republika porazila Estonsko 2 : 0. Ve finále však podlehla Itálii 0:2, když národní tým

zaspal začátek utkání a inkasoval první gól v oslabení už v 5. minutě. Po oddechovém času sice zvýšil aktivitu, ale na výborně hrající Italy recept za celých 45 minut nenašel, naopak obdržel ve třetí třetině ještě jednu branku. Překvapivým mistrem Evropy se stala Itálie před Českou republikou a Norskem. Trenér národního týmu Tomáš Zelenka po finálovém zápase řekl:

„Nalomilo nás hned první střídání a první branka při oslabení, bohužel jsme se s tím celý zápas nesrovnali. Bylo vidět, že kluci na sobě mají deku, proto jsem se snažil uklidnit je během oddechového času. Kdyby mi někdo před šampionátem řekl, že přijedeme se stříbrnou, tak bych to bral všemi deseti. Ale jak se situace během turnaje vytvářela, tak jsme chtěli dosáhnout na nejvyšší stupeň. Kluci odvedli na turnaji výborné výkony, škoda toho nepovedeného posledního krůčku.“ Na foto jsou hráči Kolína ve službách reprezentace. Zleva: Michal Geier, Jiří Raul a Zdeněk Šafránek.

Česká republika : Itálie 0 : 2 (0 : 1, 0 : 0, 0 : 1) Branky: 5. Leperdi (Planker), 35. Planker. Rozhodčí: Richardson – Beelen, Heltman. Vyloučení: 2:1. Využití: 0:1. Třetiny: 0:1, 0:0, 0:1. Diváci: 50. Vývoj utkání: 0:2. ČR: Michal Vápenka (Jan Matoušek) – Jiří Berger, Pavel Kubeš, Tomáš Kvoch, Miroslav Hrbek, Zdeněk Klíma – Zdeněk Hábl, Michal Geier, Jiří Raul, Erik Fojtík, Zdeněk Šafránek, David Palát, Zdeněk Krupička.

Silné zemětřesení v novozélandském Christchurch dosáhlo v úterý 22. února síly 6,3 stupně Richterovy škály. Premiér John Key oznámil, že zahynulo nejméně 65 lidí. Starosta města Bob Parker doplnil, že zavaleno zůstává odhadem 200 lidí. Úřady předpokládají, že počet mrtvých bude ještě vyšší. Zřítilo se totiž množství budov, v jejichž troskách záchranáři pátrají po zavalených lidech. Sesunutá zdivo zablokovalo mnohde ulice. Americká geologická služba (USGS) lokalizovala ohnisko zemětřesení ve čtyřkilometrové hloubce asi pět kilometrů jihozápadně od města. Policie evakuuje obyvatele i zaměstnance z budov v centru města, jelikož tamní budovy byly částečně poškozeny už při loňském zářijovém zemětřesení. Podle sdělení místního rozhlasu se

zřítel kostel blízko městského centra. Otřes shazoval počítače ze stolů, kácely se skříně i jiný nábytek. Starosta vyhlásil ve městě výjimečný stav a nařídil evakuaci lidí z centra města. V ulicích už byli rozmístěni vojáci, jejichž úkolem je pomáhat obyvatelům, respektive střežit oblast. Mezi mrtvými jsou i cestující ze dvou autobusů, na něž dopadly z velké výšky trosky budov. Pod zříceným zdivem se ocitlo mnoho automobilů. Přerušeny jsou dodávky vody i elektriny, přerušeno je telefonní spojení. Mimo provoz je letiště. Z porušeného potrubí zalévá ulice voda. Od loňského 4. září, kdy druhé největší město souostroví Christchurch postihlo ničivé zemětřesení o síle 7,1 stupně, zažilo toto město na Jižním ostrově stovky následných otřesů. Utrpělo rozsáhlé škody, zraněno tehdy ale bylo jen několik málo lidí, jelikož přírodní živěl udeřil v ranních hodinách, kdy se na ulicích pohybovalo jen minimum lidí. V úterý ale zemětřesení postihlo město v době oběda a v ulicích, obchodech či restauracích se pohybovalo velké množství

obyvatel. ----- Jen malé šance jsou na záchranu 226 nezvěstných po úterním zemětřesení ve městě Christchurch na Novém Zélandu. Platí to zejména o 120 lidech, kteří se nacházeli v troskách televizní budovy Canterbury. Úřady už ve středu uvedly, že se tam nedalo přežít. Zatím bylo vyproštěno 98 obětí, premiér John Key ale ve čtvrtek 24. února řekl, že obětí bude asi přes dvě stě. „Informace,

které dostáváme od policie, indikují, že ztráty na životech by mohly být mnohem větší, než si kdokoli představoval,“ řekl Key. Z dvou a půl tisíce zraněných jich 164 utrpělo těžká zranění. Kromě zlomených kostí utrpěli někteří vážná poranění páteře nebo jim museli amputovat končetiny. Naděje jsou malé a záchranáři už ve středu rozhodli nepokračovat v pátrání po přeživších v oblasti okolo televize Canterbury, protože tam nikdo nemohl zůstat naživu. K novozélandským týmům se přidaly americké, japonské, singapurské a tchajwanské. Používají psy, detektory zvuku, termovizi a dálkově ovládané kamery. Obavy městské správy vzbuzuje silně nakloněný šestadvacetipatrový hotel Grand Chancellor, jehož pád by podle expertů mohl vyvolat dominový efekt. „Je to neuvěřitelně nebezpečné, jestli to spadne na zem, vyvolá to silnou tlakovou vlnu,“ komentoval situaci starosta města Bob Parker. Podle prvních odhadů investiční banky J. P. Morgan náhrada škod může stát pojišťovny až 12 miliard dolarů (213 miliard korun). Značné ale budou i další ekonomické dopady.

Bývalý generál srbské policie Vlastimir Djordjević byl ve středu 23. února odsouzen Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) v Haagu k 27 letům vězení za účast na vyvražďování kosovských Albánců na jaře 1999. V odůvodnění rozsudku se uvádí, že nyní 62letý Djordjević se sice na hrůzných činech nepodílel osobně, ale jako náměstek srbského ministra vnitra a velitel bezpečnostní policie byl za kampaň teroru cílenou na vyhnání co největšího počtu kosovských Albánců z Kosova osobně zodpovědný. Během kampaně, která probíhala od března do června 1999, byly stovky lidí zabity a na 800 000 bylo z Kosova vyhnáno nebo ze strachu uprchlo. Djordjević se podle žaloby také podílel na převozu těl zavražděných Albánců z Kosova do hromadných hrobů nejméně na třech místech jinde v Srbsku. Hroby byly objeveny teprve po pádu režimu Slobodana Miloševiče v roce 2001. Djordjević byl zadržen teprve v roce 2007 v černohorském letovisku Budva a předán ICTY.

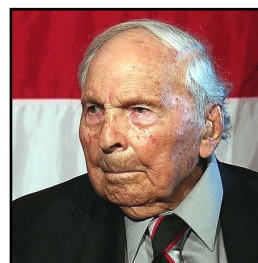
V Irsku proběhly v pátek 25. února parlamentní volby, v kterých výrazně vyhrála dosud opoziční strana Fine Gael, i když nezískala většinu. Vládní Fianna Fáil utrpěla těžkou porážku a skončila až třetí za levicovými labouristy. Středoprávní strana Fine Gael v čele s politikem Endou Kennym (foto s manželkou a dcerou níže), získala 36,1 procenta hlasů, což je nejvíc od roku 1982. Druhá s 20,5 procenty skončila Labouristická strana, pro kterou by to byl vůbec nejlepší výsledek v historii a o něco lepší, než naznačovaly průzkumy před volbami. Nejpravděpodobněji se tak bude opakovat koalice Fine Gael a Labouristické strany, které spolu vládly již počátkem 90. let. Irové hlasovali ve stínu finanční krize, která vedla k propadu ekonomického růstu, k vzestupu nezaměstnanosti a k ohromnému zadlužení země. Voliči přičetli odpovědnost tradiční vládní straně Fianna Fáil a dali jí jen 15,1 procenta hlasů. Je to nejhorší výsledek v historii strany, která měla ve všech parlamentech od roku 1932 nejvíc poslanců. Nejpatrnější je debakl Fianna Fáil v hlavním městě Dublinu, kde získala jen

osm procent hlasů a zřejmě jen jediného poslance – dosavadního ministra financí Briana Lenihana. V Dublinu vyhráli labouristé s 31 procenty, kteří porazili i Fine Gael s 27 procenty hlasů. Podle expertů je nynější neúspěch Fianna Fáil největší kolaps pro jakoukoli irskou politickou stranu od roku 1921, kdy Irsko získalo nezávislost na Británii. Svého vůbec nejlepšího výsledku dosáhla s 10,1

procenta nacionalistická levicová Sinn Féin, která bývala politickým křídlem Irské republikánské armády. Nezávislí kandidáti získali 15,5 procenta hlasů, zelení 2,7 procenta. I když Irové dali průchod hněvu vůči odcházející vládě, nezměnili tolik ideologické zaměření. Fianna Fáil a Fine Gael jsou obě v podstatě středovými stranami a liší se hlavně ve vztahu k irské historii – založili je stoupenci znepřátelených stran v občanské válce před vyhlášením irské nezávislosti. Obě vládní strany chtějí znovu otevřít program pomoci ve výši 85 miliard eur, který s Irskem koncem minulého roku dohodla EU a Mezinárodní měnový fond (MMF) a který většina Irů považuje za nevýhodný a ponižující. Předseda Fine Gael a budoucí irský premiér Enda Kenny v kampani sliboval, že bude jednat o snížení úrokové míry půjčky Irsku v rámci pomoci EU a MMF a o tom, aby ztráty irských bank, které vláda musela zestátnit, nesli i držitelé dluhopisů, nejen irští daňoví poplatníci.

Ve Spojených státech zemřel v neděli 27. února poslední americký pamětník bojů z první světové války. Frankovi W. Bucklesovi bylo 110 let. Při odvodu do armády lhal o svém věku, aby byl přijat. Buckles byl jedním z téměř pěti miliónů Američanů, kteří na sklonku války v letech 1917 a 1918 oblékali uniformu. „Bylo jasné, že jednoho dne zůstane už jen poslední z nás. Nevěděl jsem, že to budu já. Připadám si jako ohrožený druh,“ hodnotil před časem skutečnost, že z krajanů zůstal posledním účastníkem války. Po odmítnutí námořnictvem a námořní pěchotou ho v roce 1917 přijali do armády jako řidiče sanitky. Bucklesovi bylo teprve 16 let a velení lhal, že je starší. Později byl spolu s dvěma milióny krajanů nasazen ve Francii, i když se do blízkosti bojů nedostal. Po válce pracoval pro různé lodní společnosti a procestoval svět. Později se usadil na farmě. Buckles zemřel na svém statku v Západní Virginii. Na světě žijí už jen dva přírodní účastníci bojů z první světové války, jichž bylo celkem 65 miliónů.

Během protivládních protestů v libyjském hlavním městě Tripolisu zapálili demonstranti sídlo úřadu vlády. Libye je jednou z 16 arabských zemí, které zasáhly protesty, které se sem přenesly ze sousedního Tuniska a Egypta, kde v uplynulých týdnech padly dlouholeté režimy. Také Muammar Kaddáfí (foto níže) vládne zemi desítky let – od roku 1969. Vůdcův syn Sajf Islám varoval, že režim bude bojovat „do poslední minuty a do poslední kulky“ a upozornil, že zemi hrozí občanská válka. Zároveň slíbil obyvatelstvu reformy a zvýšení životní úrovně. Kaddáfí nasadil o víkendu proti demonstrantům armádu s tanky. Podle organizace Human Rights Watch si od čtvrtka střety vyžádaly nejméně 233 mrtvých. Muammar Kaddáfí k rozehnání

demonstrantů v Benghází nasadil tanky, dělostřelectvo, ostřelovače i zahraniční žoldnéře z Čadu. Protivládni střety již zasáhly 16 arabských zemí včetně Bahrajnu, Ománu či Mauritánie. Po protivládních protestech v Iráku oznámil premiér Núrí Málíkí, že v dalších volbách už nebude kandidovat. Totéž oznámil i jemenský prezident Alí Abdalláh Sálih a stejný záměr avizoval v pondělí súdánský prezident Umar Bašíř. ----- Libyjský vůdce Muammar

Kaddáfí, který v posledních dnech bojuje o přežití režimu zabíjením vlastního obyvatelstva, tvrdí, že ho Libyjci milují až za hrob. Řekl to v rozhovoru s reportérkou americké stanice ABC. Kaddáfí rovněž poskytl rozhovor BBC. Prohlásil, že jeho příznivci mají rozkaz nestřílet na útočící opozici v ulicích. Kaddáfího čtyři desítky let trvající vláda se otřásá v základech. Násilnosti si vyžádaly nejméně tisíc mrtvých a ze země uprchlo 100.000 lidí. Vláda ztrácí kontrolu nejen nad městy, ale i ropnými a plynovými poli. Země dokonce zastavila vývoz ropy. ----- Rada bezpečnosti OSN v noci na neděli 27. února jednomyslně schválila sankce proti vůdcům představitelům Libye. Zmrazila majetek libyjského vůdce Muammara Kaddáfího a lidí z jeho nejbližšího okruhu a zakázala jim cestovat. Uvalila také embargo na dovoz zbraní do země a vyzvala Mezinárodní trestní soud, aby vyšetřil násilnosti vůči libyjským protivládním demonstrantům. Mezinárodní trestní soud může soudit pachatele zločinů proti lidskosti, genocid a válečných zločinů na celém světě. Představitelé Rady bezpečnosti se domnívají, že Kaddáfí se zločinů proti lidskosti dopustil tím, že nařídil útoky na vlastní obyvatelstvo. Všichni představitelé rady také vyjádřili znepokojení nad zabíjením civilistů. Generální tajemník OSN zdůraznil, že uvalení sankcí posílá do světa zprávu, že hrubé porušování lidských práv nebude tolerováno. Zástupce libyjského velvyslance při OSN Ibrahím Dabbáší, který se tento týden od Kaddáfího distancoval, rozhodnutí Rady bezpečnosti uvítal. Uvalení sankcí na libyjského vůdce a jeho možné stíhání Mezinárodním trestním soudem bude podle něho znamenat morální podporu libyjskému lidu a pomůže ukončit fašistický režim, který se v Tripolisu stále drží. Rada bezpečnosti zatím neplánuje další opatření vůči Libyi. Neuvažuje se ani o vyhlášení bezletové zóny nad severoafrickou zemí, ani o vyslání mezinárodních jednotek OSN do Libye. Jakoukoli vojenskou intervenci v zemi vyloučila i Severoatlantická aliance. -----
- Ministerstvo obrany USA v pondělí 28. února oznámilo, že do sousedství Libye přemisťuje svoje vojenské síly. Pentagon chce být připraven k případnému zásahu proti režimu Muammara Kaddáfího, bude-li pokračovat v zabíjení vlastního obyvatelstva. Pentagon oznámil, že vojska přemisťuje, aby zajistil flexibilitu v případě přijetí zásadního rozhodnutí. V blízkosti Libye se již nachází množství amerických vojáků na několika základnách v jižní Itálii. Americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová na zasedání OSN v Ženevě prohlásila, že americké jednotky mohou být využity k dodávkám

humanitárního materiálu. Na Kaddáfího adresu uvedla, že by měl složit účty za potlačování svého lidu. Kaddáfí podle ní najímá „žoldáky a hrdlořezy“ k útlu vlastního obyvatelstva. Britský premiér David Cameron v té souvislosti prosazuje stanovení bezletové zóny nad celou Libyí, aby neměl Kaddáfí možnost bombardovat oponenty ze vzduchu. Ke Švýcarsku, které koncem minulého týdne Kaddáfímu a jeho rodině zablokovalo účty, se přidaly i USA. Americké ministerstvo financí oznámilo, že zmrazilo aktiva v hodnotě 30 miliard dolarů (přes půl biliónu korun).

Desetitisíce lidí se v pondělí 28. února v Jemenu zapojily do pokračujících demonstrací proti 32 let trvající vládě prezidenta Alího Abdalláha Sáliha. V hlavním městě Saná tábořilo přes noc zhruba 5.000 protestujících, kteří se soustředili kolem místní univerzity a skandovali: „Máme jen jeden požadavek: Pád despoty!“

Vládní zdroje uvedly, že prezident Sálih je připraven sestavit vládu národní jednoty společně s opozicí, a to v rádu několika hodin, pokud mu opozice předloží jména uchazečů na ministerské posty. Opozice ovšem vzápětí vydala prohlášení, podle něhož se do vlády národní jednoty nezapojí, nadále hodlá podporovat požadavek lidu na Sáliho odstoupení. „Opozice se rozhodla stát za požadavkem lidu na pád režimu a od toho neustoupí,“ uvedla v něm. V severojemenských městech Ibb a Hudajdá se shromáždily tisíce protestujících a do ulic Taízu vyšlo nejméně 10 000 lidí. K sílícímu ovzduší neklidu v zemi přispěla v pondělí i vzpoura ve věznicích v jihojemenské provincii Mahra. Při střetu s policisty tu byl zabit jeden trestanec, dalším čtyřem se podařilo utéct. Dva dozorců utrpěli popáleniny. Opozice proti Sálihovi, jehož vláda se v uplynulých letech musela opakovaně vypořádat s šíitským povstáním na severu a separatistickými revoltami na jihu, se nyní šíří po celé zemi. Sálih je americkým spojencem v boji proti odnoži teroristické sítě al-Káida v tomto chudém státě ležícím na Arabském poloostrově.

BŘEZEN 2011

OBSAH: 1) Nepokoje v Ománu a v Jemenu, 2) **Michail Sergejevič Gorbačov oslavil 80. narozeniny**, 3) Pokračující boje v Libyi, 4) Hromadný exodus zahraničních dělníků z Libye, 5) Soud s bývalým francouzským prezidentem Chirakem, 6) Poslední let raketoplánu Discovery, 7) Pokračování bojů v Libyi, 8) **Katastrofální zemětřesení v Japonsku**, 9) Nepokoje v Bahrajnu, 10) Indie jako největší importér zbraní na světě, 11) **Zastavení soudního vyšetřování komunistického funkcionáře Vasila Bilaka**, 12) **OSN vyhlásila nad Libyi bezletovou zónu**, 13) **Útoky leteckých sil USA, Francie a Velké Británie na vojenské síly libyjského diktátora Kaddáfího**, 14) **Transplantaci obličeje v USA vedl český lékař Bohdan Pomahač**, 15) Krvavé nepokoje v Sýrii, 16) Pokračování nepokojů v Jemenu, 17) Zničení libyjského letectva koaličními silami, 18) **27,5 milionů lidí je v celém světě na útěku**, 19) Následky zemětřesení v Japonsku, 20) Postup libyjských vzbouřenců proti Kaddáfímu na západ země, 21) NATO převezme velení nad leteckými operacemi v Libyi, 22) Amnesty International a popravy ve světě, 23) **Finanční náklady USA na vojenské operace v Libyi**, 24) Následky zemětřesení v jaderné elektrárně Fukušima, 25) **NATO se ujalo velení nad vojenskými operacemi v Libyi**, 26) Počet obyvatel Indie

Další arabskou zemí, kam se rozšířily protesty proti současné vládě, je sultanát Omán. Od neděle tam při nepokojích zahynulo nejméně šest lidí. V úterý 1. března zasáhly proti davu demonstrantů v ropném přístavu Suhár ománské jednotky střílbou do vzduchu. Protestující dav se v Ománu rovněž pokusil zablokovat silnici spojující průmyslový Suhár s hlavním městem Maskatem (foto), ale i tuto akci vojáci zmařili. Stejný osud čekal demonstranty, kteří se snažili ochromit provoz v suhárskému přístavu. Demonstranti požadují politické reformy a snížení nezaměstnanosti. Výstražná střelba dav rozptýlila, jeden účastník demonstrace byl zraněn. Jakmile se ale jednotky stáhly, demonstranti znovu zaujali své dřívější pozice. V ulicích města hlídkuje armáda, na

křížovatkách stojí vojenská vozidla. Zemi, která leží na jihovýchodě Arabského poloostrova, pevně ovládá sultán Kábus bin Saíd a politické strany jsou tu zakázány. Režim udržuje těsné styky se Spojenými státy, na nichž závisí politicky i vojensky. Mluvčí amerického ministerstva zahraničí v pondělí novinářům řekl, že Washington je s ománskou vládou v trvalém

kontaktu a nabádá ji ke zdrženlivosti a k vyřešení problémů dialogem. ----- K masové demonstraci proti režimu prezidenta Alího Abdalláha Sáliha se v úterý na centrálním náměstí v jemenské metropoli Saná shromáždily tisíce lidí. Účastníci protestu směřovali do centra třemi ulicemi od místní univerzity, která se v minulých dnech stala ohniskem protivládních protestů. Nepokoje v Jemenu trvají od 27. ledna. Prezident Sálih, který je u moci 32 let, dnes ve zvláštním prohlášení označil za iniciátory vlny nepokojů v arabských zemích Izrael a Spojené státy. Povstání od Tuniska po Omán jsou podle jemenského prezidenta bouří vyvolanou Tel Avivem pod dohledem Washingtonu.

Michail Sergejevič Gorbačov se narodil 2. března 1931. První a současně poslední prezident SSSR zahájil sérii reforem, které měly vést ke zlepšení fungování komunistického politického systému. Odstartoval tím proces, jenž vedl k rozpadu sovětského impéria a ke změně politické mapy světa. Gorbačov se narodil ve vesnici Privolnoje poblíž Stavropolu. Při studiích práv na Lomonosovově univerzitě v Moskvě potkal svou budoucí ženu Raisu Maximovnu Titarenkovou, s kterou se také oženil roku 1953. Do Komunistické strany Sovětského svazu (KSSS) Michail vstoupil ještě za studií

v roce 1952. Politická kariéra nenechala na sebe dlouho čekat. Když v pětatřiceti letech dokončil Zemědělský institut jako agronomický ekonom, stal se do pěti let prvním náměstkem zemědělství a o rok později už členem Ústředního výboru KSSS. V roce 1974 se stal poslancem Nejvyššího sovětu a předsedou Komise pro záležitosti mládeže. V roce 1979 byl zvolen kandidátem politbyra ÚV KSSS a o rok později už byl jeho řádným členem. Jeho nová funkce mu umožňovala více cestovat, což také ovlivnilo jeho politické a sociální smýšlení. Po smrti Konstantina Černěnka byl Gorbačov 11. března 1985 ve čtyřiapadesáti letech zvolen generálním tajemníkem KSSS, což byla nejdůležitější funkce, jakou si mohl občan někdejšího Sovětského svazu představit. Po XXVII. sjezdu KSSS v únoru 1986 zahájil reformy, jimiž se pokusil změnit stagnující komunistickou stranu a státní ekonomiku. Patřily sem

glasnost – otevřenost, perestrojka – přestavba a uskorenije – zrychlení ekonomického vývoje. Reformy, které měly zvýšit životní úroveň a produktivitu práce, jak sám budoucí prezident doufal, měly však velmi negativní ohlasy z řad vládnoucích špiček i části obyvatelstva. Díky zavedení glasnosti byl však tisk méně kontrolován. Lidé měli větší svobodu slova, což byla zásadní a velmi pozitivní změna v systému, kde

kontrola projevu byla jednou z hlavních zbraní mocenského aparátu. Tisíce politických vězňů byly propuštěny. V lednu 1987 požadoval Gorbačov zavedení některých demokratických prvků, například volby z více kandidátů. Na XXIX. sjezdu KSSS se zasadil o radikální kroky ke snížení kontroly strany nad státními orgány. První takové volby proběhly v celém Sovětském svazu v březnu a v dubnu 1989. A za necelý rok, 15. března, byl Gorbačov zvolen prvním prezidentem SSSR. Jako tajemník komunistické strany i jako prezident Gorbačov usiloval o zlepšení zahraničních vztahů. Proto neváhal a navazoval přátelské vztahy s významnými západními politiky, například s předsedkyní britské vlády Margaret Thatcherovou, západoněmeckým kancléřem Helmutem Kohlem či prezidentem Spojených států amerických Ronaldem Reaganem. Na Západě je znám jako muž, za jehož panování skončila studená válka. V Rusku ale moc příznivců nemá, je obviňován z rozpadu impéria a následné bídy. Podle výzkumů je však většina Rusů potěšena jednotlivými výsledky přestavby země. V roce 1990 Gorbačov obdržel Nobelovu cenu za mír.

Syn libyjského vůdce Saíf Islám Kaddáfí (foto níže) v rozhovoru pro britskou televizi SkyNews ze čtvrtka 3. března poprvé připustil, že letectvo podniká nálety na pozice povstalců na východě země. Kaddáfí mladší odmítl, aby opozice, kterou nazývá

milicemi, protizákonně ovládla klíčový ropný přístav u Brigy. „Bomby je mají zastrašit s cílem, aby odešli. Nezabíjíme je,“ řekl Saíf Islám, jenž před třemi dny řekl, že letectvo zatím žádné nálety nepodniklo. Podle Kaddáfího je tvrdý postup vůči povstalcům nutný k udržení stability a bezpečnosti země, přičemž přístav a hlavní ropná rafinérie u Brigy, kde se tři dny bojuje, jsou klíčové. „Šest milionů Libyjců žije z toho, co nám dává Briga,“ uvedl a doplnil, že vládní síly nedovolí její ovládnutí. „To je jako kdyby se někdo pokusil

ovládnout rotterdamský přístav,“ poznamenal Kaddáfí s tím, že by to jistě nizozemská vláda také nedovolila. Podle Kaddáfího je nepřipustný ozbrojený odpor opozice, kterou nazývá milicemi. „Co by se stalo v USA, Británii, Německu, Itálii a jinde? Policie by zasáhla,“ hájil tvrdou reakci režimu s argumentem, že je to standardní a pochopitelné. „Tito lidé chtějí rozdělit zemi,“ pokračoval Kaddáfí a dodal, že to je nepřipustné a policie má povinnost zasáhnout proti každému, kdo to podporuje. „V zájmu lidu, míru a bezpečnosti země je všechno dovoleno,“ řekl. ----- Libyjská státní televize oznámila v sobotu 5. března, že jednotky věrné Muammaru Kaddáfímu dostaly pod kontrolu povstalci ovládaná města Závíja, Rás Lanúf, Misuráta a Tobruk. Nicméně povstalci tyto zprávy odmítají. V sobotu byly pouze oznámeny dva neúspěšné pokusy Kaddáfího sil dobýt město Závíja. Ze Závíje přicházejí nepotvrzené zprávy o zverstvech vládních

vojáků, očití svědkové líčí město jako apokalyptickou kulisu dělostřeleckých soubojů, minových explozí a raketových útoků. Povstalci naopak informují o postupu na Tripolis a významný přístav Syrta. Toto město, kde se narodil Muammar Kaddáfí, může podle analytiků být pro útočníky tvrdým oříškem. Na jeho okraji je velká letecká základna, celá oblast je považována za baštu Kaddáfího

stoupenců. Vůdcem odboje se v sobotu jmenovala Národní rada, která se prohlásila za jediného legitimního reprezentanta země. Předsedou rady je Mustafá Muhammad Abdal Džalí. Rada jmenovala krizový výbor, který je odpovědný za vedení bojových operací a zahraniční vztahy. Předsedou tříčlenného krizového výboru je libyjský intelektuál Mahmúd Džibríl. Za armádní operace je odpovědný Umar Harírí, jeden z důstojníků, kteří v roce 1969 Muammaru Kaddáfímu pomáhali při vojenském převratu, ale později upadl v nemilost a byl zatčen. Zahraniční záležitosti má v radě na starosti bývalý libyjský velvyslanec v Indii Alí Isáví.

Skoro 180.000 lidí, především zahraničních dělníků, uteklo před násilím z Libye do Tuniska a Egypta. Uvedla to ve čtvrtek 3. března kancelář vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Hranici do Tuniska přešlo 95 000 lidí a do Egypta jich prchlo 83 000. Kritickou situaci na tuniské straně hranice s Libyí se po třech dnech podařilo vyřešit a napětí mezi uprchlíky polevilo. Lidé jsou odváženi autobusy do tuniské Džerby, z jejíhož letiště je připraveno 40 evakuačních letů. Evropská komisařka pro mezinárodní spolupráci, humanitární pomoc a řešení krizí Kristalina Georgijevová ve čtvrtek oznámila, že Evropská unie vyčlení 30 milionů eur na pomoc uprchlíkům. Sedm zemí EU se zavázalo pomoci s evakuací 20 000 osob. Francie je připravena poskytnout denně šest letadel a přepravit z Tuniska 5 000 Egyptanů, kteří mezi uprchlíky převažují. Do Egypta budou s uprchlíky pravidelně létat také britská letadla. Egypt chystá repatriaci svých občanů z Tuniska, Libye i Malty. Do evakuace se zapojí také Španělsko a Německo. Velký problém představují pracovníci z Bangladéše, Vietnamu, Thajska a Koreje, uprchlíci z Mali, Ghany a Súdánu. Ti nemají skoro žádné prostředky a mnohdy ani cestovní pasy. Bangladéš ale vyslal pro své občany loď. V zemi je jich asi 5.000. ----- Americký prezident Barack Obama ve čtvrtek 3. března opět vyzval libyjského vůdce Muammara Kaddáfího, aby odstoupil z funkce. Když Obama vysvětloval, proč by měl Kaddáfí odstoupit, řekl: „Ztratil právo vládnout.“ Narážel tím na násilí, které rozpoutal vůči svým odpůrcům. Ruský prezident Dmitrij Medvěděv vyslovil názor, že Libye se ocitla na pokraji občanské války, a situaci v této zemi označil za extrémní. Mezinárodní trestní tribunál ICC (International Criminal Court) chce Kaddáfího soudit za zločiny proti lidskosti. Míni na něj vydat zatykač.

V úterý 8. března byl v Paříži přinejmenšímna tři měsíce odročen soud s bývalým francouzským prezidentem Jacquesem Chirakem. Odvolací soud má rozhodnout, zda je vůbec proces legální. Chirakovi obhájci argumentují, že obvinění z korupce spojují dva případy, což je neústavní. Není tedy jisté, zda bude vůbec první proces s hlavou státu od poválečného odsouzení maršála Henriho Phillipa Pétaina,

pokračovat, i když Chirac u žádného z dvou stání přítomen nebyl. Kritici označují stížnost exprezidentových obhájců za zdržování, ti to ale odmítají. Odvolací řízení může trvat i déle než do června, na kdy byl proces odročen. Komentátoři v té souvislosti zmiňují i chatrné zdraví a paměť 78letého exprezidenta, o němž média psala, že trpí Alzheimerovou chorobou. Chirac čelí 28 obviněním z korupce. Takový

počet lidí měla v letech 1977 až 1995, kdy byl pařížským starostou, radnice hlavního města platit, aniž by tito lidé pro ni pracovali. Mělo se jednat o různé Chirakovy politické spojence či přátele z řad podnikatelů. Chiraka do nedávna před obviněními chránila prezidentská imunita.

Nejstarší a nejzcestovalejší raketoplán americké Národní agentury pro letectví a vesmír (NASA) Discovery zakončil ve středu 9. března svoji poslední, 39. misi, když na minutu přesně podle plánu v 17:57 SEČ přistál na kosmodromu na Mysu Canaveral. Po 27 letech provozu zamíří raketoplán, jemuž přezdírají kosmický dříc, do muzea. Discovery se vrátil od Mezinárodní vesmírné stanice ISS, kam v polovině února odstartoval s humanoidním robotem, jenž má posádce ISS pomáhat s jednotvárnými, ale i nebezpečnými činnostmi. Šest členů posádky Discovery během poslední mise také rozšířilo stanici o víceúčelový modul a vnější plošinu. Discovery byl prvním raketoplánem, který se úspěšně vrátil na Zemi po haváriích Columbie a Challengeru. Během 27 let v provozu téměř 60.000krát obletěl modrou planetu a vynesl do vesmíru 246 astronautů. Do kosmu v něm letěla i první pilotka, první Afroameričan či nejstarší astronaut. Raketoplán mimo jiné vynesl na oběžnou dráhu Hubbleův teleskop. Discovery je prvním ze tří raketoplánů NASA, které míří „do důchodu“. V dubnu vzlétne naposledy do vesmíru Endeavour a o dva měsíce později Atlantis. NASA pak po 30 letech program ukončí.

Počáteční radost z ovládnutí měst se u vzbouřených Libyjců vytrácí. Ukázalo se, že Muammar Kaddáfí není kolos na hliněných nohou, který padne jako tuniský nebo egyptský prezident. O moc bojuje silou, armáda nasadila těžkou techniku i letectvo. I když zřejmě plukovník všechny síly nepoužil, roste strach a panika, kterou umocňují nálety i těžká technika. Brutalita bojů vyvolala paniku a poprvé už neutíkají jen zahraniční dělníci, ale i Libyjci, kteří se bojí o holý život. Lidé zraněné při bojích v libyjském městě Misuráta, ovládaném protivládními vzbouřenci, ošetřují lékaři na podlahách nemocnic, protože v obleženém městě panuje katastrofální nedostatek lékařských zařízení. Povstalcům, kteří po ovládnutí měst na východě Libye vzdorují úderům provládních jednotek, docházejí pohonné hmoty poté, co rafinérie v oblasti minulý týden zastavily provoz. Východ země se proměnil v bojiště, kde se převaha přelévá z jedné strany na druhou. Rebelům, kteří se většinou přesouvají v pick – upech s pohonem čtyř kol ale schází proti vládním letadlům vzdušná podpora. Zatímco těžba

ropy ve východní Libyi neustala, tamní rafinérie přestaly surovou ropu zpracovávat. Povstalci údajně zvažují možnosti dovozu benzínu a nafty ze zahraničí, například i z Itálie. Mezitím pokračovaly střety u ropného přístavu Rás Lanúfu. Vládní letadla podnikala nálety na pozice povstalců, nicméně bomby dopadaly mimo ně. Syn vůdce Kaddáfího Saíf Islám k tomu minulý týden řekl, že letectvo nálože záměrně shazuje opodál. Bomby mají podle něj pouze rebely zastrašit. ----- Jednotky libyjského vůdce Muammara Kaddáfího dobyly v sobotu 12. března Rás Lanúf, další město, které v minulých dnech ovládla opozice. Povstalcům tak na západě země zůstala poslední bašta, město Misúrátá. Rebely přes noc z předměstí Rás Lanúfu, u něhož se nachází ropná rafinérie, donutily k ústupu pokračující nálety Kaddáfího letectva. Podle britského deníku *The Independent* upadá v řadách opozice morálka. Kaddáfí do toho nabídl povstalcům, kteří složí zbraně, amnestii. Poté, co tento týden kapitulovala i Zavíja, zůstalo poslední baštou povstalců na západě Misúrátá. Město se nachází asi 200 kilometrů východně od metropole Tripolisu a žije v něm okolo 300 tisíc obyvatel. Útoky Kaddáfího sil naposledy odrazilo minulý víkend. Kaddáfí získal čas k ofenzivě proti rebelům, když zásah proti němu odmítla Africká unie a EU se rozhodla zatím nevyhlášovat nad zemí bezletovou zónu. Unie chce dohodu s Ligou arabských států a v OSN. Předseda Ligy v sobotu řekl, že by bezletová zóna nad Libyí měla vzniknout.

Počet obětí zemětřesení a následné vlny tsunami, které v pátek 11. března postihly Japonsko, se vyšplhal už přes tisíc. Očekává se, že počet obětí bude růst, protože se pohřešuje až 88.000 lidí. O síle tsunami svědčí, že některé automobily odnesla vlna z pobřeží do vzdálenosti půldruhého kilometru ve vnitrozemí. Vlna zasáhla

pobřeží v délce 2 100 kilometrů. Přes čtyři milióny domácností je bez proudu. Vlna zasáhla desítky měst a vesnic. Měla místy až sedm metrů a pohazovala si velkými loděmi. Nesla i hořící budovy. Pod vodou jsou desítky kilometrů čtverečních východního pobřeží ostrova Honšú. „Škody jsou tak velké, že nám zabere více času získat data,“ uvedl mluvčí japonské policie k tomu, proč zatím není možné vydat celkový přehled obětí. Zemětřesení, které podle revidovaných údajů mělo 8,9 stupně Richterovy škály, bylo šesté nejsilnější v historii od roku 1900. Tsunami zasáhla i Kurily, kde měla výšku 3,6 metru, uvedlo Rusko. Pobřežní oblasti byly evakuovány ještě před úderem. Odejít muselo 11 000 lidí. Tsunami dosáhla i Tchaj-wanu, ale nezpůsobila žádné škody. Varování před tsunami vydalo 19 států. Jsou mezi nimi i stredoamerické země na pobřeží Pacifiku jako Kostarika a Salvador ale také Peru a Chile. Také Spojené státy

vydaly varování před ničivou vlnou, a to pro státy Kalifornie, Oregon a Aljaška. ----- Japonské úřady v pátek nařídily evakuaci lidí z okolí jaderné elektrárny Fukušima severovýchodně od metropole Tokia. Elektrárně po mohutném zemětřesení selhal chladicí systém. Úřady uvedly, že evakuují více než 2 800 lidí z okolí elektrárny Fukušima. Zaměstnanci elektrárny pracují na obnově chladicího zařízení, což ale potrvá. Elektrárna se nachází ve městě Onahama asi 270 kilometrů od Tokia. Podle vlády nehrozí únik radiace, stejně jako u tří dalších, jež se nacházejí v blízkosti epicentra zemětřesení. Odstaveno bylo automaticky jedenáct reaktorů. Potíže má po zemětřesení i elektrárna Onagawa, kde propukl požár na jedné z turbín, která je však oddělena od reaktoru, a také další elektrárna v Onagawě, kde se potýkají s únikem chladicí kapaliny. Není jasné, zda je to velký únik. ----- Páteční mohutné zemětřesení a tsunami způsobilo Japonsku největší katastrofu od druhé světové války. V neděli 13.

března to řekl premiér země Naoto Kan. Podle policie může být mrtvých jen v nejhůře postižené prefektuře Mijagi až jedenáct tisíc. Ostrov Honšú, největší z japonského souostroví, s plochou 230 500 kilometrů čtverečních odpovídá rozloze Velké Británie, se posunul o 2,4 metru. Zemská osa pak byla vychýlena o nejméně 10 centimetrů. Nadále

hrozí výbuch jaderné elektrárny Fukušima. Čtvrt miliónu lidí připravily živly o domovy. Po zemětřesení z pátku následovalo více než 140 dalších otřesů, které pokračovaly i v neděli. Nespočet mělo sílu 6 stupňů Richterovy škály. V postižených oblastech se v obchodech a na čerpacích stanicích tvoří fronty. Státisíce domácností jsou bez proudu. Nadále hrozí výbuch v jaderné elektrárně Fukušima 1, kde se v sobotu zřítily část budovy. Přehřívají se tam dva reaktory, které odborníci ochlazují mořskou vodou. ----- V hale třetího reaktoru jaderné elektrárny Fukušima 1 vybuchl v pondělí 14. března vodík. Exploze si vyžádala jedenáct zraněných. Jeden člověk utrpěl vážná zranění. Vláda i energetická společnost Tepco potvrdily, že vnitřní obal reaktoru zůstal očividně neporušen. Je to už druhá exploze v této jaderné elektrárně. ----- V úterý 15. března otřásl japonskou jadernou elektrárnou Fukušima 1 další dva výbuchy. Nejprve postihla první exploze druhý reaktor a zřejmě poškodila jeho tlakovou nádobu, následně byl zaznamenán v pořadí už druhý výbuch u čtvrtého reaktoru, který předtím začal hořet. Japonská vláda varovala, že radiace dosahuje nebezpečných hodnot až do vzdálenosti 30 kilometrů od elektrárny.

Do Bahrajnu dorazili v pondělí 14. března vojáci ze sousedních zemí, aby pomohli potlačit protivládní nepokoje většinových šitů proti sunnitské elitě. V rámci mezinárodní jednotky dorazilo do Bahrajnu 1000 saúdskoarabských vojáků. Vyslat pomoc se rozhodly země Rady pro spolupráci arabských států Perského zálivu (GCC). Jejich úkolem prý bude hlídat strategické objekty, tedy ropné provozy, elektrárny, vodní zdroje a banky. Opozice označila použití jednotky GCC za intervenci a vyhlášení války: Příchod jakéhokoliv vojáka nebo vojenského vozidla na bahrajnské území je okupací Bahrajnského království a spiknutím proti neozbrojeným obyvatelům Bahrajnu. Opoziční zástupci se údajně sešli s korunním princem a jednali s ním o možnosti zahájit celonárodní dialog. Král jej nabízel, ale opozice odmítla s tím, že chce demisi vlády. Ostrovní Bahrajn je spojen s územím Saúdské Arábie hrází. Patří rovněž ke GCC a pojí

jej s ní několik bezpečnostních dohod. GCC vznikla v roce 1981 z obranných a strategických důvodů a má společnou ozbrojenou složku. Její členy spojuje spolupráce

v mnoha odvětvích, od roku 2003 tvoří celní unii. Bahrajnci demonstrují od 14. února a už několik dní demonstranti blokují finanční čtvrť Manámy. Protesty byly původně motivovány ekonomicky, ale pak se objevily i politické požadavky. Požadováno bylo i omezení moci dvora a zavedení konstituční monarchie. Protesty mají i náboženské pozadí, chudým štitům vládně úzká sunnitská elita. Většina

okolních zemí je ale sunnitská. V GCC jsou jen arabské sunnitské země, kromě Saúdské Arábie a Bahrajnu ještě Omán, Kuvajt, Katar a Spojené arabské emiráty.

Podle mezinárodních zdrojů, uveřejněných v pondělí 14. března, je Indie největším importérem zbraní na světě, když předstihla i sousední Čínu. V letech 2006 a 2010 se na celosvětovém dovozu zbraní podílela devíti procenty. Indie má roční rozpočet 32,5 miliardy dolarů. Sedmdesát procent zbraní dováží. V následujících pěti letech chce na modernizaci ozbrojených sil vydat 50 miliard dolarů. Pětina z nich půjde na nákup 126 moderních tryskových letadel. Ty Indie vyvíjí ve spolupráci s Ruskem. Indie, jejímž tradičním rivalem je Pákistán, se kterým vedla tři války, zvětšuje svůj vojenský rozpočet kvůli růstu síly Číny. O nákupech informoval významný a uznávaný Stockholmský institut pro mezinárodní výzkum míru (SIPRI). Čína už představila stíhací letoun s vlastnostmi stealth. Indie se podílí na vývoji ruského bojového letadla páté generace. V říjnu Indie oznámila že během příštích deseti let bych chtěla zařadit do výzbroje 250 až 300 strojů tohoto druhu. Je možné, že by se podílela i na jejich výrobě

Ve čtvrtek 17. března zastavil bratislavský soud dvacetileté vyšetřování bývalého komunistického funkcionáře Vasil Biľaka (94 let – foto), protože Moskva nadále odmítá vydat originál tzv. zvacího dopisu z roku 1968. Biľak měl být mezi komunistickými předáky, kteří dopis vyzývající k vojenskému zásahu vojsk Varšavské smlouvy v tehdejší Československu podepsali. „Není možné ověřit, zda obviněný dopis opravdu podepsal,“ uvedl mluvčí generální prokuratury

Vladimír Ferko a dodal: „Vyšetřovatel se k případu může za nějaký čas vrátit. Vzhledem k vysokému věku vyšetřovaného se ale případ může ukončit i přirozenou cestou.“ Ověření dopisu nařídil v roce 2002 slovenský Nejvyšší soud. Ruské velvyslanectví v Bratislavě neupřesnilo, proč Moskva neposkytla vyšetřovatelům originál zvacího dopisu. Rusko však v minulosti argumentovalo tím, že se jedná o historický dokument. Některé dokumenty související s případem byly podle

některých slovenských novin uloženy v archivu českého ministerstva vnitra a byly zničeny nebo poškozeny záplavami. Bývalý vysoký funkcionář KSČ tvrdí, že nikdy žádný zvací dopis nepodepsal. „Stojí si za tím, že dopis neodevzdal a v tomto směru má svědomí čisté,“ uvedl Biľakův zeť a bývalý předseda Komunistické strany Slovenska Jozef Ševc. Vasil Biľak je vážně nemocen a žije v Bratislavě uzavřen před okolním světem. Vyšetřování trvalo dvacet let. Trestní řízení zahájilo v březnu 1991 federální ministerstvo vnitra. Po rozdělení Československa pokračovalo vyšetřování na Slovensku. Spis má přes 23 tisíc stránek. Prokuratura už dříve uvedla, že řízení přerušuje, protože není možné sehnat důležité svědky z České republiky.

Rada bezpečnosti OSN vyhlásila ve čtvrtek 17. března nad Libyí bezletovou zónu. Pro hlasovalo deset členů rady, pět se zdrželo, proti nebyl nikdo. Kromě vyhlášení zóny je v návrhu i formulace, která umožňuje učinit kroky na ochranu libyjských civilistů. Čína a Rusko, které s vyhlášením zóny nesouhlasily, se hlasování zdržely. Podobně se zachovaly Brazílie, Indie a Německo. „Nesmíme přijít pozdě,“ řekl při předkládání návrhu francouzský ministr zahraničí Alain Juppé. Jeho země spolu s Velkou Británií a Libanonem rezoluci předkládala. OSN odhlasovala dokument,

v němž předpokládá vytvoření bezletové zóny a podniknutí všech nezbytných kroků k ochraně ohrožených civilistů a všech kroků k dodržení bezletové zóny. To by mohlo znamenat, že si země organizace mohou dodržení zóny prosadit silou a podniknout vojenský zásah. Americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová během dne v Tunisku

řekla, že k prosazení zóny bude potřeba vojenských kroků proti libyjské vzdušné obraně. V podvečer Muammar Kaddáfí varoval, že pokud jiné země budou vůči Libyi intervenovat, bude Libye útočit na lodě a letadla v oblasti Středomoří. Ještě ve čtvrtek večer se chystal zaútočit na město Benghází, které jako poslední drží povstalci. Dal jim poslední šanci se vzdát a slíbil, že pokud to udělají, nebude je trestat. V opačném případě nebude mít slitování. Státní televize během dne tvrdila, že vládní síly dobyly i město Misuráta. ----- Co schválila Rada bezpečnosti: a) zákaz všech letů v libyjském vzdušném prostoru vyjma letadel s pomocí, b) oprávnění pro členské státy k přijetí všech nezbytných kroků na ochranu civilistů a oblastí s civilním obyvatelstvem, jimž hrozí útok, c) vyloučení nasazení okupační síly, d) zpřísnění zbrojního embarga prostřednictvím výzvy k členským státům, aby prověřily na svém území pravidla a letadla směřující z Libye a do ní, e) zmrazení dalšího libyjského majetku včetně účtů libyjské státní banky

V noci ze soboty 19. na neděli 20. března čelila Libye masivnímu útoku koaličních sil. K francouzským letounům, které už odpoledne zaútočily na tanky a obrněné transportéry, se večer přidaly britské a americké síly. USA současně převzaly velení operace Odyssey Dawn (Svítání Odyssey). Z amerických i britských lodí a ponorek bylo vypáleno 112 střel Tomahawk. Podle USA byla libyjská protiletadlová obrana výrazně poškozena. Americké útoky popsal viceadmirál William E. Gortney: „Americké i britské válečné lodě a ponorky vystřelily asi 110 nebo 112 střel s plochou dráhou letu. Namířeny byly na stanoviště protiletadlové obrany a na klíčové telekomunikační body. Většina je jich v západní části na pobřeží. Snažíme se vyřadit ty systémy, které by nám bránily v prosazení bezletové zóny.“ Doplnil, že cílů bylo dvacet, většina jich ležela u Tripolisu, který je opěrným bodem Muammara Kaddáfího. Britské ministerstvo obrany uvedlo, že z ponorek byly vypáleny také střely Tomahawk. Premiér David Cameron uvedl zahájení vojenské akce proti Libyi: „Je to nezbytné, oprávněné a správné,“ řekl. Do akcí se zapojí i Španělsko se čtyřmi Hornety, jedním tankovacím letadlem, jednou lodí a asi i

jednou ponorkou. Americký prezident Barack Obama, který se tvrdě stavěl proti válce v Iráku, uvedl: „Jsem si vědom rizik jakékoli operace, ale nemůžeme stát nečinně, když někdo bez slitování vraždí vlastní obyvatele, jak k tomu došlo k Misurátě a na předměstí Benghází.“ Současně zdůraznil, že USA nejednají samy: „Jsme součástí široké koalice, jednáme v zájmu USA i celého světa.“ Doplnil, že zásah byl na žádost a že nebude následovat pozemní operace. Libye odsoudila nálety jako agresí. Generální tajemník Všeobecného lidového kongresu Muhammad Zvaj kritizoval, že nálety přišly v době, kdy byly útoky proti rebelům zastaveny. Libyjský vůdce Muammar Kaddáfí ji pak v rozhlasovém vystoupení odsoudil jako projev křížáckého kolonialismu a pohrozil, že promění Středomoří v bitevní pole.

Transplantaci celého obličeje mladému muži provedl v USA v minulých dnech pod vedením českého chirurga Bohdana Pomahače (foto níže) tým lékařů v Brigham and Women's Hospital (BWH) v Bostonu ve státě Massachusetts v USA. V pondělí 21. března o tom informovala nemocnice na svých webových stránkách. Podle informací nemocnice se na více než patnáctihodinovém zákroku podílel tým více než 30 lékařů, anesteziologů, zdravotních sester a dalšího personálu. Pacient získal při operaci

kompletní obličej, včetně nosu, rtů, svalů, obličejové animace a nervů. Pacient Dallas Wiens neměl obličej od roku 2008 po úrazu elektrickým proudem. Přišel o nos, oči, dýchal speciální trubičkou zavedenou do krku. Lékaři měli k dispozici fotografie muže před úrazem, dosáhnout přesné podoby ale nebylo možné. Podle nich bude výsledek napůl mezi dárce a původní podobou. Wiens i

po operaci zůstane slepý, navíc bude mít sníženou citlivost v levé polovině obličeje. Český lékař Bohdan Pomahač vedl tým specialistů v Bostonu již při transplantaci obličeje v dubnu 2009, která byla na světě v pořadí sedmou, v USA teprve druhou. Mezi pacienty doktora Pomahače se dostala i žena, která byla v únoru 2009 napadena šimpanzem, žijícím jako ochočené zvíře v domácnosti její přítelkyně. Šimpanz jí kompletně zničil obličej a zároveň jí ukousl obě ruce. Pomahač vystudoval lékařskou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, pochází z Ostravy, s rodinou bydlí v Prostějově.

Až patnáct lidí bylo zabito v úterý 22. března během protestů v syrském městě Dará, kde pořádkové síly zaútočily střelnými zbraněmi na demonstranty u Umariho mešity. Mezi zabitými je i lékař, který šel na pomoc postiženým. Protestu u mešity se zúčastnilo asi 300 lidí, kteří sem dorazili v rámci protestního pochodu po pohřbu demonstranta zabitého při nedělních střetech s bezpečnostními silami. Demonstranti vytvořili kolem mešity lidský řetěz. Odpoledne začali stavět kolem mešity stany. Žádali politické svobody a odstranění korupce. Uvedli, že setrvají u mešity, dokud nebudou jejich požadavky splněny. Demonstrace proti režimu Bašára Asáda trvají už týden. Dosud si vyžádaly asi deset lidských životů. Při protestech byl zapálen justiční palác a další budovy. Pořádkové síly v neděli použily proti zhruba 10 000 protestujících, které označují jako ozbrojený gang, slzný plyn i ostrou střelbu. Více než stovka lidí byla zraněna. Jednoho z cílů už demonstranti dosáhli, byl odvolán guvernér oblasti, kde je město Dará. Také bylo propuštěno patnáct teenagerů, kteří po zdech malovali graffiti s požadavky na rozšíření demokracie. Strana Baas je u moci od roku 1963. Bašár Asád vládne už jedenáct let. Před ním vládl jeho otec Hafíz. Zatím nepadl požadavek na jeho demisi.

Syrští policisté před vypálenou budovou soudu ve města Dará

Jemenský prezident Alí Abdalláh Sálíh (foto níže) ve středu 23. března podlehl tlaku opozice a souhlasil s vypsáním mimořádných prezidentských i parlamentních voleb ještě v letošním roce. Krátce předtím však parlament na prezidentovu žádost schválil zavedení výjimečného stavu pro příštích 30 dní. Sálíh vládne Jemenu 32 let a opozice sedm týdnů žádá jeho okamžitý odchod, což dosud odmítal. Naposledy tlaku odolal v úterý, když odmítl nový požadavek opozice, aby odstoupil do ledna příštího roku. Nadále tvrdil, že skončí v roce 2013, kdy se mají konat řádné volby. Ve středu parlament nejprve odsouhlasil vyhlášení výjimečného stavu. Tím byla na měsíc pozastavena platnost ústavy a zakázány veškeré demonstrace. Úřady mají pravomoc preventivně zatýkat a zavést cenzuru. Opozice po krachu minulých jednání naplánovala velkou demonstraci po pátečních modlitbách. V pátek minulý týden v Saná do demonstrantů, kteří se shromáždili u tamní univerzity, stříleli odstřelovači ze střech okolních budov. Zabili nejméně 42 lidí. Prezidentova pozice byla tento týden výrazně oslabena, když armádní generál a velitel 1. obrněné divize Alí Muhsín Ahmár oznámil svoji podporu protestujícím. Přidal se k němu 22 dalších důstojníků. Sálíh čelí protestům už sedm týdnů. Nepokoje si zatím vyžádaly nejméně osm desítek mrtvých.

Letectvo libyjského vůdce Muamara Kaddáfího už jako bojová síla neexistuje, prohlásil ve středu 23. března vicemarášál britského letectva Greg Bagwell. Alianční síly podle něj mohou téměř neohroženě létat v libyjském vzdušném prostoru. Koaliční letouny i ve středu pokračovaly v útocích proti Kaddáfího jednotkám na zemi. Bagwell tak potvrdil slova amerického admirála Samuela Lockleara z předchozího dne, že operace Úsvit Odyssey vstoupila do nové fáze poté, co byla eliminována libyjská protivzdušná obrana. Koaliční letouny i ve středu pokračovaly v útocích proti Kaddáfího jednotkám na zemi, zejména u Misuráty. Kaddáfí se následně z města stáhl, ale jeho odstřelovači údajně zůstali a nadále pálí po lidech ve městě. Střety pokračují, zatímco se spojenci nemohou shodnout v tom, kdo bude zásah dále vést. Spojené státy daly už o víkendu najevo, že by si přály, aby hlavní roli převzalo NATO. Jeho zástupci to však ve středu odmítli. Zatímco například Češi i Britové jsou pro, proti se staví Francouzi, kteří společně s Brity údery o víkendu zahájili. Zástupci aliance se naposledy sešli ve středu odpoledne.

Norský utečenecký výbor při OSN ve čtvrtek 24. března oznámil, že počet lidí, kteří v důsledku válek a nepokojů přišli o své domovy, dosahuje celosvětově čísla 27,5

miliónu. To je nejvíce za posledních deset let. Ačkoliv se zlepšila situace v Africe, kde počet uprchlíků poklesl o čtyři procenta na 11,1 miliónu, další konflikty ve dvou desítkách zemí loni připravily o domov téměř tři milióny lidí. Mezi nimi bylo 1,2 miliónu dětí. V roce 1997 žilo ve světě 17 miliónů lidí násilně vyhnaných z domovů, což bylo o deset miliónů méně než nyní. Podle zprávy norského výboru zaznamenaly loni největší počet uprchlíků Irák, Kongo, Somálsko a Pákistán. Za zvlášť alarmující označil výbor situaci v Mexiku, kde loni v důsledku války drogových gangů opustilo své domovy víc lidí než za stejnou dobu ve válkou zmítaném Afghánistánu.

Uprchlíci na tunisko-libyjské hranici

Čtvrtek 24. března – Zemětřesení a tsunami v Japonsku si podle upřesněných statistik vyžádaly téměř deset tisíc mrtvých. Počet obětí ale poroste, neboť přes 16 000 osob je nadále pohřešováno. Márnice jsou plné a nejsou kapacity a dostatek času na tradiční kremace. Lidé proto své zesnulé příbuzné ukládají do hromadných hrobů. Například ve městě Higaši Matsušima na živly postiženém severovýchodě v úterý do hromadného hrobu uložili 24 těl. Místní správa je připravena k pohřbení až tisíce lidí. Všechny pohřbívané oběti byly řádně identifikovány a rakve byly důkladně označeny, aby příbuzní mohli tradiční rozloučení a kremaci, kterou Japonci volí nejčastěji na celém světě, provést později. V současnosti v jejich vykonávání brání i nedostatek petroleje. Údajně je ho na spálení jednoho těla potřeba padesát litrů. Počet obětí neustále stoupá a úřady byly nuceny zřídit provizorní márnice například ve školách a tělocvičnách. Nutnost pohřbít rychle mrtvé vyvstala též z nedostatku suchého ledu, který pomáhá konzervovat tělo zesnulého. ----- Vývoj situace v poškozené jaderné elektrárně Fukušima 1 je nepředvídatelný, uvedl v pátek 25. března japonský premiér Naoto Kan. Úřady mezitím v tichosti rozšířily pásmo kolem elektrárny, jež by mělo být evakuováno. Z elektrárny se nadále šíří radioaktivita a panuje podezření, že v nádrži paliva třetího reaktoru je prasklina. V tomto varném reaktoru se používá nebezpečnější směsné palivo MOX. Radioaktivní spad v případě roztavení palivových tyčí by byl mnohem horší než spad z ostatních pěti reaktorů. Úřady začaly vyzývat obyvatele žijící až 30 kilometrů od Fukušimy k odchodu z domova s tím, že jim pomohou. Dosud byli evakuováni lidé žijící v okruhu 20 kilometrů od elektrárny. Ty, kdo bydlí do vzdálenosti 30 kilometrů, zatím úřady pouze nabádaly, aby zůstávali doma. Některé země ale doporučily svým občanům v oblasti, aby se od elektrárny vzdálili více. Například Washington doporučil Američanům v místě, aby se drželi přinejmenším 80 kilometrů daleko.

Během dvou dnů postoupili vzbuřenci v Libyi o více než dvě stě kilometrů na západ. V neděli 27. března ohlásili, že už pronikli do přístavu Rás Lanúf. Postup zahájili vzbuřenci v sobotu. Dopoledne obsadili Adžedabiju, ze které se stáhla Kaddáfího vojska, protože nemohla čelit náletům koalice. Večer už byli v ropném přístavu Briga. Za den tak urazili 130 kilometrů. A hned vyrazili dále na jihozápad. Postup pokračoval v neděli, kdy se nejprve dostali k městu Udajlá, které je vzdálené od Adžedabije 110 kilometrů. Ani tam nenarazili na odpor a v poledne ohlásili, že už jsou v ropném přístavu Rás Lanúf. Útoky a postup nepřímo potvrdil mluvčí Kaddáfího vlády. Podle něj koaliční síly v sobotu večer útočily na Kaddáfího jednotky podél asi 400 kilometrů dlouhé cesty spojující Adžedabiju s městem Syrta. Vměšování koaličních sil, které podle něj překračuje rámec rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1973, odsoudil slovy: „Není to poprvé, kdy napadáte zemi, abyste v ní nastolili demokracii, a není to poprvé, kdy selháváte. Naším osudem je sami se rozhodovat o politickém, společenském a ekonomickém systému v Libyi.“

Severoatlantická aliance v neděli 27. března večer rozhodla, že přebírá velení nad operacemi vůči Libyi. Krok se očekával už od pátku. Operacím dosud velely USA. NATO se tak rozhodlo uplatnit všechny body rezoluce Rady bezpečnosti OSN, tedy i chránit civilisty před útoky režimu Muammara Kaddáfího. Český velvyslanec při NATO Martin Povejšil řekl, že dnešní rozhodnutí znamená, že 28členná aliance v rozmezí 48 až 72 hodin převezme operační úkoly koalice. Plán na zapojení dosud blokovalo především Turecko, požadovalo závazek, že akce neohrozí civilisty. Česká republika, ač

Francouzská letadlová loď Charles de Gaulle, která se podílí na kontrole dodržování bezletové zóny nad Libyí.

je členskou zemí NATO, už dříve uvedla, že nemá v plánu se do konfliktu zapojit. Severoatlantická aliance dosud dohlížela na uplatňování zbrojního embarga a dodržování bezletových zón. Letecké síly USA, Velké Británie a Francie operují nad severoafrickým státem už osmý den. Začaly poté, co rada bezpečnosti OSN vyhlásila nad Libyí bezletovou zónu. Koaliční síly chtějí zabránit vládním silám útočit na povstalce. Nálety umožňují vzbuřencům postupovat a ovládat města, z nichž byli v minulých dnech vytlačeni vojsky Muammara Kaddáfího. Během víkendu povstalci dobyli město Adžedabija a v neděli vstoupili do města Rás Lanúf. V rukou povstalců jsou také pobřežní města Briga a Ukajlá, kterých se prý rebelové zmocnili bez bojů. Provládní síly bez boje ustoupily i z Kaddáfího rodiště Syrty.

Přestože počet zemí, kde se popravuje, vloni vzrostl oproti předloňskému roku o 4 na 23, počet popravených klesl z 714 na 527. V pondělí 28. března to uvedla organizace na ochranu lidských práv Amnesty International. Číslo ale nezahrnuje počty poprav v Číně, která je nezveřejňuje. Podle Amnesty International se v Číně

popraví (foto) víc lidí než ve všech ostatních zemích světa dohromady. Čína ale navzdory výzvám, aby čísla zveřejnila a potvrdilo se, že i u ní klesá počet exekucí, údajně tají. Ke zveřejněnému číslu nejvíce přispěl Írán, kde bylo popraveno 252 osob. Severní Korea popravila 60 odsouzených, Jemen 53 a Spojené státy 46. V Číně se trest smrti uděluje za 68 trestných činů. Peking ale slíbil, že počet sníží a už se nebude popravovat za pašování nebo za daňové podvody. V celách smrti nyní čeká 8 000 lidí. V roce 2010 bylo k absolutnímu trestu odsouzeno 2 024 osob v 67 zemích. V Pákistánu jich bylo

k trestu smrti odsouzeno 365. Velké množství absolutních trestů bylo vyneseno v souvislosti s pašováním drog. V Saúdské Arábii a v Malajsku je to polovina nejvyšších trestů. Ještě více je podle Amnesty International alarmující, že Írán, Pákistán, Saúdská Arábie, Súdán a Spojené arabské emiráty odsuzují k smrti i mladistvé mladší sedmnácti let. V Íránu byl dokonce jeden popraven. Loni byl po roce zase uplatněn trest smrti v Evropě. Dvě

popravy se vykonaly v Bělorusku. Od poprav už ale ustoupilo 139 zemí. Poslední se stal loni Gabun. V dalších 31 zemích sice trest smrti lze uplatnit, ale už se tak deset let nestalo. Metody poprav jsou různé. Kromě smrtících injekcí, kterých se využívá v USA, se věší a stíná nebo popravuje na elektrickém křesle. Časté je také zastřelení, ať už popravčí četou nebo zblízka do hlavy či do srdce. Loni nebyl nikdo ukamenován, ale k trestu smrti tímto způsobem byli odsouzeni lidé v Nigérii, Pákistánu a Íránu.

Vojenská operace v Libyi zatím stála Spojené státy 550 miliard dolarů (9,6 miliardy korun). V úterý 29. března to oznámilo americké ministerstvo obrany, podle kterého dvě třetiny nákladů připadají na munici, zejména na střely Tomahawk. Další peníze jdou na přesun jednotek a na bojové příplatky vojákům, ale taky na palivo. Nejvíce se na nákladech podílí munice, zejména 191 střel s plochou dráhou letu Tomahawk. Všechny přišly na 269 miliard. Dále bylo svrženo 455 přesných bomb naváděných laserem nebo GPS, každá stojí desítky tisíc dolarů. Drahé jsou i lety, i když při nich není shozena žádná munice. Například hodina letu bombardéru B-2 přijde na 10 000 dolarů. V úvodu operace byly nasazeny tři a jejich let z Missouri nad Libyi a zpět v délce 25 hodin přišel na 750 000 dolarů. Dalších 1,3 miliardu stálo čtyřicet pět shozených přesných bomb JDAM. Vysoké náklady na operaci jsou jedním z důvodů, proč ji USA chtěly hodit na bedra NATO a rozdělit tak na více zemí.

Japonská elektrárenská společnost Tepco ve středu 30. března oznámila, že první čtyři reaktory jaderné elektrárny Fukušima I budou definitivně vyřazeny z provozu, protože se je nepodařilo dostat pod kontrolu. Radiace z elektrárny dále uniká. Čtyři budovy reaktorů by měla pokrýt speciální látka, která zamezí úniku radiace. Vše by mělo být hotovo do konce dubna. O osudu zbylých dvou reaktorů, které jsou pod kontrolou, se rozhodne po jednání s místními úřady. ----- Radioaktivní jód zachytili i v Británii a v moři u Fukušimy jeho hladina výrazně stoupla. Japonský Úřad pro jadernou a průmyslovou bezpečnost středu sdělil, že povolená hranice byla při posledním měření překročena 3 355krát. Radioaktivní izotopy jódu ale zachytili už v úterý ve skotském Glasgowě a v hrabství Oxfordshire. Žádné riziko pro zdraví ale nepředstavují, naměřeno bylo jen 300 mikrobequerelů v kubickém metru. Z elektrárny dále uniká radioaktivní záření. Podle mluvčího japonské vlády se nedá říct, kdy bude situace vyřešena. „Zvažujeme různá opatření, ale v této fázi nejsme v situaci, kdy bychom mohli říct, že to budeme mít v určitém časovém horizontu pod kontrolou.“

*Zcela zničený třetí blok
jaderné elektrárny Fukušima*

Severoatlantická aliance (NATO) se ve čtvrtek 31. března v 8 hodin střeoevropského letního času ujala velení vojenských operací v Libyi, jejichž cílem je ochrana civilistů před vojsky libyjského vůdce Muammara Kaddáfího. V koalici, která Libyjce chrání na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN, dosud bylo víc než deset zemí, přičemž ji vedli hlavní hráči v NATO. Z vojenského hlediska se tudíž nic nemění, USA by nicméně měly hrát menší roli. Operace Úsvit Odyssey začala předminulý víkend s cílem zajistit nad Libyí bezletovou zónu a ochránit obyvatele před útoky Kaddáfího. Akce se zakládá na mandátu rezoluce Rady bezpečnosti OSN. Cílem spojenců je ale odchod Kaddáfího. Prezident USA Barack Obama dal za tímto účelem svolení k působení CIA ve prospěch povstalců v Libyi. Generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen ale odmítl myšlenku na vyzbrojení rebelů. ----- Povstalci se snaží se zbraněmi v rukou Kaddáfího svrhnout od poloviny února, ale neúspěšně. Kaddáfího jednotky nad nimi mají bojovou převahu a úspěšně brání klíčová místa na libyjském pobřeží. Vytláčují povstalce zejména od Kaddáfího rodiště Syrty na východ. Ve středu opozice přišla o ropný terminál Rás Lanúf a stáhla se až k Adžedábíji. Civilisté z ní prý už začali ustupovat dál na východ do Benghází. Povstalci bohužel nemají spolehlivé vedení a nejsou dobře koordinováni. Chybí jim i základní vybavení, např. vysílačky. Přes leteckou ochranu poskytovanou koalicí je také obtížné zajistit dopravu raněných do nemocnic. Sanitky se prý pohybují po silnicích ve velmi nebezpečné situaci. ----- Velitel vzbouřenců generálmajor Sulejmán Mahmúd, řekl, že potřebují čas, aby se zorganizovali: „Naším problémem je, že potřebujeme pomoc, komunikační vybavení a zbraně.“ Dodal, že rebelové mají strategii, ale bojovníci mnohdy neposlouchají rozkazy. Ředitel amerických zpravodajských služeb James Clapper se vyjádřil o rebelech neuctivě, jako o narychlo sestaveném basketbalovém mužstvu.

Indii v uplynulých deseti letech přibylo 181 miliónů obyvatel, vyplývá z nového sčítání lidu. V zemi žije 1,21 miliardy lidí, tedy více než v USA, Indonésii, Brazílii, Pákistánu a Bangladéši dohromady. Nejlidnatější zemí světa zůstává Čína, kde odhadem žije přes 1,3 miliardy lidí. Indie uskutečnila nové sčítání loni. Dva a půl miliónu sčítacích komisařů navštívilo na 7 000 měst a 60 000 vesnic. Sčítání, které se uskutečňuje každých 10 let, čelí množství výzev, a to nejen kvůli rozlehlosti země a kulturní různorodosti. Komisaři se museli potýkat též s milióny bezdomovců a analfabetů, přičemž jejich bezpečnost v mnoha regionech ohrožovali i maoističtí povstalci.

DUBEN 2011

OBSAH: 1) Nepokoje v Sýrii a v Jemenu, 2) **Řádění náboženských fanatiků v Afghánistánu**, 3) **Následky zemětřesení v Japonsku**, 4) Pokračování tvrdých bojů v Libyi, 5) Václav Klaus na návštěvě v Chile, 6) Nálety koaličních letounů na Libyi, 7) **Masakr v základní škole v Rio de Janeiro**, 8) Atifete Jahjagová se stala prezidentkou Kosova, 9) **Teroristický útok v běloruském Minsku**, 10) Pokračování nepokojů v Sýrii, 11) **Před padesáti roky vzlétl první člověk do vesmíru**, 12) **První československý kosmonaut Vladimír Remek byl vyznamenán ruským prezidentem**, 13) Potopení ropné plošiny v Mexickém zálivu, 14) Zesílení koaličních leteckých útoků na pozice Kaddáfího vojsk, 15) **Prezident Václav Klaus a ukradené pero v Chile**, 17) **Shoda NATO na konci Kaddáfího režimu v Libyi**, 18) V USA zemřel nejstarší muž na světě, 19) **V Haagu byl odsouzen chorvatský generál Ante Gotovina**, 20) Vojenská přehlídka a oslavy v Havaně, 21) Řádění tornád v USA, 22) **Nová maďarská ústava**, 23) Další události v Sýrii, 24) Fidél Castro přišel o poslední funkci, 25) Únik radioaktivních látek z elektrárny Fukušima, 26) Výroční projev běloruského prezidenta Lukašenka, 27) Tvrdé boje v libyjské Misurátě, 28) V botanické zahradě v Basileji vykvetl Titanův penis, 29) **Pokračování nepokojů v Sýrii**, 30) Následky březnového zemětřesení v Japonsku, 31) **25 let od jaderné katastrofy v Černobylu**, 32) **Královská svatba v Londýně**, 33) Další ničivá tornáda v USA, 34) Počet obyvatel Číny.

Po pátečních modlitbách 1. dubna se konaly velké protivládní demonstrace v Sýrii a v Jemenu. V Sýrii se konaly demonstrace v Damašku a ve dvou přístavních městech. Na předměstí Damašku policie použila proti demonstrantům slzný plyn. Tisíce lidí volajících „Chceme svobodu“ vyšly také do ulic Dará, města, které se v minulých dvou týdnech stalo ohniskem protestů, jež si vyžádaly údajně 61 až 120 mrtvých. Představitelé opozice označili pátek za Den mučedníků a vyzvali obyvatele k účasti na

masových demonstracích k uctění památky těchto obětí. Do protestu v Dará zapojilo až 5 000 lidí, ve městě a jeho okolí byl rozmístěn velký počet příslušníků bezpečnostních sil. K dosud největší demonstraci proti jemenskému prezidentovi Alímu Abdalláhu Sálihovi se sešli Jemenci v hlavním městě Saná. Pochody demonstrantů požadujících Sálihovo odstoupení po 32 letech u moci jsou hlášeny i z dalších jemenských měst. Protivládní demonstranty v Saná podporují vojáci, kteří se během několikátýdenních nepokojů v zemi přidali k protestujícím. Vojáci postavili kolem centrálního náměstí několik kontrolních stanovišť, aby tak zabránili v proniknutí prezidentovým stoupcům. Sálih promluvil ke svým stoupcům před prezidentským palácem, ochotu odstoupit ale nijak nenaznačil. Při demonstracích, jimiž se opozice snaží Sáliha svrhnout, zahynulo od konce ledna na 70 lidí.

Rozlícený dav zaútočil v pátek 1. dubna na sídlo OSN na severu Afghánistánu. Při útoku zemřelo 11 pracovníků organizace. Lidí rozzuřila zpráva, že pastor v USA spálil minulý týden výtisk Koránu. Dav se k budově vydal po pátečních modlitbách ve městě Mazáre Šaríf. Volal hesla jako: „Smrt USA, smrt Izraeli.“ Demonstranti pronikli do budovy a začali střílet po ostraze, na několika místech založili požár. Mezi mrtvými pracovníky je pět nepálských příslušníků ostrahy komplexu, tři další pracovníci OSN - Nor, Rumun a Švéd – a tři demonstranti. Podle policie v Mazáre Šarífu protestující dvěma zahraničním pracovníkům dokonce uřízli hlavu. Pastor Wayne Sapp spálil výtisk Koránu 20. března v kostele na Floridě. Protesty proti tomuto aktu se konaly v několika afghánských městech. Demonstrující v provincii Herát je nazvali Den zloby.

Počet potvrzených obětí březnového zemětřesení a následné vlny tsunami v Japonsku stoupl na 12 020. Bilance ztrát na životech podle všeho zdaleka není konečná a bude dále stoupat. Tři týdny po katastrofě se stále pohřešuje 15 512 lidí. V

pátrání po tisících nezvěstných pokračuje asi 25 000 vojáků, 120 vrtulníků a 65 plavidel japonské a americké armády. Poradce japonského premiéra zároveň připustil, že může trvat několik měsíců, než se podaří zastavit únik radioaktivity z poškozených reaktorů. Japonská provozní energetická společnost Tepco i v neděli 3. dubna pokračovala v pokusech zastavit prosakování radioaktivní vody z trhliny v reaktoru 2 atomové elektrárny Fukušima 1. Betonem se prasklinu utěsnit nepodařilo, firma nyní místo něj zkouší polymerní látky. Zatím není jasné, zda nová metoda prosakování radioaktivní vody zastaví.

Do Benghází připlula v noci na pondělí 4. dubna turecká loď, která z Misuráty evakuovala 250 zraněných. Mnozí utrpěli velmi vážná zranění, která svědčí o tvrdosti bojů ve městě, jež se snaží ovládnout jednotky plukovníka Muammara Kaddáfího. V Benghází naložila dalších 190 zraněných, s nimiž míří do Turecka. Turecko vyslalo do Misuráty trajekt přestavený na nemocniční loď. Čekal čtyři dny na povolení vplout do přístavu. Plavbu lodi krylo ze vzduchu deset tureckých letadel F-16 a na moři dvě fregaty. Na palubě byli příslušníci speciálních sil. Někteří zranění byli uloženi na lehátka na jedné z palub pro auta, protože jejich počet byl vysoký. Původně totiž měla loď jen dopravit léky a zdravotnický materiál, ale pak bylo rozhodnuto, že evakuuje zraněné. Loď ale musela narychlo odrazit, když se na její palubu pokusil dostat dav Egypťanů, kteří se chtěli evakuovat. ----- O Misurátu se nadále bojuje. Je jediným městem, které ovládají

vzbouřenci na západě země. Těžké boje ale probíhají i v okolí Brigy. Kvůli obtížné situaci vyhovělo americké letectvo žádosti NATO, aby pokračovalo v náletech na Kaddáfího síly i v pondělí, i když americké angažmá mělo skončit už v sobotu. Podle vyjádření NATO bylo prodloužení americké přítomnosti třeba kvůli špatnému počasí v posledních dnech. Je to krátkodobé rozšíření (amerického zapojení do operace), které skončí v pondělí. ----- Plukovník Muamar Kaddáfí je srozuměn s plánem svého syna Sajfa Isláma, že by mu předal moc a Sajf by vedl přechodnou vládu až do demokratických voleb. Poprvé se tato informace objevila minulý týden, když do Británie přijel zvláštní libyjský vyslanec.

Úterý 5. dubna – Václav Klaus, zápisky z cest: Chile je evidentně nejvyspělejší a nejstabilnější ekonomikou Latinské Ameriky. I když to tak mnoho lidí nechce vidět, základy pro to byly dány v polovině 70. let, kdy vojenský režim generála Pinocheta zcela obrátil kurs a po socialistických experimentech prezidenta Allendeho začal zavádět výrazně protržní reformy. Dnes je to liberální země. Na rozdíl od Argentiny tam není propojení státu a podnikové sféry, není tam žádný protekcionismus, nejsou tam žádné dovozní restrikce. Zaujalo mne, že největším obchodním partnerem pro Chile je Čína, možná to přes ten Pacifik nemají tak daleko. Po Pinochetovi bylo logické, že dvě desetiletí

vládla levice (byť středolevá, ne taková jako ve Venezuele nebo Bolívii), ale další impuls rozvoji daly teprve volby v roce 2009 a s nimi vítězství pravice a zvolení Sebastiana Piñery prezidentem. Tento majitel doktorátu ekonomie z Harvardu (kde prožil tři roky), významný chilský podnikatel a miliardář, znamená viditelnou změnu.

Chile je velká asi jako deset Českých republik, má 17 miliónů obyvatel a je stejně dlouhá jako Argentina. Severojižně měří Chile 4.329 km (což je jedna desetina zemského obvodu!) a nejužší místo je asi 90 km. Hlavní město má 6 miliónů obyvatel a je rozloženo na úpatí hřebenů chilských And. Hory ho zcela svírají, a proto je tam tak špatná kvalita vzduchu.

Při náletu koaličních letadel byla ve středu 7. dubna v Libyi poškozena ropná zařízení v oblasti, o kterou obě strany vedou boje. Tajemník libyjského ministra zahraničí uvedl, že na ropovod z ropného pole Sarir u Syrty podnikly útok britské tryskové letouny. Ropná pole dosud kontrolovali vzbouřenci, na které tento týden

útočila Kaddáfího vojska a donutila je tak zastavit těžbu. Spojené státy v noci na čtvrtek 8. dubna odmítly písemnou žádost libyjského vůdce Muamara Kaddáfího, aby ukončily útoky na Libyi. Zopakovaly jen, že musí odstoupit a odejít do exilu, napsala BBC. „Kaddáfí ví, že musí jít,“ řekla americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová, když komentovala třístránkový dopis, který libyjský vůdce

poslal americkému prezidentovi Baracku Obamovi. Žádal ho jako svého syna, aby ukončil „nespravedlivou válku proti obyčejným lidem rozvíjejícím svou zemi. Rebely opět označil za radikály z al-Káidy. Podle něj je jeho národ více poškozen morálně než fyzicky.“ Mluvčí Bílého domu zopakoval, že ze strany libyjského vůdce jsou potřeba činy a ne slova. ----- Povstalci bojující proti libyjskému vůdci Muammaru Kaddáfímu se omylem stali ve čtvrtek 8. dubna oběťmi leteckého útoku sil Severoatlantické aliance. Nálet se udál v Adžedabíji na východě země. Lékaři ve městě potvrdili britské stanici 13 mrtvých. Letadlo NATO útočilo na povstalecký tank. Jeden z velitelů povstalců řekl, že viděl nejméně čtyři rakety dopadnout do řad jeho spolubojovníků.

Ozbrojený 24letý muž vnikl ve čtvrtek 7. dubna do budovy základní školy v Rio de Janeiro a zahájil palbu. Zabil nejméně 13 dětí a přinejmenším dalších 12 zranil, některé těžce. „Je to masakr. Opravdový masakr,“ popsal jeden ze zasahujících hasičů, kteří na místo dorazili jako první. On sám vytáhl ze třídy ve druhém patře budovy osm těžce zraněných školáků. „Na stěnách i na židlích je krev. Může tam být 15 až 20 mrtvých,“ uvedl zakrvácený hasič. Škola se nachází v chudinské čtvrti v západní části města. Střelba se strhla okolo 08:30 hodin místního času. Mladík ozbrojený dvěma revolvéry a množstvím munice nejprve před budovou zaútočil na dva chlapce. Jednoho zasáhl do hlavy, druhého do ruky. Potom pokračoval bránou do budovy a vešel ve druhém patře do učebny plné žáků ve věku 11 až 13 let. Mířil na hlavy školáků. Zabil deset dívek a jednoho chlapce. Útočník se po činu zastřelil. Policie později uvedla, že se jednalo o bývalého žáka školy. Jeho motiv není znám. Při vstupu do budovy údajně oznámil, že přišel pronést řeč.

V čele Kosova stanula poprvé žena. Ve čtvrtek 7. dubna byla během zvláštního zasedání parlamentu zvolena do prezidentského úřadu bývalá náměstkyně policejního prezidenta Atifete Jahjagová, které je teprve 35 let a nemá žádné zkušenosti s politikou a pro veřejnost je navíc téměř neznámá. Pro Jahjagovou ve čtvrtek hlasovalo 80 ze 120 poslanců. Jako kandidátka na nejvyšší úřad vzešla teprve ve středu v noci z jednání politických stran, účastnili se jej i odstoupivší prezident

Behgjet Pacolli a premiér Hashim Thaci. Roli prostředníka navíc hrál americký velvyslanec v Kosovu Christopher Dell. Výsledkem jednání je i dohoda o budoucí změně ústavy, která stanoví přímou volbu prezidenta lidmi. Prezidentské volby se mají konat šest až devět měsíců poté, co změna vstoupí v platnost. Návrh musí ještě projít celým legislativním procesem, proto není jasné, kdy začne platit. Volba prezidenta následovala ve čtvrtek po demisi, kterou minulý týden podal v únoru zvolený Pacolli. Soud totiž rozhodl, že způsob, jakým byl ve třetím kole zvolen, byl protiústavní. Opozice hrozila bojkotem nové volby, bude-li Pacolli, jehož švýcarská firma v minulosti podnikala i v Rusku, kandidovat znovu.

Stanicí metra Okt'abrskaja v běloruském Minsku otřásl v pondělí 11. dubna navečer mohutný výbuch. Vyžádal si nejméně jedenáct mrtvých a sto zraněných, prohlásil prezident Alexandr Lukašenko. Právě nedaleko jeho sídla se exploze udála. Došlo k ní krátce před 18. hodinou, právě když ve stanici vystupovali ze soupravy lidé. Podle svědků se následně ve stanici zřítily část stropu. Na místě jsou desítky zraněných, z metra byli vyvedeni či vyneseni zakrvácení lidé. Někteří měli roztrhané šaty, jiní byli bez bot. Z východu z metra stoupal černý kouř. Stanice Okt'abrskaja se nachází při stejnojmenném náměstí asi jen sto metrů od budov prezidentského úřadu. Je přestupní stanicí mezi dvěma městskými trasami metra. Bělorusko s autoritářským režimem zažilo

v uplynulých letech pumové útoky sporadicky. V roce 2008 zranila v Minsku nálož v den výročí nezávislosti deset lidí. Další bomba byla nalezena opodál nevybuchlá. Ve Vitebsku u hranice s Ruskem na severovýchodě země zase dva výbuchy během jednoho měsíce v roce 2005 zranily asi čtyři desítky lidí. ----- Běloruští vyšetřovatelé v noci na úterý 12. dubna potvrdili, že exploze v minském metru byla teroristickým činem. Při výbuchu zahynulo 11 lidí, další člověk zemřel později. Ze 126 osob zraněných při pondělní explozi je 22 v těžkém až kritickém stavu. Běloruská tajná policie KGB uvedla, že identifikovala atentátníka a pátrá po něm. ----- Tři podezřelé z organizování pondělního krvavého útoku v metru v centru Minsku zatkla běloruská policie. Je mezi nimi i původce útoku – mladý muž kavkazského vzhledu. Prezident Alexander Lukašenko ve středu oznámil, že se zadržení přiznali. Nálož, která ve stanici Okt'abrskaja vybuchla, měla sílu kolem pěti kilogramů TNT. Běloruský ministr vnitra Anatolij Kuljašov následně řekl, že pachatelé jsou tři a že jde o Bělorusy. Jeden z nich se údajně podílel také na dvou dřívějších atentátech. I podle Lukašenka mají dopadení zločinci na svědomí explozi ve Vitebsku v roce 2005 a v Minsku v červenci roku 2008.

Počet demonstrantů zabitých při protestních akcích v Sýrii dosáhl 200. V úterý 12. dubna to uvedla v dopisu pro Ligu arabských států (LAS) syrská organizace na obranu lidských práv zvaná Damašská deklarace. Vyzývá LAS, aby uvalila na syrský režim prezidenta Bašára Asada politické, diplomatické a hospodářské sankce. "Syrské povstání volá hlasy 200 mučedníků, stovek zraněných a obdobného počtu zatčených," citovala z prohlášení skupiny Damašská deklarace agentura Reuters. "Bašár Asad čelí od 18. března největším protestům za 11 let své vlády. Protivládní protesty propukly ve městě Dará na jihu Sýrie, později se rozšířily po celé zemi. V pondělí syrské bezpečnostní síly neprodyšně uzavřely pobřežní město Banijás, kde v neděli vojáci zabili nejméně čtyři protivládní aktivisty a dalších 17 zranili. Číslo dvě stě obětí je vyšší než byly dosud uváděné údaje, jen v Dará se počet mrtvých odhadoval na šedesát až sto.

Asad stále zastává tvrdý postoj. Sice slíbil vyšetření zásahů, kdy bezpečnostní složky strřelí do demonstrantů, ale to je vše. Ohlásil i uvolnění dosud upíraných občanských svobod, ale výjimečný stav platný v zemi od roku 1962 zatím nezrušil. Pouze oznámil, že nechává vypracovat protiteroristický zákon, který ho má nahradit. Prezident Asad celých 11 uplynulých let jen sliboval. Místo řešení situace teď mluví tak, jak to má jeho režim ve zvyku, o zahraničním spiknutí, stojí v prohlášení Damašské deklarace. Asadův režim většinou demonstranty označuje za bandity, kteří chtějí narušit vývoj v zemi.

Před 50 lety vzlétl do vesmíru první člověk – Rus Jurij Alexejevič Gagarin (foto). Sovětský kosmonaut ke svému kosmickému letu odstartoval 12. dubna 1961 v lodi Vostok 1 z kosmodromu Bajkonur. Ve věku 27 let obletěl Zemi a přistál po 108

minutách. Původně vyučený slévač od roku 1955 studoval na Vojenském leteckém učilišti a od roku 1958 sloužil jako stíhací pilot v sovětském stíhacím letectvu. Na podzim roku 1959 byl vybrán pro výcvik kosmonauta a v roce 1961 uskutečnil kosmický let kolem zeměkoule. Svým historickým letem ve výšce 175 až 320 kilometrů se stal mezinárodním hrdinou a legendou. Po této události se věnoval studiu na Žukovského akademii a vrátil se k létání. Dne 27. března 1968 Jurij Alexejevič Gagarin, v té době již plukovník, zahynul po pádu svého letounu MiG 15UTI, který byl vyroben v Aeru Vodochody, při tréninkovém letu. Byl pohřben jako hrdina a jeho popel je uložen na čestném pohřebišti u Kremelské zdi.

Jako „občana Slovenské republiky“ vyznamenal v úterý 13. dubna v Moskvě ruský prezident Dmitrij Medvěděv čs. kosmonauta Vladimíra Remka (foto) medailí Za zásluhy o dobývání kosmu. Remek za poctu poděkoval, upozornil však přítomné, že je Čech. Remek nejdříve připomněl, že Gagarinova tvář se podle něj stala „tváří kosmonautiky“, jež je díky tomu „věčně mladá“. „Ačkoliv jsem občanem České republiky, letěl jsem za Československo. Počítal jsem se a vždy se budu počítat za československého kosmonauta,“ poznamenal Remek k chybě protokolu. Dmitrij Medvěděv do Kremlu sezval veterány dobývání kosmu včetně někdejších Gagarinových spolupracovníků. Oslava prvního letu člověka proběhla i na Mezinárodní vesmírné stanici (ISS), kam před týdnem přivezla ruská loď Sojuz – Gagarin dva ruské a jednoho amerického kosmonauta. Spolu se stávající posádkou orbitálního komplexu se spojili přes řídicí centrum s ruským prezidentem. Na ISS si zároveň připomněli i kulaté výročí prvního zkušební startu amerického raketoplánu. V úterý totiž uplynulo přesně 30 let od dne, kdy raketoplán Columbia vzlétl z floridského kosmodromu na 54hodinový zkušební let s posádkou.

V úterý 12. dubna bylo evakuováno 713 zaměstnanců ropných firem z plovoucí plošiny Flotel Jupiter v Mexickém zálivu. Plošina se nachází asi 80 kilometrů od pobřeží mexického státu Campeche a slouží pro ubytování těžařů. Přes snahu ji zachránit se nakonec převrátila. Ropná plošina Jupiter se dostala do problémů kvůli mechanice na jednom z pontonů. Nejprve z ní evakovali 638 dělníků a zůstali na ní jen pracovníci, kteří se pokusili o její záchranu. Ta se ale nepovedla, a tak byli evakuováni i oni. Plošina je plovoucí a nepoužívá se k těžbě. Při havárii nedošlo k úniku ropy.

Británie si přeje, aby NATO podnikalo tvrdší útoky na Libyi. Ve středu 13. dubna se tak přidala k Francii, která kritizovala akce aliance jako slabé. Britský ministr zahraničí William Hague cestou do Kataru na středeční jednání kontaktní skupiny pro Libyi řekl: „Musíme vyslat více letadel útočících na pozemní cíle, abychom ochránili civilisty.“ Podle něj se hledají i další země, které by se k útokům připojily. „Rádi bychom pokračovali ve zvyšování našich schopností ochránit civilisty v Libyi,“ dodal. „Letecké útoky jsou odpovědí na pohyby nebo útoky sil režimu. Co se stane, závisí na nich.“ Anglický list Daily Telegraph ve středu zjistil, že britské letouny Typhoon, za 80 miliónů liber jeden, se nemohou používat k útokům na pozemní cíle, protože piloti na ně nebyli vycvičeni. Jsou připraveni na vzdušný boj. Kontejnery s laserovými zaměřovači Litening za 160 miliónů liber ani nebyly podvěšovány a zůstaly v bednách. Piloti s nimi necvičili. Připravovali se na vzdušný boj. Velitelé RAF nyní nařídili zintenzivnit výcvik v útocích na pozemní cíle. Vycvičeno v nich bylo dosud jen osm pilotů RAF. Vysoký představitel RAF řekl listu, že se nepočítalo, že by piloti shazovali munici na pozemní pohyblivé cíle, což vyžaduje speciální výcvik, při kterém se musí využívat přímo laserem naváděná munice. Výcvik se však kvůli škrtům neprováděl. K útokům na pozemní cíle jsou proto používány stroje Tornado, dvě jejich perutě ale mají být v létě vyřazeny. Hague vyzval i ke zpřísnění sankcí na Libyi a vyslání jasného poselství, že Kaddáfí musí odstoupit. Mluvčí libyjských povstalců v katarském Dauhá na jednání kontaktní skupiny pro Libyi zopakoval, že rebelové nepřijmou žádný mírový plán, jehož součástí by nebyl odchod libyjského vůdce Muammara Kaddáfího. Mluvčí libyjských povstalců také sdělil, že rafinerie ovládané rebely produkují 100 000 barelů ropy denně, jen minimum z tohoto množství však vyvázejí. Většinu spotřebují sami. Za export nedostávají platby v hotovosti, ale humanitární pomoc.

Nešlo o obyčejnou propisku, jak řekl Václav Klaus, ale o luxusní umělecký výrobek z dílny chilských šperkařů, jež si během oficiální návštěvy Chile strčil český prezident před zraky kamer do kapsy. Klaus v úterý novinářům řekl, že šlo o „obyčejnou propisku“, kterou po přeletu do Prahy zapomněl v kapse jednoho z obleků. „Protokolární pero bylo uměleckým výrobkem z dílny chilských šperkařů,“ sdělila ale ve středu Paola Elbietová z tiskového oddělení chilského prezidentského paláce La Moneda. Rytinami zdobené pero bylo podle ní vyrobeno z polodrahokamu lapis lazuli,

typického výraznou modrou barvou. Na otázku, co se s takovým perem obvykle po podpisu smlouvy dělá, reagovala Elbietová mlčením. Záběry ČT, na nichž Klaus při tiskové konferenci se svým chilským protějškem Sebastianem Piñerou s potutelným úsměvem ukládá do své kapsy protokolární pero, mezitím baví svět, video zaujalo milióny diváků. Sarkastické poznámky na adresu české hlavy státu si neodpustila různá zahraniční média, mezi nimi americká televize Fox News, ale ani britský bulvár The Sun.

Ten napsal, že „video ukazuje českého prezidenta, jak bezostyšně krade pero.“ Deník široce popisuje Klausovu „propiskovou epizodu“ a uzavírá: „Pak samolibě sedí v křesle, šťastný ze svého úlovku.“ List The Times cituje mluvčího Hradu Radima Ochvata, jenž upozornil, že pero byl dar. „Přesto video přesvědčilo mnoho Čechů o kleptomanií jejich prezidenta,“ podotkl britský deník.

Na webu televize Fox News Latino byl Klausův kousek dlouho hlavní novinkou. „Prezidentský zloděj per?!“ ptal se titulek. „Český prezident našel prvotřídní suvenýr z cesty do Chile – vlastní oficiální pero,“ shrnula pak ironicky stanice. Francouzský tisk připomněl obdobnou minipříhodu svého prezidenta Nicolase Sarkozyho. Ten si při podpisu smluv v Rumunsku protokolární pero velmi dlouho zálibně prohlížel, pak šel ale za rumunským protějškem Traianem Băsescem a před kamerami se ho prostě zeptal, zda si je může vzít. Sarkozy měl aspoň tolik slušnosti, že se zeptal, zda si pero může nechat, uzavřel deník Metro.

Představitelé členských zemí Severoatlantické aliance se ve čtvrtek 14. dubna na konferenci v Berlíně shodli, že jejich společným cílem je konec režimu Muammara Kaddáfího v Libyi. Ministryně zahraničí USA Hillary Clintonová prohlásila, že svět by měl více podporovat libyjskou opozici. „S pokračováním naší mise jenom narůstá důležitost našeho odhodlání a jednoty. Kaddáfí naše odhodlání zkouší,“ řekla Clintonová s tím, že členy NATO „spojuje stejný cíl – konec Kaddáfího režimu v Libyi.“ S odchodem Kaddáfího souhlasí i Německo, které se na vojenských akcích v Libyi odmítlo podílet. „Libye může mít slibnou budoucnost pouze, když tento diktátor odejde,“ prohlásil v Berlíně ministr zahraničí Guido Westerwelle. Clintonová od sebe oddělila cíl zajistit dodržování zbrojního embarga a ochranu civilního obyvatelstva na jedné straně, a cíl donutit Kaddáfího síly ke stažení z měst povstalců a Kaddáfího vzdát se moci. Spojenci na Libyi útočí ze vzduchu tři týdny, ale porážku Kaddáfího sil zatím nepřivodili. V důsledku toho v alianci narůstá napětí a neshody ohledně dalšího postupu. Itálie – bývalý kolonizátor Libye – vyzývá k vyzbrojení povstalců. Francie zase tvrdí, že NATO nepodniká dostatečné akce. Paříž také stejně jako Británie žádá silnější roli USA. Spojené státy ale trvají na tom, že budou spojence jen podporovat. Pentagon poznamenal, že Američané se v uplynulých deseti dnech podíleli jen na 35 procentech leteckých akcí. Generální tajemník aliance Anders Fogh Rasmussen nicméně prohlásil, že NATO bude v Libyi provádět vojenské operace tak dlouho, jak to bude třeba. Zároveň vyzval partnery, aby poskytli další letadla. Současná koalice jich má bez nasazení USA nedostatek. Na fotografii výše: Hillary Clintonová a Angela Merkelová.

Ve čtvrtek 14. dubna zemřel ve věku 114 v americkém státě Montana nejstarší muž na světě Walter Breuning. Bývalý železniční úředník byl přesvědčen, že za svou dlouhověkost vděčí střídavému stravování, práci a odvaze čelit změnám. Breuning loni

na podzim prozradil svůj recept na dlouhý a spokojený život: vítejte změnu – každá změna je dobrá, i když je nepříjemná, jezte jen dvě jídla denně - více jíst nepotřebujete, pracujte, jak dlouho to jen jde, a pomáhejte ostatním. Nejtvrdší jeho lekce zněla: přijměte smrt. „Všichni zemřeme. Někteří lidé se toho bojí. Nikdy nemějte strach ze smrti, protože jste se narodili, abyste umřeli,“ řekl. Bývalý úředník u železnice Breuning žil od roku 1980 v domově důchodců v Great Falls. Do poslední chvíle se zajímal o současné dění a hlasitě zastával názor, že by USA měly ukončit války v Iráku a Afghánistánu. Breuning

zemřel přirozenou smrtí. Potomky žádné neměl, jeho 35 let trvající manželství bylo bezdětné. Manželka zemřela v roce 1957.

Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY) odsoudil v pátek 15. dubna chorvatského generála Anteho Gotovinu (foto) za válečné zločiny na 24 let do vězení. Další generál Mladen Markač dostal 18 let vězení. Zproštěn viny byl generál Ivan Čermak. Gotovina a Markač byli uznáni vinnými z vražd, perzekuce a rabování soukromého majetku. Odsouzení Gotoviny je významným krokem, který zlepšil image soudu v srbských očích, protože většinu odsouzených tvořili Srbové. Ukázal, že

rameno spravedlnosti není vychýlené jen na jednu stranu. Gotovina velel v srpnu na konci války v Bosně operaci Bouře, která byla namířena proti chorvatským Srbům. Chorvatská armáda využila oslabení Srbů ve válce v Bosně a dobyla zpět Republiku srbská Krajina, kterou vyhlásili Srbové po jednostranném odtržení Chorvatska od Jugoslávie v roce 1991. Při ofenzivě a v

následných akcích bylo zabito nejméně 150 srbských civilistů a 150 000 až 200 000 jich bylo nuceno uprchnout. Gotovina vinu popíral. Mnozí Chorvati tohoto věrného následovníka prezidenta Franja Tudjmana berou jako hrdinu. Po válce se mu dlouho dařilo skrývat, zatčen byl v prosinci 2005. Chorvatský týdeník Globus v prosinci 2006 s odvoláním na diplomatické zdroje napsal, že informátorovi, který pomohl policii Gotovinu najít, vyplatily USA odměnu pět milionů dolarů.

Na Kubě se v sobotu 16. dubna konala jedna z největších vojenských přehlídek za několik desítek let. Komunistický režim si připomínal půl století od vítězství nad americkými silami v Zátocě sviní. Slavnostní průvod vedly po Náměstí revoluce v Havaně tisíce vojáků, za nimiž následovaly statisíce občanů, kteří mávali vlajkami a skandovali různá hesla. Vlajky pokrývaly také

průčelí budov a nebe nad městem křížovala vojenská letadla a vrtulníky. Chyběl ovšem bývalý prezident Fidel Castro. Kubánci oslavovali triumf nad Spojenými státy z dubna 1961, kdy se tehdejšímu prezidentovi Fidelu Castrovi podařilo odvrátit pokus americké CIA o invazi na ostrov a svržení jeho vlády. V Zátocě

sviní asi 160 kilometrů od hlavního města se tehdy vylodili příslušníci kubánských exilových skupin podporovaných CIA. Castro proti nim vyrukoval nejen s armádou, ale

vzburcoval i veřejnost. O tři dny později byl pokus o převrat zneškodněn. Oslavy s přehlídkou v sobotu zahájily čtyřdenní sjezd komunistické strany, který má rozhodnout o budoucích reformách, zejména ekonomiky.

Nejméně 45 mrtvých si vyžádala tornáda, která se v uplynulých třech dnech přehnala sedmi státy na jihovýchodě Spojených států. Úřady zaznamenaly zprávy o nejméně 230 tornádech, v některých případech se ovšem mohlo jednat o smršť. Až bude ukončeno sčítání, pravděpodobně z toho vzejde historicky největší výskyt tornád.

Tornáda společně s bleskovými povodněmi, hromy a krupobitím přinesla na pevninu bouře, která se utvořila nad Tichým oceánem. Ačkoliv se v dubnu a květnu na americkém jihu tvoří tornáda nejčastěji, poslední bouře byla nezvykle rozsáhlá a vytrvalá. Tornáda brala střechy budov, někdy celé domy, auta, vyvracela elektrická vedení a stromy. Nejprve se v pátek přehnala přes Mississippi a Alabamu a v sobotu pustošila Oklahomu, Kansas a Texas.

Další na řadě byly Virginie a Severní Karolína. Bouře ale zasáhla i Arkansas, Georgii, Pensylvánii, New Jersey a New York. Následně se bouřková fronta přesunula nad Atlantský oceán. Mezi oběťmi jsou i dvě děti, které v Alabamě zemřely poté, co větrný vír vzal jejich přívěs, který skončil o 150 metrů dál na střeše. Kromě toho, že nejméně 45 lidí zemřelo, byly stovky dalších lidí zraněny.

Navzdory masovým víkendovým demonstracím schválil v pondělí 18. dubna maďarský parlament novou ústavu země. Hlasovalo pro ni 262 poslanců pravicové strany FIDESZ premiéra Viktora Orbána, proti bylo 44 poslanců extrémní strany Jobbik. Poslanci ostatních opozičních stran se hlasování nezúčastnili a na protest odešli ze sálu. Nová ústava bude platit od prvního ledna 2012 a nahradí základní zákon platný od roku 1949. Kritici označili novou ústavu za národně romantickou se spoustou symboliky. Nová ústava se mimo jiné odvolává na Boha, svatoštěpánskou korunu, vlast, křesťanství, rodinu, čest a národní hrdost. Mění oficiální název země z dosavadního Maďarská republika na Maďarsko. Dokument podle kritiků komplikuje možnost měnit zákony, protože jejich novelizace

bude nyní ústavně podmíněna dvoutřetinovou většinou. Za sporné je rovněž označováno omezení pravomocí ústavního soudu. Opozice přípravu nové ústavy bojkotovala. Socialisté ji považují za ústavu jedné strany, která oslabuje demokratické instituce republiky. Podle opozice je hlavním cílem nové ústavy upevnění moci Orbánovy strany FIDESZ, která v loňských volbách získala absolutní většinu hlasů. „Je to nelegitimní a dočasná ústava. Po dalších volbách bude potřeba ústavu změnit na základě národní konsensuální dohody,“ uvedl předseda Maďarské soc. strany Attila Mesterházy.

Syrská vláda schválila v úterý 19. dubna zákon o ukončení výjimečného stavu, který v zemi trvá 48 let. Vláda tak splnila jeden z požadavků opozice, která ale žádá také odchod prezidenta Bašára Asada. Asad, který musí ještě zákon podepsat, zrušení výjimečného stavu avizoval již o víkendu. Prezident ale zároveň varoval, že zákony tím

nebudou shovívavější vůči sabotážím. Měl na mysli opoziční demonstrace, které v zemi trvají už několik týdnů. Asad tvrdí, že jsou dílem zahraničních sabotérů. Výjimečný stav v Sýrii zavedl ještě dva roky před Asadovým narozením jeho otec Háfiz, když se v roce 1963 se svou stranou Baas ujal moci. Výjimečný stav umožňoval drastické omezení osobních a politických svobod. Dá se očekávat, že protesty proti prezidentovi budou nadále pokračovat, neboť opozice žádá také jeho odchod. Dosud se ale demonstrace vyhýbají hlavnímu městu Damašku.

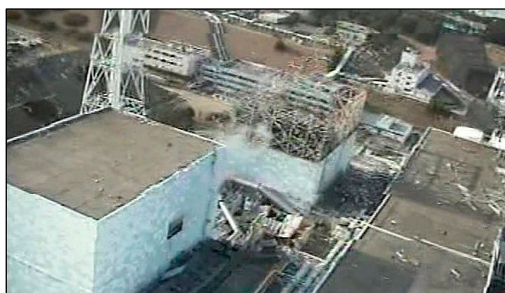
Bývalý kubánský prezident Fidel Castro přišel v úterý 19. dubna na sjezdu vládní komunistické strany po více než půl století o poslední funkci, když po něm předsednické křeslo převzal jeho bratr a hlava státu Raúl. Fidel ho bez ohlášení přišel na zasedání osobně podpořit. Bylo to poprvé, co se spolu objevili na veřejnosti od té doby, kdy Raúl před pěti lety převzal nejvyšší úřad v zemi. Dvojici se od delegátů v Havaně dostalo ovací ve stoje. Někteří dokonce plakali, když se Fidel s pomocí

pobočníka objevil na pódiu, postavil se a začala se hrát státní hymna. Pětaosmdesátiletý El Commandante působil zesláble. Za svého předsedu pak straníci zvolili Raúla, který tak funkci převzal po Fidelovi. Na důležitý post místopředsedy byl zvolen José Machado Ventura, jemuž je ještě o rok více než Raúlovi Castrovi, tedy 80 let. Pozorovatelé přítomnost Fidela Castra na sjezdu

hodnotí jako podporu reformních kroků jeho bratra. Delegáti už dříve odsouhlasili, že Kubánci poprvé od komunistické revoluce v roce 1959 budou smět prodávat a kupovat byty pro sebe nebo své děti. Raúl Castro rovněž navrhl časové omezení mandátu vládních představitelů na dvě pětiletá funkční období. Sjezd kubánských komunistů se konal poprvé od roku 1997, trval čtyři dny a předcházela mu opulentní vojenská přehlídka v den výročí vítězství nad USA v Zátocě sviní.

Zjaderné elektrárny Fukušima 1 unikla ve čtvrtek 21. dubna do moře radioaktivní látka v množství překračující roční normu 20 000krát. Celková hodnota radioaktivity se odhaduje na 5 000 terabecquerelů, uvedla ve čtvrtek elektrárenská společnost Tepco. Podle firmy šlo především o vysoce radioaktivní vodu, unikající z druhého reaktoru elektrárny. Únik byl zjištěn 2. dubna a zastaven o čtyři dny později. Odhadovaných 5 000 terabecquerelů je ale jen zlomek proti tomu, co uniklo z elektrárny od zemětřesení z 11. března do vzduchu. Odhaduje se, že do vzduchu se dostaly radioaktivní látky v množství 370.000 až 630.000 terabecquerelů. Japonský premiér Naoto Kan ve čtvrtek 21. dubna oznámil, že se vláda rozhodla uzavřít dvacetikilometrovou zónu okolo jaderné elektrárny Fukušima 1,

vážně poškozené 11. března vlnami tsunami (foto). O uzavření se hovořilo už při rozšíření evakuačního pásma z dvaceti na třicet kilometrů. Dosud mělo do dvacetikilometrové zóny přístup osmdesát tisíc lidí, kteří se mohli vracet do svých domů pro své věci. Nyní budou mít jen dvě hodiny na to, aby si vzali, co potřebují. Všechny věci se ale budou testovat, zda nejsou příliš ozářené. V evakuační zóně navíc podle úřadů žije asi šedesát rodin, které ji odmítly opustit.

Běloruský prezident pronesl ve čtvrtek 21. dubna výroční projev v parlamentu. Varoval, že vláda zničí opozici, a Západ obvinil ze snahy destabilizovat Bělorusko.

„Zničíme každou pátou nebo pětadvacátou kolonu,“ prohlásil Lukašenko (foto) na adresu opozice s tím, že to z něj ještě nedělá diktátora. Země naopak podle jeho slov nedávno doplatila na přílišnou demokracii, když tato vyústila v bombový útok

v minském metru, při němž zemřelo třináct lidí. Prezident se rovněž obrátil proti Západu, který podle jeho názoru chce destabilizovat Bělorusko politicky i ekonomicky. Lukašenko v té souvislosti zmínil sankce, které vůči jeho režimu po loňských sporných volbách, v nichž obhájil úřad, obnovila Evropská unie. Běloruská měna je v potížích a vláda zřejmě bude muset výrazně devalvovat. Lukašenko už počátkem týdne kritizoval Západ za to, že po útoku v metru neposlal do Minsku kondolence. K tomu nově poznamenal: „To všechno jsou kroky, které mají vyvolat nedůvěru k úřadům a zardousit zemi. Chtějí nás donutit, abychom byli jako ostatní, jako oni. Jsme pro ně jako kost, která trčí v krku. Když se nás pokoušejí ohnout a dostat na kolena, budeme se alespoň bránit. Budeme bojovat za naši zemi,“ řekl Lukašenko.

Tvrdé devítitýdenní boje mezi libyjskými vzbouřenci a silami plukovníka Kaddáfího si vyžádaly v Misurátě na tisíc obětí. Uvedl to v pátek 22. dubna britský list Guardian s tím, že mezi oběťmi jsou i děti a zraněných jsou asi tři tisíce. Za místní měšitou jsou jeden na druhý natlačené hroby. Hřbitov se rychle plní a přeplněné jsou i nemocnice. Kaddáfího síly zabily na tisíc lidí, devadesát procent z nich byli civilisté. Důvodem je necílená palba, která zasahuje obytné čtvrtě. Boje jsou tak tvrdé, že některé části města jsou srovnány se zemí. Ty domy a mešity, které ještě stojí, jsou zjižvené od kulek. Výbuchy vyrazily kusy zdí, další jsou černé od požárů. Na ulicích stojí vyhořelá auta a vypálené tanky. Zraněny byly asi tři tisíce lidí, většinou střepinami. Další zasáhly kulky Kaddáfího ostřelovačů, kteří se pohybují na střechách. Ani ti se nezdráhají pálit po dětech. OSN odsoudila Kaddáfího síly za použití kazetové munice v obydlených částech města i za útoky na nemocnice nebo objekty poblíž nich. V Misurátě také zemřeli novináři včetně fotografa Tima Hetheringtona, který dostal cenu World Press Photo a byl nominován na Oscara. Vzpoura ve třetím největším libyjském městě propukla 17. února, kdy vyšlo do ulic několik desítek lidí. Policie je pozatýkala. Následovala mnohem větší demonstrace. Při jejím rozhánění policisté použili střelné zbraně. Bylo zabito možná až 70 lidí.

V noci z pátku na sobotu 23. dubna vykvetl ve švýcarské botanické zahradě města Basilej Titanův penis – Amorphophallus titanum. Jedna z největších květin na

světě je pro svůj typický zápach také často nazývána jako mrtvolná květina. Vztyčený pestík květiny je dlouhý zhruba dva metry a u jeho kořene je nachově fialová korunka. Tato tropická květina roste zpravidla v lesích Sumatry v Indonésii a měří 1,5 až 3 metry, upřesnila botanická zahrada, do níž se na událost přišly podívat tisíce lidí. Návštěvníci se přesvědčili, že květenství této rostliny provází odporný zápach. Květina, kterou vědci označují za ohrožený druh, svým zápachem přitahuje hmyz, jenž ji opyluje.

Pondělí 25. dubna – Sýrie se rozhodla tvrdě potlačit odpůrce režimu Bašara Asada. Nasadila proti nim tanky, které vyslala do jejich bašty, města Dára. Zásah ozbrojených sil ve městě si vyžádal nejméně 25 mrtvých. Do demonstrantů se střílí i v Damašku. Měsíc protestů si vyžádal na 350 obětí, skoro polovina jich zemřela o Velikonocích. V Dará je nasazeno osm tanků a dva obrněné transportéry. V ulicích je 3 000 policistů a vojáků. Na střechách jsou ostřelovači. Obklíčena je mešita Umarí, která byla centrem protestů. Bezpečnostní síly odnášejí z ulic starého města mrtvá těla. Palba se také ozývá z Damašku. Rozsáhlé akce s cílem potlačit demonstrace se konají na předměstí Duma a v Muadamíji poblíž syrské metropole. V Dumě milice lidi zatýkají a střílejí po nich. Podle ochránců lidských práv zahynulo v Sýrii za měsíc nepokojů na 350 lidí. Skoro polovina zemřela o víkend. Prezident Asad se pokusil demonstrace zklidnit politickými ústupky. Zrušil minulý týden např. výjimečný stav a bezpečnostní soud, do jehož kompetence spadaly případy politických vězňů. Dekretem sice zaručil právo na pokojné demonstrace, ovšem kritici poukázali okamžitě na to, že zákaz shromažďování zrušen nebyl, jelikož dekret zachovává povinnost žádat o povolení demonstrací.

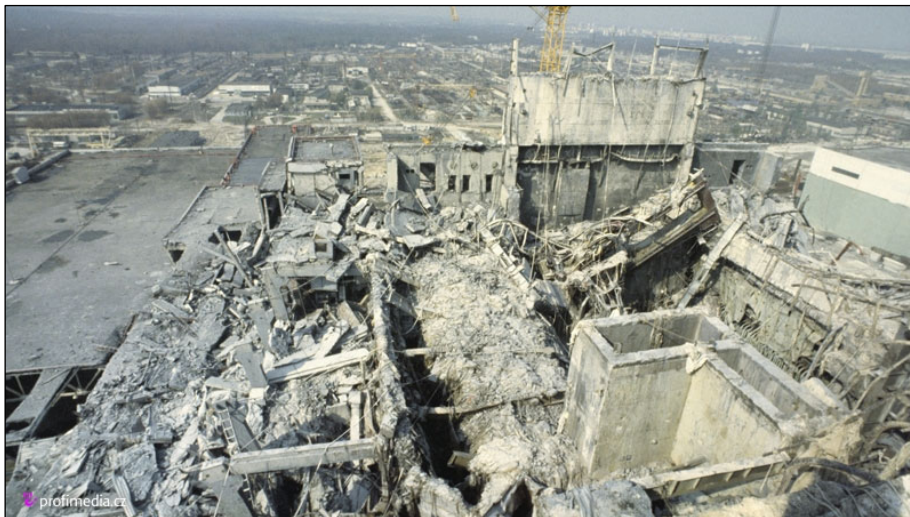
V pondělí 25. dubna nařídila japonská vláda 25 000 příslušníkům sil sebeobrany, aby pátrali po tělech lidí, kteří zůstávají nezvěstní po zemětřesení z 11. března, které zvedlo ohromné vlny tsunami. Nezvěstných je 11 889 osob. Zemětřesení a vlny tsunami mají zatím potvrzených 14 340 obětí. Vláda se snaží toto číslo snížit, protože čelí kritice. Mnohá těla obětí se však zřejmě nikdy nenajdou, odneslo je moře.

Je to už potřetí, co byla nasazena armáda do pátrání po nezvěstných. Při minulých dvou akcích se podařilo objevit 438 těl. Nyní se hledání účastní kromě příslušníků sil sebeobrany také policisté, příslušníci pobřežní stráže a také američtí vojáci. Nasazení jsou v nejvíce postižených prefekturách Mijagi, Iwate a Fukušima. V mnoha případech postupují vojáci v hustých rojnicích muž vedle muže. Píchnají do bahna dlouhými tenkými holemi ve snaze narazit na ostatky. Další zase kus po kousku prohrabují haldy troskek. Policisté v ochranných oděvech po nich pátrají i v uzavřené dvacetikilometrové oblasti okolo jaderné elektrárny Fukušima 1. Do uzavřeného dvacetikilometrového pásma vstoupili i zástupci místních úřadů, aby se postarali o tisíce opuštěných hospodářských zvířat v zóně. Jejich majitelům je tam vstup zakázán.

V úterý 26. dubna uplynulo 25 let od největší jaderné havárie v dějinách, jejíž temný stín po japonské Fukušimě náhle jako by dostal ještě zlověstnější kontury. Exploze čtvrtého reaktoru jaderné elektrárny v Černobylu, který byl spuštěn v roce 1984 a jejíž čekala odstávka, předcházel běžný test nouzového fungování parní turbíny. Testovat se mělo 25. dubna 1986, technici ale začali 26. dubna hodinu a půl po půlnoci. Operátoři se při tom dopustili osudové chyby: zablokovali havarijní signál, který při uzavření přívodu páry na turbínu automaticky odstaví reaktor. Ten tedy stále dál běžel, i když klesl průtok chladicí vody. Ta se přehřála a v důsledku silně stoupl tlak. Praskly palivové články, jejichž úlomky spadly do chladicí vody a v okamžiku ji přeměnily v páru. Následná exploze zvedla tisícitonové víko reaktoru, z reaktoru začala unikat radioaktivita. Dovnitř vnikl vzduch, začal hořet grafit, jímž byl reaktor tohoto typu obložen. Šlo o reaktor sovětského typu RBMK – tedy tzv. kanálový reaktor velkého výkonu. Tento typ je specifický tím, že je moderován grafitovou vyzdívkou a chlazený tzv. lehkou vodou. Havárii – jak se později ukázalo – nezpůsobila pouze série chyb obsluhy, jež byla špatně vyškolená, ale i vážné závady přímo v projektu reaktoru.

Reakce kovu palivových trubek s vodou uvolnila vodík. Nastal druhý výbuch. Úniky radioaktivity pokračovaly, v menší míře až do přikrytí reaktoru sarkofágem. Spad zasáhl 200 tisíc kilometrů čtverečních v Evropě, z toho asi 150 tisíc v Bělorusku, vítr ho zavál i do dalších zemí – do Skandinávie, ale také do Československa. ----- Ukrajina po černobylské havárii zaplatila za klid planety životy a zdravím tisíců svých občanů a investovala do odstranění následků miliardy hriven. Žádný stát světa ale není schopen

Čtvrtý blok
černobylské
elektrárny po
výbuchu.

se s takovým neštěstím vyrovnat sám, uvedl to ukrajinský prezident Viktor Janukovyč v poselství k 25. výročí tragické havárie čtvrtého reaktoru jaderné elektrárny v Černobylu. Janukovyč poukázal na nezbytnost vybudovat nad zničeným reaktorem nový ochranný kryt, což je akce, která vysoce překračuje rozpočtové možnosti Ukrajiny. V Kyjevě se minulý týden uskutečnila dárcovská konference, na níž bylo vybráno na stavbu nového krytu 550 miliónů eur (skoro 13,3 miliardy korun). Zbývá ale ještě najít dalších 190 miliónů eur (4,6 miliardy korun), aby byla stavba plně finančně zajištěna. Ukrajinské úřady začínají šířit pocit bezpečí v postižených oblastech: sílí volání po hospodářském využití rozsáhlé oblasti, které se lidská ruka za posledního čtvrtstoletí téměř nedotkla. Vláda chystá dobrozdání, které oblasti „zakázané zóny“ okolo Černobylu lze znovu osídlit a které lze využít zemědělsky – nebo aspoň k těžbě dřeva. V zóně se rozmnožili vlci a žije tu také dost losů a divočáků. A v okolních jezírkách plavou obrovští sumci. Lovit se ale nedají – bahno na dně je radioaktivní. Ve světě ovšem mezitím hlavně kvůli Fukušimě zuří obnovená bitva o Černobyl. „Jak nebezpečná je jaderná energie?“ ptá se jeden britský časopis a odpovídá si: „Moc ne.“ Jako argument uvádí, že na každou osobu, jež zemře v důsledku jaderné havárie, připadne 4 000 mrtvých, kteří se stali obětí uhlí – ať už při jeho těžbě či při vdechování zplodin a jemných částic prachu, jež vznikají při spalování. Toto hodnocení podporuje zpráva Vědecké rady OSN pro atomovou radiaci (UNSCEAR). Podle ní se přímou obětí katastrofy v Černobylu staly tři desítky lidí a v uplynulých 25 letech zemřelo z různých příčin dalších 19 osob, jež byly v době katastrofy na nejnebezpečnějším místě elektrárny a dostaly vysoké dávky ozáření. K tomu zpráva připočítává ještě 15 lidí, kteří do roku 2008 zemřeli na rakovinu štítné žlázy. Suma sumárum si podle UNSCEAR jaderná havárie vyžádala něco přes šedesát životů. Jenže aktivisté z Greenpeace uvádějí, že Černobyl zabil 200 000 lidí. Nejčastěji se však operuje s údaji mezi 4 000 (odhad Světové zdravotní organizace) a 93 000 obětí.

Pátek 29. dubna byl Dnem D britské monarchie. Princ William (28), jenž desetiletí kraloval žebříčku časopisu Forbes s nejatraktivnějšími svobodnými mladými muži, se po osmiletém vztahu oženil s neurozenou Kate Middletonovou (29). Od této

chvíle se z nich stali vévoda a vévodkyně z Cambridge. Ano, odpověděli před polednem místního času oba na dotaz oddávajícího arcibiskupa z Canterbury, zda si svůj protějšek berou za zákonitého partnera. William i Kate byli zpočátku nervózní a obě krátké odpovědi vyslovili spíše potichu. Manželský slib už ale pronášeli jistými hlasy. Krátce po 13. hodině odpoledne pár novomanželů v královském kočáru opustil Westminsterské opatství. Průvod zdravily davy lidí v ulicích Londýna. Dvojice jim

s úsměvem na rtech neúnavně mávala. Před půl druhou dorazila do Buckinghamského paláce, na jehož balkóně se o hodinu později ukázala a políbila se na veřejnosti. O chvíli později nad místem proletěly historické i současné letouny. Odpoledne pak začala recepce v Buckinghamském paláci. Pořádala ji královna a účastnilo se jí 650 hostů. William a Kate zhruba po hodině a půl z paláce odjeli v kabrioletu Aston Martin DB6

Mark 2, který si William půjčil od svého otce. Večeře, kterou pořádal princ Charles, začala v půl deváté a královna Alžběta II. s manželem Philipem se jí už nezúčastnili. Británie prožila takovou pompézní událost po 30 letech. V roce 1981 svět upřel pozornost na sňatek prince Charlese a Diany Spencerové, Williamových rodičů. Tentokrát měly událost označovanou za „svatbu století“ u televizních obrazovek a na internetu sledovat podle odhadů dvě miliardy zvědavců na celé planetě.

Počet obětí ničivých tornád, která v posledních dubnových dnech zasáhla jih Spojených států, stoupl podle posledních zpráv na 350. Během úterý a středy postihlo celkem šest amerických států na 200 ničivých tornád. Vojáci a další záchranné složky stále pátrají po přeživších pod troskami. Podle zpráv byla nejpostiženějším státem Alabama. Na následky ničivých tornád se do tohoto státu přijel osobně podívat i prezident Barack Obama. V životě jsem neviděl takovou zkázu. Uděláme vše pro to, abychom toto zničené místo opět postavili na nohy, uvedl Obama. Celé řady domů naprosto zmizely. Kostely, firmy, obchody, všechno. Připomíná to místo po leteckém bombovém náletu, řekl starosta Birminghamu, druhého největšího města postiženého státu. Jen v Alabamě zemřelo 246 lidí, nejvíce ve středu 27. dubna. Převážná většina domácností a firem v této oblasti je stále bez elektřiny. Mrtví jsou hlášeni také z Tennessee, Mississippi, Kentucky, Louisiany, Georgie. Nejhorší tornádo v celé historii USA udeřilo v roce 1925, kdy bylo při bouřích v Missouri, Illinois a Indianě zabito celkem 747 osob.

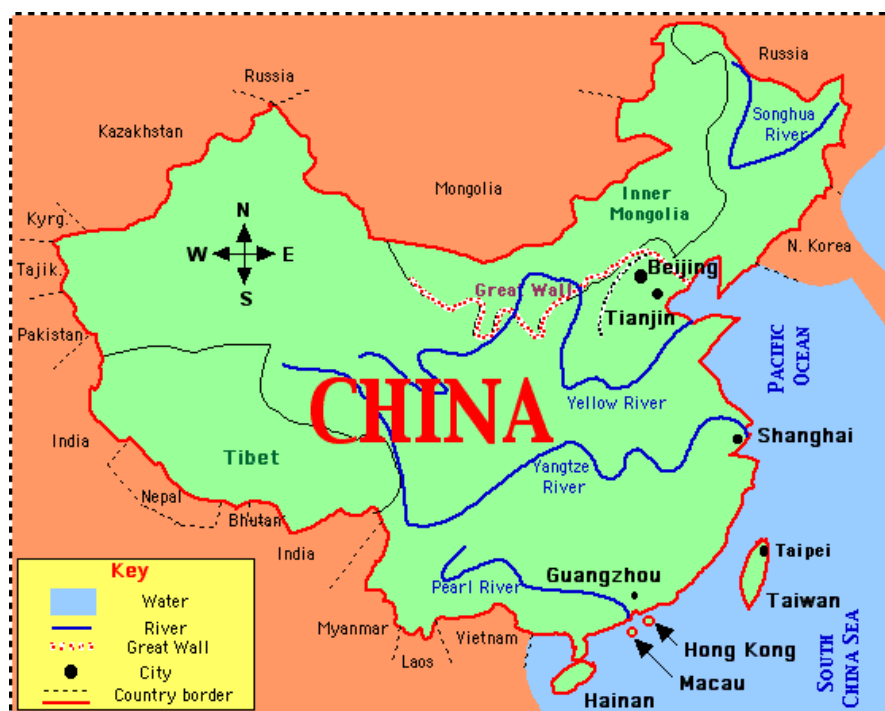
Výsledky sčítání lidu v Číně ukázaly, že lidé se stěhují z venkova do měst, kde žije už téměř polovina z 1,34 miliardy Číňanů. Populace navíc stárne. Podíl Číňanů starších šedesáti let činí v populaci 13,3 procenta. Přitom ještě v roce 2000 to byla jen tři procenta. Uveřejněné výsledky ze sčítání lidu v Číně provedeného loni (2010) ale ukazují, že růst počtu obyvatel se zpomalil. Roční nárůst populace je pod jedním procentem. V Číně žije 1,339 miliardy lidí, což je o 73,9 miliónu více než při posledním

sčítání před deseti lety. Ještě v roce 1953 žilo v Číně 594 milionů lidí. Stárnutí může postupně brzdit rychle rostoucí čínskou ekonomiku. Chybět mohou lidé v produktivním věku zejména na venkově. Podíl na tom má uplatňování politiky jedna rodina, jedno dítě

z osmdesátých let, která ale neplatí všude. V některých venkovských oblastech mohou lidé mít více dětí. Prezident Chu Ťin-tchao ale už vyloučil, že by se politika plánování rodiny měla změnit. Před deseti lety se děti do čtrnácti let podílely na populaci 23 procenty, nyní je to už jen 16,6 procenta. Čínský statistický úřad uvedl, že Čína se bude muset vyrovnat

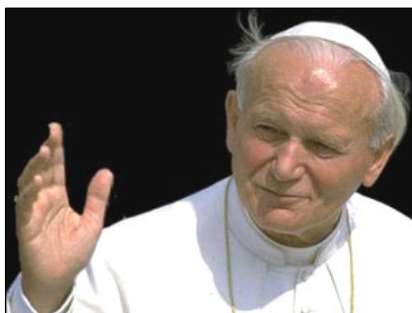
s měnící se sociální strukturou a ekonomikou, kdy stále více lidí jezdí za prací do průmyslových zón. Čína je stále zemí s největším počtem obyvatel, ale rychle se jí blíží Indie, kde podle posledního sčítání lidu žije 1,21 miliardy lidí.

KVĚTEN 2011

OBSAH: 1) Blahoslavení papeže Jana Pavla II, 2) Vůdce teroristické sítě al-Káida, Usáma bin Ládin, byl zabit, 3) Usmíření palestinských stran Fatah a Hamás, 4) Zemřel poslední známý veterán I. světové války, 5) Finanční injekce na záchranu portugalské ekonomiky, 6) Referendum ve Velké Británii, 7) Slavnostní vojenská přehlídka v Moskvě, 8) Letouny NATO útočí v Libyi, 9) Dvojitý sebevražedný atentát v Pákistánu, 10) Nový haitský prezident Michel Martelly byl uveden do úřadu, 11) Ředitel Mezinárodního měnového fondu byl zadržen v New Yorku, 12) Pokračující násilnosti v Sýrii, 13) Poslední start raketoplánu Endeavour, 14) Britská královna Alžběta II na historické návštěvě v Irsku, 15) Katastrofální záplavy v okolí Mississippi, 17) Pokračování leteckých útoků NATO na Kaddáfího pozice v Libyi, 18) Rozdílné názory USA a Izraele na řešení problematiky Blízkého východu, 19) 21. května konec světa nenastal, 20) Regionální volby ve Španělsku, 21) Další řádění tornád v USA, 22) Americký prezident na návštěvě Velké Británie, 23) Václav Klaus na státní návštěvě v Belgii, 24) Válečný zločinec Ratko Mladič byl zatčen, 25) Černé skříňky z havarovaného francouzského Airbusu A330, 26) Masový protest na podporu zatčeného Ratka Mladiče, 27) Pokračování bojů v Sýrii, 28) V Afghánistánu zahynul voják Armády ČR, 29) 70. výr. potopení nacistické bitevní lodě Bismarck.

V neděli 1. května prohlásil papež Benedikt XVI. za blahoslaveného svého předchůdce Jana Pavla II (foto níže). Slavnostní obřad sledovaly na místě a ulicích Říma stovky tisíc poutníků. Před půl jedenáctou dopoledne byl Benedikt XVI. v rámci protokolu oficiálně požádán o blahorečení Jana Pavla II. Následovalo stručné představení života bývalého papeže. Benedikt XVI. poté přečetl nezbytnou formuli nutnou k blahorečení. Žena, kterou měl Jan Pavel II.

zázračně vyléčit z Parkinsonovy nemoci, pak přinesla papeži zachovanou krev zesnulého v relikviáři. Po slavnostním obřadu se papež uklonil ostatkům Jana Pavla II., které budou do pondělí zpřístupněny také veřejnosti. Poté budou opět uloženy. Do Říma se při příležitosti slavnosti sjely statisíce věřících, velká část z nich z Polska, odkud Jan Pavel II. pocházel. ----- Blahorečení je v katolické církvi nezbytný krok předcházející prohlášení za svatého. Aby byl člověk označen za blahoslaveného, musí církev uznat, že učinil zázrak. V případě bývalého papeže bylo za zázrak označeno vyléčení francouzské řádové sestry, která trpěla Parkinsonovou chorobou. Uzdravila se poté, co se její společnice modlily k Janu Pavlovi II., který v závěru života trpěl stejnou nemocí.

Vůdce teroristické sítě al-Káida Usáma bin Ládin (foto níže) je mrtvý. V pondělí 2. května to v přímém přenosu televizní stanice CNN oznámil americký prezident Barack Obama s tím, že tělo nejhledanějšího teroristy na světě je v rukou amerických úřadů. Informaci potvrdil také nejmenovaný vysoký představitel pákistánské rozvědky, která se podílela na pátrání. „Spravedlnost byla nastolena. Po dvě dekády byl Usáma bin Ládin vůdcem a symbolem Al-Káidy. Smrt bin Ládina představuje nejdůležitější úspěch v úsilí našeho národa porazit al-Káidu. Ale jeho smrt neznamená konec našeho úsilí,“ řekl americký prezident. V projevu také prohlásil: „Dnes, na můj příkaz, Spojené státy provedly cílenou operaci proti Abbottábádu v Pákistánu. Malý tým Američanů provedl operaci s nevídanou odvahou a schopnostmi. Žádní Američané nebyli zraněni.“ Identita Usámy bin Ládina byla potvrzena pomocí tzv. faciálních rozpoznávacích

technik, které identitu vyhodnotí na základě tvarů a rysů obličeje. Usámu bin Ládina zabilo zvláštní komando amerických sil při cílené operaci v domě v Abbottábádu u pákistánské metropole Islámábádu. Zabiti byli ještě další čtyři lidé, dva bin Ládinovi kurýři, zřejmě jeho syn a jedna žena. Usáma bin Ládin byl zabit při přestřelce. Přestřelka trvala i po jeho smrti, protože Spojené státy usilovaly získat jeho tělo. Před Bílým domem se shromáždily stovky lidí, kteří s americkými vlajkami oslavují teroristovu smrt. Mnozí z nich hlasitě oslavují, zpívají a mávají americkými vlajkami. Bývalý prezident George W. Bush, který byl v úřadu v době záříjových útoků a usiloval o dopadení bin Ládina živého či mrtvého, označil úspěšnou operaci za momentální úspěch. „Boj proti terorismu pokračuje, ale dnes Amerika vyslala neklamné poselství: nezáleží na tom, jak dlouho to potrvá, ale spravedlnost se naplní,“ uvedl Bush ve svém prohlášení. ----- Prezident Barack Obama rozhodl, že Spojené státy nezveřejní žádné fotografie mrtvého teroristy Usámy bin Ládina. Bílý dům již dříve uvedl, že se obává reakce veřejnosti na fotografie, jež jsou odpudivé. Příslušníci zvláštního amerického komanda, které teroristu usmrtilo, ho mimo jiné střelili nad levé oko.

Největší palestinské strany Fatah a Hamás slavnostně podepsaly ve středu 4. května v Káhiře dohodu o usmíření. Už dříve domluvený dokument podepsali předseda Fatahu Mahmúd Abbás a exilový vůdce Hamásu Chálid Mišal. Ceremoniál se konal v sídle egyptské rozvědky. Přítomni byli také egyptští a několik zahraničních politiků, včetně tří arabských členů izraelského parlamentu. Podle dohody budou obě hnutí společně vládnout do příštích voleb. Společná vláda, která vznikne, má do roka připravit parlamentní a prezidentské volby. Diplomacie, tedy i mírové rozhovory s Izraelem mají zůstat v kompetenci Organizace pro osvobození Palestiny (OOP) a Abbáse samotného. Hamás se ale má stát členem OOP. Dohoda řeší i sporné otázky ohledně bezpečnosti. Na té mají obě strany spolupracovat. Není jasné, kdo bude bezpečnostní síly a milice obou stran kontrolovat. Abbás při ceremoniálu řekl, že skončily čtyři černé roky, které uškodily palestinským národním zájmům. Izraeli vzkázal, aby si vybral mezi budováním židovských osad na západním břehu Jordánu a mírem s Palestinci.

V Austrálii zemřel ve čtvrtek 5. května poslední známý veterán první světové války, Brit Claude Choules. Bylo mu 110 let. Byl zároveň sedmým nejstarším žijícím mužem na světě. V Británii ještě žije už jen jediná veteránka první světové války, Choulesova krajanka Florence Greenová, která sloužila v personálu královského letectva. Greenové je rovněž 110 let. Choules zemřel, jak sdělila veteránova dcera, v soukromém sanatoriu. Během první světové války sloužil na britské bitevní lodi HMS Revenge, na níž zažil v závěru války kapitulaci německé flotily. Po válce se Choules odstěhoval do Austrálie, kde dál působil v armádě, a to i za druhé světové války.

Evropská unie přispěje Portugalsku celkem 52 miliardami eur (1,4 biliónu korun), Mezinárodní měnový fond (MMF) dá 26 miliard eur (624 miliard korun). Na tiskové konferenci v Lisabonu to ve čtvrtek 5. května 2011 oznámili zástupci Evropské komise, Evropské centrální banky a MMF. Finanční pomoc od EU by měla být rozdělena mezi záchranný fond eurozóny a takzvaný Evropský mechanismus finanční

stability, na němž se podílí i Česká republika. Pokud by se mezinárodní společenství drželo rozdělení stejně jako v případě pomoci pro Irsko, znamenalo by to, že

z mechanismu, na němž se podílí i Češi, půjde Portugalsku 26 miliard eur. Z toho by pak vyplývalo, že se Česká republika zaručí za úvěry ve výši téměř osmi miliard korun. Česká vláda by tyto peníze přímo neplatila. Z české státní pokladny by plynuly jen v případě, že by Portugalci nedostáli svým závazkům. Výši úrokových sazeb půjčky míse Evropské komise,

Evropské centrální banky a MMF zatím neurčila. Předpokládá se, že tak učiní až ministři financí eurozóny a EU na zasedání, které se uskuteční 16. května v Bruselu.

V referendu, které se ve Velké Británii konalo ve čtvrtek 5. května, byla voliči jednoznačně odmítnuta změna volebního systému z většinového na alternativní.

Změnu odmítlo 69 procent hlasujících a pro bylo jen 31 procent. Výsledek je těžkou ranou pro koaliční liberální demokraty vicepremiéra Nicka Clegga, kteří referendum prosazovali. Nynější jednokolový většinový systém

vyhovuje především dvěma hlavním stranám, konzervativcům a labouristům. Naopak poškozuje menší strany jako jsou liberální demokraté, jejichž parlamentní zastoupení neodpovídá jejich celostátní podpoře. Konzervativci premiéra Davida Camerona jsou proti změně systému, ale po loňských parlamentních volbách přistoupili na referendum při vytváření koalice jako na nezbytný ústupek liberálním demokratům. Alternativní systém kombinuje prvky většinového a poměrného hlasování. Liberální demokraté navíc utrpěli těžké ztráty při místních a regionálních volbách v Anglii, Walesu a Skotsku. Voliči je podle shodného mínění komentátorů potrestali za politiku drastických rozpočtových škrtů, kterou provádějí v koalici s Cameronovými konzervativci a která je často v rozporu s jejich předvolebními sliby.

Konzervativci premiéra Davida Camerona jsou proti změně systému, ale po loňských parlamentních volbách přistoupili na referendum při vytváření koalice jako na nezbytný ústupek liberálním demokratům. Alternativní systém kombinuje prvky většinového a poměrného hlasování. Liberální demokraté navíc utrpěli těžké ztráty při místních a regionálních volbách v Anglii, Walesu a Skotsku. Voliči je podle shodného mínění komentátorů potrestali za politiku drastických rozpočtových škrtů, kterou provádějí v koalici s Cameronovými konzervativci a která je často v rozporu s jejich předvolebními sliby.

Vítězný konec druhé světové války připomněla v pondělí 9. května velkolepá vojenská přehlídka na Rudém náměstí v Moskvě. Účastnilo se jí na dvacet tisíc vojáků a sto vozidel včetně nosičů raket, houfnic a tanků. Přehlídka, které se účastnil i ruský prezident Dmitrij Medvěděv, připomněl 66 let od konce druhé světové války.

„Blahopřeji vám k našemu velkému vítězství,“ řekl Medvěděv a připomněl:

„Jsme zavázáni vzpomínat na cenu vítězství.“ Zmínil také veterány, kteří bránili vlast, popřál jim sílu i zdraví. Nad Rudým náměstím přelétly vrtulníky a na jeho ploše defilovaly jednotky i technika včetně nejmodernějších tanků T 90. Předvedeny byly i protiletadlové střely Kub a balistické rakety Topol M stejně jako samohybné houfnice. Jasně nad náměstím zajistilo

shazování jodidu stříbrného a cementu do mraků, aby déšť spadl mimo hlavní město. Nasazeno bylo šest letadel. Přehlídky se konaly i v dalších zemích bývalého Sovětského svazu, například v Kyjevě a v Jerevanu. Den vítězství je historickou událostí v dějinách

Ukrajiny, řekl Viktor Janukovyč z tribuny oslav v Kyjevě, kde se ale přehlídka nekonala. „Hluboce nás urážejí pokusy politických spekulantů přiřivít se na tragédii 20. století. S nadějí na lacinou popularitu se někteří činitelé znovu snaží rozdělit národ,“ řekl ukrajinský prezident.

Letouny NATO v noci na 10. května opět zaútočily na komplex libyjského vůdce Muammara Kaddáfího v Tripolisu. Nálety na Libyi přišly po delší době klidu a trvaly asi tři hodiny. Mluvčí libyjské vlády řekl, že bojová letadla zasáhla úřední budovy v centru Tripolisu: „Dnešní noc byla v Tripolisu výjimečná. Je to velmi smutné. Každý den ztrácíme lidi na obou stranách. Myslíme si, že nastal čas sednout si a jednat.“ NATO útoky potvrdilo, ale popřelo, že by mířilo na Kaddáfího dům. „Stále používáme stejnou strategii - co možná nejvíce zredukovat kapacity Kaddáfího režimu k útoku na civilisty,“ řekla mluvčí severoatlantické aliance. ----- Zoufalá je nadále situace v přístavu Misuráta, který se pokoušejí dobýt Kaddáfího vojska už několik týdnů, ale rebelové v centru a na pobřeží stále vzdorují. V noci na středu oznámili, že se jim podařilo vládní vojska zatlačit o 30 kilometrů na Západ, ale že město zůstává obklíčeno. Rebelové se také pokoušejí ovládnout Zintán, který ale stále drží Kaddáfího síly. Podle Tripolisu v pondělí bombardovala letadla NATO jak Misurátu, tak Zintán.

Nejméně 80 mrtvých si v pátek 13. května vyžádal dvojitý atentát na výcvikové středisko pohraničnicků na severozápadě Pákistánu v Šabkadaru. Zraněných je nejméně 115. K útoku se přihlásila pákistánská odnož Tálibánu s tím, že jde o odvetu za zabití Usámy bin Ládina. Atentát byl spáchán ve chvíli, kdy kadeti nastupovali do

mikrobusů. Bylo jich 813. Po ukončení výcviku a slavnostní přehlídce dostali krátké volno. Situaci popsal vysoký policejní důstojník, podle něhož u hlavní brány poblíž tržiště utočili dva sebevražední atentátníci na motorkách. Jeden se ukryl a druhý odpálil nálože u autobusů. První pak zaútočil, když se seběhli lidé pomoci zraněným. Policie potvrdila 80 obětí. Do nemocnice bylo podle sdělení jeho vedení převezeno 115 lidí, z nichž 15 je v kritickém stavu. Mezi zabitými je 65 rekrutů, kteří končili výcvik. Pákistánský Tehrike Tálibán uvedl, že jde o první odvetu za smrt bin Ládina, kterého americké komando zlikvidovalo 2. května. Mají následovat další.

Nový haitský prezident Michel Martelly (foto níže) byl v sobotu 14. května v Port-au-Prince slavnostně uveden do úřadu, kam ho v březnu vynesly hlasy více než 67 procent haitských voličů. Charismatický padesátiletý zpěvák známý na ostrově jako „sladký Micky“ chce vyvést zemi z hluboké krize, v níž se ocitla po loňském katastrofálním zemětřesení. Martelly složil prezidentskou přísahu v provizorní budově parlamentu, před níž ho nadšeně vítala tisícovka příznivců. S vládou popového zpěváka s vyholenou hlavou spojují Haiťané naděje na obnovu země zpustošené nejen loňským ničivým živlem, ale i mnohaletou předchozí vládou haitských diktátorů. Ceremoniálu se zúčastnil předchozí haitský prezident René Préval a zvláštní vyslanec OSN na Haiti, bývalý americký prezident Bill Clinton. Atmosféru příznačnou pro Haiti dotvářel fakt, že během prezidentského slibu vypadl proud. Nového prezidenta podle místních médií čeká nelehká práce. Musí postavit byty pro

600 000 Haitianů, kteří po zemětřesení stále žijí v provizorních obydlích. Musí se vyrovnat s epidemií cholery, která obyvatelstvo ohrožuje zejména v obdobích dešťů a hurikánů. Musí také změnit haitský právní systém a přitom všem přemoci odpor silné parlamentní opozice, která může schvalování zákonů důležitých pro obnovu země blokovat.

Ředitel Mezinárodního měnového fondu (MMF) a horký kandidát na budoucího prezidenta Francie, Dominique Strauss-Kahn (foto), byl v sobotu 14. května zadržen v New Yorku kvůli obvinění ze sexuálního útoku na hotelovou pokojskou. Podle amerických zákonů mu hrozí 15 až 20 let vězení. Strauss-Kahn podle svého právníka trvá na své nevině. Obvinění nevěří ani Strauss-Kahnova manželka.

Advokát Strausse-Kahna odmítl všechna obvinění. První tajemnice Socialistické strany Francie Martine Aubryová byla podle svých slov ohromena. Naopak vůdkyni krajně pravicové Národní fronty Marine Le Penovou zpráva nepřekvapila: „Jak každý ví, je pravda, že v Paříži se měsíce, ne-li roky, v politických a novinářských kruzích povídá o poněkud patologickém vztahu pana Strausse-Kahna k ženám. Po informaci z dnešního rána jsem proto ze židle nespadla.“ Naopak jeden z pravicových poslanců kritikou nešetřil. „Samozřejmě je tu presumpce nevinny, ale myslíte si, že by policie přišla do letadla pro někoho, jako je on, jenom tak?“ řekl. Je to šok, ale vše je nutno ověřit,

řekla neúspěšná prezidentská kandidátka socialistů v minulých volbách Ségolene Royalová, která chce kandidovat znovu. Odmítla ale spekulovat o možných důsledcích na francouzskou politiku, podle ní by to teď bylo neslušné. I ona připomněla nutnost respektovat presumpci nevinny. ----- Dominique Strauss-Kahn rezignoval na funkci šéfa Mezinárodního měnového fondu (MMF). V rezignačním dopise, který MMF zveřejnil s datem 18. května, Strauss-Kahn důrazně odmítl obvinění z pokusu o znásilnění, kterému nyní v newyorské vazbě čelí. "Odmítám s nejvyšším možným důrazem všechna obvinění, která byla proti mně vznesena," uvedl Strauss-Kahn v rezignačním dopise. "Chci bránit MMF, kterému jsem čestně a oddaně sloužil, a především chci věnovat všechny své síly, čas a energii, abych prokázal svou nevinu," napsal nakonec. Rozhodnutí Strausse-Kahna má podle MMF okamžitou platnost. Vedení organizace oznámilo, že v nejbližší době zveřejní plán výběru nového ředitele. Než bude zvolen, bude povinnosti šéfa MMF dál plnit náměstek výkonného ředitele John Lipsky.

Hlavní představitelé syrské opozice odmítli v neděli 15. května návrh vlády na národní dialog, který by měl ukončit násilnosti v zemi. Podmínkou jakýchkoli diskusí o syrské budoucnosti podle nich musí být zastavení represí a násilností proti demonstrantům. Pokojné demonstrace a kampaň neposlušnosti budou pokračovat, uvedl v prohlášení koordinační výbor syrské opozice. Je morálně a politicky nepřijatelné, aby byl zahájen národní dialog v situaci, kdy pokračuje střelba do pokojných demonstrantů a nebyli propuštěni političtí vězňové, uvádí se v dokumentu. V zemi v neděli pokračovaly násilné střety, které si během víkendu vyžádaly nejméně sedm mrtvých. Syrské jednotky ostřelovaly oblasti při hranicích s Libanonem, v pohraničních městech došlo k několika incidentům mezi odpůrci a stoupenci režimu. V Libanonu na druhé straně hranic úřady posílily bezpečnostní hlídky poté, co několik stovek Syřanů překročilo hranici z obavy před represemi. Nevládní organizace odhadují, že v Sýrii při střetech přišlo od března o život na 850 osob a že 8 000 lidí skončilo ve věznicích.

V pondělí 16. května ve 14:56 hod SELČ odstartoval z Mysu Canaveral raketoplán Endeavour ke svému poslednímu letu na oběžnou dráhu. Původně měl vzlétnout 29. dubna, ale technické problémy tomu zabránily. Start posledního letu tohoto raketoplánu sledovalo půl milionu lidí. Misi bude nakonec velet Mark Kelly, jak bylo původně plánováno, i když to v jednu chvíli vypadlo, že bude muset být nahrazen. Jeho žena, poslankyně ve Sněmovně reprezentantů Gabrielle Giffordsová, byla na

mítinku v Arizoně postřelena atentátníkem, který ji zasáhl do hlavy. Raketoplán by se měl na zemi vrátit 1. června. Ve stejný den by měl být převezen na startovací rampu raketoplán Atlantis, který by měl vzlétnout k vůbec poslednímu letu raketoplánů. Jejich provoz má být letos ukončen, aniž by je cokoli nahradilo. Endeavour, který byl zařazen do služby v roce 1992, kdy nahradil havarovaný Challenger, je podle ředitele programu raketoplánů ve velmi dobrém stavu. Na palubě Endeavouru je i postava Krtečka z legendárního českého dětského animovaného seriálu. Vzal ji s sebou astronaut Andrew Feustel, který má české příbuzné. Při jednom ze svých předchozích letů do vesmíru měl s sebou Feustel na oběžné dráze i výtisk Písní kosmických od Jana Nerudy.

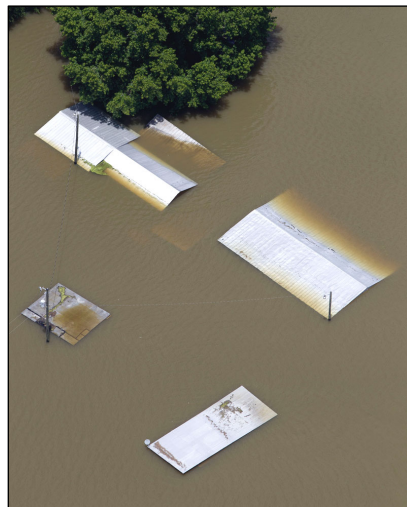
Britská královna Alžběta II. přiletěla v úterý 17. května do Dublinu na historickou návštěvu Irska. Je prvním britským monarchou na návštěvě samostatného Irska od jeho odtržení od Británie před 90 lety. Návštěvu provázejí bezprecedentní bezpečnostní opatření. Irská policie také v noci na úterý zneškodnila poblíž Dublinu funkční nálož. Čtyřdenní návštěva má symbolicky potvrdit mírový proces v Severním Irsku a usmíření mezi Londýnem a bývalou kolonií. Naposledy byl v Irsku v roce 1911 dědeček nynější královny Jiří V., tehdy byl zelený ostrov ještě britskou kolonií. Irsko získalo nezávislost v roce 1921 po krvavém protibritském povstání, kdy byla v prosinci

téhož roku v Londýně podepsána smlouva o samostatnosti Irska, která vstoupila v platnost o měsíc později v lednu 1922. Severní část Irska s protestantskou většinou nicméně zůstala součástí Británie. Dlouhotrvající konflikt v Severním Irsku také bránil dřívější cestě královny do Irska, kterou umožnila až mírová dohoda na Velký pátek v roce 1998 a pokrok v dalších letech. Královna vystoupila z letadla na vojenské základně

ve městě Baldonnel v zelených šatech, jejichž barvu zvolila podle irských i britských médií záměrně – jde o barvu typickou pro Irsko. Alžbětu II., kterou provází její manžel princ Philip, posléze uvítali v Dublinu prezidentka Mary McAleeseová a premiér Enda Kenny. Na její počest bylo vypáleno 21 čestných salv a nad prezidentským palácem přeletěly irské stíhačky. McAleeseová i Kenny pozdravili královnu bez úklon, jen podáním ruky. Podle průzkumů královninu návštěvu vítají čtyři pětiny Iřů, nicméně malá menšina je proti. Největší obavy z bezpečnostního hlediska ale vzbuzují skupinky radikálních republikánů v Severním Irsku, kteří oznámili, že královna není vítána.

Středa 18. května – Americkému městu New Orleans, které před šesti lety zdevastoval hurikán Katrina, hrozí další rána. Hladina řeky Mississippi je na rekordní úrovni, přestože část vod odvádí kanál Morganza. Překonala už stav z dob stoleté povodně z roku 1927. Dalším nebezpečím je, že voda nemusí po dva měsíce klesnout. Lidé propadají panice. Kvůli povodni už bylo evakuováno na deset tisíc obyvatel. Mnoho obyvatel neworleanské čtvrti Lower Ninth Ward je nervózních. Hladina se blíží vrcholu hrází a břehů. Místní obyvatelé apelují, aby bylo nařízeno uzavření některých čtvrtí a jejich evakuace. Úřady vyzývají ke klidu. Podle předpovědi by měla voda v příštích dnech klesnout. Starosta New Orleans říká: „New Orleans je bezpečný.“ Mnozí mu však nevěří. Zatímco osud New Orleans jasný není, město Vicksburg už očekává nejméně stoleté záplavy. Voda bude o 30 centimetrů výše než v roce 1927. Situaci navíc komplikují kmeny a další věci, které voda unáší. Hrozí, že mohou poškodit hráz. Ta byla proto načas uzavřena, ale stoupající voda zase vedla k jejímu otevření. Jde o největší záplavy od roku 1937. Situaci komplikují i jedovatí hadi. V kanále Morganza žijí tři druhy jedovatých zmijovitých hadů. Ti nyní opouštějí zaplavené území. Kvůli záplavám už ve státě Mississippi evakovali skoro 5 000 obyvatel a v Louisianě 4 000. Další evakovali už dříve v Tennessee.

Letadla Severoatlantické aliance potopila v noci na pátek 20. května osm válečných lodí námořních sil libyjského vůdce Muammara Kaddáfího. V prohlášení aliance uvedla, že se tak stalo při útocích na tři libyjské přístavy ve městech Tripolis, Syrta a Chums. „NATO a spojenecké letecké síly v noci pokračovaly v cílených leteckých úderech proti silám Kaddáfího režimu a koordinovaně udeřily v libyjských přístavech ... NATO zaútočilo na vojenské lodě a potopilo osm plavidel," uvedla aliance

v prohlášení. Všechny zasažené lodě byly válečné, zdůraznil zástupce velitele NATO pro akci v Libyi. Mluvčí Severoatlantického paktu dodal, že akce byla podniknuta kvůli tomu, že Kaddáfí stále více využíval lodě k útokům na civilisty. Navíc jeho lodě bránily vplout do misurátského přístavu lodím s humanitární pomocí, které evakuují zraněné. Klady také miny. Po náletu na tripolský přístav bylo vidět, jak z lodí šlehají plameny a stoupá dým. Kolem půlnoci hořela v přístavu libyjského hlavního města Tripolis nejméně jedna válečná loď. Brzy ráno byla slyšet nová série výbuchů v Tripolisu, nad kterým stále přelétaly stíhačky. Generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen už ve čtvrtek uvedl, že síly plukovníka Kaddáfího strádají pod údery a každý den jsou izolovanější: „Výrazně jsme oslabili Kaddáfího válečný stroj a nyní vidíme výsledky – opozice získává půdu.“

Americký prezident Barack Obama přiznal, že se v některých aspektech rozchází s izraelským premiérem Benjaminem Netanjahuem v názorech na cesty k dosažení míru na Blízkém východě. Po dlouhém jednání v Bílém domě předstoupili v pátek 20. května oba politici před novináře, které pozdravili s úsměvy navzdory hlubokému napětí, jež jejich rozhovor obklopovalo. Podle Netanjahua může Izrael učinit určité ústupky v mírových jednáních. Izraelský premiér ale zároveň zopakoval tvrzení, že Izrael se nemůže stáhnout k hranici z r. 1967. Tu označil za neubránitelnou.

Netanjahu ocenil Obamovo blízkovýchodní snažení. Ujistil zároveň, že Izrael chce mír. Na adresu Palestinců Netanjahu řekl, že si jejich vedení musí vybrat mezi paktem s (radikálním islámským) hnutím Hamas, nebo mírem s Izraelem. Oba politici se shodli

v hodnocení „arabského jara“. Revolty proti autoritativním režimům v severní Africe a na Blízkém východě jsou podle nich příležitostí i výzvou. Obama a Netanjahu se setkali pouhý den po Obamově klíčovém projevu k Blízkému východu. Obama v něm jako první americký prezident otevřeně podpořil vznik palestinského státu v hranicích do roku 1967, kdy Izrael po šestidenní válce zabral část palestinských území. Tento Obamův výrok vyvolal v Izraeli zklamání a rozhořčení, nadchl ale Palestince a vzbudil kladný ohlas v Jordánsku i u takzvaného blízkovýchodního kvartetu (OSN, EU, Rusko, USA).

Příznivci americké sekty vedené 89letým kazatelem Haroldem Campingem, jenž předpověděl, že v sobotu 21. května nastane konec světa, se snaží vyrovnat se skutečností, že se i v neděli probudili do nového rána, které není jiné než ta předchozí.

Někteří vyjádřili zděšení, jiní tvrdí, že Bůh zkouší jejich víru. „Nerozumím tomu. Nerozumím, proč se nic nestalo. Neumím vypovědět, co teď pociťuji. Očividně jsem to špatně pochopil, protože jsme pořád tady,“ řekl jeden penzista z New Yorku, jenž věnoval přes 140 000 dolarů (téměř 2,5 miliónu korun) ze svých úspor na šíření prorocství kazatele Harolda Campinga. Jiní věřící uvedli, že zpoždění je další boží zkouškou, která má prověřit jejich víru. Někteří ale měli o předpovědi pochybnosti. „Byl jsem trochu skeptický, ale snažil jsem se toho skepticismu zbavit, protože věřím v Boha. Doufal jsem v naplnění, protože si myslím, že nebeské království by bylo mnohem lepší než tato Země,“ řekl další z věřících, jenž cestoval více než 4 800 km z domovského Marylandu do Kalifornie, kde sídlí Campingova rodinná rozhlasová stanice, aby se setkal s Ježíšem tady. Samotný Camping nebyl od soboty k spatření. Ani jeho rozhlasová stanice neodpovídá na telefonáty a e-maily. ----- Camping (foto výše) tvrdil, že se v sobotu vrátí na Zemi Ježíš, nastane soudný den a začne několikadenní konečná fáze v existenci světa. Pravověrní budou vyneseni do nebe a hříšníky čeká zatracení. Podle Campinga budou do 21. října všichni nevěřící mrtví. Kazatel svá prorocství, kvůli nimž úřady zřídily zvláštní linky pomoci pro sebevrahy, šířil prostřednictvím rodinného rozhlasu pro křesťany, ale i billboardů a na internetu. Odkazy na datum soudného dne podle svých slov našel v bibli. Zásah shůry měl různé části světa podle časových pásem postihnout v 18 hodin. To se ale nestalo a prorocství se stejně jako stovky podobných z dřívějších nenaplnilo.

----- Camping (foto výše) tvrdil, že se v sobotu vrátí na Zemi Ježíš, nastane soudný den a začne několikadenní konečná fáze v existenci světa. Pravověrní budou vyneseni do nebe a hříšníky čeká zatracení. Podle Campinga budou do 21. října všichni nevěřící mrtví. Kazatel svá prorocství, kvůli nimž úřady zřídily zvláštní linky pomoci pro sebevrahy, šířil prostřednictvím rodinného rozhlasu pro křesťany, ale i billboardů a na internetu. Odkazy na datum soudného dne podle svých slov našel v bibli. Zásah shůry měl různé části světa podle časových pásem postihnout v 18 hodin. To se ale nestalo a prorocství se stejně jako stovky podobných z dřívějších nenaplnilo.

Vládní socialisté španělského premiéra Josého Luise Zapatera (foto na další straně) utrpěli v neděli 22. května, kdy se v zemi konaly regionální volby, větší porážku, než se čekalo. Zapatero přesto prohlásil, že jeho vláda bude pokračovat v nepopulárních úsporných opatřeních a odstoupit nehodlá. Desetitisíce Španělů hodlají pokračovat ve svých demonstracích v ulicích měst. Socialisté (PSOE) získali ve volbách 28 procent hlasů, opoziční Lidová strana (PP) 35 procent. Porážka Zapaterovy strany se sice očekávala, rozdíl mezi PSOE a PP byl ale větší, než politologové předpokládali. Socialisté navíc ztratili vládu ve svých dosavadních baštách, v Barceloně

a v Seville, a poprvé od pádu režimu diktátora Francisca Franca byli poraženi v regionu Kastilie-La Mancha. „Tyto výsledky mají jasný vztah k hospodářské krizi,

kteřá nás sužuje už tři roky. Španělé tak bezpochyby vyjádřili svou nespokojenost," řekl premiér Zapatero. Zároveň ale prohlásil, že jeho kabinet se bude snažit nadále prosazovat úsporná opatření a bude se snažit posílit ekonomiku. Rezignaci na svůj úřad Zapatero vyloučil. Zapaterův kabinet je značně neoblíbený především kvůli tomu, že se Španělsko potýká s mírou nezaměstnanosti přes 20 procent.

Protesty proti dopadům hospodářské krize provázely i hlasování, přestože platil zákaz pořádat podobné akce těsně před volbami.

Na 116 stoupl v noci na úterý 24. května počet obětí tornáda, které srovnalo se zemí město Joplin ve státě Missouri. Je to vůbec největší počet obětí od jediného tornáda za 61 let, kdy se vedou záznamy. Tornádo se v neděli večer v 17:41 místního času přehnalo přes hustě obydlené oblasti Joplinu. Obyvatelé byli varováni 24 minut před jeho příchodem. Vítr, který ho provázal, dosahoval rychlosti skoro 320 kilometrů za hodinu. Poslední údaje uvádějí 116 mrtvých a stovky zraněných. Tornádo dosáhlo šíře více než kilometr a na své sedm kilometrů dlouhé cestě ničilo domy, stromy i auta. Způsobilo značné škody na infrastruktuře. Nefungují ani pevné telefonní linky, ani mobilní telefony, což komplikuje práci záchranářů. V řadě míst se stále nepodařilo obnovit dodávky elektrické energie, zůstává bez ní 14 000 odběratelů. Mnohá místa jsou takřka nepřístupná, ulice zavalily trosky, kusy utržených střech, polámané stromy a na nich ležící auta. V Joplinu působí na tisíc záchranářů, hasičů a policistů ze čtyřiceti organizací čtyř států USA. V noci na úterý se jim podařilo pod troskami nalézt 17 přeživších. Zasažena byla i nemocnice. Vichr serval regionálnímu zdravotnímu středisku svatého Jana jednu ze skleněných fasád a muselo být evakuováno. Bylo v něm 180 pacientů. Jeden z rentgenů byl nalezen ve vzdálenosti sto kilometrů.

Britská královna Alžběta II. uvítala v úterý 24. května v Buckinghamském paláci v Londýně amerického prezidenta Baracka Obamu a jeho ženu Michelle. Jednání s britským premiérem Davidem Cameronem se uskutečnila ve středu. Oba po jejich skončení zdůraznili, že britsko-americké vztahy jsou mimořádné. „Náš vztah není jen speciální, ale je klíčový - pro nás i pro svět. Když Spojené státy a Británie stojí společně, náš lid i lidé na celém světě mohou být ve větším bezpečí a žít ve větší prosperitě,“ řekli oba politici. Slíbili, že neopustí demonstranty usilující o demokracii v arabských zemích. „Nebudeme stát stranou, když jejich naděje budou rozbíjet bomby, kulky a granáty,“ prohlásili, „zdráháme se sice použít síly, ale když

naše zájmy a naše hodnoty souzní, víme, že naší odpovědností je jednat.“ Právě dění v arabských zemích bylo jednou z klíčových otázek jednání, kterého se zúčastní i vicepremiér Nick Clegg. Obama přiletěl do Británie předčasně už v pondělí večer, aby se vyhnul oblaku sopečného popela z Islandu. Ještě před slavnostním ceremoniálem v zahradách Buckinghamského paláce se Obama provázený manželkou Michelle krátce sešel s královskými novomanželi, princem Williamem a jeho manželkou Kate. Pak za doprovodu královnina manžela, vévody z Edinburghu, vykonal přehlídku čestné gardy. Po obědě s Alžbětou II. Obamovi navštívili Westminsterské opatství, kde položili věnec k hrobu neznámého vojína. Poté učinili zastávku v Downing Street, kde pozdravili premiéra Camerona a jeho ženu Samantha. V Buckinghamském paláci pak americký prezident přijal vůdce labouristické opozice Eda Milibanda.

Při státní návštěvě Belgie se prý lidé často ptají českého prezidenta Václava Klause na doporučení, jak dobře rozdělit zemi. Při setkání Václava Klause s premiérem Yvesem Letermem (foto), které se uskutečnilo v úterý 24. května, ale na žádné předávání takových rad nedošlo. Nad Belgií se už dlouho vznáší hrozba, že by se země mohla rozpadnout, i když to většina místní politické scény označuje za spekulace. Premiér Leterme také po setkání s prezidentem Klausem novinářům řekl, že dělení země

není teď vůbec na místě. „Nic takového není na stole stran, které nyní vyjednávají o reformách a vládě. Je zcela mimo debatu, že bychom se vydávali tímto směrem k rozdělení,“ řekl. Zdůraznil také, že se s českým prezidentem o zkušenostech s rozdělováním země vůbec nebavil a žádná doporučení či recept si od něj nežádal. Český

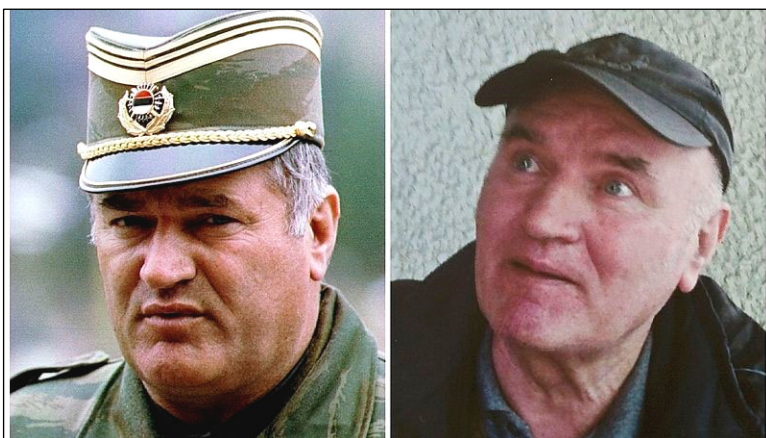
prezident doplnil, že by si ani nedovolil žádná doporučení dávat. „Na stranu druhou dostávám tuto otázku v Belgii velmi často, protože jsem některými lidmi tady považován za hrdinu rozdělení Československa, což rozhodně není pravda,“ podotkl Klaus. „Já jsem chtěl udržet Československo pohromadě. Avšak ve chvíli, kdy jsme zjistili, že to nebude praktické a pragmatické řešení, jsem byl velmi rychlý a efektivní v rozdělení země,“ podotkl Klaus. „To neznamená, že bych komukoli doporučoval, aby následoval našeho příkladu,“ dodal. Václav Klaus tak zahájil dvoudenní návštěvu Belgie. Během ní se kromě premiéra Leterma setká i s králem Albertem II. a předsedy zákonodárných sborů a dalšími významnými belgickými politiky.

Belgické separatistické úsilí

Belgie se už dlouho topí v hlubokých politických problémech. Vyřešit je měly předčasné volby, které se konaly loni v červnu. Vlámské a valonské strany se ale od té doby nejsou schopny dohodnout na zformování nové vlády a hlavně na nutných ústavních a dalších reformách, kterými je vytvoření kabinetu podmíněno. Jde zejména o přerozdělení pravomocí a financí mezi hlavní a dost odlišné regiony země, v níž 60 procent z asi 10,5 miliónu obyvatel tvoří vlámsky hovořící Vlámové (obývající zejména sever země). Druhou hlavní komunitou jsou francouzsky hovořící Valoni. Ti obývají jih Belgie a většinu Bruselu. Kromě těchto dvou komunit na východě žije malá německy hovořící menšina. Kvůli neschopnosti stran se dohodnout pak nabývají na intenzitě názory, zda by nebylo vhodné zemi rozdělit. Konec konců i vítězové voleb z Nové vlámské aliance (N-VA) v minulosti hovořili o možnosti zahájení cesty k postupnému rozdělení Belgie.

Srbská policie zatkla ve čtvrtek 26. května roky hledaného válečného zločince, generála Ratka Mladiče. Zprávu potvrdil prezident Boris Tadič. Mladič se ukrýval v obci na severu Srbska a prozradil ho anonym. „Mladič byl zadržen na území Srbska

dnes brzy ráno. Je dobré pro Srbsko, že tato bolestná kapitola dějin je uzavřena," řekl prezident Tadić. „Všechny zločiny musí být vyšetřeny a zločinci čelit spravedlnosti,“ dodal s tím, že se již rozběhl proces vydání Mladiće k soudu do Haagu. Než však bude vydán, musí Mladić stanout před srbskými soudci. Ti o něm rozhodnou.

Bývalý bosenskosrbský generál
Ratko Mladić. Vpravo jeho
nynější podoba

Než Mladić předstoupí před soud, musí ho vyšetřit lékař. Soudce pak má potvrdit jeho identitu a rozhodnout o extradici. Prezident Boris Tadić odmítl sdělit podrobnosti ranní operace a odmítl, že by její načasování bylo vykalkulované. Zároveň oznámil, že bude vyšetřeno, proč nebyl Mladić zadržen už dříve. Generál Mladić se skrýval pod jménem Milorad Komadić ve vesnici Lazarevo ve vojvodinské autonomní oblasti na severu země. Jeden z rodinných přátel mezitím potvrdil, že zatčeným je skutečně Mladić. Generál Ratko Mladić je nejprominentnějším představitelem bývalého režimu, který byl dosud na útěku. Západ byl dlouho přesvědčen, že srbská vláda dělá málo pro to, aby byl Mladić dopaden. Postupná změna přišla až s nástupem prezidenta Borise Tadiće a jeho prioritou přičlenit Srbsko k EU. Mladićovo zatčení bylo podmínkou Bruselu při rozhovorech o vstupu. Bývalý armádní velitel Mladić je obviněn haagským tribunálem z genocidy a válečných zločinů. Obžaloba Mladiće, jehož srbští nacionalisté považují za národního hrdinu, viní z toho, že v roce 1995 ve Srebrenici zorganizoval popravu 8 000 bosenských Muslimů a dopustil se řady dalších válečných zločinů. ----- Bývalý generál bosenskosrbské armády Ratko Mladić bude vydán k soudu do Haagu. Soud v Bělehradě ho v pátek 27. května uznal schopným čelit vydání a obviněním z genocidy a válečných zločinů, jichž se měl dopustit během války v Bosně v 90. letech. Mladićovi právníci a rodina tvrdí, že obviněný má podlomené zdraví a chtějí se proti verdiktu bělehradského soudu odvolat. Média po zatčení uvedla, že Mladić chodí pomalu a zdá se, že má zřejmě po mrtvici nehybnou jednu ruku. Svoji situaci si však Mladić uvědomuje. „Je si vědom toho, že je zatčený, ví, kde je, a říká, že haagský tribunál neuznává,“ oznámil jeho právník.

Ratko Mladić - jeden ze symbolů krvavého rozpadu Jugoslávie

Někdejší vrchní velitel bosenskosrbské armády Ratko Mladić (69) je považován za jednoho z hlavních aktérů krvavých etnických čistek, jež v 90. letech provázely rozpad Jugoslávie. Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii Mladiće viní z toho, že na nesrbském obyvatelstvu Bosny a Hercegoviny spáchal řadu válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, včetně toho nejvážnějšího, tedy genocidy. Přesto část Srbů nevidí v Mladićovi zločince a „bosenského řezníka“, ale vlastence a národního hrdinu. Mladić, který byl deset let na útěku, zadržela policie v Srbsku. Už v červenci 1995 bylo v Haagu proti Mladićovi oficiálně vzneseno obvinění. Od podzimu 2001, kdy byl ICTY vydán srbský exprezident Slobodan Milošević, se Mladić skrýval. V roce 2001 byl podle telefonického rozhovoru lokalizován v oblasti Valjeva nedaleko hranic s Bosnou. Od roku 2002 už jeho stopu nikdo nezachytil a jakoby se po něm slehla zem. Letos v dubnu Mladićova manželka Bosiljka u soudu v Bělehradu naznačovala, že její

muž je zřejmě mrtev. Během skrývání před policií podle ní přežil tři infarkty a nemohl už bez lékařské pomoci zůstat naživu. S Mladičovým působením v čele bosenskosrbské armády je spojen největší masakr civilistů od konce druhé světové války, který se stal v polovině července 1995 v takzvané bezpečné zóně OSN ve Srebrenici. Mladičovy jednotky oblast chráněnou nedostatečně vyzbrojenými vojáky OSN dobyly a přítomné muže – pod záminkou, že hledají válečné zločince – odvezly na několik míst, kde je v následujících dnech popravily. Počet muslimských obětí se odhaduje na 8 000.

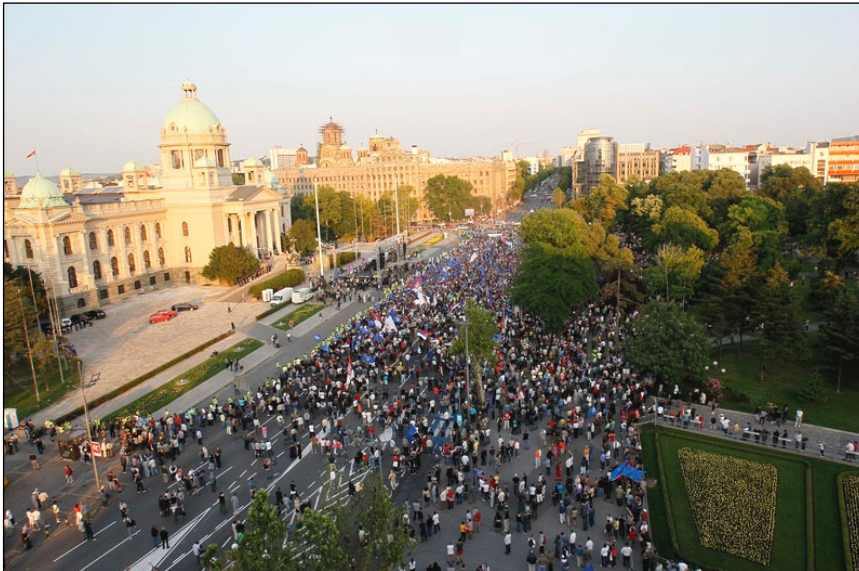
Francouzští vyšetřovatelé zveřejnili v sobotu 28. května záznam z černých skříněk (foto níže), které odhalují průběh posledních okamžiků letu Airbusu A330 společnosti Air France, který se předloni, 1. června 2009, zřítil do Atlantiku, když letěl z Rio de Janiero do Paříže (viz záznam v kronice města Kolína – Rok 2009 Svět a ČR –str. 23 a 24). Černé skřínky byly spolu s troskami letadla nalezeny na dně Atlantického oceánu během měsíce dubna 2011. Při havárii zemřelo 228 lidí. Stroj v posledních okamžicích letu vystoupal do výše přes deset a půl kilometru. Když stoupal, objevilo se varování o přetažení. Přístroje poskytly informace, že nos letadla je vzhůru a posádka se snažila reagovat, rychlost letadla však byla příliš nízká. Následný pád trval tři a půl minuty. Posádka se před tím snažila vyhnout turbulencím, odklonila se proto od plánované trasy o dvanáct stupňů doleva a snížila rychlost na 0,8 machu. Současně začal airbus prudce stoupat. Asi o dvě minuty později se stroj začal naklánět doprava a pilot zvedl jeho nos nahoru. Zaznělo varování před přetažením, protože airbus dosáhl

kritické meze úhlu náběhu. Rychlost poklesla z pěti set kilometrů za hodinu na 120 a úhel náběhu po zásahu pilota poklesl pod deset stupňů. Rychlost opět stoupla na 450 kilometrů za hodinu a úhel náběhu se srovnal na čtyři stupně. Během této doby druhý pilot, který seděl za řízením, dvakrát volal zpět prvního pilota, který osm minut před nehodou šel

do kabiny odpočívat, což bylo během dlouhých transatlantických letů povoleno. Ještě předtím ale s dalšími řešil, jak se vyhnout turbulencím. Pak začal se strojem opět stoupat. Tah motorů byl nastaven na maximum. Stroj stoupal až do maximální letové hladiny 11 580 metrů. To už úhel náběhu činil 16 stupňů. Stroj se navíc kymácel. V tu chvíli se vrátil kapitán do kabiny. Jakmile stroj překročil výšku jedenáct a půl kilometru, činil úhel náběhu 40 stupňů a stroj začal padat dolů rychlostí 3 000 metrů za minutu. Když se vrátil kapitán k řízení, začal stroj vyrovnávat, ale úhel náběhu byl stále 35 stupňů. Tah motorů byl snižen na 55 procent. Všechny jeho zásahy by byly adekvátní, kdyby však rychlost stroje byla vyšší než 120 kilometrů za hodinu. V takto nízké rychlosti došlo ke ztrátě vztlaku. Airbus při pádu opsal tři čtvrtiny kruhu a v rychlosti asi dvou set kilometrů narazil na hladinu moře. ----- Z trosek airbusu A330 Air France, který se před dvěma lety zřítil do jižního Atlantiku, bylo vyzvednuto 75 těl obětí. V úterý 31. května o tom informoval viceprezident asociace pozůstalých po havárii. Uvedl, že těla nebyla identifikována. K vyzvednutí se přistoupilo po dohodě s pozůstalými. Francouzský soud vyzvedávání těl 12. května zakázal, protože první dvě se cestou na hladinu rozpadla. Obával se, aby nebyly poraněny city pozůstalých.

Masový mítink opoziční Srbské radikální strany (SRS) proti zatčení bývalého vojenského velitele bosenských Srbů Ratka Mladiče a snaze předat ho mezinárodní justici se uskutečnil v neděli 29. května večer v Bělehradě. Protestu se zúčastnilo 7 000 až 10 000 lidí. Nad hlavami demonstrantů vlály srbské vlajky, lidé drželi v rukou

*Bělehradská
demonstrace za
bývalého generála
Ratka Mladiče*

Mladičovy portréty a transparenty vyjadřující mu podporu. Bývalý velitel bosenských Srbů je všemi přítomnými považován za srbského hrdinu a ti, kdo ho chtějí vydat spravedlnosti, jsou v jejich očích zrádci Srbska. Celá akce radikálů se konala před budovou parlamentu pod hlavním heslem Stop zradě. Sám Mladič v předvečer protestu vyzval své stoupence, aby nedopustili v ulicích krveprolití. Bezpečnost ve městě zajišťuje 3 000 policistů, vládní budovy a sídla zahraničních diplomatických zastoupení dostala zvláštní policejní ochranu. Srbská radikální strana (SRS), která mítink pořádala, je součástí parlamentu. Její lídr Vojislav Šešelj je ale v současné době ve věznici v Haagu, kde rovněž čelí obvinění z válečných zločinů za války v bývalé Jugoslávii.

***V jižním Jemenu zasáhly v pondělí 30. května bezpečnostní síly a armáda tvrdě proti demonstrantům. Použity byly i obrněné transportéry a tanky. Zabito bylo na 20 lidí.** Další 200 osob bylo podle zdravotníků zraněno. V městě Táizzu operovaly obrněné vozy a tanky. Nasazena byla republikánská garda, které velí prezidentův syn. Svědci tvrdí, že vojáci zahájili palbu do stanů postavených opozicí na hlavním náměstí města, kde se konala pravidelná demonstrace. Účastnilo se jí 3 000 lidí. Prchající demonstranty vojáci pronásledovali do postranních ulic. Vojenské buldozery pak demolovaly stany i polní nemocnice, jeden z aktivistů řekl, že vojáci stany zapálili, když uvnitř ještě byli ranění. Jemenské prameny oznámily, že se sešel prezident Alí Abdalláh Sálíh s armádními důstojníky a dal příkaz k rozhodnému postupu proti těm, kdo nedodržují zákony. Sálíh opakovaně odmítá odstoupit. Třikrát předběžně souhlasil s odchodem, ale nakonec dohodu nepodepsal. V Jemenu se minulý týden rozhořely boje mezi prezidentovými jednotkami a jeho odpůrci. Postupně přerostly v občanskou válku. Protesty proti Sálíhovi si za čtyři měsíce vyžádaly na 300 mrtvých, většinou z řad mládeže.*

***V afghánské provincii Vardak zahynul v úterý 31. května ráno 31letý český voják, když se svým autem najel u vesnice Salar na bombu. Další dva Češi byli zraněni. Je to čtvrtý český voják, který padl v Afghánistánu.** Jedním ze zraněných je velitel českého poradního a výcvikového týmu. Spolu s Čechem zahynul při výbuchu nálože i afghánský tlumočník. Další dva čeští vojáci byli zraněni, z toho jeden těžce. Vozidlo Iveco, ve kterém byly čtyři osoby, najelo na improvizované výbušné zařízení. Následkem výbuchu utrpěl rotmistr narozený v roce 1980 smrtelné zranění, další voják v hodnosti rotného a afghánský tlumočník byli zraněni těžce a jeden voják v hodnosti podplukovníka lehce. Afghánský tlumočník posléze zraněním podlehl. Tělo českého vojáka bude převezeno do České republiky. Předchozí české oběti války v Afghánistánu:*

jeden český voják padl v Afghánistánu 17. března 2008. Zabil ho sebevražedný atentátník. Další český voják zahynul v Afghánistánu 4. května 2007, když se na něj sesula lavina kamení. Třetí zahynul v květnu 2008 při výbuchu nastražené nálože. Právě nastražené nálože mají na svědomí nejvíce koaličních vojáků, přestože se nasazují lépe pancéřovaná vozidla.

Souboj velikánů. Ke dnu šli nakonec oba

PŘED SEDMDESÁTI LETY BYLA POTOPENA BITEVNÍ LOĎ BISMARCK

• 18. května 1941 vyplul **Bismarck** z Gdyně a společně s těžkým křižníkem **Prinz Eugen** a několika torpédoborci zamířil k norským břehům.

• Dne 24. května 1941 došlo k bitvě v Dánském průlivu s britskými hladinovými silami, bitevním křižníkem **HMS Hood** a bitevní loď **HMS Prince of Wales**. **Hood** byl potopen, **Prince of Wales** poškozen a zahánán na útěk. Bitevní loď **Bismarck** byla poškozena a uniklo z ní asi tisíc tun paliva.

• Večer 26. května bylo kormidlo **Bismarcku** poškozeno náletem torpédových letounů **Swordfish** z letadlové lodi **HMS Ark Royal**.

• 27. května byl **Bismarck** dostižen britskými bitevními loděmi **King George V** a **Rodney**, křižníky **HMS Norfolk** a **HMS Dorsetshire** a několika torpédoborci a v následující bitvě byl potopen. Některé zdroje uvádějí, že po hodinu a půl trvající bitvě byl **Bismarck** natolik poškozen, že kapitán **Ernst Lindemann** vydal rozkaz k potopení lodi, aby loď nepadla do rukou Spojenců. Z 2 092 mužů na palubě přežilo pouhých 115.

Torpédo z letounu **Swordfish** se stalo **Bismarcku** osudným.

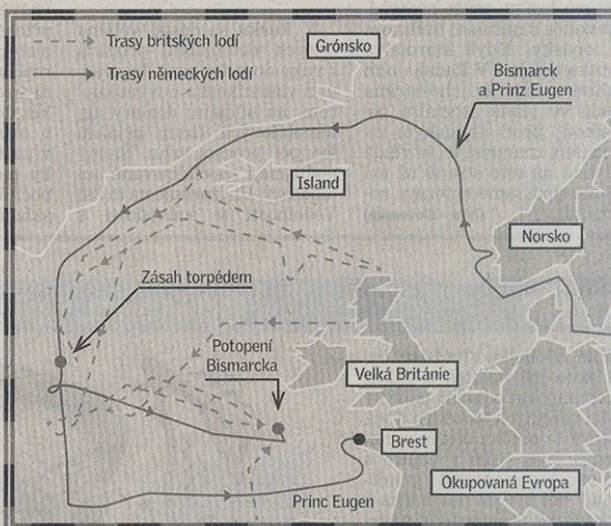
BITEVNÍ LOĎ BISMARCK

Výtlak: 41 700 t standard, 50 900 t plný
 Délka: 251 m • Šířka: 36 m • Ponor: 9,3 m plný
 Pohon: 12 Wagnerových kotlů na přehřátou páru, 3 turbíny Blohm & Voss, 3 třílísté lodní šrouby v průměru 4,7 m
 Rychlost: 30,1 uzlu (54 km/hod) • Dosah: 17 200 km
 Posádka: 2 092 námořníků • Pancíř: až 320 mm
 Výzbroj: 8 x 380 mm, 12 x 150 mm, 16 x 105 mm, 16 x 37 mm, 20 x 20 mm • Letadla: 4x Arado Ar 196 s jedním oboustranným katapultem

ZDROJ: ČTK FOTÓ: ARCHIV

INFOGRAFIKA DENÍK/JINDŘICH ČECH

V červnu 1989 byl vrak **Bismarcku** nalezen oceánografem **Robertem Ballardem** v hloubce 4 800 metrů. Fotografie ukazují, že trup lodi byl téměř nepoškozen. Expedice Jamese Camerona naznačuje, že příčinou potopení lodi bylo spíše odpálení náloží a otevření ventilů než zásah torpédy. V celém trupu byly napočítány pouze čtyři průstřely.

Londýn – Monumentální kolos **Bismarck** byl nejobávanější bitevní loď, nacistickým trumfem, který měl zpretrhat důležité trasy udržující Británii za druhé světové války při životě.

Včera to bylo 70 let, kdy na svou dobu výjimečně opancéřované plavidlo kleslo ke dnu po útoku britské flotily.

Lod, pojmenovaná po kancléři **Ottovi von Bismarckovi**, byla spuštěna na vodu v únoru 1939 za asistence říšského vůd-

ce **Adolfa Hitlera**. Svými parametry jasně předčila ostatní bitevní plavidla té doby. Navzdory započaté válce uplynul rok a půl, než bitevní plavidlo vstoupilo do služeb německého válečného námořnictva.

V Dánském průlivu **Bismarck** 24. května 1941 nečekaně rychle potopil vlajkovou loď britské flotily – bitevní křižník **Hood**, 262 metrů dlouhou britskou chloubu. Zasvěcení nicméně věděli, že loď má

Achillovu patu v podobě slaběho pancéřování palub.

Osudový okamžik nastal ve chvíli, kdy jeden z německých granátů prorazil slabě chráněnou palubu, a explodovala munice uskladněná uvnitř trupu.

Britové otřesení ztrátou svého nejsilnějšího plavidla rozpoutali na nepřátelskou loď hon a podařilo se jim **Bismarcku** obklíčit a torpédovat. Z jeho více než 2000členné posádky přežilo jen 115 mužů.

Nad skutečnou příčinou **Bismarckova** potopení visí otazníky. Podle Britů byl hlavním důvodem zásah jejich torpéd. Přeživší námořníci ale tvrdili, že v beznadějně situaci posádka otevřela lodní ventily a nechala loď zaplavit.

Spíše ke druhé možnosti se přiklánějí různé výzkumné výpravy, které míří k vraku lodi od roku 1989, kdy jej zaměřil objevitel Titaniku **Robert Ballard**. (ČTK, top)

ČERVEN 2011

OBSAH: 1) Poslední cesta raketoplánu Endeavour, 2) Pokračování bojů v Libyi, 3) 150 výročí sjednocení Itálie, 4) Zemřel Jack Kevorkian, Doktor Smrt, 5) 30 let od zjištění existence nemoci AIDS, 6) Střet izraelských vojáků s demonstranty na Golanských výšinách, 7) Katastrofální lesní požáry v Arizoně, 8) Chorvatsko se přiblížilo vstupu do EU, 9) Velké demonstrace v Jemenu, 10) MUDr. Bohdan Pomahač vedl další transplantaci obličejů v Bostonu, 11) Další porážka Silvia Berlusconiho, tentokrát v referendech, 12) Další postup bojů v Libyi, 13) Vymýcení negramotnosti v Peru, 14) Gabriella Giffordsová byla po lednovém atentátu propuštěna z nemocnice, 15) Ajmán Zavahří se stal novým vůdcem teroristické organizace Al-Káida, 17) Úprava volebního zákona v Rakousku. Habsburkové se mohou stát prezidenty země, 18) Světová statistika uprchlictví za rok 2010, 19) Katastrofální povodně v Číně, 20) Bývalý tuniský prezidentský pár byl v nepřítomnosti odsouzen na 35 let vězení, 21) Zemřel nejstarší člověk na světě, 114 letá Brazílka, 22) Výročí 70 let od nacistického přepadení někdejšího SSSR, 23) Leon Panetta se stal novým ministrem obrany USA, 24) Zemřel herec Peter Falk – poručík Columbo, 25) Prezident Václav Klaus na návštěvě Slovenska, 26) Severní Korea uzavřela na deset měsíců své univerzity, 27) Ukončení mise Armády ČR v Kosovu, 28) Řecké finanční škrty, 29) V Číně byl otevřen nejdelší most na světě.

Americký raketoplán Endeavour se ve středu 1. června ráno vrátil nadobro na Zemi. Svoji poslední vesmírnou misi ukončil přistáním v Kennedyho vesmírném středisku na Floridě. Odtud zamíří do muzea, stejně jako raketoplán Discovery, který dosloužil už před časem, a Atlantis, jehož poslední let k Mezinárodní vesmírné stanici (ISS) brzy čeká. V Endeavouru se z kosmu vrátila i figura pohádkového Krtečka. „S vyřazením Endeavouru a letky raketoplánů nekončí lidská potřeba prozkoumávat,“ uvedl velitel posádky Mark Kelly. Endeavour byl nejmladším z trojice raketoplánů. Sestrojen byl v roce 1992, aby nahradil Challenger po jeho tragické havárii o šest let

dříve. Endeavour měl před poslední, šestnáctidenní misí ve vesmíru nalétáno 116,4 miliónu mil, tedy téměř 190 miliónů kilometrů. Strávil v něm 283 dní, během nichž 4 423krát obkroužil Zemi. Mise, z níž se ve středu vrátil, byla jeho pětadvacátá. Na Zemi se ve středu s pětící amerických a jedním italským astronautem vrátil i český Krteček. Postavičku si s sebou vzal člen posádky Andrew Feustel, jenž má v Česku příbuzné. Již dříve vezl do vesmíru Nerudovy Písně kosmické. Endeavour při poslední misi přivezl na ISS alfamagnetický spektrometr. Téměř sedm tun vážící zařízení za dvě miliardy dolarů (více než 34 miliard korun) již pátrá po antihmotě, aby vědcům pomohlo objasnit vznik vesmíru. Provoz raketoplánů po 30 letech končí. NASA ale avizuje stavbu nových strojů, i když ne v blízké budoucnosti. Podle médií USA zvažují výrobu společně s Evropskou unií. Jako poslední se má vydat k ISS Atlantis a technici už ho v noci na středu dopravili na odpalovací rampu.

Libyjský vůdce Muammar Kaddáfí neopustí ani Libyi, ani vládu. Zopakoval to ve středu 1. června během setkání s jihoafrickým prezidentem Jacobem Zumou (foto na další straně). Koalice vedená Velkou Británií, Francií a USA tvrdí, že budoucnost Libye je možná jedině bez Kaddáfího. Ten znovu odmítl odstoupit, i když hlavní město Tripolis, které drží ve svých rukou, zažilo po měsících v pondělí první velký protest a OSN varovala, že v oblastech kontrolovaných Kaddáfím docházejí potraviny a léky. Kaddáfího jednání se Zumou rozmetalo naděje na brzký konec konfliktu v Libyi, který začal v únoru lidovým povstáním proti vládě, jemuž se Kaddáfí tvrdě postavil, načež na

něj zaútočili spojenci po přijetí rezoluce v Radě bezpečnosti OSN. Povstalci podporovaní NATO nejsou schopni strhnout vítězství na svoji stranu a postoupit od východu k Tripolisu. Navíc se stále tvrdě bojuje o Misurátu západně od metropole.

Povstalci odmítají uzavřít příměří, dokud Kaddáfí neodejde. Muammar Kaddáfí, jenž je u moci 41 let, tvrdí, že jeho síly čelí ozbrojeným kriminálním živlům a radikálům z al-Káidy. Intervence NATO je v jeho očích akt koloniální agrese, jejímž cílem je dostat se k libyjské ropě. Tripolis tvrdí, že alianční nálety si vyžádaly 718 životů civilistů a dalších 4 067 zraněných. NATO

to odmítá. Zahraničním novinářům Tripolis na podporu svých tvrzení žádné důkazy o hromadném zabíjení neposkytl.

Itálie ve čtvrtek 2. června velkolepě oslavila 150. výročí sjednocení země. a oslavy přijely více než tři desítky hlav států, včetně prezidenta Václava Klause.

Pozvání italského prezidenta Giorgia Napolitana přijali mj. také ruský prezident Dimitrij Medvěděv či viceprezident USA Joe Biden. Uzavřené historické centrum Říma, stovky hlídkujících policistů, nadšené davy lidí. To vše provázelo vojenskou přehlídku, kterou oslavy výročí sjednocení Itálie vyvrcholily. A bylo se na co dívat. Tisíce italských vojáků jak v historických, tak soudobých uniformách, vojsko na koních, tanky a obrněná vozidla, historické stíhačky vlečené tahači. Vojenskou přehlídku zahájil i ukončil přelet stíhaček, které po sobě zanechaly nad Římem nádhernou trikoloru. Ta ovšem na nebi kvůli větrnému počasí dlouho nevydržela.

„Přehlídka byla famózní, italská a velká. Itálie předvádí, že je velkou zemí, která na svou minulost nezapomíná a váží si jí. Když si vzpomenu na poslední přehlídku u nás, tak je to naprosto neporovnatelné. V tomto smyslu je to samozřejmě zajímavé,“ řekl bezprostředně po přehlídce prezident Klaus. Italské království bylo vyhlášeno už v březnu roku 1861. Šlo o první stát napříč Apeninským poloostrovem od dob Římské říše. Po druhé světové válce však Italové v referendu rozhodli o zrušení monarchie a 2. června 1946 byla vyhlášena Italská republika. Letošní oslavy výročí sjednocení tak vyvrcholily až v červnu.

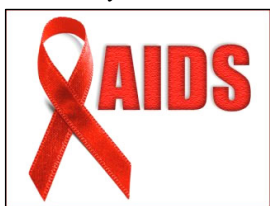
V pátek 3. června zemřel michiganský patolog Jack Kevorkian, který propagoval eutanazii a více než stovce lidí pomohl na onen svět. Proto se mu přezdívalo Doktor Smrt. O jeho skonu informoval jeho mluvčí s tím, že Kevorkian

zemřel ráno v nemocnici v Beaumont na předměstí Detroitu. Propagátor eutanazie byl hospitalizován se zápallem plic a kvůli selhání ledvin, s nimiž měl potíže dlouhodobě. Byl kvůli nim ošetřován i v půlce května. Kevorkian byl znám jako obhájce práva lidí na asistovanou sebevraždu. V devadesátých letech byl obviněn z několika vražd, protože pomohl zemřít asi 130 nevléčitelně nemocným. Byl obžalován za pomoc při sebevraždě a osvobozen. Obžaloba mu nikdy vinu za úmyslné zabití nedokázala. Až nakonec v září 1998 Kevorkian svému pacientovi, dvaapadesátiletému

Thomasi Youkovi, jenž trpěl nevyléčitelnou, tzv. Lou Gehringovou nemocí, osobně vpíchl smrtící injekci a pořídil o tom filmový záznam. Ten poskytl médiím a následně byl obviněn z vraždy. Do vězení byl poslán v roce 1999. V roce 2007 byl předčasně propuštěn ze zdravotních důvodů za podmínky, že už nikomu nepomůže na onen svět. Už v roce 1962 si podle svých slov uvědomil, že eutanazie a asistovaná sebevražda jsou eticky správné. V roce 1987 po návštěvě Amsterdamu, kde se eutanazie již několik let tolerovala, začal přes inzerát v amerických tiskovinách nabízet „poradenství ve smrti“. Hájil se, že jeho úmyslem není zabít, nýbrž zmírňovat utrpení umírajících. Kromě posledního případu nikoho nezabil. Kevorkian po několika konzultacích, kdy ho pacient ujistil, že chce dobrovolně ukončit život, poskytl pacientovi speciální zařízení, které spustil vlastní rukou ten, kdo chtěl zemřít.

Před 30 lety, 5. června 1981, publikoval americký lékař Michael Gottlieb v časopise Střediska pro kontrolu a prevenci nemocí (CDC) v Atlantě článek s názvem Pneumocystová pneumonie – Los Angeles. V něm se poprvé popisovalo dosud neznámé smrtelné onemocnění, které se projevilo vzácnou formou zápalu plic u pěti amerických homosexuálů. O rok později získala choroba přenášená pohlavním stykem,

nakaženou krví nebo z matky na plod označení syndrom získaného selhání imunity neboli AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome). V dalším roce izolovala skupina francouzských vědců pod vedením Luc Montagniera virus způsobující AIDS, označený později jako HIV (virus lidské imunodeficiency). Počet nakažených virem HIV či nemocných

AIDS rychle stoupal: v roce 1991 překročil deset miliónů, loňské statistiky již uváděly přes 33 miliónů nakažených. Velké procento z nich jsou obyvatelé subsaharské Afriky. V ČR bylo ke konci loňského roku evidováno 1 493 HIV pozitivních. Celkem na tuto zatím nevyléčitelnou nemoc a nemoci s ní spojené zemřelo na 30 miliónů lidí. Díky stále účinnějším antivirotikům se daří prodloužit život nakažených osob. Pro velký počet nakažených, zvláště ve třetím světě, zůstávají ale potřebné léky stále nedostupné.

V sobotu 4. června bylo nejméně 20 lidí zabito a 325 zraněno při střelbě izraelských vojáků proti palestinským a syrským demonstrantům, kteří se v oblasti Izraelem okupovaných Golanských výšin přiblížili k hranici s Izraelem. Americké ministerstvo zahraničí vyjádřilo nad krvavým incidentem hluboké znepokojení. Postavilo se nicméně na stranu Izraele, když v komuniké uvedlo, že by se podobné provokace neměly stávat a že židovský stát má jako kterýkoli svébytný stát právo se bránit. Mluvčí izraelské armády na počátku incidentu připustil, že vojáci stříleli, řekl však, že oběti nemůže potvrdit. Izraelskému vojenskému rozhlasu řekl, že pokud izraelská vojska zabránili demonstrantům dostat se přes oplocení, pak jde o přiměřenou odpověď. Palestinci si v těchto dnech

připomínají výročí takzvané šestidenní války z roku 1967, během které Izrael obsadil části území sousedních zemí. Syrská televize v živém vysílání ukázala prudkou střelbu v hraniční oblasti a demonstranty odnášející raněné do bezpečí. Reportéři na místě viděli odnášet na nosítkách nejméně sedm demonstrantů, poškození v ohrazení z ostatního drátu ale nepozorovali. Demonstranti nicméně na plot umístili palestinskou vlajku. Izraelský premiér Netanjahu před incidentem řekl, že izraelským silám nařídil

jednat s maximální rozvahou. „K mé lítosti se extremisté kolem nás dnes pokoušejí prolomit naše hranice a chtějí ohrozit naše obce a občany. To nedovolíme,“ prohlásil na zasedání izraelské vlády.

Středa 8. června – Arizona se potýká s jedním z nejhorších lesních požárů ve své historii (foto níže). Shořelo tam 1 500 kilometrů čtverečních lesa. Dým stoupající z požáru narušil leteckou dopravu a v sousedním Novém Mexiku ohrožuje kvalitu ovzduší. Evakuováno už bylo 3 500 lidí. Od neděle se sežehnutá plocha zvětšila asi o pětinu. Arizonská guvernérka Jan Brewerová kvůli požáru vyhlásila stav nouze. Do boje s plameny je nasazeno 2 515 hasičů, zatím se jim ale nepodařilo šíření ohně zastavit. Evakuace byla už v pondělí nařízena ve městě Greer, odkud odešlo 700 lidí. V úterý pak pět stům obyvatelům Springerville a Eagaru. Již dříve bylo evakuováno 2 000 lidí z Alpine, asi 300 z Nutriosa a 100 ze Sunrise. Odkloněny byly také lety ze Salt Lake City, Houstonu, Seattlu a Oaklandu do Albuquerque v Novém Mexiku. Letiště je otevřeno, ale piloti mají právo se rozhodnout, zda na něm přistanou. Největší požár je wallowský, který sežehl 945 kilometrů čtverečních, většinu Apačského národního parku. Další požár hořící v Coronadském národním lese od 8. května spalil 667 kilometrů čtverečních porostu. Situace se zatím nelepší. Problémem je sucho a vítr o rychlosti 50 kilometrů za hodinu. Hasiči zřejmě odhalili příčinu největšího požáru – podle předběžných závěrů ho způsobil špatně uhašený a opuštěný oheň, který si někdo rozdělal ve svém tábořišti.

Chorvatsko dostalo v pátek 10. června od Evropské komise zelenou ke vstupu do Evropské unie. Předseda EK José Barroso oznámil, že komisařský sbor doporučil členským zemím nyní sedmadvacetičlenné unie, aby s touto balkánskou zemí uzavřely poslední nedokončené kapitoly přístupových jednání. Pokud k tomu státy přistoupí, což

se dá předpokládat, pak bude následovat vypracování přístupové smlouvy a její ratifikace v jednotlivých členských zemích. „Dnešek je historickým dnem pro Chorvatsko i pro Evropskou unii,“ prohlásil Barroso. „Vytváří to cestu k tomu, aby se Chorvatsko mohlo stát od 1. července 2013 osmadvacátým členem EU,“ podotkl Barroso. Současně dodal, že jde zatím jen o předběžné datum navrhované komisí, o němž ještě budou rozhodovat členské státy. Všechny země EU musejí rozšíření

jednomyslně podpořit, aby k němu mohlo dojít. Zájem vstoupit v roce 2013 vyjádřilo opakovaně i Srbsko. Přístupová jednání v podstatě znamenají, že ve více než třech desítkách oblastí kandidátská země sladuje své domácí právo a normy s těmi evropskými. K tomu, aby mohla země přistoupit, je třeba uzavřít všechny tyto kapitoly, které se dotýkají například reforem justice, rybolovu či zajištění volné hospodářské soutěže.

Sto tisíc lidí (foto níže) se po pátečních modlitbách 10. června sešlo v centru jemenského hlavního města Saná. Protestovali proti vládě prezidenta Alího Abdalláha Sáliha, který je na léčení v Saúdské Arábii poté, co ho zranily střepiny při explozi. Požadovali, aby viceprezident, který Sáliha zastupuje, umožnil vytvoření nové vlády. Nesli 41 rakví s ostatky svých bojovníků padlých ve střetech. „Lidé si přejí postavit toho řezníka před soud,“ dávali najevo své přání příslušníci kmenové milice, které se vzepřeli Sálihovi. Kmeny v květnu rozpoutaly v Saná rozsáhlé střety, při nichž stály proti armádě a chránily opozici. Zmocnily se také několika vládních budov. Od minulého pátku dodržují příměří. Protesty proti prezidentovi se konaly také v dalších městech včetně Táizzu. Sálihovi stoupenci tvrdí, že se prezident v nejbližších dnech vrátí, opozice naopak doufá, že jeho odjezd ze země umožní uzavřít dohodu o předání moci. Sálih ji třikrát odmítl podepsat. O jejím naplnění nyní vyjednávají USA a Saúdská Arábie. Dohoda počítá s ustavením vlády národní jednoty, v níž bude zastoupena také opozice, a s vypsáním voleb do dvou měsíců. Sálihův stav je však možná vážnější, než se uvádělo hned po útoku. Údajně mu selhávaly popálené plíce a měl popáleniny na značné části povrchu těla.

Tým českého chirurga Bohdana Pomahače (foto níže) provedl v nemocnici v Bostonu již třetí úplnou transplantaci obličeje. Novou tvář získala Charla Nashová z amerického státu Connecticut, kterou před dvěma roky vážně zranil šimpanz její kamarádky. Lékaři se také pokusili transplantovat Nashové obě ruce, které jí zvíře

utrhl, ale tělo pacientky je nepřijalo a musely být opět odejmuty. Podle nemocničních zdrojů provedli lékaři obě transplantace v květnu. Mluvčí pacientky prohlásil, že Nashová se potýkala s pooperačními komplikacemi a teprve nyní nabyla vědomí. Nashovou prý po operaci ještě neviděl, její bratr mu ale řekl, že žena ve tváři vypadá „fantasticky“. Nashová je ve Spojených

státech třetím člověkem, který podstoupil úplnou transplantaci obličeje. Všechny transplantace provedl Pomahačův lékařský tým. Američan Dallas Wiens byl první osobou v USA, která podstoupila úplnou transplantaci obličeje. Novinářům řekl, že novou tvář vnímá jako svou vlastní. Pěťadvacetiletý Wiens získal nový obličej v březnu. Bohdan Pomahač se narodil v Ostravě a vystudoval na lékařské fakultě Palackého univerzity v Olomouci. Do bostonské nemocnice, která patří řadu let mezi deset nejlepších nemocnic v USA, přišel na chirurgickou praxi v roce 1996. Provedl v USA úplně první úplnou transplantaci obličeje. Nashovou v roce 2009 napadl a znetvořil 90kilogramový šimpanz, kterého její kamarádka chovala jako domácí zvíře. Šimpanz Nashové odtrhl z tváře nos, rty a oční víčka a navíc i obě ruce. Lékaři později museli ženě odebrat oči, které zvíře vážně poškodilo. Z části stehna jí také udělali nový nos a jazyk, aby mohla mluvit. Rodina Nashové nyní žaluje majitelku šimpanze a požaduje po ní odškodné 50 milionů dolarů (840 milionů korun). Zároveň začala stát Connecticut za to, že úřady povolily chovat doma nebezpečné zvíře a umožnily tak, aby k útoku vůbec došlo. Po státu příbuzní zraněné ženy požadují 150 milionů dolarů.

Italský premiér Silvio Berlusconi (foto) utrpěl v neděli 12. června další porážku. Po prohře své strany v komunálních volbách nedokázal přesvědčit voliče, aby nehlasovali v referendu o jaderné energetice, privatizaci vodních zdrojů a imunitě pro ministry a premiéra. Účastnilo se ho 57 procent voličů, takže je platné. Pozornost se soustředila především na hlasování o jaderné energetice. Berlusconi původně plánoval obnovit provoz jaderných elektráren uzavřených v osmdesátých letech, ale po fukušimské katastrofě bylo jasné, že to neprojde. Obnova sice byla schválena v roce 2004, ale v dubnu byl program pozastaven. Berlusconi proto apeloval na to, aby voliči nechodili hlasovat, že o zastavení jaderného programu je už stejně rozhodnuto. V dalším referendu se hlasovalo o zákonu, který umožňoval premiérovi a dalším činitelům neúčastnit se kvůli pracovní zaneprázdněnosti soudů, které se jich týkají. To bylo pro Berlusconiho velmi důležité, protože čelí čtyřem soudům. Obnovil se starší proces, v němž je obviněn z korupce. Soud projednává i obvinění, že měl pohlavní styk s nezletilou marockou tanečnicí, kvůli které je obviněn i ze zneužití pravomoci. Volání Berlusconiho, aby lidé nehlasovali, vyznělo do prázdna. Hlasování se zúčastnil nejvyšší počet voličů od roku 1995 – celkem 57 procent.

Po uznání platnosti bylo potřeba 51 procent zapsaných voličů. Je to poprvé od roku 1995, kdy bylo při podobných hlasováních takové účasti dosaženo. Berlusconi porážku uznal. „Rozhodnutí Italů o všech otázkách je jasné. Vláda a parlament nyní musí plně přijmout výsledky všech čtyř referend,“ řekl. Proti jaderné energii se vyslovilo podle předběžných výsledků 94,4 procent voličů. „Budeme muset říci sbohem jaderným elektrárnám a orientovat se silně na obnovitelné energie,“ uvedl šéf italské vlády. Itálie často trpí zemětřeseními. Ve dvou referendech týkajících se vody se Italové vyslovili jednak pro zrušení zákona, podle něhož je voda pokládána za zboží, a jednak pro zrušení zákonné normy, která by umožňovala, aby se na prodeji vody vydělávalo.

Libyjští povstalci v pondělí 13. června prorazili obklíčení přístavu Misuráta na západě země a vyrazili směrem k hlavnímu městu. Na předměstí Misuráty vypukly tvrdé boje, při nichž se vzbouřeneckým jednotkám podařilo posunout linii fronty o deset kilometrů na západ. Povstalci v pondělí údajně dobyli zbrojní sklad vládních vojsk a obdrželi rovněž nové zásilky zbraní z Benghází, které od propuknutí bojů plní funkci

povstalecké metropole. Misurátskou ropnou rafinerii zasáhlo šest raket vypálených Kaddáfího silami. Údajně poškodily generátory energie, nikoliv samotné ropné úložiště, ale přesto způsobily zastavení produkce v rafinerii. Boje se nyní odehrávají ve vzdálenosti asi 30 kilometrů západně od Misuráty. Vládní vojska zasypávají linie povstalců dělostřeleckou palbou, desítky raněných povstalců převážejí zpět do nemocnic v Misurátě. V oblasti však vládou komplikované kmenové vztahy, které povstaleckému velení brání v okamžitém útoku na město Zlitán. Rebelové údajně očekávají, že obyvatelé města povstanou proti Kaddáfího vojskům sami. ----- Neúspěchem naopak skončil víkendový útok povstalců na ropný přístav Briga. Podle pondělních informací z místních nemocnic při nezdařené ofenzívě zahynulo 23 povstalců a dalších 26 bylo zraněno. Útok se nezdařil přesto, že protivládní bojovníky podporovaly letouny NATO.

V Peru byla vymýcena negramotnost. V úterý 14. června to oznámil prezident země, Alan García. Oficiální statistiky udávají, že analfabetismus klesl v andské zemi pod čtyři procenta, což je mezinárodně uznávaný limit. V uplynulých pěti letech se v rámci alfabetizačního programu naučilo čtení a základy počítání 1,7 mil. Peruánců. Při zahájení vzdělávacího programu v roce 2006 bylo negramotných 11 procent obyvatel, zdůraznil García. „V současnosti jsme se zbavili negramotnosti, která v dějinách vylučovala a trýznila tolik Peruánců,“ řekl prezident, kterému v červenci končí mandát. Připomněl, že v 50. letech, kdy on sám chodil do školy, negramotnost v Peru zasahovala 40 procent populace. Celý proces alfabetizace ale ještě neskončil, protože zbývá dosud asi 800 000 obyvatel (z toho 70 procent tvoří ženy), kteří se potřebují naučit číst a psát. Na začátku programu bylo registrováno 2,5 milionu negramotných z celkových 28 milionů obyvatel země. Výuka se zaměřovala na venkovské a horské oblasti. Podle údajů Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), je na celém světě negramotná asi pětina dospělé populace.

Americká zákonodárkyně Gabrielle Giffordsová, která byla postřelena do hlavy při lednovém útoku na její politické shromáždění, byla ve středu 15. června definitivně propuštěna z nemocnice v texaském Houstonu. Politička se přestěhovala do města League City, které leží 42 kilometrů jižně od Houstonu a kde je dům, který patří jejímu manželovi, astronautovi Marku Kellymu. Doma však musí pokračovat v

Gabrielle Giffordsová na nově zveřejněné fotografii. Část lebky byla nahrazena v místě jejího levého spánku.

rehabilitačních procedurách po těžkém zranění. Zajištěnu má zdravotní asistentku na 24 hodin denně. Stále ještě se znovu učí přirozeně mluvit a chodit. O možném návratu Giffordsové k práci v Kongresu zatím panují velké pochybnosti. Členka Kongresu se

zotavuje po útoku v arizonském Tucsonu, při kterém zahynulo šest lidí a dalších 13 bylo zraněno. Dvaadvacetiletý Jared Lee Loughner, který čin spáchal, je nyní v psychiatrické léčebně. Soudce nedávno rozhodl, že muž není způsobilý soudního líčení.

Zabitého Usámu bin Ládina nahradil v čele teroristické sítě al-Káida egyptský lékař a ideolog Ajmán Zavahrí (foto níže). O ustavení nového vůdce informovala ve čtvrtek 16. června al-Káida v prohlášení zveřejněném na webových stránkách radikálů:

„Po ukončení konzultací oznamuje hlavní vedení al-Káidy, že velení organizace převzal šajch doktor Ajmán Zavahrí, dopřej mu Bůh úspěch.“ O šedesátiletém Ajmánu Zavahrím bylo v posledních letech slyšet více než o Usámovi bin Ládinovi. Velmi pravidelně přicházel s projevy. Občas se dokonce spekulovalo, že de facto už stojí v čele sítě. Usáma bin Ládín byl zabit 2. května při útoku speciálních sil amerického námořnictva v pákistánském Abbottábádu. Zavahrí minulý týden na své první

videonahrávce od smrti bin Ládina varoval USA a jejich spojence, že svatá válka proti nim pokračuje. Zavahrí nahradil dočasného vůdce al-Káidy, jímž byl ještě v květnu jmenován Egyptan Sajf Ádil. Připisují se mu atentáty na americká velvyslanectví v Tanzanii a Keni v roce 1998 a výcvik teroristů v Afghánistánu a Somálsku. Jeho jmenování bylo testem, zda je pro členy al-Káidy přijatelné, aby skupinu vedl někdo, kdo nepochází z Arabského

poloostrova. Vystudovaný lékař Zavahrí je nyní nejhledanější muž planety, na jeho dopadení je vypsána odměna 25 milionů dolarů. Měl údajně poslední slovo v útocih z 11. září 2001 v USA. Hledán je také kvůli pumovým atentátům na americká velvyslanectví v Africe v roce 1998 a kvůli řadě dalších teroristických útoků po celém světě. V prohlášení al-Káida uvedla, že dál povede svatou válku: „Budeme pokračovat v džihádu proti odpadlíkům, kteří útočí na islámskou zem, a proti jejich vůdci, křížácké Americe i jejímu pomocníkovi Izraeli. Budeme proti nim bojovat všemi svými silami a vyzýváme k tomuto boji (islámský) národ. Použijte všechny prostředky a bojujte, dokud všechny invazní armády nevytlačíte z islámské země a dokud na ní nezavládne šaría.“

Rakousko po více než 90 letech zrušilo 17. června paragraf volebního zákona, který z kandidatury na hlavu státu vylučoval příslušníky císařského rodu Habsburků.

Vyhovělo tak kritice Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), která v roce 2010 označila „habsburský paragraf“ za anachronismus. Rakouský parlament tak v rámci úprav volebního zákona bez náhrady zrušil paragraf, který vylučoval členy vládnoucích rodů nebo rodin, které dříve vládly, z možnosti ucházet se o nejvyšší státní funkci. Hlasování v parlamentu sledoval z galerie také Ulrich Habsburg, který se sporný paragraf již dříve pokoušel zdiskreditovat tím, že v roce 2010 kandidoval v rakouských prezidentských volbách. Nežískal však tehdy potřebný počet voličských podpisů na svou podporu, a proto se řádným kandidátem nestal. Nedostal tak ani příležitost paragraf napadnout s tím, že kvůli němu byl z řad kandidátů vyloučen. Protihabsburské zákony přijalo Rakousko po první světové válce, které vedla k pádu mocnárství a k vyhlášení republiky. Svržený císař Karel měl tehdy možnost zřici se nároku na trůn a stát se občanem republiky, nebo se vystěhovat. Nároku se ale zřekl pouze za svou osobu a odjel do švýcarského exilu. Na hranicích zřeknutí trůnu odvolal a potvrdil své nároky. To pobouřilo republikány a Rakousko ovládané sociální demokracií přijalo v dubnu 1919 řadu protihabsburských zákonů. Excísař byl navždy vypovězen ze země a ostatní členové rodu směli zůstat, pokud se zřekli nároku na trůn. Císařský majetek byl vyvlastněn, včetně rodinných a soukromých fondů.

Počet uprchlíků a žadatelů o azyl ve světě dosáhl v loňském roce téměř 44 miliónů. Z nich se 80 procent uchýlilo do rozvojových zemí. Ozámila to v pondělí 20. června zpráva Vysokého komisariátu OSN pro uprchlíky (UNHCR). Počet lidí, kteří byli nuceni utéci před válečnými konflikty nebo zneužíváním, tak vyšplhal na nejvyšší úroveň za posledních 15 let. Ke konci loňského roku bylo evidováno 43,7 miliónu uprchlíků – 15,4 miliónu lidí překročilo hranice do ciziny, 27,5 miliónu se stalo uprchlíky ve vlastní zemi. Skupinu zhruba 850 000 lidí tvoří uchazeči o azyl, kteří o něj

skutečně požádali. Nejpočetnější skupinu uprchlíků tvoří tři milióny Afghánců, za nimi je 1,6 miliónu Iráčanů, 770 200 Somálců, 476 700 Konžanů a 415 700 Barmánců. Podle dokumentu uprchlíci primárně směřují do rozvojových zemí, těch jsou čtyři pětiny. Důvodem jsou zejména zkušenosti z období, kdy se v řadě průmyslových zemí zvýšil nepřátelský postoj vůči těmto lidem. Největší populace uprchlíků registrují Pákistán – 1,9 miliónu lidí, více než milion uprchlíků je v Íránu a téměř stejně tolik v Sýrii. Znamenají pro tyto země ale velké ekonomické břemeno. Mezi rozvinutými zeměmi nejvíce uprchlíků žije v Německu – 594 000 lidí. Nejvíce žádostí o přijetí (180 600) přijala v loňském roce Jižní Afrika, což byla pětina všech žádostí na celém světě. Spojené státy registrovaly 54 300 žádostí, Francie 48 100. V roce 2010 více než sedm miliónů uprchlíků žilo v tomto postavení už nejméně pět let. Současně se snižují možnosti návratu, upozorňuje zpráva. A pouze necelých 200 000 lidí dokázalo ve stejném období získat domov, což je nejnižší počet od roku 1990.

Povodně a lijáky ve středních, jižních a východních oblastech Číny vyhnaly z domovů, anebo jinak postihly už více než pět miliónů lidí. Ozámila to v pondělí 20. června čínská vláda. Na 170 lidí přišlo o život. Zápaly zasáhly oblasti donedávna sužované největším suchem za desítky let. Voda zalila rozsáhlá území hlavně v provinciích Chu-pej a Če-ťiang, pod hladinou se ocitlo přes 432 000 hektarů zemědělské půdy. Živel zbořil přes 7 000 domů, asi tisíc firem a obchodníků muselo přerušit činnost a celkem velká voda postihla 5,7 miliónu lidí. Místy jsou záplavy nejhorší od roku 1955. Kombinace sucha a povodní zcela zničila úrodu. Jen v provincii Če-ťiang odhadují škody na pět miliard juanů (přes 13 miliard korun). Produkce zeleniny, ovoce a obilí poklesla o 20 procent. Ceny potravin vzrostly o 40 procent a předpokládá se, že nárůst ještě zhorší už tak zvýšenou inflaci.

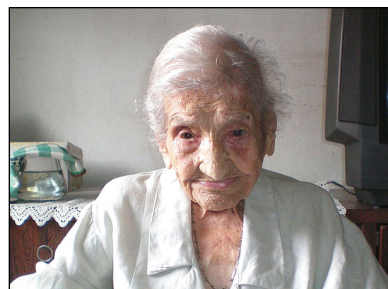
Tuniský soud odsoudil v pondělí 20. června bývalého prezidenta země Zín Abidín bin Alího a jeho ženu (foto níže) k 35 letům vězení. Trest si odpykají v běžné věznici pro lupiče a zloděje. Soud jim také nařídil zaplatit pokutu vy výši 66 miliónů dolarů. Odsouzení byli v nepřítomnosti. Bin Alí v polovině ledna uprostřed masových protivládních protestů uprchl i se svou ženou ze země do Saúdské Arábie. Oba čelili 18 bodům obvinění, mimo jiné z praní špinavých peněz, úmyslného zabíjení a vyvolávání nepokojů. Předsedající soudce také řekl, že verdikt ohledně dalších obvinění jako ilegální

držení drog a zbraní bude vyneseno 30. června. Tunisko na bin Alího vydalo již 26. ledna mezinárodní zatykač. Bin Alí vládl Tunisku 23 let. Po útěku do zahraničí bylo několik členů jeho rodiny zadrženo. Protivládní nepokoje, které v Tunisku propukly v polovině prosince a které se pak přenesly do dalších zemí severní Afriky a Blízkého východu, si podle OSN vyžádaly 219 mrtvých.

Nejstarší člověk na světě, 114 letá Brazilka Maria Gomesová Valentimová zemřela v úterý 21. června v pečovatelském domě ve městě Carangola v jihovýchodním státě Minas Gerais.

V Carangole se žena narodila 9. července 1896 a prožila tu celý život. Příčinou úmrtí bylo mnohonásobné selhání orgánů, uvedl zástupce domova. Do Guinnessovy knihy rekordů byla zapsána 18. května, když se ukázalo, že je o 48 dní starší než Besse Cooperová z americké Georgie, která je zároveň nejstarší žijící občankou Spojených států. Ta se zřejmě nyní na „trůn dlouhověkých“ vrátí. Zesnulou Brazilku přežila čtyři vnoučata, sedm pravnoučat a pět prapraprnoučat. Její syn zemřel už ve věku 75 let.

Letošního 22. června uběhlo již 70 let od zahájení operace Barbarossa, což bylo německé kódové jméno (předlohou pro název byl Fridrich I. Barbarossa) pro invazi do SSSR, která otevřela východní frontu. Následující boje pak sovětská propaganda označila jako Velkou vlasteneckou válku. Zpracování plánu útoku bylo Hitlerem nařízeno již krátce po kapitulaci Francie a směrnice č. 21 byla schválena a podepsána dne 18. prosince 1940. Pro samotnou invazi byla důležitá likvidace

sovětského důstojnického sboru, jež proběhla na Stalinův rozkaz mezi lety 1937-1939. Operace Barbarossa byla zahájena 22. června 1941 a skončila v prosinci 1941, když vyčerpaná německá vojska nedokázala v krutých zimních podmínkách a za sílícího odporu Rudé armády pokračovat ve svém postupu a přešla do obrany. Ačkoliv lze německé tažení v průběhu Barbarossy považovat za vítězné, šlo o vítězství velice draze zaplacené a nedostačující, neboť nestačilo k tomu, aby byl SSSR

zlomen, a dlouhodobější válku si Německá říše a její spojenci nemohli dovolit. V následujících letech se začala prosazovat převaha průmyslu Spojenců (hlavně SSSR, USA a Velké Británie) a jejich rostoucí bojové zkušenosti takovým způsobem, že mu Německo a jeho satelity nakonec nedokázaly vzdorovat. ----- Ruská výzvědná služba SVR vydala v těchto dnech sborník dosud utajovaných dokumentů s názvem „Agrese. Odtajněné dokumenty Služby vnější rozvědky Ruské federace 1939 – 1941“. Kromě známých skutečností, které potvrzují Stalinovu dostatečnou informovanost o nacistických záměrech, sborník ukazuje, že varování o připravované agresi wehrmachtu měl tehdejší šéf Kremle skutečně desítky. „Takových varování bylo nejméně třicet,“ řekl novinářům při prezentaci sborníku pracovník SVR Lev Sockov. Jako příklad uvedl depeši sovětského agenta z Říma z 19. června 1941, který s odvoláním na vysoce postavené úředníky italského ministerstva zahraničí hlásil, že vojenská kampaň proti SSSR začne mezi 20. a 25. červnem. Podobná hlášení obsahují i depeše dalších agentů, a také výpovědi dvou zběhů z jednotek wehrmachtu. Na dotaz, proč tedy Stalin na tak

důrazná varování náležitě nereagoval, nemá Sockov odpověď. „Paměti si nepsal, nikomu se nesvěřoval, zbývají jen dohady,“ soudí. Podle jeho názoru se Stalin ze všeho nejvíc obával, že bude SSSR obviněn z rozpoutání války. Podle většiny historiků Stalin hrozbu německé agrese do poslední chvíle ignoroval, rozkaz k nejvyšší pohotovosti sovětských vojsk byl vydán až několik hodin před zahájením útoku. První německý úder byl natolik silný, že mu nepřipravené jednotky Rudé armády nebyly schopny čelit. Velitelský sbor navíc oslabily Stalinovy politické čistky.

Americký Senát ve středu 22. června jednomyslně schválil jmenování dosavadního šefa Ústřední zpravodajské služby (CIA) Leona Panetty novým ministrem obrany USA. Prezident Barack Obama ho do funkce jmenoval 28. dubna.

Panetta v úřadu vystřídá Roberta Gatese, který 30. června odchází do důchodu. Gates stál v čele Pentagonu již za Obamova předchůdce George Bushe a stal se vůbec nejdéle sloužícím americkým ministrem obrany. Panetta, který 28. června oslaví 73. narozeniny, je dlouholetým předním představitelem demokratů. S prezidentem Obamou by mohl mít užší vztah než Gates,

kterého jmenoval do úřadu již George Bush a který byl v obou administrativách považován za individualistu. Ředitelem CIA se má stát nynější velitel spojeneckých sil v Afghánistánu David Petraeus.

Ve věku 83 let zemřel ve čtvrtek 23. června americký herec Peter Falk (foto). S ním odešla i populární postava brilantního detektiva Columba v baloňáku, který se s doutníkem v ruce neohrabaně drbe ve vlasech. Falk v posledních letech trpěl demencí v pokročilém stadiu, která byla zřejmě důsledkem Alzheimerovy choroby. Jeho lékaři před dvěma lety uvedli, že si Falk už vůbec nic nepamatuje. Celým jménem Peter Michael Falk se narodil v New Yorku, přičemž z otcovy strany se dají vysledovat i čeští a maďarští předci. Hercovým pradědečkem byl Miksa Falk, maďarský spisovatel a politik, který vedl list Pester Lloyd. Po operaci zhoubného nádoru, kterou malý Peter Falk prodělal již ve třech letech, mu lékaři nahradili oko skleněným. Po studiích a armádní službě se mimo jiné zapojil do divadelní skupiny Mark Twain Masquers. Právě zde pochopil, že herectví je jeho budoucnost a v devětadvaceti letech se přestěhoval do newyorské Greenwich Village. Na prkna se poprvé postavil s rolí v Molierově Don Juanovi (1956), broadwayský debut pak obstarala inscenace jedné z Ostrovského her. Na filmovém plátně se mu ovšem zprvu nedařilo. Kvůli skleněnému oku ho nevybíravě vypoklonkovali ze studií Columbia Pictures. Zlomová pro něj byla až role v kriminálním snímku Murder, Inc. (1960), kde si zahrál zabijáka z gangu, jenž vládl New Yorku třicátých let. Za výkon ve vedlejší roli byl nominován na Oscara. Ačkoliv ho kvůli handicapu od herectví zrazoval i jeho manažer a tvrdošjně mu namlouval, že si kvůli tomu u filmu a v televizi ani neškrtně, Falk se nenechal odradit. Výkon v televizním dramatu Hodnota rajských jablíček mu vynesl televizní cenu Emmy. Jeho další role ovšem zůstávají daleko v závěsu za poručíkem v sepraném kabátku, k němuž se dostal již v šedesátých letech. Poprvé se do role ikonického policisty vtělil v roce 1968. O tři roky později ho v epizodě Vražda podle knihy režíroval tehdy pětadvacetiletý Steven Spielberg. Pak následovalo sedm

úspěšných let „mezi vraždami“. Seriál se na obrazovky vrací pravidelně, možnost seznámit se se šťouravým detektivem měli několikrát i čeští diváci. Definitivně poslední díl se ve Spojených státech vysílal v roce 2003. Mimochodem, identitu jeho televizní manželky scenáriste utajili do posledních dílů stejně tak jako Columbovo křestní jméno. Za povšimnutí stojí také Falkova následná spolupráce se slavným německým režisérem Wimem Wendersem. Falk si zahrál jak v jeho legendárním podobenství *Nebe nad Berlínem* (1988), tak ve volném pokračování s názvem *Tak daleko, tak blízko* (1993). Falk byl podruhé ženatý. S první manželkou Alyce Mayo adoptoval dvě dcery Catherine a Jackie, druhou ženu Sheru mu přinesl seriál *Columbo*. Kvůli opatrovnictví nemocného herce předloni také vedly spor jeho manželka Shera a dcera Catherine, soud nakonec Falka svěřil do péče manželky.

Český prezident Václav Klaus zahájil v pondělí 27. června třídenní oficiální návštěvu Slovenské republiky. Před Prezidentským palácem v Bratislavě ho přivítal jeho slovenský protějšek Ivan Gašparovič. Po jednání s Gašparovičem se Klaus setká na neformálním obědě s premiérkou Ivetou Radičovou, s níž absolvuje krátkou procházku historickým centrem Bratislavy. Poté čeká českého prezidenta setkání s předsedou slovenského parlamentu. Následně podnikne vyhlídkovou plavbu po Dunaji

k vodnímu dílu v Gabčíkovu. V úterý navštíví Banskou Bystrici, kde položí věnec k památníku Slovenského národního povstání a setká se s primátorem města. ----- Při pondělní procházce historickým centrem Bratislavy si Václav Klaus zavzpomínal na doby, kdy město navštívil s dětským sborem nebo s basketbalovým klubem. Svou dokonalou orientací ve slovenské

metropoli překvapil i premiérku Ivetu Radičovou, která ho doprovázela. „Tady jsem chodil do mléčného baru. S dětským sborem jsem tady byl někdy začátkem padesátých let. Nedaleko odtud jsem hrál basketbal,“ Z hostitelky se tak rázem stala místo průvodkyně provázená. Radičová si však přece jenom schovala jedno překvapení do rukávu. Pod Michalskou bránou Klausovi poradila, že pokud podloubím projde se zadržným dechem a bude si něco přát, určitě se mu to splní. „Byl jsem tu mnohokrát, ale to mi ještě nikdo neprozradil,“ reagoval Klaus. Podloubím prošel se zadržným dechem, ale nechtěl prozradit, co si přál.

Severní Korea uzavřela v pondělí 27. června na deset měsíců své univerzity. Studenti byli posláni do praxe, někteří do výroby, další na pole a na stavby, aby pomohli pozvednout ekonomiku země do roku 2012, kdy se oslaví 100. výročí narození prvního severokorejského vůdce Kim Ir-sena.

Pchjongjang oznámil, že cílem je dosáhnout toho, aby se ze Severní Koreje stal „velký prosperující a mocný národ“. V roce 2012 oslaví navíc sedmdesátiny Kim Ir-senův syn, milovaný vůdce Kim Čong-il. Spekuluje se, že by mohl předat moc třetímu v řadě, vlastnímu synovi Kim Čong-unovi, protože se potýká se značnými zdravotními problémy. Nařízení se týká naprosté většiny studentů s výjimkou zahraničních a těch, kteří studia končí. Většina by jich měla pracovat na velkých stavbách a opravách ve městech. Mnozí ale budou vysláni i do venkovských oblastí, aby

pomáhali odstraňovat škody po tajfunu. Podle zpráv z Japonska ale může jít i o to, aby se studenti rozptýlili, a zabránilo se tak propuknutí možných studentských bouří. V posledních měsících dovezl severokorejský režim vybavení pro pořádkovou policii včetně obušků a slzného plynu. Zvýšen byl i počet policistů v ulicích Pchjongjangu.

Na základně Šajkovac se v úterý 28. června uskutečnil slavnostní nástup českých vojáků k ukončení kosovské mise. Náčelník generálního štábu Vlastimil Pícek při té příležitosti připomněl, že během 12 let působení se v misi KFOR v bývalé kosovské provincii vystříдалo přes 8 000 Čechů a 23 jednotek. „Řečeno obyčejným slovníkem: končíme, balíme, odjíždíme domů, protože náš hlavní úkol byl splněn,“ řekl shromážděným vojákům Pícek. Připomněl společné působení několika česko-slovenských praporů KFOR a vyzdvihl také období mezi lety 2005 a 2006, kdy Češi

stanuli v čele mnohonárodní vojenské brigády Střed. „Vždy v podobných případech platí, že nejsložitější a nejproblematičtější situaci mají dvě jednotky v misích – ta první a ta poslední,“ uvedl Pícek. Právě poslední jednotka čítající 99 vojáků dorazila do Kosova v polovině tohoto měsíce. Stanou se vůbec posledními českými vojáky, kteří budou na základně Šajkovac působit. Dohlédnou zde na odsun vojenské techniky a materiálu, vypořádání smluvních vztahů a předání prostoru základny místní samosprávě. Úkolu se jednotka ujme 1. července, kdy první vlak naložený již nepotřebným materiálem zamíří z Kosova zpět do ČR. Do konce října by pak základna měla být zcela rozebrána. Na kopci po ní zůstane jen funkční vodárna, která dodává pitnou vodu nedalekému městu. Armáda se pod vedením NATO účastnila mírové zahraniční operace KFOR v Kosovu od roku 1999 na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN. Po dobu dvanácti let dohlížela na dodržování míru mezi znesvářenými etniky. Kosovo mezitím získalo samostatnost na Srbsku.

Řecký parlament ve čtvrtek 30. června podruhé hlasoval o škrtech. Zatímco střeďeční hlasování se týkalo přijetí škrťů, to čtvrteční jejich zavedení. Na obojí zákonodárci kývli. Atény přitom zažily ve středu po schválení škrťů tvrdé demonstrace, které vyvrcholily útokem na jednoho z poslanců a zapálením aut u budovy ministerstva financí. Sporadické střety v Aténách pokračovaly celou noc. Zasedání parlamentu se proto konalo v napjaté atmosféře. Tzv. prováděcí zákon nakonec zákonodárci schválili poměrem hlasů 155:136. Mezi opatřeními, která mají být přijata, je zvýšení daní, škrty výdajů, privatizace státního majetku a zmenšení veřejného sektoru. Již ve středu bylo rozhodnuto, že se během pěti let ušetří 28 miliard eur, aby mohlo Řecko dostat další půjčku. Bez další půjčky hrozí zemi k 15. červenci bankrot. Lidé se však proti škrťům bouří. Krizi podle nich zavinili politici napříč spektrem, a nikoliv obyčejní lidé. Odborům se nelíbí zejména to, že budou zdaněni i lidé s minimálním platem. Řecký dluh v současnosti činí 340 miliard eur (přes 8 biliónů korun), tedy 31 000 eur (zhruba 750 000 korun) na každého obyvatele. V zemi je 16procentní nezaměstnanost.

Jak chtějí Atény získat chybějící miliardy

- * zaměstnanci veřejného sektoru přijdou asi o pětinu příjmů oproti roku 2009
- * do roku 2015 bude propuštěno 150 tisíc pracovníků veřejné sféry
- * za deset lidí odcházejících do důchodu bude přijat jen jeden nový pracovník
- * lidé s příjmy nad osm tisíc eur měsíčně čeká čtyři roky tzv. daň solidarity 1–5 procent
- * lidem se svobodným povoláním se zvedne daň o 300 až 500 eur ročně
- * zvýší se daň z tabákových výrobků, lihovin a topného oleje
- * vyšší DPH pro platby v kavárnách a barech, zavedení daně z luxusu na jachty, bazény a auta

- * stát prodá 17procentní podíl v energetické společnosti DEI, kde drží 51 procent
- * prodej dalších 10 procent telekomunikační společnosti OTE firmě Deutsche Telekom
- * privatizovat se budou i železnice, zemědělská banka ATE a loterijní společnost OPAP
- * další privatizace přístavů Pireus a Soluň
- * prodej 75 tisíc domů, bytů a pozemků – včetně malých ostrovů a turistických areálů

Ve čtvrtek 30. června byl v čínském městě Čching-ťao ve východní provincii Šan-tung slavnostně otevřen nejdelší most na světě. Most dlouhý 42 kilometrů přetíná záliv Ťiao-čou. Se šířkou 35 metrů představuje unikátní architektonický i urbanistický počín. Už během zkušebních testů most prokázal, jak je užitečný při zkrácení cest na

okrajích provincie. Díky investici ve výši přes 10 miliard juanů (asi 26,278 miliard korun), by měl most mít životnost 100 let. Záliv Ťiao-čou se nachází na jižním pobřeží poloostrova Šan-tung ve východní Číně. Odděluje okres Chuang-ťao od města Čchin-ťao a leží na hranici dvou dalších měst, Ťiao-čou a Ťiao-nan. Zátoka

Ťiao čou je dlouhá 32 kilometrů a 27 kilometrů široká. Zabírá tak 368 kilometrů čtverečních, přibližně dvě třetiny, které měla před sto lety. Přírodní mořská zátoka Ťiao-čou má tři hlavní přístavy Čchin-ťao, Chuang-ťao a Chung-ťao. Hloubka zátoky dosahuje v místech, kde byl most vystavěn, 10 až 15 metrů.

ČERVENEC 2011

OBSAH: **1) V Německu skončila branná povinnost**, 2) Snahy o snížení porodnosti v Indii, 3) Parlamentní volby v Thajsku a krásná nová premiérka, **4) Petra Kvitová zvítězila ve wimbledonské ženské dvouhře**, 5) Zemřel nejstarší syn posledního rakouského císaře, 6) Odkrytý masový hrob v Íránu, 7) Stoupající počet sebevražd v EU, **8) Ke svému poslednímu letu odstartoval raketoplán Atlantis**, **9) Statisícové protestní pochody v Sýrii**, **10) Jižní Súdán se stal 194. státem světa**, **11) Po 168 letech přestal vycházet britský bulvární týdeník News of the World**, 12) Na Volze se potopil ruský výletní parník Bulgaria, 13) Rabování a násilnosti při bojích v Libyi, 14) Vojenská přehlídka k francouzskému státnímu svátku v Paříži, **15) Někdejší chilský prezident spáchal v září 1973 skutečně sebevraždu**, **17) V Srbsku byl zadržen válečný zločinec Goran Hadžić**, 18) Rekordní vedra ve střední a východní části USA, 19) Hladomor v Somálsku, **20) Otrěsné teroristické útoky Anderse Breivika v Norsku**, 21) Velké demonstrace v Káhiře, **22) Mladá Íránka odpustila muži, který ji oslepil a znetvořil jí obličej kyselinou**.

Pátek 1. července – Po 54 letech oficiálně skončila ve Spolkové republice Německo branná povinnost. Kasárna tak opustili poslední branci, které mají v zeštíhleném bundeswehru nahradit profesionálové. Bundeswehr vznikl 12. listopadu 1955 v tehdejší západní Německu. Služba v ozbrojených silách spolkové republiky byla zpočátku dobrovolná, v roce 1956 ale byla zavedena všeobecná branná povinnost. Tu však ani nyní v Německu nezrušili, je nadále zakotvena v ústavě, v době míru už ale nebude uplatňována. Obnovit ji může prostá většina zákonodárců Spolkového sněmu a Spolkové rady. Pozastavení výkonu povinné vojenské služby je součástí rozsáhlé reformy německých ozbrojených sil, která předpokládá personální zeštíhlení bundeswehru na 175 000 vojáků. Podle plánu by mělo každoročně vždy zhruba na 12 až 23 měsíců nastoupit do armády 5 000 profesionálů s platem 777 až 1 146 eur (zhruba 19 000 až 29 000 Kč). Německé ministerstvo obrany se nedávno pochlubilo, že této mety pro letošek už dosáhlo a překročilo ji. Společně s povinnou vojenskou službou končí také náhradní civilní služba, kterou mohli vykonávat ti, kdo odmítli službu se zbraní nebo nebyli pro vojnu z různých důvodů způsobilí. Zájem o nástupnickou Spolkovou dobrovolnou službu, která nyní spadá pod resort rodinných záležitostí, je však slabý. Nemocnice a domovy pro seniory proto s obavami hledí do budoucnosti a většinou netuší, jak a kým zaplní mezery po 90 000 vykonavatelích náhradní vojenské služby. S jejich odchodem se uvolnilo 35 000 míst asistentů těžce nemocných a nesamostatných lidí. Do nové dobrovolné služby se údajně přihlásilo jen 2 000 až 3 000 mužů a žen.

Zdravotnické úřady v indickém státě Rádžastán zahájily od 1. července novou kampaň s cílem zbrzdit prudký růst počtu obyvatel živený vysokou porodností. Ženám a mužům, kteří se dají sterilizovat, nabízejí mimo jiné auta. Vláda se bojí nekontrolovatelného růstu populace. Očekává se, že v roce 2030 bude v Indii žít více lidí než v Číně, která teď přiznává 1,3 miliardy obyvatel. Úřady v Rádžastánu si slibují, že vidina nového auta Tata Nano, nejlevnějšího automobilu na světě, zláká k dobrovolné sterilizaci až desetitisíce lidí. K mání jsou ale i jiné odměny – třeba motorky, televizory nebo kuchyňské mixéry. Nabídka platí pro všechny Indý, nejen obyvatele svazového státu. Podobná státní kampaň za sterilizaci byla v Indii vedena už v 70. letech. Vláda od ní upustila po stížnostech, že tisíce mužů a žen byly k operačním zákrokům přinuceny.

Thajský premiér v pondělí 4. července po prohraných volbách, které se konaly v sobotu 2. července, rezignoval na post předsedy Demokratické strany. Volby vyhrála opoziční strana Pheu Thai vedená nezkušenou Jinglak Šinavatrovou, která sestaví koaliční vládu z pěti stran. Podle konečných výsledků voleb strana Pheu Thai (Pro Thajsko) obsadila 265 křesel v pětisetčlenném parlamentu. Stranu vede 44letá Jinglak Šinavatrová, která je v politice jen šest týdnů. Za úspěchem strany je Thaksin Šinavatra,

který ze zahraničí vedl předvolení kampaň a pomohl své sestře získat podporu na venkově a na chudším severu, kde měl zázemí. Za své vlády nabízel levné úvěry a bezplatnou zdravotní péči. Šinavatra svou sestru označil za svůj klon. Šinavatra byl svržen při puči a musel emigrovat, aby unikl stíhání pro korupci a zneužití moci. Šinavatrová, která se stane první ženou v čele thajské vlády, utvoří koaliční kabinet s čtyřmi menšími stranami. Snaží

se potvrdit slova Šinavatry, že volby stojí na začátku sjednocení Thajska. To, že každá ze dvou hlavních stran získala voliče jinde, tomu však nenasvědčuje. O sjednocení země ale mluvila i budoucí premiérka: „Dohodli jsme se, že budeme pracovat společně na řízení země a řešení problémů lidu. Prvním tématem je, jak dosáhnout usmíření.“ Spekuluje se, že by se Šinavatra mohl do země vrátit, i když z Dubaje vzkázal, že se do thajské politiky vrátit nechce. Nová vláda by ho mohla amnestovat. Panují ale obavy, že by to mohlo Thajsko rozštěpit ještě více, než je tomu nyní. Poslední roky se v zemi pravidelně střetávali příznivci demokratů ve žlutém a stoupenci Šinavatry v červeném v masových protestech, které Thajsko ochromily a mnohdy tam zablokovaly turisty. Jeho návrat by mohl vést k demonstracím. Už ty letošní, které vedly k vyhlášení předčasných voleb, byly krvavé, což v zemi nebývá zvykem.

Wimbledonská pohádka

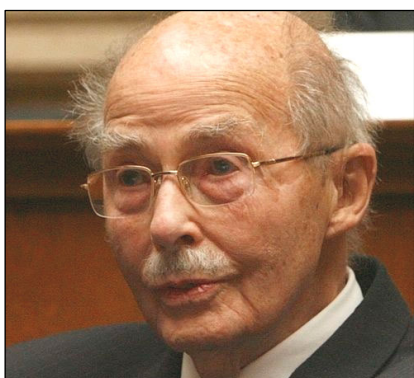
Obrovský úspěch české tenistky Petry Kvitové. V sobotu ovládla slavný Wimbledon.

Česká tenistka Petra Kvitová slaví první grandslamový titul. Ve finále porazila Marii Šarapovovou ve dvou setech, 6:3 a 6:4. Na trávě v londýnském All England Clubu navázala po třinácti letech na triumf Jany Novotné. Více čtěte uvnitř vydání.

Foto: ČTK

Česká republika má díky Petře Kvitové po třinácti letech opět vítězku wimbledonské dvouhry! Jednadvacetiletá reprezentantka porazila v sobotu 2. července v londýnském finále Rusku Marii Šarapovovou po setech 6:3 a 6:4 a získala za životní úspěch prémii 1,1 milionu liber (v přepočtu 30,2 milionu korun) a v žebříčku WTA bude poprvé v kariéře sedmá. Hráčka z Fulneku se stala třetí českou rodačkou, která zvítězila ve Wimbledonu. Před ní to dokázaly jen Martina Navrátilová a před třímácti lety Jana Novotná. Kvitová je od roku 1990 první levorukou tenistkou, která turnaj ovládla, naposledy se to podařilo Martině Navrátilové.

Nejstarší syn posledního rakouského císaře Otto von Habsburg zemřel v pondělí 4. července v bavorském Pöckingu ve věku 98 let. Dlouho působil jako poslanec Evropského parlamentu za konzervativní bavorskou stranu CSU. Za války bojoval proti nacismu a za osvobození Rakouska. Často se zasazoval o zájmy sudetských Němců vysídlených po válce z Československa. Otto von Habsburg se narodil v roce 1912 ještě jako syn arcivévody Karla, který se v roce 1916 stal rakouským císařem. O dva roky později byli Habsburkové zbaveni trůnu a odešli do emigrace. Tam Otto vystudoval. Mimo jiné bojoval

proti nacismu a připojení Rakouska k německé říši. Po válce, kterou Habsburg prožil v USA, se vrátil do Evropy a spolu s hrabětem Coudenhovem-Kalergim se v rámci Panevropské unie věnoval snaze o sjednocení kontinentu. Byl otcem sedmi dětí. Usadil se v Pöckingu u Starnberského jezera a politicky působil v rámci Křesťanskosociální unie (CSU). Jako dlouholetý poslanec Evropského parlamentu se po roce 1989 mimo jiné zasazoval o integraci postkomunistických zemí do evropských a atlantických

struktur. Nabádal zároveň českou stranu k dialogu se sudetskými Němci a zrušení poválečných dekretů prezidenta Edvarda Beneše, na jejichž základě vysídlení přišli v Československu o majetek a občanská práva. V této souvislosti nezdědka kritizoval politickou reprezentaci ČR, kde byly jeho aktivity vnímány rozporuplně. Hlavou habsburského rodu se po smrti Otty fakticky stává jeho nejstarší syn Karl Habsburg, který žije v Rakousku.

Irácké úřady odhalily další masový hrob obětí režimu bývalého prezidenta Saddáma Husajna. Ve vyhloubeném zákopu zřejmě v 80. letech skončilo 900 Kurdů.

O středečním nálezu asi 70 kilometrů od města Divanija ve střední části země informovaly ve čtvrtek 7. července zahraniční zdroje. „Těla byla pohřbena do zákopu. Bylo jich v něm devět set,“ řekl mluvčí provinčního úřadu zabývajícího se zločiny Husajnova režimu.

„Prvotní známky naznačují, že jsou to ostatky Kurdů. Byly převezeny do laboratoří v Nadžáfu k expertizám a identifikaci,“ doplnil mluvčí s poukazem, že lidé byli zabití zřejmě v 80. letech. Odhaduje se, že během Saddámovy vlády mezi lety 1979 a 2003 zmizelo v Iráku nejméně 300 000, ale zřejmě až 1 300 000 lidí. Kurdové byli

nejpostiženější skupinou. Experti se domnívají, že v Iráku jsou stovky masových hrobů, jen krátce po americké invazi do země v březnu 2003 jich bylo odhaleno přes 200. Naposledy byl jeden objeven v provincii Anbar v dubnu. Byla v něm těla 800 lidí včetně žen a dětí. Irák byl v 80. letech ve válce s převážně šíitským Íránem a během těchto let zesílila také perzekuce iráckých šíitů ze strany sunnitského diktátora.

Počet sebevražd v devíti z deseti sledovaných evropských zemích vzrostl v souvislosti s ekonomickou krizí. Podle studie otištěné v pátek 8. července v lékařském časopisu Lancet činí nárůst sebevražd u lidí do 65 let v letech 2007 až 2009 mezi pěti až sedmnácti procenty. Do té doby přitom počet lidí, kteří si sami vzali život, klesal. Růst se týká i České republiky. Nejhorší je situace v Řecku, kde nárůst činí 17 procent, v Irsku počet sebevražd vzrostl o 13 procent naopak ve Finsku jen o pět. V Británii činí nárůst deset procent. Zabije se 6,75 Britů ze statisíce. Jedinou ze sledovaných zemí, kde počet sebevražd klesl, bylo Rakousko, které bylo ekonomickou krizí postiženo nejméně. Zajímavý je rozdíl mezi starými členy EU a zeměmi, které do ní vstoupily v roce 2004. Zatímco průměrný růst počtu sebevražd v Rakousku, Finsku, Řecku, Irsku, Nizozemskou a Velké Británii v roce 2008 stoupl ve srovnání s předchozími lety v průměru o sedm procent, v České republice, Rumunsku, Litvě a Maďarsku to bylo jen o procento. Pak ale růst pokračoval a i v nových zemích činil nejméně pět procent. Ve sledovaných zemích během té doby stoupla nezaměstnanost o třetinu, v Řecku se počet nezaměstnaných zdvojnásobil, v Irsku dokonce ztrojnásobil.

Z Kennedyho vesmírného střediska na Floridě odstartoval v pátek 8. července ráno místního času ke svému závěrečnému letu do vesmíru poslední z amerických raketoplánů Atlantis. Mise dostala zelenou navzdory podmračenému počasí na Mysu

Canaveral. Let byl půl minuty před startem málem zrušen. Odpočítávací se kvůli nesrovnalosti, kterou hlásil počítač, zastavilo na ukazateli 00:31. Zakrátko byl však vydán povel k letu, když se ukázalo, že nejde o závadu. Poslední start raketoplánu se čtveřicí astronautů, mezi nimiž je i jedna žena, sledovalo na místě okolo půl milionu lidí. Atlantis veze přes 3,5 tuny materiálu na Mezinárodní vesmírnou stanici ISS. Náklad tvoří z třetiny potraviny pro posádku ISS na celý další rok. Mise raketoplánu potrvá 12 dní. Páteční let je v pořadí 135. za tři desítky let programu raketoplánů. Americká Národní agentura pro letectví a vesmír (NASA) se rozhodla program ukončit s ohledem na finanční náklady na stroje. Raketoplány Discovery a Endeavour mají už svoji derniéru za sebou. Stejně jako ony skončí Atlantis v muzeu. NASA i americká vláda tvrdí, že s létáním do vesmíru

konec není. Úřady ale do budoucích programů chtějí zahrnout soukromé firmy a nevyhýbají se myšlence spolupráce se zahraničím – psalo se o možnosti podílu EU na projektech.

Raketoplán je opakovaně použitelná vesmírná loď. Je vysoký asi 56 metrů a váží kolem 2 000 tun, vzlétá podobně jako raketa, kolmo vzhůru. Asi po dvou minutách jsou přídatné motory odhozeny a na padáku se snesou k Zemi, aby mohly být znovu použity. Po vyčerpání pohonných hmot z přídatné nádrže je tato odhozena a shoří v atmosféře. Zpět na Zemi přistává raketoplán klouzavým pohybem jako letadlo. Hlavní částí raketoplánu je tzv. družicový stupeň (orbiter) ve tvaru letadla, který má vpředu kabinu pro posádku a vzadu nákladový prostor. Orbiter je při startu uchycen na vnější nádrži s kapalným vodíkem a kyslíkem, jimiž jsou poháněny tři hlavní motory. Po stranách nádrže jsou dva pomocné válcovité raketové motory na pevné palivo. Raketoplány měly podle původních plánů zahájit éru pravidelného cestování do vesmíru.

Program byl zahájen v roce 1972. NASA přišel na 174 miliard dolarů (necelé tři bilióny korun). Raketoplány za tři desítky let uskutečnily 135 letů, z toho Atlantis 33. Do vesmíru od roku 1981 letělo 355 astronautů. Letka urazila přes 870 000 000 kilometrů. Dva z pěti raketoplánů – Columbia a Challenger havarovaly. Nehody si v letech 1986 a 2003 vyžádaly smrt 14 členů posádek.

Více než 450 000 protivládních demonstrantů pochodovalo v pátek 8. července centrem syrského vzbouřeneckého města Hamá na severu země. Protesty byly hlášeny i z dalších měst. Syrské jednotky podle stejných zdrojů při pokusu rozehnat demonstranty na různých místech zabily nejméně osm lidí. Lidé na hlavním náměstí v Hamá a v přilehlých ulicích opět vyjadřovali svůj odpor vůči dialogu s režimem a vyzývali k jeho pádu. Šlo již o tradiční páteční demonstraci proti prezidentovi Bašáru

Asadovi. Město na začátku týdne obklíčila armáda a na předměstích několik dní prováděla razie a zatýkala. Podle zástupce syrské organizace na ochranu lidských práv dnes do ulic Hamá zamířilo více než 450 000 lidí. Živé záběry zveřejněné přes internet ukazovaly velké množství lidí, některé se syrskou vlajku nebo olivovou ratolestí. Hamá se stalo centrem

protirežimních nepokojů, které v Sýrii trvají čtyři měsíce a při nichž podle obhájců lidských práv zahynulo kolem 1 600 lidí. Ve městě minulý pátek protestovalo na 300 000 Syřanů. V posledních dnech tisíce jeho obyvatel uprchly z obavy před hrozící armádní operací. Solidaritu Syřanům přijeli do města ve čtvrtek vyjádřit americký velvyslanec v Sýrii a jeho francouzský kolega. Velvyslanec se podle amerického ministerstva zahraničí setkal s místními obyvateli a navštívil nemocnici. Damašek návštěvu amerického diplomata ostře kritizoval, protože se prý pohyboval po nedovolené cestě a do Hamá se jel setkat se „sabotéry“ a vybízet k protestům.

O půlnoci z pátku na sobotu 9. července místního času vyhlásil nezávislost Jižní Súdán, který se odtrhl od zbytku Súdánu. Stal se tak 194. státem světa. Okamžitě po vyhlášení nezávislosti propukly v jeho hlavním městě Džubě bouřlivé oslavy. Jihosúdánci se vyslovili pro nezávislost v lednovém referendu, které se konalo jako součást mírové dohody z roku 2005.

Ta ukončila občanský konflikt mezi súdánským severem a jihem, jehož obyvatelé se hlásí ke křesťanství a tradičním náboženstvím, zatímco obyvatelé severu k islámu. Za války zahynuly asi dva milióny lidí. K plánovaným sobotním oslavám se později připojí světoví státníci včetně generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna.

Přítomen má být také súdánský prezident Umar Bašír nebo bývalý americký ministr zahraničí Colin Powell. Nový stát se zařadí mezi nejchudší země planety. Obavy vyvolává i tamní bezpečnostní situace. V hraničních oblastech se několik týdnů bojovalo a experti varují před novým konfliktem kvůli nedorozhodnutým problémům se severem. Na bezpečí v nové zemi o rozloze odpovídající Francii má dohlížet nová mírová mise OSN, kterou v pátek schválila Rada bezpečnosti OSN.

Britský bulvární nedělník News of the World vyšel v neděli 10. července po 168 letech naposledy. Svou činnost uzavírá po skandálu s odposlechy telefonů, jenž otrásá britskou mediální a politickou scénou a který zasáhl i premiéra Davida Camerona. Do Londýna zamířil australský mediální magnát Rupert Murdoch, do jehož impéria list patří, aby se pokusil zarazit krizi, která tím byla způsobena. Nedělník koupil v roce 1969 a později k němu přidal další bulvár The Sun, seriózní The Times a podíl na televizi BSkyB. Britská média se v sobotu shodla, že aféra bude mít mimořádný dopad na britskou politiku i sdělovací prostředky. The Independent se dokonce na první stránce ptal, zda nejde o britskou

obdobu Watergate, tedy aféry, která stála v roce 1974 funkci amerického prezidenta Richarda Nixona. Skandál rozpoutal list The Guardian, který většinu fakt kolem odposlechů odhalil a udržoval celou věc při životě.

Ruský výletní parník Bulgaria s 205 lidmi na palubě se v neděli 10. července potopil při cestě z města Bolgar do Kazaně na řece Volze v centrálním Rusku. Podle ruského ministerstva pro mimořádné události se zachránilo jen 79 z 205 lidí na palubě. Doposud se podařilo identifikovat 41 z šedesátky vylovených těl, mezi nimiž je i kapitán. Podle posledních informací bude obětí nakonec zřejmě 125 a ne 129, protože čtyři pasažéři, vedení v seznamech, na loď nenastoupili. Svým rozsahem jde zřejmě o největší neštěstí v ruské lodní dopravě za posledních deset let. Loď Bulgaria se tradičně plavila mezi Volhou a Donem. Jednalo se o starý typ ruské říční lodi, vyrobena však byla v někdejší Československu v loděnicích Komárno. Měřila 80,2 m na délku, 14 m na šířku a mohla plout rychlostí až 20,5 km/hod. Loď pro 140 cestujících a 33 členů

posádky byla rozdělena na dvě paluby, kde se mimo jiné nacházely restaurace, herna pro děti či solárium. -----Zasahující potápěči se v úterý 12. července dostali do příďové společenské kajuty potopené lodi. Ve společenské místnosti se konal koncert a bylo na něm třicet až padesát dětí, které zřejmě všechny zahynuly. Loď, která leží v hloubce 18 metrů, se začne ze dna vyzdvihovat 16. července. Po vyzdvižení se určí přesná příčina nedělní tragédie, i když už teď je jasné, že loď Bulgaria vyrobená v roce 1955 v Komárnu byla v mimořádně špatném stavu a neměla oprávnění k plavbě. Její levý motor zřejmě nefungoval a nakláněla se na pravobok už v době, kdy vyplula. V Rusku byl v úterý vyhlášen státní smutek. Vlajky jsou na půl žerdi, zrušeny jsou zábavné pořady, v chrámech se slouží bohoslužby na památku obětí.

Libyjsí vzbouřenci na hornatém západě země vyrabovali a vážně poškodili čtyři dobytá města. V úterý 12. července informaci zveřejnila organizace na ochranu lidských práv Human Rights Watch (HRW). Podle ní povstalci v některých místech zapálili domy obývané Kaddáfího příznivci. Ve městech Kavališ, Avanija, Rajanija a Zavját bylo vyrabováno mnoho obchodů a také dvě zdravotní střediska, která jsou nyní podobně jako dobytá města prázdná a pustá. Podle zpráv HRW také bojovníci na straně rebelů bijí lidi, které podezřívají, že jsou loajální plukovníkovi Muammaru Kaddáfímu.

Jejich domy vypalují. Rebelové z hor jižně od Tripolisu obvinění popírají. Jeden z jejich velitelů v oblasti uvedl, že o odvetách nic neví. Zlehčoval i závažnost žhárství a rabování. HRW přitom uvedla, že právě on poskytl důkazy o týrání lidí podezřelých z vazeb na Kaddáfího. HRW ale dodává, že Kaddáfího jednotky si nepočínají o nic lépe. Strílejí na neozbrojené demonstranty, zaminovávají území a na města ovládaná rebely pálí z děl, minometů i raketometů. Opoziční jednotky ovládly od února, kdy v Libyi boje začaly, většinu provincií na východě, drží rovněž pobřežní město Misurátu a většinu západolibijského pohoří Džabal Nafúsa. Další boje začaly, když se povstalci pokusili postoupit dál k městu Gharján. Leží asi 100 kilometrů od Tripolisu a je považováno za klíč k jeho dobytí. Podle jednoho z povstaleckých zdrojů došla opozičním jednotkám munice, takže se musely stáhnout. Situace na bojišti ale stagnuje.

Tradiční vojenskou přehlídkou na pařížské třídě Champs-Élysées oslavila ve čtvrtek Francie svůj státní svátek – výročí dobytí Bastily 14. července 1789. Letošní ceremonie byla zasvěcena 13 tisícům francouzských vojáků, kteří působí v zahraničních misích, včetně Afghánistánu. Právě z Afghánistánu přišla den před přehlídkou zpráva, že pět příslušníků francouzského kontingentu zahynulo při bombovém útoku na východě země a další zahynul ve čtvrtek při střetu s povstalci. To oslavy v Paříži poznamenalo. „Je to smutný den pro francouzskou armádu a celý francouzský národ,“ zdůraznil prezident Nicolas Sarkozy ve vojenské nemocnici na pařížském předměstí Clamart, kde

před přehlídkou navštívil veterány zraněné v Afghánistánu. „Samozřejmě jim zasvěcujeme náš dnešní národní svátek, i když byl zastíněn tím, co se stalo,“ dodal. Na čestné tribuně na náměstí Svornosti zasedli vedle Sarkozyho a členů vlády také vojáci zranění při plnění úkolů v zahraničí a jejich rodinní příslušníci. Pěšky, na koních nebo na některém ze tří set vozidel před nimi defilovalo sedm tisíc příslušníků armády, z nichž velká část má za sebou zahraniční zkušenost. Na pařížskou oblohu se pak v pečlivě nacvičených formacích vzneslo 84 letadel a bojových vrtulníků. Francie slaví svůj svátek u příležitosti výročí dobytí Bastily, nechvalně proslulého pařížského vězení. Pařížané 14. července 1789 zaútočili na tento nenáviděný symbol královského despotismu a obsadili jej. Začala tak Velká francouzská revoluce, která následně vyústila v pád monarchie.

Někdejší chilský prezident Salvador Allende spáchal při vojenském puči v roce 1973 skutečně sebevraždu a nebyl zavražděn, jak se domnívali jeho příznivci. Vyplývá

to ze série laboratorních testů, jež byly podniknuty po exhumaci prezidentova těla letos v květnu. O výsledcích informovala v úterý 19. července Allendeho dcera a senátorka Isabel Allendeová Bussiová. „Závěr je stejný, jaký Allendeho rodina měla dříve, a to, že prezident Allende se 11. září 1973 za extrémních okolností, jimž byl vystaven, rozhodl spáchat sebevraždu, než aby byl ponížěn nebo vystaven nějakým dalším situacím,“ citovaly agentury Allendeovou Bussiovou. Skupina odborníků, jenž za dozoru soudce apelačního soudu vedla zkoumání exprezidentových ostatků, potvrdila, že Allende zemřel po jediném výstřelu. ----- Socialista Salvador Allende stál v čele země od roku 1970. Při bombardování prezidentského paláce během vojenského převratu vedeného

Augustem Pinochetem 11. září 1973 jej zabila kulka. Avšak zbraň ani projektily nikdy nebyly nalezeny. Podle armády, která převzala moc, Allende spáchal sebevraždu střelou pod bradu z automatické pušky AK-47, kterou mu prý daroval tehdejší kubánský diktátor Fidel Castro. Brutální vojenská vláda pak stála v čele země 17 let. To, že byl Allende zabit, uváděli i někteří vojáci, kteří společně s letectvem útočili na prezidentský

palác. Sebevraždu prezidenta však potvrdila pitva, jež byla provedena bezprostředně po smrti. Allende byl následně pohřben v přímořském městě Viña del Mar. Po nastolení demokracie v roce 1990 rodina požádala o druhou pitvu. Po jejím vykonání a potvrzení prvotních výsledků bylo tělo znovu uloženo do hrobu v hlavním městě. Znovu ho exhumovali letos v květnu.

Srbské úřady zadržely ve středu 20. července v regionu Fruška gora nedaleko domu jeho rodiny Gorana Hadžiče, posledního z čelných představitelů hledaných kvůli válečným zločinům spáchaných během válek v bývalé Jugoslávii v 90. letech. Zatčení potvrdil srbský prezident Boris Tadić. „Zatčením Hadžiče jsme splnili svou morální povinnost,“ oznámil na dopolední mimořádné tiskové konferenci prezident

Tadić. Doplnil, že Srbsko Hadžiče nekrylo. Odmítl ale doplnit podrobnosti s poukazem na probíhající vyšetřování. Bělehrad na dopadení Hadžiče pracoval podle prezidentových slov intenzivně poslední tři roky. Srbsko tak dostalo svým závazkům vůči haagskému tribunálu, poznamenal. Jeden z někdejších politických vůdců vzbouřených chorvatských Srbů Goran Hadžić byl spolu s bývalým bosenskosrbským generálem Ratkem Mladičem donedávna posledním ze dvou hledaných představitelů. Evropská unie jejich dopadením podmiňovala jednání o přístupu Srbska k unii. Mladić byl dopaden koncem května a stanul v Haagu před mezinárodním trestní tribunálem. Na Hadžiče údajně dostaly bezpečnostní složky anonymní tip. Za informace vedoucí k jeho dopadení úřady nabízely odměnu 1,4 miliónu dolarů (zhruba 24 miliónů korun). Někdejšímu prezidentovi Republiky Srbská Krajina Hadžičovi je připisován podíl na masakru téměř 300 osob ve Vukovaru. Úřadům unikal téměř osm let poté, co byl v roce 2004 obviněn z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti včetně mučení, deportací, vyhazování a cílené destrukce. Z Vukovaru měl deportovat 20 000 lidí. Hadžić usiloval o vytlačení Chorvatů a dalších nersbských obyvatel z oblastí, které v mezidobí 1992 až 1993 kontroloval.

Z čeho je Hadžič obžalován:

- Bod 1: Perzekuce Chorvatů a nesrbských obyvatel z politických, rasových a náboženských důvodů.
Body 2 – 4: Zabíjení a vraždy stovky Chorvatů a nesrbských obyvatel, včetně 264 lidí, kteří byli vyvedeni z vukovarské nemocnice a zastřeleni.
Body 5 – 9: Věznění, mučení a nehumánní, kruté zacházení s tisíci zadržovanými v táborech, kde bylo běžné týrání, hladovění a sexuální útoky.
Body 10 – 11: Deportace a nucený transfer až 90 000 Chorvatů a nesrbských obyvatel z částí Chorvatska.
Body 12 – 14: Cílená destrukce a drancování veřejného nebo soukromého majetku včetně domovů a náboženských a kulturních objektů.*

Čtvrtek 21. července 2011 – Střední a východní části Spojených států nadále sužuje horké počasí. Teplotám, které místy dosahují až 43 stupňů Celsia, podleho již 22 lidí, oznámily úřady. Varování meteorologů před vedrem se týká poloviny americké populace. Východní státy přitom mohou očekávat, že horký a vlhký vzduch přetrvá nejméně do neděle. V několika městských oblastech otevřely úřady střediska, kde se před žárem mohou ukrýt bezdomovci a chudí lidé. U koupališť ve Filadelfii hlídají policisté, aby organizovali davy lidí, kteří ve velkém míří k vodě, aby se osvěžili. Potíže mají i zvířata. V Minnesotě, kterou často sužují tvrdé zimy, umřelo nejvíce kusů dobytka za poslední tři desetiletí. V Jižní Dakotě si vlna veder vyžádala smrt nejméně 1 500 kusů dobytka.

Somálští radikálové z organizace Aš-Šabáb popírají existenci hladomoru, který v zemi zjistila OSN. Islamisté nadále odmítají zrušit zákaz vstupu některým ze západních humanitárních organizací do jimi kontrolovaných oblastí. Apolitičtí Lékaři bez hranic hlásí z krizových míst pohyb lidí v nevídaných počtech. Mluvčí organizace,

jež kontroluje většinu země a je napojená na al-Kájdú, prohlásil humanitární pracovníky, kterým Aš-Šabáb upírá působnost, za politicky angažované a vyhlášení hladomoru za ryzí propagandu. OSN v Somálsku vyhlásila hladomor ve středu 20. července. Zemi a její sousedy v Africkém rohu sužuje nejhorší sucho za posledních 60 let. Většina západních organizací se ze Somálska po výhrůžkách ze strany Aš-Šabáb stáhla v roce 2009, zákaz působit dostali i pracovníci Světového programu pro výživu. Ten nyní plánuje dopravovat potravinovou pomoc do hlavního města

Mogadiša letecky. Pomoc urgentně potřebuje okolo deseti miliónů lidí ve východní Africe. V Somálsku, zbláčeném dvěma desetiletími bojů, je situace nejhorší.

Počet obětí teroristických útoků z pátku 22. července v norské metropoli Oslu a na nedalekém ostrově Utoya dosáhl čísla 76. Policie v sobotu informovala, že osm lidí zemřelo při masivní explozi v metropoli, dalších 68 při střelbě v kempu, který na ostrově pořádala vládní Norská dělnická strana. Zatčený dvaatřicetiletý Anders Behring Breivik byl obviněn z obou krvavých činů a je vyslýchán na základě teroristického zákona. Nejvyšším trestem je v Norsku 21 let vězení. Norská policie se při vyšetřování pátečního masakru u Osla zaměří na to, zda bylo více střelců než pouze ten, který byl zadržen. Zajištěný se už přiznal, že střílel. „Hlavní podezřelý se policii vzdal bez boje,“ řekl na tiskové konferenci úřadující šéf norské policie. Střelba na ostrově poblíž Osla podle jeho slov trvala téměř hodinu a půl a policie prý na ostrov dorazila pětáctýřicet minut po jejím začátku. Podle jeho slov je potvrzeno, že 85 lidí zemřelo při střelbě na ostrově nedaleko metropole a sedm při předcházejícím bombovém útoku v Oslu. S ohledem na to, že několik lidí se stále pohřešuje, může podle policejního šéfa

počet obětí dosáhnout 98. Ve vodách kolem ostrova Utoya se stále pátrá po případných dalších obětech. Účastníci kempu totiž v panice skákali do vody, aby unikli pachatelově střelbě. Policie Breivika označuje za křesťanského fundamentalistu s pravicovými politickými názory. Podezřelý byl dříve členem krajně pravicové Strany pokroku (FP) a byl také místním funkcionářem mládežnické organizace této strany. Dále se o něm ví, že se nedávno z Osla přestěhoval na venkov a založil tam zemědělský podnik Geofarm. Začátkem května nakoupil šest tun umělých hnojiv, což jsou přípravky využitelné i k výrobě výbušnin. Breivik se na internetu hlásil ke krajně pravicovým názorům a kritizoval socialismus. Premiér Jens Stoltenberg označil útoky za národní tragédii

a vyhlásil den smutku. Odjel za příbuznými obětí do hotelu poblíž ostrova Utoya stejně jako král Harald V. s královnou Sonjou. Na ranní tiskové konferenci Stoltenberg přiznal, že Norsko má potíže s pravicovým extremismem. Páteční akce je považována za nejničivější útok na Norsko od druhé světové války a nejtragičtější akci spáchanou v západní Evropě od útoků v roce

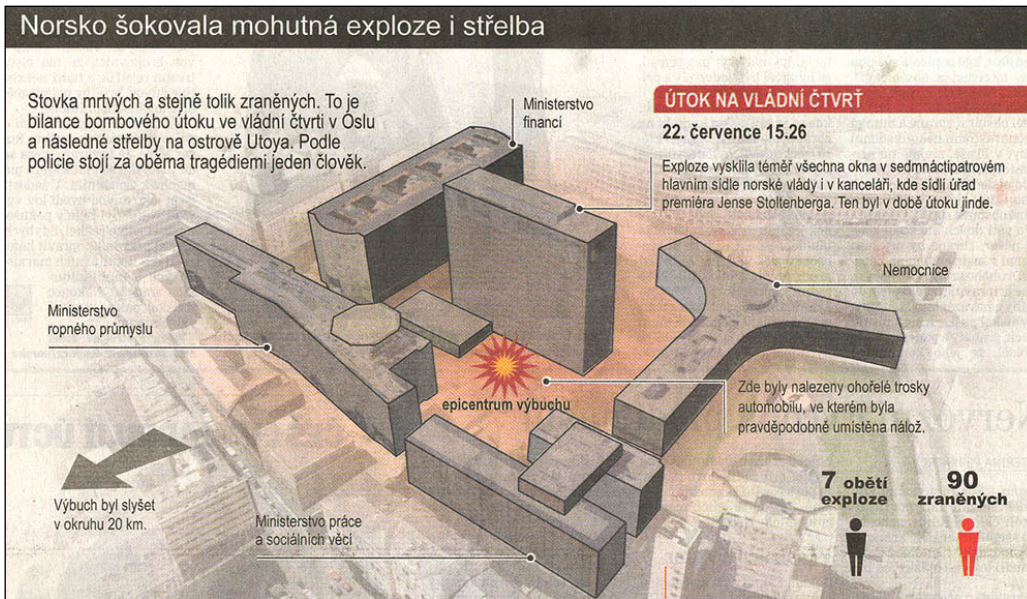
2004. Při tehdejších atentátech, které spáchali muslimští radikálové, ve vlacích v Madridu zahynulo 191 lidí. Bezpečnostní služba norské policie nedávno upozornila, že je pravicový extremismus v zemi na vzestupu, ale jeho příznivci prý postrádají vůdce. Ve své zprávě, z níž byly zveřejněny výňatky, také uvedla, že existuje „vysoký stupeň nejistoty ohledně času a místa možných teroristických útoků, včetně Norska“. Z celého světa proudí do Norska projevy soustrasti a podpory. Kondolenční telegram zaslal králi Haraldovi i český prezident Václav Klaus. Soustrast projeví britská královna Alžběta II. i ruský prezident Dmitrij Medvěděv. ----- Neděle 24. července – Norský ultrapravicový terorista Anders Behring Breivik se ve svém manifestu s názvem „Evropská deklarace nezávislosti“ vymezuje vůči multikulturalismu, sovětismu, komunismu a podobným myšlenkovým proudům. Mimo jiné při obhajobě svých ultrapravicových názorů vychází i z tezí prezidenta Václava Klause, kterého dvakrát v 1 500stránkovém pamfletu cituje. Breivik zmiňuje Klausovy teze, jimiž prezident kritizoval Evropskou unii a snahy o hlubší integraci Evropy. Původní obyvatelé Evropy a přistěhovalci nemuslimského původu tiše ve stále větším počtu opouštějí kontinent, napsal Breivik a ptá se, kam Evropa v době přistěhovalecké vlny z jihu spěje. „Když rozsáhlé oblasti Evropy obsazují barbari aktivně podporovaní a navádění našimi lidry a když lidé mají zakázáno bránit se tomuto přívalu, zůstává západní Evropa stále ještě významnou částí svobodného světa? Přešly snad země východní Evropy z jedné Říše zla do druhé? Jsou snad, a my také, zpět v ESSR (v originále ‚EUSSR‘, což lze coby narážku na SSSR volně přeložit jako Evropský svaz socialistických republik)?“ ptá se Breivik. Na danou otázku si odpověděl právě slovy „konzervativního prezidenta České republiky“ a připomněl jeho stížnosti na evropské regule. „Vždy, když se snažím odstranit nějakou část regulace z dob sovětské éry, řeknou mi, ať už se jedná o cokoli, že se pokouším rušit požadavek Evropské komise,“ cituje Breivik Klause. Podruhé odkazuje na Klause coby obdivovatele amerického exprezidenta Ronalda Reagana a bývalé britské premiérky, „železné lady“, Margaret Thatcherové, který upozorňuje EU na pokles demokratických hodnot. Breivik odkazuje na Klausův názor, podle nějž rozšířením EU o deset nových států, převážně postkomunistických zemí střední a východní Evropy, navýšila EU deficit demokracie. Deset států přijala EU

v roce 2004, mezi nimi i ČR. A ke kritice EU přidává i další Klausovy názory. „Upozornil, že ‚EU nadále a stále rychleji rozšiřuje počet stránek svých směrnic, které se nyní dotýkají téměř všech aspektů lidského života a lidské činnosti‘,“ cituje dále extremistu Klause ve svém pamfletu. Na závěr připomíná, že Klaus často zdůrazňoval, že nenahraditelným garantem demokracie je národní stát, nikoli jakékoli typy říší, impérií a státních konglomerátů.

Breivik ve svém manifestu vyjadřuje obavy ze zaplavení Evropy islámem, hovoří o rasové válce a propaguje „kulturní konzervatismus“. Nabízí však i řešení, na které podle něj dojde v roce 2083, kdy budou všichni přistěhovalci z Evropy vyhnáni. --- -- Breivik se k masakru v Oslu a na ostrově Utoya během půlhodinového neveřejného slyšení v pondělí 25. července přiznal, ale necítí se vinen. Při slyšení se podle

vyjádření policie Breivik choval klidně a měl možnost se vyjádřit ke svým činům. Breivik uvedl, že čin musel vykonat, aby zachránil Norsko a západní Evropu před nadvládou kulturního marxismu a islámu. Zabíjením chtěl vyslat „ostrý signál“ jako varování před těmito hrozbami. Shromáždění mladých socialistů, kde rozpoutal masakr, si vybral proto, že sociální demokracie v minulých vládách nezvládla svoji roli a zklamala norský lid, proto musela zaplatit. Breivikovi údajně však nešlo o to, aby zabil co nejvíce lidí. (Foto: Anders Breivik je vezen k soudu)

PODEZŘELÝ Z ÚTOKU

Anders Behring Breivik (13. 2. 1979)

- Vystudoval obchodní školu v Oslu.
- Vlastní zemědělskou farmu na východě země, obchoduje se zeleninou. To mu umožnilo jednoduchý přístup k průmyslovému hnojivu, které lze použít k výrobě bomby. V květnu ho zakoupil 6 tun.
- Jeho internetové příspěvky svědčí o jeho extrémně pravicové orientaci. Byl i členem pravicové populistické Strany pokroku.
- Breivik má legálně registrovány dvě střelné zbraně. Automatickou pušku a pistolí Glock.

1 střelba podle svědků trvala hodinu a půl

nejméně 85 obětí

21 let vězení maximální trest pro útočníka podle norských zákonů

Desítky tisíc Egyptanů se sešly v pátek 29. července na protestu na káhirském náměstí Tahrír. Je to první demonstrace, kterou svolali radikální muslimští vůdci od svržení prezidenta Mubaraka. Účastníci protestu napojení na Muslimské bratrstvo volali po zřízení islámského státu a zavedení práva šaría. Tvrdí také, že lidé, kteří svrhli Husního Mubaraka, zbavují Egypt muslimské identity. Mítink vyvolal velké obavy sekularistů. Muslimské bratrstvo je po pádu Mubaraka nejlépe organizovanou politickou silou v zemi. Za Mubaraka bylo v opozici, ale na jeho svržení se příliš nepodílelo. Prodemokratické síly se nyní bojí, že mohou být připraveny o plody, které by přinesla změna. I to je důvod, proč se už několikrát odložily volby v zemi. Mladé strany mají strach, že by neměly šanci uplatnit se proti Muslimskému bratrstvu. To naopak trvá na rychlém uskutečnění voleb. Podle odhadů ale může získat Muslimské bratrstvo ve volbách asi jen pětinu hlasů a samo by tak vládnout nemohlo. Spory se vedou i o podobě státu. Demokratické síly chtějí, aby nová ústava zajistila svobodu vyznání a větší práva jednotlivce, naopak příznivci bratrstva žádají, aby se Egypt stal čistě muslimskou zemí, i když tam žije hodně křesťanských koptů. Hned na počátku arabského jara varovaly některé západní země, že změny mohou otevírat dveře muslimským radikálům.

Dvaatřicetiletá Íránka Amené Bahrámiová měla oslepit muže, který ji připravil o oči, ale na poslední chvíli mu v neděli 21. července odpustila. Vykonání trestu bylo už jednou v květnu odloženo. Tehdy ho v rámci práva šaría „oko za oko“ měla provést samotná Bahrámiová. Nedělní exekuci již měl na starosti lékař, který se chystal útočníkovi v umělém spánku nakapat pod víčka žíravinu. Teheránský prokurátor íránské agentury Isna potvrdil, že žena se svého práva vzdala jen pár okamžiků před vykonáním rozsudku v teheránské nemocnici, která spadá pod justici „Udělala jsem to i pro klid své rodiny a taky pro svou zemi, protože se zdá, že ostatní země sledují, co uděláme,“ řekla Bahrámiová s tím, že o rozsudek bojovala sedm let, ale nakonec se rozhodla pro milost, neboť podle jejích slov verš koránu o zásadě „oko za oko, zub za zub“ říká, že je třeba odpouštět. Bahrámiová utrpěla rozsáhlé popáleniny obličeje poté, co odmítla Movahedího návrhy na sňatek a on na ni v roce 2004 hodil nádobku s kyselinou. „V ruce držel červenou nádobku. Na chvíli se mi podíval do očí a obsah nádobky mi stříkl do obličeje,“ řekla Bahrámiová u soudu v roce 2008. Zároveň požádala, aby bylo uplatněno právo šaría a viníkovi bylo oplaceno stejnou měrou. V případě, který si před třemi lety vysloužil velkou publicitu, soud v Teheránu nařídil provést na Movahedím

takzvanou „odplatu“. Muž se k činu přiznal a poškozenou Bahrámíovou zvolil za vykonavatele trestu. Zároveň mu bylo uloženo, aby vyplatil oběti odškodné. Bahrámíová však „krvavé peníze“ odmítla. Íránské úřady zvolily tento trest jako exemplární kvůli tomu, že v zemi se počet útoků kyselinou rapidně zvýšil. Bojovníci za lidská práva jej však považují za nehumánní. Například britské ministerstvo zahraničí označilo útok na

Bahrámíovou za strašný, přesto Teherán vyzvalo, aby odplatu na Movahedím zastavil. Trest měl být vykonán už v polovině května, ale pozastavil ho soud, aby dal poškozené čas na rozmyšlenou. Sama Bahrámíová několikrát uvedla, že to pro ni není jednoduché a žádosti, aby si oslepení muže rozmyslela, dostávala z mnoha stran. „Jeho matka telefonovala mým rodičům. Žádala o milost. Řekla že Mohavedí pro mě bude pracovat, pokud si bude moci nechat zrak. Oba prohráváme, protože jsme oba velmi trpěli,“ řekla žena. Jak žena uvedla, obdržela také varování od policie, aby nevycházela z domu samotná, stejně jako výhrůžky zabitím. Bahrámíová dnes žije ve Španělsku s invalidní penzí od tamní vlády. V zemi také podstoupila 17 operací, ale lékařům se už nepodařilo vrátit jí zrak.

SRPEN 2011

OBSAH: 1) Soud s egyptským exprezidentem Mubarakem, 2) Rada bezpečnosti OSN odsoudila násilí v Sýrii, 3) Tání arktického ledu pokračuje rekordním tempem, 4) Uvalení vazby na bývalou ukrajinskou premiérku Julii Tymošenkovou, 5) Sestřelení americké helikoptéry v Afghánistánu, 6) Masové demonstrace proti vysokým životním nákladům v Izraeli, 7) V Londýně zemřela hrdinka 2. světové války, 8) První čínská letadlová loď, 9) Obchod s potravinami pro chudé v Bratislavě, 10) Velké nepokoje a rabování v několika anglických městech, 11) Další úspěšná operace českého chirurga Bohdana Pomahače v Bostonu, 12) 50 let od vzniku Berlínské zdi, 13) V Clevelandu zemřel protikomunistický bojovník Ctirad Mašín, 14) V říjnu bude na naší planetě 7 miliard lidí, 15) Libyjští povstalci obsadili hlavní město Tripolis, 16) V Sýrii pokračuje nasazování armády proti demonstrantům, 17) Dominique Strauss-Kahn byl v New Yorku propuštěn na svobodu 18) Setkání ruského prezidenta Medvěděva se severokorejským vůdcem Kim Čong-ilem, 19) Přes pád hlavního sídla Muammara Kaddáfího pokračují v Libyi další boje, 20) Hurikán Irene pustošil východní pobřeží USA.

V Egyptě začal ve středu 3. srpna soud s exprezidentem Husním Mubarakem, jehož vládu po 30 letech letos ukončilo lidové povstání. Svržený 83letý nejvyšší představitel čelí obvinění z korupce a řízeného násilí vůči demonstrantům během protestů z ledna a února. Hrozí mu trest smrti. Mubarak se slyšení účastnil v kleci pro obviněné vleže na lůžku. Vinu popírá. Soud se koná v hlavním městě Káhiře, z centra města byl však z bezpečnostních důvodů

přesunut na okraj do budovy policejní akademie. Mubarak je viněn z korupce a z podílu na smrti demonstrantů. Exprezident však popírá, že by nařídil do protestujících střílet. To také zopakoval u soudu. Během protestů zemřelo asi 850 lidí. Spolu s ním čelí obvinění i jeho dva synové, bývalý ministr vnitra a šest dalších představitelů bývalého režimu. Hrozí jim nejvyšší tresty. Soud provázají přísná opatření, bezpečnost v první den zajišťovalo okolo 3 000 policistů a vojáků. Obžalovaní stanuli u soudu ve speciálně zhotovené kleci,

Mubarak v ní ležel na lůžku. Po několika hodinách byl soud odročen na 15. srpna. Mubarak byl zatčen během pobytu v nemocnici v dubnu. Jeho právník považuje soud za zbytečný a argumentuje, že bývalá hlava státu je vážně nemocná. Spousta Egyptanů tomu však nevěří a domnívá se, že vojenská rada, která zemi do voleb řídí, nechce bývalého prezidenta ponižovat. V případě, že by se ale Mubarak před soudem neobjevil, hrozí konflikty v ulicích, jak ukázaly demonstrace v nedávných dnech.

Násilí, které uplatňuje Sýrie vůči protivládním demonstrantům, odsoudila v noci na čtvrtek 4. srpna Rada bezpečnosti OSN. Dosud odsouzení Sýrie bránilo Rusko, po zásahu desítek tanků v Hamá, kde zemřelo na 140 lidí, ale Asadův režim hájit přestalo. „Svět sledoval zhoršující se situaci v Sýrii s hlubokými obavami. Ale události posledních dnů jsou brutálním šokem,“ řekl generální tajemník OSN Pan Ki-mun. „Takto pokračovat je neudržitelné, nemohou v tom pokračovat, zabíjet své vlastní lidi,“ dodal. Ve schváleném textu Rada bezpečnosti „odsoudila rozsáhlé porušování lidských práv a použití síly vůči civilním obyvatelům ze strany syrských úřadů“. Uvádí také, že ti, kdož jsou odpovědní za násilí, by měli být pohnáni k zodpovědnosti. Vyzývá v něm „všechny strany, aby okamžitě ukončily veškeré násilí a aby jednaly

s maximální zdrženlivostí a zdržely se odvety včetně útoků proti státním institucím.“ Změnu postoje způsobil tvrdý zásah syrských jednotek v Hamá, kde od neděle zahynulo na 140 lidí. Asad tam nasadil na sto tanků a obrněnců, které každý den vjely do města a postoupily o něco dál k centru, až dosáhly hlavního náměstí, kde se konaly demonstrace. Z Hamá v noci nepřišly žádné informace o nepokojích ani střelbě. Podle arabských médií se zřejmě silným jednotkám vládních vojsk podařilo po čtyřech dnech tvrdých bojů zlomit odpor opozice. Vojáci hlídají v centru města, kam byla přerušena dodávka elektřiny, nefunguje telefonické spojení ani internet. V noci na čtvrtek potlačila policie střelbou také protesty v Damašku a v druhém největším syrském městě Halab. V Damašku při střelbě do

demonstrantů zahynuli nejméně dva lidé. Podle opozice si zásahy syrských sil od 15. března vyžádaly na 1 600 civilních obětí. Zahynulo také 350 policistů a vojáků. ----- V Sýrii skončil systém vlády jediné strany Baas. Prezident Bašár Asad (na snímku vlevo) vyšel vstříc požadavku opozice a vydal ve čtvrtek dekret o zavedení pluralitního systému. Sýrie jeho zavedení avizovala na konci července, původně však měl návrh schválit parlament. Díky Asadově dekretu může být pluralitní systém zaveden okamžitě.

Tání arktického ledu pokročilo rekordním tempem a lodní cesty mezi Asií a západem napříč Severním ledovým oceánem se stávají reálnou alternativou námořní dopravy. Ve čtvrtek 4. srpna to nezávisle na sobě uvedli ruští a američtí klimatologové. V oblasti letos zaznamenali třetí nejteplejší léto od roku 1936, kdy se hodnoty začaly měřit. Rozsah ledového příkrovu je v některých regionech více než 50 procent pod průměrem a od počátku srpna je podle Rusů severní námořní cesta volná.

Lodi by podle nich měly bez problémů vodami proplout i během září. Zjištění potvrdila i zpráva amerických klimatologů ze střediska v Coloradu. Tání bylo podle nich rekordní v první polovině července. Podle ruské strany roztálo letos asi 6,86 miliónu kilometrů čtverečních ledové plochy, což překonává rekord z roku 2007, kdy roztálo 4,14 miliónu kilometrů čtverečních. Otevření severovýchodní cesty by znamenalo významné zkrácení

plavebních tras. Například cesta pro loď mířící z Rotterdamu do Jokohamy by byla o třetinu kratší než ta současná přes Suezský průplav. K alternativním trasám přes Severní oceán se upíná hlavně Rusko, jež si slibuje, že od dopravců vybere daně a poplatky a může jim navíc půjčit své ledoborce, z nichž některé mají jaderný pohon. Námořní experti ovšem upozorňují, že kromě ledových ker jsou překážkou ještě mělké vody této v oblasti. Zatímco Mezivládní panel pro klimatické změny (IPCC) při OSN předpověděl, že Severní pól by mohl být v létě zcela bez ledu do roku 2080, podle ruských klimatologů to bude až o tři desetiletí dříve. S tímto názorem souhlasí i islandští experti.

Ukrajinský soud v pátek 5. srpna nařídil, umístit bývalou premiérku Julii Tymošenkovou do vazby. Soud tak vyhověl žádosti žalobce kvůli systematickému narušování soudního líčení ze strany obžalované. Tymošenková je obviněna ze zneužití služebního postavení kvůli uzavření údajně nevýhodného kontraktu na dovoz ruského

zemního plynu. Okamžitě po rozhodnutí o vazbě Tymošenková požádala, aby jí v soudní síni nebyla nasazena pouta. Policisté ji odvedli ze sálu, kde jí pak pouta nasadili. Stoupenci Tymošenkové celou dobu v soudní síni křičeli „Hanba, hanba“. U soudu se v pátek nečekaně jako svědek obžaloby objevil předseda ukrajinské vlády Mykola Azarov. Ten smlouvu označil za nepředstavitelné selhání a zradu na ukrajinském lidu. Sama Tymošenková tvrdí, že cena za ruský plyn byla jedna z nejnižších v Evropě a žalobu označuje za politickou pomstu prezidenta Viktora Janukovyče. U soudu v pátek

Azarova označila „za starého osvědčeného korupčníka“ a prokurátorce ironicky doporučila, aby jí navrhla trest smrti zastřelením. „Dejte jí rovnou revolver,“ křičela v soudní síni vůdkyně opozice. Nástupce Tymošenkové v premiéřské funkci při výslechu neshledal na plynové smlouvě nic dobrého. Azarov řekl, že Tymošenková nebyla profesionálně připravena k jednání s Ruskem. Důvodem uzavření kontraktu podle něj nebylo

zajistit prospěch Ukrajině, ale vyhrát prezidentské volby v roce 2010, v nichž nakonec Tymošenková (foto vlevo) v souboji s Janukovyčem neuspěla. „Jako vyjednávач byla nepřijatelná,“ řekl Azarov. „Několikrát jsem se ptal předsedy ruské vlády Vladimíra Putina, musela-li být smlouva pro Ukrajinu tak nevýhodná. Pro odpověď mě poslal za Tymošenkovou,“ řekl předseda vlády. Pro Ukrajinu bylo podle něj jediným štěstím, že se v roce 2010 podařilo vládě dojednat s ruským Gazpromem slevu. Azarov před soudem prohlásil, že jeho vláda se možná pokusí plynovou smlouvu s Ruskem soudně vypovědět. Rozhodnutí v tomto směru ještě nepadlo. „Praxe ukazuje, že podobná soudní jednání trvají roky. A Rusko smlouvu nijak neporušilo,“ poznamenal Azarov.

Helikoptéru, která se v pátek 5. srpna pozdě večer zřítíla v afghánské provincii Vardak, přičemž zemřeli američtí vojáci z elitní jednotky, jež zabila teroristu Usámu bin Ládina, vlákali do pastí povstalci z hnutí Tálibán. Stroj byl zasažen opakovaně.

„Je potvrzeno, že vrtulník byl sestřelen, když se dostal do pastí nastražené velitelem Tálibánu,“ prohlásil afghánský vládní pracovník s tím, že Američané byli do místa vlákáni tvrzením, že se zde koná setkání špiček Tálibánu. To je vysvětlení proto, proč na

palubě transportního Chinooku bylo až 22 příslušníků elitní jednotky amerického námořnictva SEAL Team Six, která počátkem května dostala v Pákistánu bin Ládina. Celkem v helikoptéře po zásahu zahynulo 38 lidí, mezi nimi sedm afghánských vojáků a tlumočnick. Velení NATO v pondělí potvrdilo, že terčem posádky byl šéf tálibánců mulla Umar. Vláda afghánského

prezidenta Hámida Karzáiho je přesvědčena, že útok byl odvetou za zabití bin Ládina. Tálibán to nepotvrdil, ačkoliv se k útoku přihlásil. Afghánské zdroje dále uvedly, že helikoptéra byla při přistávacím manévru v údolí zasažena více ranami z úbočí po obou stranách. „Tálibán věděl, po jaké trase helikoptéra poletí. Je to jediná možná trasa, takže se rozmístili v kopcích po obou stranách údolí a jakmile se helikoptéra přiblížila, zaútočili na ni raketami a dalšími zbraněmi,“ řekl bez dalších upřesnění zdroj.

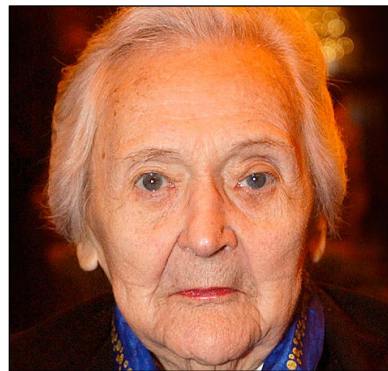
Masových demonstrací proti vysokým nájům, které se konaly v Izraeli v sobotu 6. srpna, se podle izraelských médií zúčastnilo kolem 350 000 lidí. Byly to jedny z největších demonstrací v dějinách země. I strážlivé odhady policie uvádějí čtvrt miliónu lidí v ulicích. Premiér Benjamin Netanjahu už slíbil vytvoření týmu, který bude problémy řešit. Izraelský ministr financí také oznámil, že vláda podnikne urychlené akce, aby se snížily životní náklady. Obyvatelé jsou pobouřeni vysokými nájmy, škrty na sociálních výdajích i rostoucími disproporcemi mezi bohatými a chudým. V komisi proto budou i nevládní experti, jak z akademické půdy, tak ze soukromého sektoru. „Ani levice, ani pravice, ani střed, ani okraje. Je to lid Izraele, který je nespokojený s životem

tady. S břemenem, které na něj padá, nespravedlivým systémem, jenž dovoluje menšině hodovat na účet utlačovaných mas," napsal v neděli v úvodníku deník Maariv. Největší demonstrace se konala v Tel Avivu, kde v sobotu večer vyšlo do ulic kolem 300 000 nespokojených občanů. Navíc se tisícovky lidí ucpanými bočními ulicemi na centrální manifestaci vůbec neprotlačily. „Je to událost, která znamená bod obratu ve vztazích mezi

občany a vládou,“ řekl jeden z kandidátů na předsedu opoziční Strany práce. Pro vládu Benjamina Netanjahua je to velký problém, protože se soustředila především na izraelsko-palestinské vztahy. V současné době čelí snaze Palestinců vyhlásit samostatnost jednostranně, čemu se Izrael brání. Ekonomické problémy by ale vlády mohly připravit o potřebnou podporu.

Ve věku 98 let zemřela v neděli 7. srpna v londýnském domově pro vysloužilé armádní příslušníky hrdinka druhé světové války, australská špiónka Nancy Wakeová (foto níže). Žena svého času figurovala v čele nejhledanějších osob pro německou státní policii, gestapo ji pro její schopnost unikat přezdívalo Bílá myš. „Svoboda je to jediné, za co stojí žít. Když jsem vykonávala svoji práci, říkala jsem si, že na tom nesejde, když zemřu, protože v nesvobodě není důvod žít,“ vzpomínala na své aktivity během války Wakeová, jež se narodila na Novém Zélandu, ale vyrostla v Austrálii. Proti režimu německého vůdce Adolfa Hitlera se rozhodla bojovat poté, co jí jako novinářce v roce 1933 ve Vídni poskytl Hitler rozhovor. Po obsazení Francie německou armádou v roce 1940 se Wakeová přidala k francouzskému odboji. Než začala působit jako špiónka a pracovnice britských zvláštních sil, pomohla stovkám lidí uniknout z okupované země a podílela se na sabotážích. V dubnu 1944 byla ve Francii vysazena, aby před vyloděním spojenců v Normandii dodala francouzským odbojářům zbraně.

Wakeová byla svého času pro gestapo nejhledanější osobou. Teprve po osvobození Francie se dozvěděla, že jejího manžela, francouzského obchodníka, Němci mučili, aby se jí dostali na stopu. Manžel ji neprozradil a v rukou gestapa zemřel. „Mohu říct jediné: Zabíla jsem spoustu Němců a je mi jen líto, že jsem jich nezabíla víc,“ prohlásila v té souvislosti Wakeová, která se stala nejzasloužilejším občanem Austrálie v druhé světové válce a jednou z nejocenenějších hrdinek války vůbec. Řády ji ocenili nejen ve vlasti, ale i ve Francii, Británii či USA. Pět let po válce se vrátila do

rodné země, kde se několikrát neúspěšně pokoušela kandidovat do parlamentu. V roce 1957 odjela zpět do Anglie a zde se provdala za pilota královského letectva.

Z přístavu Dalian na severovýchodě Číny vyplula ve středu 10. srpna ráno poprvé na moře první čínská letadlová loď. Po zkouškách na otevřené vodě poputuje ještě na čas zpět do doků k dalším úpravám a testům. Přestavbu 302 metrů dlouhé sovětské lodi Varjag, kterou Číňané koupili od Ukrajiny, potvrdil v červnu náčelník čínského generálního štábu. Současně odmítl oznámit, kdy bude plavidlo schopné pojmout pět desítek letadel a k tomu několik helikoptér dokončeno a zařazeno do služby.

Dá se očekávat, že příprava letadlové lodi zvýší obavy z čínského vyzbrojování. Čína si nárokuje oblasti v Jihočínském moři, přičemž čelí stejným nárokům ze strany dalších zemí regionu. Čínské zdroje však dodávají, že ani zařazení nosiče letadel nic nemění na obranném zaměření čínské armády, i když právě letadlové lodě se často využívají při ofenzivních akcích. Přestavovaná loď Varjag byla vyrobena v bývalém

Sovětském svazu v 80. letech. Po rozpadu SSSR zůstala bez využití a chátrala v docích na Ukrajině. Pak ji koupila čínská společnost napojená na armádu. Její zástupci tvrdili, že plavidlo plánují přestavět na plující kasino v Macau. Ačkoliv se odhaduje, že čínská armáda vývojově zaostává za americkou o 20 let, Čína v poslední době vývoj zrychluje. Mohutně investuje do nových ponorek a vyvíjí balistickou střelu, která potopí letadlovou loď operující až 1 500 kilometrů od pobřeží. Letectvo má zase mimo jiné k dispozici neviditelný bojový stroj.

V bratislavské části Petržalka byla ve středu 10. srpna otevřena první prodejna s levnějšími potravinami, jejichž trvanlivost se blíží ke konci nebo mají poškozený obal. V obchodě mohou nakupovat pouze sociálně slabí obyvatelé. Tento obchod pro chudé je vůbec první svého druhu v Bratislavském kraji. „Předpokládáme, že prodejnu bude využívat asi 500 občanů, které vybere náš sociální odbor,“ prohlásil starosta Petržalky. Podle něj je to výpomoc důchodcům, jejichž příjem nedosahuje ani 300 eur (asi 7.000 Kč) měsíčně, rodinám s třemi a více dětmi, odchovancům dětských domovů a dalším lidem v hmotné nouzi. V prodejně je možné nakupovat pouze pomocí čipové karty, kterou zájemcům přidělí sociální odbor. Na kartě budou mít určitou hodnotu bodů, za něž mohou zboží pořídit. Prodejna funguje dvakrát v týdnu.

Britská policie bude smět proti výtržníkům v ulicích použít vodní děla i gumové projektily. Ve středu 10. srpna to oznámil britský premiér David Cameron po schůzce krizového štábu. Vláda podle něj udělá všechno, aby byl obnoven pořádek. Premiér v razantním projevu označil části britské společnosti za choré. „Nějaké pokrytecké obavy o dodržování lidských práv nám nezabrání ve zveřejňování fotografií (podezřelých) a v zadržování těchto jedinců. Musíme bojovat a protiútok už je podnikán. Byli jsme svědky toho nejhoršího na Británii, ale také toho nejlepšího, neboť milióny lidí podepsaly na Facebooku petici na podporu policie a lidé se také dobrovolně jali uklízet ulice,“ prohlásil Cameron. „Části naší společnosti nejsou jen rozvrácené, ale choré, abych byl

upřímný. Když vidíme dvanáctileté, třináctileté rabovat, je jasné, že něco v naší společnosti je strašně špatně. V částech společnosti jasně chybí smysl pro odpovědnost. Lidem je dovoleno, aby si mysleli, že jim svět něco dluží a jejich chování nemá žádné důsledky,“ pokračoval premiér. „Naše priorita je teď jasná – podnikneme vše nezbytné

k nastolení pořádku v ulicích,“ varoval výtržníky, kteří čtvrtou noc v řadě rabovali a ničili auta a obchody v množství anglických měst včetně Londýna, Liverpoolu, Manchesteru a Birminghamu. Odhodlání skončit s násilnostmi podle Camerona naznačilo už nasazení 16 000 policistů v Londýně v noci na středu, což je více, než kolik úřady povolaly po teroristických útocích

ve městě v červenci 2005. ----- Posílené jednotky britské policie dokázaly udržet v noci na čtvrtek 11. srpna klid jak v Londýně, tak v dalších britských městech. Jen na jižním předměstí metropole Eltham došlo ke střetu policie se skupinou možná až 150 lidí. Klid se dařilo udržet po většinu noci. Jen místy docházelo k drobným střetům a strkanicím. Ulice byly plné posil a obchody byly nejen zavřené, ale měly i stažené rolety nebo zabedněné výklady. Vyšší policejní velitelé mají pocit, že by to mohl být bod zvratu, kdy se situace vrací k normálu, ale nejsou si jisti. Nadále proto budou v ulicích posílené policejní jednotky, jejichž přítomnost výtržníky odrazuje. Policie počítá s tím, že tento odrazující efekt by mohl vést k tomu, že se celková situace zklidní. V druhém největším anglickém městě Birminghamu se ve středu večer sešly stovky lidí, aby uctily památku tří mužů, kteří zemřeli, když se pokoušeli chránit majetek. Zřejmě záměrně do nich najelo auto. Policie už zadržela dvaatřicetiletého podezřelého z jejich vraždy. Dosud bylo v souvislosti s nepokoji zadrženo 1 348 lidí. Nejvíce v Londýně, kde bylo z 888 zadržovaných 371 obviněno. Jsou mezi nimi tři teenageři ve věku 17 až 18 let, kteří v pondělí zapálili v Enfieldu sklad společnosti Sony, a dva sedmnáctiletí, kteří týž večer rabovali. Dalších 157 osob bylo zadrženo v oblasti West Midlands a 145 v oblasti Manchesteru, uvádí Sky News. V Nottinghamshire bylo zadrženo 84 osob, v oblasti Liverpoolu 50 a v Avonu a Somersetu 24. Vazební cely jsou plné lidí. V Londýně zůstaly tři soudy v provozu po celou noc, aby se zabývaly desítkami obvinění z výtržnictví a vloupání.

obvinění z výtržnictví a vloupání.

Američanka Charla Nashová, které tým českého chirurga Bohdana Pomahače v bostonské nemocnici v květnu transplantoval tvář, odhalila 11. srpna poprvé svůj nový obličej veřejnosti. V jednom televizním pořadu řekla, že se těší, až bude moct dělat věci, jež dříve považovala za samozřejmé – cítit vůni růží, vnímat chuť jídla a dýchat nosem. Nashovou v roce 2009 napadl a znetvořil 90 kilogramový šimpanz, kterého její kamarádka chovala jako domácí zvíře. Šimpanz Nashové odtrhl z tváře nos, rty a oční víčka a navíc jí utrhl obě ruce. Lékaři později museli ženě odebrat oči, které zvíře vážně poškodilo. „Začínám vnímat svou čelist a bradu,“ řekla Nashová. „A mohu pohnout ústy a usmát se. Jsem sice pořád ještě slabá, ale každým dnem se cítím silnější,“ dodala. Dcera Nashové v pořadu řekla, že je ze zdravotního stavu své matky nadšená. „Je skvělé vidět tak velké pokroky a její štěstí, které tu dřív nebylo,“ řekla. „Už se nemůže

dočkat úplného zotavení. Zlepšuje se v mluvení a začíná jíst,“ doplnila. První jídlo, které si Nashová po operaci dala, byla vajíčka se sýrem. Před operací mohla jíst pouze tekutou stravu pomocí brčka. Nashové stále ještě chybí ruce, které jí šimpanz utrl.

Lékaři se jí je pokusili transplantovat současně s obličejem, kvůli pooperačním komplikacím je ale později museli znovu odebrat. Nashová byla v USA třetím člověkem, který podstoupil úplnou transplantaci obličeje. Všechny transplantace provedl Pomahačův lékařský tým. Bohdan Pomahač se narodil v Ostravě a vystudoval na lékařské fakultě Palackého univerzity

v Olomouci. Do bostonské nemocnice, která patří řadu let mezi deset nejlepších nemocnic v USA, přišel na chirurgickou praxi v roce 1996. Transplantace obličeje zde jeho tým provádí v rámci grantu amerického ministerstva obrany. Pentagon bostonské nemocnici věnoval 3,4 miliónu dolarů (57,6 miliónu korun) na výzkum transplantací, během kterého by měli lékaři dát nový obličej pěti lidem.

50 let od vzniku Berlínské zdi

Před 50 lety, v noci z 12. na 13. srpna 1961, se začala budovat Berlínská zeď. Rozdělovala nejen Berlín a Německo, ale i Evropu. Stala se symbolem studené války. Důvodem jejího postavení bylo, že od vyhlášení NDR, 7. října 1949, zamířily za 12 let na západ Německa 3 miliony občanů, převážně inteligence. Nenáviděná zeď padla 9. listopadu 1989 stejně překvapivě, jako započala její stavba.

Je tomu 50 roků, co v Berlíně začala růst zeď, která na téměř tři desetiletí rozdělila nejen město, ale v přeneseném smyslu i Evropu a svět. První bariéry byly v ulicích Berlína vztyčeny v noci na 13. srpna 1961. Měly zabránit úprku Němců z východní komunistické sféry na bohatší a svobodnější západ. Otázka budoucího statusu Německa vyvolávala spory mezi Sovětským svazem a západními mocnostmi už

během druhé světové války. Po jejím ukončení byl Berlín, stejně jako celé Německo, rozdělen do čtyř okupačních sektorů, spravovaných USA, Francií, Británií a Sovětským svazem. Neshody mezi někdejšími válečnými spojenci vyvrcholily v roce 1949 vznikem dvou německých států s odlišnými politickými a ekonomickými systémy. Na území sjednocených západních sektorů byla vyhlášena Německá spolková republika,

zatímco na východě vznikla pod kuratelou Sovětského svazu Německá demokratická republika. Berlín, ač zcela obklopen územím východního Německa, zůstal rozdělen mezi

oba státy. Pro obyvatele NDR představoval Berlín jedinečnou příležitost k nahlédnutí za železnou oponu, a to zejména poté, co byla vnitroněmecká hranice počátkem 50. let oběhnána plotem a stala se prakticky neprostupnou. Dostat se do Západního Berlína

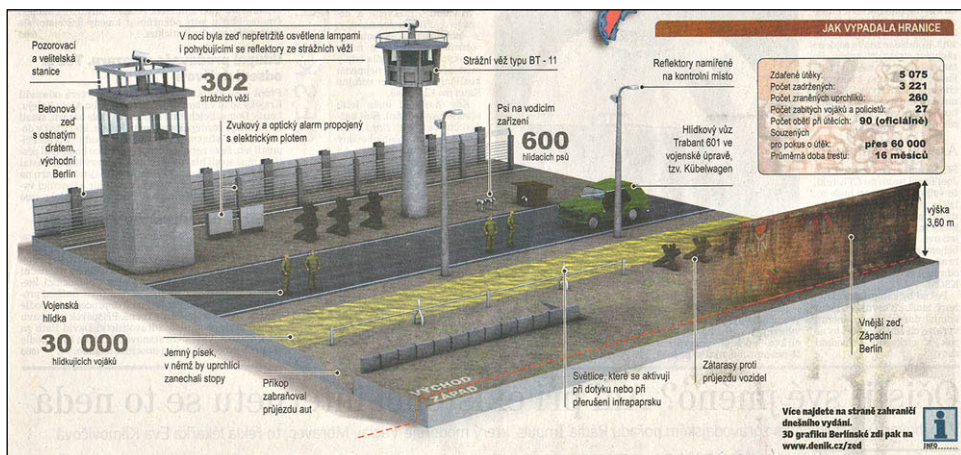

bylo naproti tomu jednoduché. Stačilo nastoupit na nadzemní dráhu a za několik minut se člověk ocitl na druhé straně hranice. Řada obyvatel východní části Berlína tak například pravidelně dojížděla do západní části za prací. Ne všichni se vrátili zpět. Desetitisíce uprchlíků, kteří každoročně o režimu Waltera Ulbrichta „hlasovali nohama“, představovaly pro vedení NDR nejenom propagandistický, ale také hospodářský problém. Ze zhruba 2,7 milionu osob, které v letech 1949 až 1961 uprchly, byla drtivá většina v produktivním věku, a navíc šlo obvykle o kvalifikované pracovníky. Souhlas s výstavbou zdi získali východoněmečtí představitelé na poradě prvních tajemníků komunistických stran počátkem srpna 1961. Jednotky východoněmecké policie, vojska

a lidových milicí vyrazily do berlínských ulic v noci na 13. srpna a během několika hodin rozdělily spící město kotouči ostnatého drátu a kamennými náspy. Západ budování zdi, kterou východoněmecká propaganda označovala za protinacistickou, jen přihlížel. Provizorní bariéry mezi západním a východním Berlínem byly zanedlouho nahrazeny bytelnějšími překážkami a nakonec získaly podobu skoro čtyři metry vysoké zdi z betonových panelů. Vedle vyrostlo průběžně zdokonalované opevnění, skládající se z příkopů, plotů z ostnatého drátu, minových polí a samostřelů. Takzvané narušitele hranice pohraničníci stříleli. V průběhu let zabili 136 osob, které se pokusily hranici překonat. Zeď rozdělila Berlín 28 let. S uvolňováním poměrů v sovětských satelitních zemích se koncem jara 1989 zvedla emigrační vlna z Východního Německa. Vláda pak v reakci 10. listopadu otevřela hraniční přechody na západ. Lidé pak v euforii začali zeď rozebírat a Německo mohlo být sjednoceno.

Na fotografii z 18. srpna 1962 odnáší německý pohraničník tělo zastřeleného osmnáctiletého Petera Fechtera, který se pokusil překonat zeď a utéct do Západního Berlína.

Berlínská zeď – Byla dlouhá 155 kilometrů – Tvořily ji betonové díly se zakulaceným kluzkým završením a hrazenými z ostnatého drátu – Jejich průměrná výška byla 3,6 metru, tloušťka 1,2 metru – Zeď doplňoval systém násypů, příkopů a opevnění – V Berlíně dodnes pietně uchovávají několik úseků zdi – 83 procent lidí z bývalé NDR tvrdí, že „neviditelná zeď“ dál východ a západ rozděluje

Ve vojenské nemocnici v Clevelandu v USA, zemřel v sobotu 13. srpna ve věku 81 let Ctirad Mašín, který spolu s bratrem Josefem vedl v 50. letech minulého století v tehdejší Československu ozbrojený odpor proti komunistickému režimu. Bratři Mašínové v roce 1953 opustili spolu s Milanem Paumerem, Zbyňkem Janatou a Václavem Švédou Československo a pokusili se probít do západní zóny Berlína. Švéda

s Janatou byli při útěku dopadeni a následně v Československu odsouzeni k trestu smrti. Mašínové jsou syny generála Josefa Mašína, který byl spolu s Václavem Morávkem a Josefem Balabánem členem legendární zpravodajské organizace Tři králové, která v tehdejší protektorátu bojovala na domácí půdě proti nacistům. „Jeho vůle byla, aby byl pohřben v Americe na vojenském hřbitově,“ uvedl k bratrově úmrtí Josef Mašín. Případná účast českých politiků na obřadu je podle něj na jejich zvážení, na

kteří rodina nemá vliv. Premiér Petr Nečas (ODS) uvedl, že je zpráva o Mašínově smrti zasáhla. „Byl to odvážný člověk a právě pro jeho odvahu jsem si jej velmi vážil. Svě hrdinství prokázal svým odporem proti totalitní diktatuře, která uvrhla naši zemi do desítek let nesvobody. Osobní statečnost prokázal i přesto, že čelil vážnému nebezpečí. Jeho osud patří k těm, které bychom si i pro vyrovnání s naší vlastní historií měli připomínat,“ konstatoval premiér v tiskovém prohlášení. Petr Nečas na loňském pohřbu Milana Paumera, Ctiradova kamaráda a spolubojovníka připomněl, že život v 50. letech představoval „život v otroctví a nevolnictví“, a proto lze „proti zotročení bojovat všemi prostředky“. „Opak by zpochybnil všechny odboje,“ dodal tehdy Nečas.

V americkém Clevelandu se ve středu 24. srpna konal pohřeb bojovníka proti komunistickému režimu Ctirada Mašína. Kromě jiných se ho účastnili jeho bratr Josef a sestra Zdena, Českou republiku na obřadě s vojenskými poctami zastupoval ministr obrany Alexandr Vondra (ODS). Vojenský speciál s Vondrou, senátory Jaromírem Štětínou a Tomášem Grulichem, řadou historiků a dalšími smutečními hosty přistál na clevelandském letišti před 16. hodinou místního času (22 hodin SELČ). Smuteční obřad, který se konal v nedalekém pohřebním ústavu The A. Rippepi & Sons Funeral Home, začal ve 23 hodin SELČ. Rozloučení se Ctiradem Mašínem trvalo asi tři hodiny. Účastnil se ho také český velvyslanec v USA Petr Gandalovič. Ve smuteční síni se shromáždilo necelých sto smutečních hostů. Po řeči faráře Jana Duse promluvil ministr Vondra. Krátkou děkovnou řeč pronesl u řečnického pultu i Josef Mašín. Pak zazněly hymny České republiky a Spojených států. Po proslovech vynesli rakev do budovy vzdálené 30 metrů od obřadní síně, kde se se Ctiradem Mašínem naposledy rozloučil nejužší rodinný kruh. Ministr obrany předal Josefu Mašínovi vyznamenání Zlatá lípa. Tím obřad oficiálně skončil. Vondra během obřadu vyznamenal také Ctirada Mašína Zlatou lípou in memoriam. Ocenění uděluje ministr obrany Čechům i cizincům, kteří se významně zasloužili o ochranu základních lidských práv a svobod. Po pohřbu věnoval Josef Mašín české

delegaci americkou vlajku, do níž byla rakev jeho staršího bratra zabalena. Vlajka bude po návratu do ČR vystavena v budově Vojenského historického ústavu (VHÚ) v Praze na Žižkově.

Sedmi miliard dosáhne podle vědeckých prognóz počet obyvatel naší planety v říjnu, oznámila v pátek 19. srpna německá nadace Světové obyvatelstvo. V roce 1999 žilo na Zemi šest miliard lidí, v roce 1986 pět a v roce 1974 čtyři miliardy. Studie OSN předpokládá během příštích 40 let růst počtu obyvatel na 10,6 a na přelomu 21. a 22.

století až na 16 miliard. Tempo rapidnímu růstu celosvětového počtu obyvatel budou v nastávajících desetiletích udávat Afrika a jižní Asie, napsal americký časopis Science s tím, že Čína se v důsledku politiky „jednoho dítěte“ vrátí v roce 2050 k počtu 1,3 miliardy, zatímco nejlidnatější bude Indie se zhruba 1,69 miliardy obyvatel. Předpokládá se dramatický růst počtu

lidí v Africe – na tento kontinent připadne polovina celosvětového přírůstku. Jen v Nigérii by mělo žít tolik lidí jako v USA, to jest přes 300 miliónů, ale jen na desetiné plochy Spojených států. V Africe by mohly v budoucnu žít až tři miliardy lidí. Vědci soudí, že hlavním klíčem k omezení růstu počtu obyvatelstva Země by mohlo být vzdělání pro ženy. Nejistotami ve vývoji jsou možné infekční epidemie, války, vědecký pokrok, politické změny a schopnost lidstva spolupracovat. Časopis Science připomíná, že plocha planety pro zemědělské využití se v posledních 50 letech snížila na polovinu a úbytek pokračuje.

Libyjsí povstalci obsadili v noci na pondělí 22. srpna centrum hlavního města Tripolisu. Vládní mluvčí vyzval síly NATO podporující rebely, aby zastavily útoky. Plukovník Kaddáfí je podle jeho slov ochoten zahájit s povstalci mírové rozhovory. Kaddáfího tábor stále kontroluje části města a plukovník nadále vyzývá lid, aby „Tripolis zachránil“. Jeho 42 let trvající vláda je však, zdá se, u konce. Mluvčí vlády ještě před Kaddáfího apelem na obyvatele prohlásil, že vůdce je ochoten jednat. Od pondělního rána je Kaddáfího komplex v obležení. Vyrojily se spekulace, že plukovník prchá směrem k alžírským hranicím. Povstání a boje jsou vedeny v Libyi od počátku roku, po březnové rezoluci Rady bezpečnosti OSN se do nich zapojily i síly NATO a dalších spojenců. Povstání v Tripolisu propuklo o víkendu, v noci na pondělí pak rebelové obsadili i Zelené náměstí ve středu města. Jejich příznivci je tam vítali s vlajkami a oslavnými salvami. Povstalci spontánně prohlašovali, že náměstí přejmenují na Náměstí mučedníků. Kaddáfí má stále ve městě tisíce vojáků a není jasné, kolik jich přeběhlo k rebelům. Jeho ministr informací oznámil, že od nedělního poledne v ulicích města zemřelo 1 300 lidí a 5 000 dalších bylo zraněno. Postup povstalců přivítal americký prezident Barack Obama i britský premiér David Cameron, když pronesli, že Kaddáfího konec se blíží a Tripolis se vymaňuje z područí tyрана. Čína oznámila, že respektuje rozhodnutí libyjského lidu a doufá, že se situace co nejdříve uklidní. NATO uvedlo, že do dnešního dne uskutečnilo nad Libyí 19 751 letů, 7 459 jich bylo bojových.

Vývoj událostí: **15. a 16. února** – Po zatčení bojovníka za lidská práva Fethiho Tarbela propukají nepokoje v Benghází. **17. února** – Opozice v Benghází vyhlásí den hněvu po vzoru protivládních povstání v ostatních arabských zemích. **24. února** – Protivládní milice vytlačily Kaddáfího vojáky z Misuráty. **26. února** – Rada bezpečnosti OSN uvalila sankce na Kaddáfího a jeho rodinu. Potlačováním nepokojů se začíná zabývat Mezinárodní trestní soud (ICC). K sankcím se později přidala EU. **5. března** – Opoziční Národní rada v Benghází se prohlašuje výhradní zastupitelkou libyjského lidu. **10. března** –

Národní radu uznala jako svrchovanou vládu Francie. Libye na druhý den přerušila s Paříží diplomatické styky. **16. března** – Kaddáfího síly jsou na postupu a blíží se baště povstalců Benghazi. Kaddáfího syn Sajf televizi Euronews říká: „Za 48 hodin bude po všem“. **17. března** – Schází se Rada bezpečnosti OSN a vyhlásuje nad Libyí bezletovou zónu. Rezoluce rovněž povoluje „všechny nezbytné kroky na ochranu civilního obyvatelstva“. **19. března** – První vzdušné údery francouzských, amerických a britských sil zastavily postup Kaddáfího na Benghazi a zasáhly jeho letectvo a obranná zařízení. **28. března** – Katar je první arabskou zemí, která uznává vládu z Benghazi. **29. března** – Na konferenci v Londýně vzniká tzv. kontaktní skupina 20 zemí, které mají koordinovat obnovu v Libyi po pádu Kaddáfího. **30. března** – Do Británie uprchl libyjský ministr zahraničí Músá Kúsá. **10. dubna** – Jihoafrický prezident Jacob Zuma oznamuje, že Kaddáfí během setkání s ním přijal rámcový plán ukončení konfliktu. Rebelové ale na druhý den jednání plán odmítli. **30. dubna** – Při náletu NATO v Tripolisu zemřel nejmladší Kaddáfího syn a tři vnoučata. **30. května** – Kaddáfí při setkání se Zumou naznačuje vůli jednat, ale odmítá odstoupení. **27. června** – ICC vydává zatykač na Kaddáfího, jeho syna Sajfa a šéfa tajných služeb Abdulláha Sanúsího. Viní je ze zločinů proti lidskosti. **15. července** – Přejíždí národní radu z Benghazi uznávají Spojené státy. **16. července** – S Kaddáfího vyslanci jednájí zástupci USA. Žádají Kaddáfího odchod. **27. července** – Rebely uznává i Velká Británie, jež zároveň vyhošťuje Kaddáfího diplomaty. **28. července** – Kaddáfího bývalý ministr vnitra Abdal Fatah Júnis, který zběhl a stal se vojenským velitelem povstalců, byl zavražděn. Média hovoří o rozporu mezi rebely. **9. srpna** – Tripolis obviňuje NATO ze zabití 85 civilistů u Zlitánu. **11. srpna** – Povstalci postupují k Tripolisu. Znovu se jim podařilo dobýt Brigu a o tři dny později Zavíju, čímž přerušili přísun potravin a paliva do hlavního města. **14. srpna** – Kaddáfího vojsko vypálilo poprvé raketu Scud. Dopadla do pouště u Syrty a nikoho nezranila. **15. srpna** – Kaddáfí v televizi přes telefon znovu burcuje příznivce, aby zemi osvobodili od teroristů a NATO. **16. srpna** – Povstalci bojují na východě i západě Tripolisu. Výjezdy z města jsou pod jejich kontrolou. **21. srpna** – Povstalci vstoupili do Tripolisu

Generální tajemník OSN Pan Ki-mun v pondělí 22. srpna tvrdě zkritizoval Sýrii, že neplní slib, který mu dal sám syrský prezident Bašár Asad, a stále nasazuje armádu proti demonstrantům. V Ženevě přitom zasedá Rada OSN pro lidská práva právě kvůli tomu, že Sýrie proti demonstrantům nasazuje armádu. Syrské bezpečnostní síly podle vyšetřovatelů OSN porušují lidská práva. Vysoká komisařka OSN pro lidská práva Navi Pillayová uvedla, že v Sýrii bylo zabito 2 200 lidí. „K dnešku bylo od zahájení protestů v půlce března zabito přes 2 200 lidí, od začátku ramadánu jich bylo

zabito 350. Vojenské a bezpečnostní síly pokračují v používání nepřiměřené síly včetně nasazení dělostřelectva, aby umlčely klidné demonstrace a opět získaly kontrolu nad obyvateli mnoha měst,“ řekla Pillayová. ----- Bašír Asad ve svém posledním televizním vystoupení uvedl, že krize v Sýrii musí mít politické řešení, zopakoval zavedení systému více politických stran a dodal, že volby by se mohly konat v únoru. Současně ale uvedl, že

s násilím si musí poradit bezpečnostní síly. Asad opakovaně tvrdí, že za násilím stojí ozbrojené gangy. Dále uvedl, že jeho vládě nehrozí pád, i když dynastie Asadů zemi vládne už 40 let. V rozhovoru ve státní televizi řekl, že vláda není ohrožena pádem. Varoval ale před zahraniční intervencí, která by ovšem byla odražena. Toto nebezpečí se však může stát aktuální ve chvíli, kdy padne Kaddáfího režim v Libyi. Pokud změna proběhne v klidu, mnozí budou ochotnější k zahájení akce proti Sýrii, i když ta je lépe vyzbrojená.

Newyorský soud zrušil ve středu 24. srpna obvinění a propustil na svobodu Dominique Strausse-Kahna (foto dále). Bývalý ředitel Mezinárodního měnového fondu (MMF) a původně očekávaný horký favorit voleb příštího francouzského prezidenta byl viněn z pokusu o znásilnění. „Stěžovatelka nám v prakticky žádném podstatném rozhovoru neříkala pravdu,“ řekl u soudu žalobce. Obvinění proti Strauss-Kahnovi stáhl už v pondělí. Rozhodnutí soudu se čekalo po úterním předvolání

Diallové, když i její advokát prohlásil, že očekává zrušení obvinění. Právníci pokojské se sice ještě snažili docílit jmenování nového zvláštního prokurátora, ale marně. Obhajoba se ale proti tomu odvolala, proto rozhodnutí o zrušení obvinění nemá okamžitou platnost. Výpověď pokojské Diallové je považována za nevěrohodnou. Žena je napojena na podsvětí, zná se s lidmi, kteří prodávají drogy. Na její účet přicházely značné částky, jejichž původ nebyla schopna vysvětlit, zřejmě šlo o peníze z drog,

které prodávali její známí. Měla také velmi vysoké účty za několik telefonů a pravděpodobně se věnovala prostituci. Hlavně se však se svým přítelem, který byl zatčen kvůli tomu, že měl u sebe velké množství marihuany, po telefonu bavila o tom, že mu pomůže a v případě obvinění Strausse-Kahna ví, co dělá. Diallová Strausse-Kahna obvinila, že ji neurvale sexuálně napadl a přinutil k orálnímu sexu. Strauss-Kahn nikdy nepopíral, že by s ní měl styk, ostatně na jejím oděvu bylo zjištěno jeho sperma, ale tvrdil, že žena s aktem souhlasila.

Severokorejský vůdce Kim Čong-il se ve středu 24. srpna setkal na Sibiři s ruským prezidentem Dmitrijem Medvěděvem. Prohlásil, že je připraven uvalit moratorium na jaderné testy, budou-li obnoveny mezinárodní rozhovory o nukleárním programu KLDK. Kim je ochoten vrátit se k jednacímu stolu, aniž by předem požadoval splnění nějakých podmínek, uvedly ruské agentury s odkazem na Medvěděvovu mluvčí. Kim Čong-il vyrazil ve svém pancéřovaném vlaku do Ruska naposledy v roce 2002. Jeho program byl tradičně opředen tajemstvím. S Medvěděvem se po úterním koupání v jezeře Bajkal nakonec setkal na vojenské základně u města Ulan Ude na východě Sibiře. Ruský prezident vážil cestu za hostem především kvůli plánovanému ruskému plynovodu do Jižní Koreje, který má vést přes území KLDK. Severní Korea výstavbu podporuje, řekl Medvěděv po setkání s Kimem, jehož zemi se nedostává peněz a jídla.

Severokorejský vůdce také souhlasí s obnovením šestistranných jednání o jaderném programu KLDK, která uvízla v mrtvém bodě před lety. „Severní Korea bude připravena vyřešit otázku uvalení moratoria na testy a výrobu jaderných zbraní,“ řekla Medvěděvova mluvčí. Spojené státy a Jižní Korea, s níž je KLDK stále de iure ve válce, podmiňují další kontakty jasným odhodláním Pchjongjangu učinit ústupky v rámci svého jaderného programu. K plánovanému plynovodu řekl Medvěděv, že bude více než 1 700 kilometrů dlouhý a ročně by jím mohlo být dodáno až 10 miliard kubických metrů plynu. Kimovi se v Rusku dostalo nejen záruk na dodávky až 50 000 tun obilí, ale mohl si také prohlédnout největší hydroelektrárnu na Dálném východě

Navzdory pádu hlavního sídla libyjského vůdce Muammara Kaddáfího v Tripolisu boje v metropoli i jinde v zemi pokračují. Kaddáfí pronesl poselství k národu prostřednictvím syrské televize Al-Uruba, v němž vyzval obyvatele Tripolisu, aby město vyčistili. Kaddáfí tvrdí, že jeho sídlo Báb al-Azízíja padlo po 64 náletech sil NATO. Severoatlantická aliance v úterý potvrdila, že je nad Tripolisem přítomna, ale odmítla své akce popisovat. V Tripolisu se v noci oslavoval pád Kaddáfího tvrže. Povstalci se snaží konsolidovat svoji převahu, plukovník je však neznámo kde. Rebelové oznámili, že během bojů v Tripolisu, které začaly v sobotu, bylo zabito 400 lidí. Ani v noci na středu však nebyl v hlavním městě klid zbraní. Na město dopadly desítky raket Grad. Kaddáfího síly útočily i na další města na západě a jihu země. Střelba neutichá

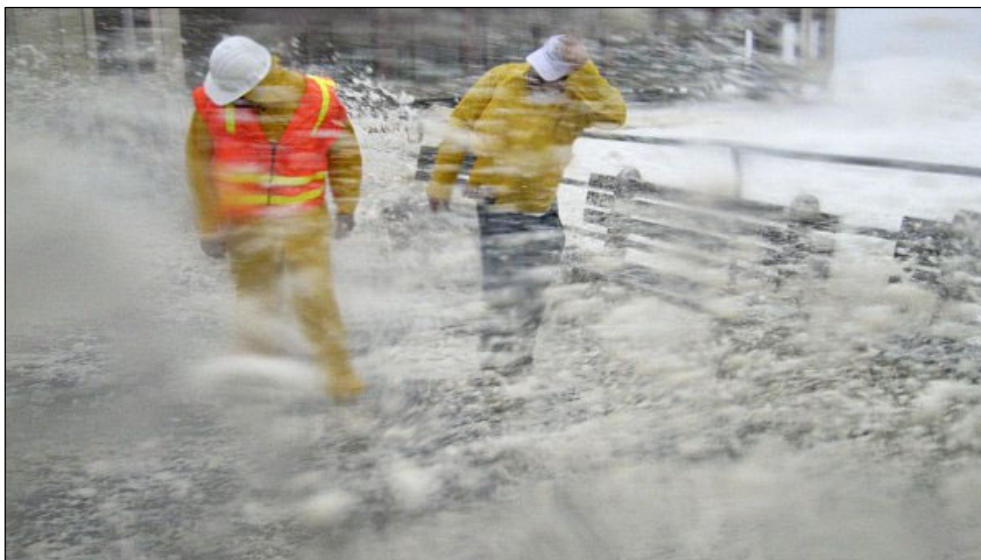

ani v přístavní Syrtě, baště Kaddáfího stoupenců. Mluvčí libyjské vlády Músa Ibrahim v rozhlase uvedl, že Kaddáfího tábor se může bránit měsíce, možná roky. Podle mínění USA je Kaddáfího režim u konce. Washington už oznámil, že uvolní až půl druhé miliardy dolarů, které Libyi počátkem roku zmrazil. Podobný krok následně ohlásilo i Švýcarsko. Stane se tak, jakmile OSN odvolá sankce vůči libyjské

vládě. Agentura Reuters citovala švýcarského představitele, podle něhož patří většina zmraženého majetku a kont libyjským státním korporacím. Libye má odhadem aktiva ve výši 168 miliard dolarů a největší zásoby ropy v Africe. Generální tajemník OSN Pan Ki-mun mezitím v úterý hovořil s lídrem libyjské opozice Mustafou Mohammedem Abdulem Džalílem a vyzval k brzkému ukončení bojových akcí a národnímu smíření. Se stejným vzkazem přišla Čína, která vyjádřila naději, že při poválečné obnově nebude chybět. Americký prezident Barack Obama s francouzským protějškem Nicolasem Sarkozym už připravují konferenci, na níž se má řešit rychlá poválečná obnova Libye. -- ---- Dobytí paláce Báb al-Azízíja v Tripolisu bylo pro tamější povstalce nejen symbolickým vítězstvím, ale také šancí pořádně si přilepšit. Palác vůdce Muammara Kaddáfího ukrýval obrovské množství cenných předmětů, které si ozbrojenci okamžitě přivlastnili. Cena některých z nich by přitom v aukcích mohla vystoupat do závratných výšin.

Hurikán Irene se v neděli 28. srpna prohnal New Yorkem. Cestou si už vyžádal deset mrtvých včetně jedenáctiletého chlapce. Živel směřuje podél východního pobřeží na sever a přichází s ním vítr o rychlosti 129 kilometrů v hodině. Evakuace byla nařízena více než dvěma milionům lidí z ohrožených pobřežních míst. Sedm federálních států vyhlásilo stav nouze. V New Yorku se evakuace týkala 370 000 lidí. Ve městě byla přerušena městská doprava a obyvatelé zůstali odkázáni na taxislužbu. Nejezdí vlaky ani meziměstské autobusy. V sobotu večer byl New York dle svědků mrtvé město. Na Manhattanu zůstaly zavřené bary i restaurace a představení na Broadwayi byla zrušena. Time Square, obvykle plné lidí v denní i noční době, bylo prázdné. Kvůli Irene bylo zrušeno 10 000 víkendových letů a dalších 250 pondělních. Letiště v oblasti New Yorku byla uzavřena pro přílety i pro odlety. Otevřena budou, až to počasí dovolí. Ve Washingtonu se obnova letištního provozu očekává v sobotu dopoledne nebo po poledni

místního času. Ministr obrany Leon Panetta souhlasil, aby se připravilo 6 500 vojáků v aktivní službě k eventuálním záchranným pracím. Prezident Barack Obama kvůli hurikánu zkrátil dovolenou a vrátil se do Washingtonu. Irene je nyní hurikán první, tedy nejnižší z pěti kategorií Saffirovy-Simpsonovy stupnice. Ačkoli po zásahu pevniny v Severní Karolíně zeslábl, zůstane zřejmě hurikánem i při postupu podél pobřeží na sever, do Nové Anglie by mohl dorazit už jako tropická bouře.

ZÁŘÍ 2011

OBSAH: 1) Mezinárodní konference o Libyi, 2) Útoky sebevražedných atentátníků v Iráku, **3) Jaroslav Kulhavý se ve Švýcarsku stal mistrem světa v cross country horských kol**, 4) Ministr obrany Alexandr Vondra v Afghánistánu, 5) Někdejší předseda islandské vlády před soudem, **6) V Haagu byl odsouzen generál Perišić, někdejší náčelník generálního štábu jugoslávské armády**, 7) Generál David Petraeus se stal ředitelem americké zpravodajské služby CIA, 8) Rozhodnutí německého ústavního soudu ve věci finanční pomoci zadluženým členům Eurozóny, **9) U ruské Jaroslavle se zřítíl dopravní letoun s místním hokejovým týmem Lokomotiv**, **10) Deset let od teroristických útoků na USA**, 11) Veřejné vystoupení předsedy nové libyjské vlády, 12) Návštěva Nicolase Sarkozyho a Davida Camerona v Libyi, 13) Dánsko má poprvé v čele vlády ženu - Helle Thorningovou, **14) Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg usnul v červených ponožkách na mezinárodní konferenci v Bělehradě**, 15) V americké armádě mohou sloužit lidé, hlásící se k homosexuální orientaci, 17) Mahmúd Abbás požádal v OSN o uznání samostatné Palestiny, **18) Sjezd vládní strany Jednotné Rusko v Moskvě před parlamentními a prezidentskými volbami**, **19) Poslední býčí zápasy v Katalánsku**, 20) Řecko udělá vše pro to, aby zůstalo členem eurozóny, 21) 110. narozeniny vysavače, **22) Infografika k 11. září 2001.**

Účastníci pařížské konference o Libyi, která se konala ve čtvrtek 1. září, jednomyslně žádají, aby byly v zájmu obnovy této země odblokovány zmrazené libyjské fondy v zahraničí. Po jednání to oznámil francouzský prezident Nicolas Sarkozy. Spolu s britským premiérem Davidem Cameronem a generálním tajemníkem NATO Andersem Foghem Rasmussenem také ohlásil pokračování úderů NATO v Libyi, dokud budou Kaddáfí a jeho stoupenci představovat pro Libyi hrozbu. Sarkozy také řekl, že prozatímní libyjské mocenské orgány se musí dát cestou usmíření a odpuštění. Cílem konference bylo především zajistit finanční i další podporu libyjským povstalcům, kteří

Společné foto účastníků pařížské konference o Libyi

za podstatné pomoci NATO svrhli Kaddáfího, a vládě, kterou se pokoušejí sestavit. Několikahodinové akce se zúčastnili zástupci 49 zemí a osmi mezinárodních organizací včetně OSN, NATO a Evropské unie. Česká republika na fórum nebyla pozvána. Konference se sešla na den přesně 42 let poté, co se nyní prchající Kaddáfí chopil moci. Generální tajemník OSN Pan Ki-mun navrhl urychlené vyslání civilní mise OSN do Libye s cílem pomoci ji stabilizovat. Ministryně zahraničí USA Hillary Clintonová povstalce vyzvala, aby bojovali s extremismem, chránili sklady zbraní a bránili práva všech Libyjců, zvláště žen a menšin. Vyslovila se pro to, aby nové libyjské vedení zaujalo libyjské místo v OSN. I ona řekla, že tažení NATO v Libyi by mělo pokračovat, dokud budou libyjské civilisty v ohrožení. Právě rezolucí Rady bezpečnosti o nutnosti chránit libyjské civilisty se Severoatlantická aliance při svém zásahu zaštitila. Prezident Evropské unie Herman Van Rompuy přivítal „ambiciózní plány nové Libye“, které na

konferenci prezentovali předseda Přechodné národní rady Libye a jeho zástupce. Podle předchozích informací tyto plány zahrnují mimo jiné vypracování nové ústavy a svolání voleb během půldruhého roku. ----- Řada účastníků, mezi nimi Rasmussen a Cameron, zdůrazňovala, že boj ještě neskončil. Kaddáfí právě dnes znovu vyzval své stoupence k odporu. Sarkozy na závěrečné tiskové konferenci řekl, že Kaddáfí musí být zatčen a Libyjci svobodně rozhodnou, zda a kde má být souzen. Z významných zainteresovaných států nebyla na konferenci zastoupena Jihoafrická republika, ale své zástupce vyslaly Rusko a Čína, které mají stejně jako JAR výhrady k vojenskému zásahu NATO v Libyi. Objem zmražených libyjských fondů se odhaduje na 50 miliard eur.

Útoky sebevražedných atentátníků si v Iráku mezi lety 2003 a 2010 vyžádaly životy více než 12 000 civilistů a 200 vojáků zahraniční koalice. Uvedl to v pátek 2. září ve zvláštním čísle britský lékařský časopis The Lancet. Ve stejném období činil celkový počet civilních obětí 108 624. Podle údajů časopisu si sebevražedné pumové útoky vyžádaly 12 284 obětí z řad civilního obyvatelstva, což představuje 11 procent ze všech civilních obětí války. Z 200 zabitých zahraničních vojáků bylo 175 Američanů. Při více než tisícovce sebevražedných útoků bylo zraněno 30 644 lidí, což představuje

19 procent ze všech zraněných civilistů ve válce. Nejtragičtější následky měly atentáty prováděné s pomocí aut plných výbušnin. Atentáty provedené lidmi s vestami plnými výbušnin byly méně efektivní. „Každý ví, že civilisté jsou mnohem více ohroženi sebevražednými útoky, ale reálná čísla jsou překvapující,“ uvedla odbornice, která vedla výzkum. Upozornila na vysoký podíl zabitých dětí. Celkově totiž tvoří

děti 9 procent obětí konfliktu, v případě sebevražedných útoků je to však 14 procent. Při sebevražedných atentátech zemřela polovina zasažených dětí. Aby bylo možné přežít zranění utrpěná při explozi bomby, má zásadní význam rychlá přeprava do adekvátně vybavené nemocnice. Proto je o tolik více civilních obětí než vojenských. Naději Iráčanů na přežití po pumových útocích snižuje i velký nedostatek pohotovostí, lékařské vybavení a nízký stav odborného personálu. U dětí se k tomu přidává podvýživa, nedostatek kvalifikovaných pediatrů a také to, že jejich těla jsou křehčí.

Jaroslav Kulhavý se v sobotu 3. září 2011 stal za hustého lijáku ve švýcarském Champéry mistrem světa v cross country horských kol. Jezdec stáje Specialized Racing porazil svého největšího rivala, Švýcara Nino Schurtera, o 47 vteřin. Bronz vybojoval Francouz Julien Absalon. „Jsem opravdu šťastný. O tomhle jsem snil celou kariéru. Jsem rád, že mi to vyšlo a mám duhový dres. Byl to nejtěžší, ale taky nejhezčí závod mé kariéry,“ řekl šestadvacetiletý biker z Ústí nad Orlicí. Kulhavý dosáhl největšího úspěchu kariéry a jen podtrhl dominanci v této sezóně, kdy vyhrál celkově i Světový pohár. Na kontě už má juniorský titul z roku 2003. Pro Českou republiku vybojoval vůbec první zlatou medaili z elitní kategorie v historii mistrovství světa. Kulhavý si se zbytkem světa místy hrál jako kočka s myší. Nejdřív zkoušel odjet se Schurterem, ale jejich mírný náskok dlouho nevydržel. Dotáhli se na ně Francouzi Absalon a Marotte, další Švýcar Vogel a také

obhájce titulu Španěl Hermida. Na českém reprezentantovi bylo vidět, jak je naprosto v klidu. I v momentě, kdy začalo lít jako z konve. Úseky na kořenech a kamenech v lese byly neskutečně těžké, ale Kulhavý neudělal jedinou chybu. Z vedoucí skupiny postupně odpadli Vogel a Marotte, v pátém ze sedmi okruhů už jeli na čele jen Kulhavý a Schurter. Hermidu zbrzdil defekt zadního kola a Absalon nestačil. Schurter dupal jak zvíře, jenže český šampion se za ním bez problémů držel. A když v šestém kole nastoupil, během chvilky měl k dobru cenné vteřiny a domácí závodník se zlomil. Při nájezd do posledního kola už měl Kulhavý dostačující náskok a bylo jasné, že si titul vzít nenechá. Výsledky: 1. Kulhavý (ČR) 1:44:30, 2. Schurter (Švýcarsko) -47, 3. Absalon (Francie) -1:26, 4. Hermida (Španělsko) -2:09

Ministr obrany Alexandr Vondra navštívil 5. září v Afghánistánu zbrusu novou základnu českých vojáků ze 601. skupiny speciálních sil, kteří nyní působí v provincii Nangarhár nedaleko Džalálábádu. Ministr odletěl do Afghánistánu v sobotu večer na pravidelnou návštěvu, která se uskutečňuje v půlročních intervalech. Doprovází ho náčelník generálního štábu armádní generál Vlastimil Pícek, ředitel Vojenského zpravodajství generálporučík Ondřej Páleník, český velvyslanec v USA Petr Gandalovič a zástupci Sněmovny. „Jsem velmi rád, že jsem měl příležitost zde dnes být. Jsem mezi elitou české armády. Vojáci ze 601. skupiny se svým způsobem vrací na místo činu. Na stejném místě už působili v historicky první operaci Armády České republiky

po druhé světové válce. I tentokrát je čeká plnění náročných úkolů speciálních operací a navíc příprava a výcvik speciální policejní jednotky afghánské policie. Myslím, že jsou na to perfektně připraveni. Jsem hrdý na to, že nás zde reprezentují takto skvělí vojáci,“ prohlásil Alexandr Vondra. Velitel speciálních sil plukovník

Karel Řehka k tomu řekl, že jeho vojáci se do Afghánistánu začali přesouvat 1. července, do 14 dnů vybudovali předsunutou základnu a zahájili výcvik. Už na konci července provedli první společnou operaci a do dneška jich uskutečnili již 48. Výstavba základny byla dokončena koncem srpna. Vojáci ze 601. skupiny speciálních sil z Prostějova působí v Afghánistánu už po šesté, poprvé však pod přímým velením mezinárodních sil ISAF. Předtím to bylo v operaci Trvalá svoboda vedené Spojenými státy. Mezi jejich úkoly patří mimo speciální průzkum či úderné akce také výcvik afghánských speciálních zásahových policejních jednotek tak, aby mohly vést samostatné operace a pomáhat obyvatelstvu. To vše s cílem, aby Afghánci převzali odpovědnost za bezpečnost sami. Velení spojeneckých vojsk v Afghánistánu počítá s tím, že v roce 2014 předá vládu nad zemí tamním autoritám a také ozbrojeným složkám.

(Fotografie: úplně vlevo stojí náčelník Generálního štábu Armády ČR armádní generál Ing. Vlastimil Pícek a úplně vpravo ministr obrany ČR Alexandr Vondra)

Někdejší předseda islandské vlády Geir Haarde (foto na další straně) stanul v pondělí 5. září před soudem za to, že nezvládl bankovní krizi, jež na podzim 2008 položila ekonomiku státu na lopatky. Jde o prvního politika na světě, jenž se zodpovídá z podílu na ekonomické krizi před justicí. „Pochybil v tom, že nic neudělal,“ řekl jeden z poslanců, jenž připravil návrh na jeho stíhání za nedbalost v období od února do října 2008, kdy krize na Island udeřila. Vyšetřovatelé ve zprávě o 274 stranách upozorňují, že vláda, centrální banka a regulační dohled nevyvíjely náležitý tlak na

banky, jejichž dluhy přesahovaly desetinásobek domácího hrubého produktu země. Althing – parlament v Reykjavíku – při expremiérově stíhání poprvé v dějinách této země využil institutu zvláštního ústavního soudu založeného v roce 1905. Landsdómur, zvláštní soud, má sloužit k tomu, aby ministři nesli odpovědnost za své kroky nejen politicky, ale i právně.

Může jim za to nejen napařit pokutu, ale uložit i trest odnětí svobody, a to až na dva roky. Haardeho tudíž za nezvládnutí krize může stihnout až dvouletý pobyt v cele. Haarde, jehož konzervativní Strana nezávislosti ve volbách v roce 2009 propadla, trvá na své nevině. Islandané však soud podporují. Mnozí z nich dokonce tvrdí, že je třeba jít ještě dál. S Haardem prý měli soudit i jeho nejbližší ministry,

což ale parlament nepodpořil. Tři největší banky v zemi na podzim 2008 zbankrotovaly, ekonomika se zhroutila. Do té doby jeden z nejbohatších států světa je nyní závislý na pomoci Mezinárodního měnového fondu ve výši deseti miliard dolarů (173 mld. korun) a musí navíc splatit Británii a Nizozemsku pět miliard eur (122 mld. korun) dluhu, který způsobily soukromé banky.

Mezinárodní soudní dvůr pro bývalou Jugoslávii v Haagu udělil v úterý 6. září trest 27 let vězení bývalému náčelníku generálního štábu jugoslávské armády Momčilovi Perišičovi (foto). Generál byl odsouzen za zločiny během válek v Bosně a Chorvatsku. Perišič byl shledán vinným z podílu na válečných zvěrstvech ve zmíněných zemích. Vláda v Bělehradu a armáda podle žalobců v 90. letech poskytovala finanční, logistickou a materiální podporu vojenským jednotkám etnických Srbů v Bosně a Chorvatsku. Perišič podle nich k tomuto účelu zřídil dvě oddělení. Tím podle nich napomáhal při vykonávání zločinů včetně masakru ve Srebrenici nebo těch, které se udály během 44 měsíců trvajících obléhání Sarajeva. To, že jim nebyl přítomen, není omluvou, připustil soud. „Nikdy osobně nikoho nezabil, nikdy osobně nezapálil dům v Bosně a Chorvatsku, ale pomáhal těm, kdo to dělali. Tato forma účasti by neměla snižovat jeho odpovědnost,“ řekl v průběhu soudu žalobce Mark Harmon. Podle komentátorů byl proces s Perišičem důležitý právě kvůli snaze určit míru odpovědnosti řídicích center v Bělehradu během válek na Balkáně. Je známo, že mezi jugoslávským vedením a odštěpenými srbskými skupinami existovalo spojení. Snahy dokázat kriminální odpovědnost ale ztroskotaly během procesu s bývalým jugoslávským prezidentem Slobodanem Miloševićem, který skončil předčasně kvůli jeho úmrtí. Sedmašedesátiletý Perišič veškerá obvinění odmítl. Proces s ním trval tři roky. Žalobci během té doby vyslechli 82 svědků, obhajoba 22.

Bývalý velitel spojeneckých sil v Afghánistánu David Petraeus se stal ředitelem Ústřední zpravodajské služby (CIA). Osmapadesátiletý Petraeus složil v úterý v Bílém domě přísahu do rukou amerického viceprezidenta Joea Bidena (foto). Nástup Petraeuse do čela americké rozvědky je zatím posledním bodem proměny bezpečnostního týmu amerického prezidenta

Baracka Obamy. Petraeusův předchůdce v čele CIA Leon Panetta byl v červenci jmenován novým ministrem obrany namísto odcházejícího Roberta Gatese. Za Petraeusův největší dosavadní úspěch se považuje změna vývoje války v Iráku, díky níž polevilo násilí v zemi a bylo možné stáhnout velkou část amerických vojáků. Poté byl jmenován velitelem mezinárodních sil v Afghánistánu, kde bylo jeho úkolem spustit Obamovu strategii, jež by měla vést k oslabení tamních povstalců a k zahájení postupného stahování zahraničních vojáků. Petraeusovo jmenování do čela CIA jen podtrhuje skutečnost, jak se v posledních letech vytratily hranice mezi akcemi armády a tajných služeb proti islámským radikálům.

Mnohamiliardová pomoc Německa pro zadlužené členy eurozóny a zejména Řecko není v rozporu s německým právem. Rozhodl o tom ve středu 7. září německý ústavní soud. Stížnost na výpomoc u něj podala skupina prominentních euroskeptiků. O případné další pomoci mají podle soudu rozhodovat i poslanci. Pět akademiků a jeden konzervativní zákonodárce z Bavorska podali tři stížnosti loni v květnu poté, co evropská představitelé schválili záchranný balíček pro krachující Řecko. Pomoc následně potřebovalo i Irsko a Portugalsko. V poslední době se hovořilo o tom, že stejný scénář může nastat u Španělska a Itálie. Zhruba 440 miliard eur ve stabilizačním fondu eurozóny EFSF bylo však mezitím vyčerpáno. Německo jakožto největší evropská ekonomika do něj nalilo přes čtvrtinu celkové výše. Podle stěžovatelů byla peněžní výpomoc ilegální. Ústavní soud toto tvrzení, které mělo potenciál rozbít 12 roků trvající evropskou měnovou unii, podle očekávání nepřijal, ovšem těsným poměrem hlasů. Soud od počátku upozorňoval, že vůbec nebude zvažovat ekonomické aspekty věci. Rovněž se čekalo, že by soud mohl dát více pravomocí zákonodárcům. To se potvrdilo verdiktem, že o budoucí pomoci má rozhodovat též parlament. Eurozóna a Mezinárodní měnový fond původně Řecku přislíbily pomoc ve výši 110 miliard eur (zhruba 2,7 biliónu korun). Když se ukázalo, že to nebude stačit, byl letos dohodnut nový balík ve výši 109 miliard eur.

Ve středu 7. září se u ruské Jaroslavl zřítíl při odletu do běloruského Minsku, kde měl druhý den odstartovat novou sezonu KHL, letoun Jak-42, na jehož palubě se nacházel hokejový tým Lokomotivu Jaroslavl. Na palubě letadla byli i tři čeští hokejisté, Josef Vašíček, Jan Marek, Karel Rachůnek, a Slovák Pavol Demitra. Havárii nikdo z nich nepřežil. Prezident Mezinárodní hokejové federace René Fasel v reakci na katastrofu prohlásil, že představuje „nejtemnější den v dějinách našeho sportu.“

Luxusně vybavené letadlo se 14 t paliva na palubě havarovalo za slunného dne těsně před čtvrtou hodinou odpoledne místního času v těsné blízkosti letiště Tunošna. Třímotorovému letounu se nepodařilo uskutečnit vzlet na délce dráhy a následně po startu z travnatého předpolí ranveje nabrat výšku. Krátce se odlepil od země a po kolizi s anténním systémem se naklonil a dopadl zpět na zem z výšky několika metrů. Po dopadu v rychlosti cca 250 km/h se rozlomil a začal hořet. Část trosk spadla do blízké řeky Volhy. Lokomotiv Jaroslavl přišel prakticky o celý hokejový tým. Zvažovaly se možnosti, jak jej nahradit. Mezi uvažovanými variantami bylo složení nového týmu z hráčů z ostatních klubů KHL, mimořádný draft či tým poskládat z hráčů hrající za Jaroslavl v juniorské MHL.

Lokomotiv se nakonec rozhodl nezúčastnit se probíhajícího ročníku 2011/12. Česká hokejová reprezentace přišla při nehodě o tři stabilní členy širšího kádru. Všichni byli držitelé titulu mistra světa (Josef Vašíček 2005, Karel Rachůnek a Jan Marek 2010). Český hokejový svaz rozhodl o vyřazení čísel zemřelých hráčů z reprezentace. Slovensko přišlo v osobě Pavola Demitry o svého kapitána, bronzového medailistu z MS 2003 a komplexního hráče. Na MS 2011 v Bratislavě se rozloučil s reprezentačním dresem. Také jeho číslo 38 bylo vyřazeno ze slovenské reprezentace. Na palubě se nacházel další držitel titulu mistra světa, švédský brankář Stefan Liv. Ten byl zároveň olympijským vítězem z roku 2006. --

----- V době havárie probíhal zápas mezi týmy Salavat Julajev Ufa a Atlant Mytišči. Byl přerušen ve 14. minutě první třetiny, kdy dorazila zpráva o nehodě. Hráči se poté rozhodli v zápase nepokračovat. Program KHL byl přerušen a začátek soutěže byl

posunut na 12. září 2011. Začátek české extraligy byl v důsledku pohřbu Jana Marka posunut z 16. na 18. září 2011. ----- Zápas, který se měl v Minsku odehrát druhý den po neštěstí, skončil symbolickým vítězstvím Jaroslavle. V hale byla při smuteční ceremonii hráči Dynama uctěna památka všech zesnulých, jejichž portréty byly umístěny na ledě. Domácí si vstřelili do své branky za každého zesnulého jeden gól a květiny k brance soupeře přivezl i běloruský prezident Lukašenko. ----- V Jaroslavli proběhl hlavní smuteční obřad v sobotu 10. září dopoledne v hokejové hale. Podobně jako v Minsku byly na ledě vystaveny fotografie jednotlivých obětí a u sedmi hráčů a sedmi členů realizačního týmu pochovaných v Jaroslavli byly před pohřbem vystaveny také jejich rakve. Obřadu se zúčastnilo na 100 000 lidí, mezi nimi také ruský premiér Vladimir Putin, prezident Mezinárodní hokejové federace René Fasel, prezident Ruské hokejové federace Vladislav Tretjak a řada dalších významných osobností.

(Na horní fotografii pokládá květiny k místu neštěstí ruský prezident Dmitrij Medvěděv. Na dolním snímku je zachycen předseda ruské vlády Vladimir Putin při smutečním obřadu v Jaroslavli.)

Letošního 11. září uplynulo již 10 let od série koordinovaných teroristických útoků, které byly provedeny 11. září 2001 na území Spojených států amerických.

Podle oficiálního vyšetřování uneslo devatenáct mužů spojených s militantní islámskou organizací al-Káida 4 letadla letící na komerčních linkách společnosti American Airlines a United Airlines. Dvě z nich (American Airlines č. 11, United Airlines č. 175)

**09/11
2001
den, kdy se
změnil svět**

narazila do věží Světového obchodního centra v New Yorku, zabila všechny na palubě a další lidi uvnitř budov. Obě zasažené budovy se do dvou hodin zhroutily, zničily blízké stavby a další poškodily. Třetí letadlo (American Airlines č. 77) narazilo do Pentagonu, sídla Ministerstva obrany USA v hlavním městě USA, Washingtonu, D.C. Čtvrté letadlo (United Airlines č. 93) se zřítilo v neobývané oblasti v Pensylvánii po souboji mezi teroristy a pasažéry o ovládnutí letadla. Letadlo letělo na Washington, D.C., a spekuluje se, že mělo za cíl zasáhnout Bílý dům a nebo americký Kapitol. Při útocích celkem zemřelo 2 996 lidí včetně 19 únosců. Až na 55 vojáků ze 125 obětí, které zemřely v Pentagonu, byli

obětmi jen civilisté, pocházející celkem z 90 zemí. V reakci na útoky vyhlásily Spojené státy válku s terorismem, provedly invazi do Afghánistánu a svrhly hnutí Tálibán, které poskytovalo zázemí teroristům z al-Káidy. Na domácí půdě pak schválily USA PATRIOT Act. Mnoho dalších zemí také posílilo antiteroristickou legislativu a pravomoci svých bezpečnostních složek. Některé americké burzy zůstaly po útoku uzavřeny celý týden a po svém znovuotevření vykázaly ohromné ztráty zejména v pojišťovnictví a letecké dopravě. Zničení kancelářských prostor způsobilo škodu v řádech miliard dolarů. Poškození Pentagonu bylo opraveno během jednoho roku. První opravenou budovou Světového obchodního centra se stala v roce 2006 budova číslo 7. Budova číslo 1. (Věž svobody) má být dokončena v roce 2013 a celková rekonstrukce by měla skončit o rok později. ----- Cíle útoků nebyly

vybrány náhodně. Mrakodrapy Světového obchodního centra byly významnou dominantou na panoramatu Manhattanu, který je symbolem hospodářství Spojených států. Pentagon, sídlo Ministerstva obrany, je symbolem vojenské síly země. Je velmi pravděpodobné, že letadlo letu č. 93 mělo zasáhnout politický sektor americké společnosti. Podle závěru komise pro 11. září byl primárním cílem třetího útoku Bílý dům záložním cílem byl Kapitol. Let 93 se však zřítil v důsledku vzpoury pasažérů u obce Shanksville v Pensylvánii asi 240 km od Washingtonu, D.C. ----- Záběry z místa a

informace o teroristických útocích vysílala reálném čase všechna významná světová media. Útoky měly výrazný vliv na mezinárodní politiku. Administrativa prezidenta George Bushe vyhlásila válku

mezinárodnímu terorismu a následující měsíc americké síly vstoupily na území Afghánistánu. Státy NATO poprvé v historii organizace aktivovaly článek 5 Washingtonské smlouvy. Na domácí scéně administrativa prezidenta Bushe prosadila vlastenecký zákon, který výrazně rozšiřuje pravomoci bezpečnostních složek Spojených států. Kromě právních změn došlo k zavedení silnějších bezpečnostních opatření v letecké dopravě, která zahrnují například důkladnější bezpečnostní prohlídky na letišti nebo nasazení ozbrojených protiteroristických agentů na paluby komerčních letadel. ---
--- Časový průběh útoku z úterý 11. září 2001. Všechny časy jsou místní časy v pásmu UTC-4 platném v době útoku na východním pobřeží USA. V České republice platil tehdy středoevropský letní čas, který ukazuje o 6 hodin více.

7:58 Let United Airlines č. 175 na letišti v Bostonu čeká ve frontě letadel na povolení ke startu.

7:59 Let American Airlines č. 11 startuje z Bostonu do Los Angeles (na palubě 81 pasažérů, 2 piloti, 9členná posádka; typ stroje – Boeing 767).

8:10 Let American Airlines č. 77 startuje z Washingtonu, D.C., do Los Angeles (na palubě 58 pasažérů, 2 piloti, 4členná posádka; typ stroje – Boeing 757).

8:13 Boeing 767 na letu 11 se odchyluje z kurzu o 20° a přestává komunikovat s leteckou kontrolou (první náznak nestandardního chování; o 7 minut později navíc vypíná identifikační signál).

8:14 Let United Airlines č. 175 dostává povolení ke startu a vzlétá z Bostonu směr Los Angeles (na palubě 56 pasažérů, 2 piloti, 7členná posádka; typ stroje – Boeing 767).

8:20 Let American Airlines č. 77 startuje z Washingtonu, D.C., do Los Angeles (na palubě 58 pasažérů, 2 piloti, 4členná posádka; typ stroje – Boeing 757).

8:42 Poslední radiokomunikace letu č. 175 se zemí. V té době let United Airlines č. 93 konečně startuje z Newarku do San Franciska (na palubě 38 pasažérů, 2 piloti, 5členná posádka; typ stroje – Boeing 757). Má 42 minut zpoždění kvůli pomalému provozu na letištní dráze.

8:46 Boeing 767 na letu 11 naráží v rychlosti 790 km/h do severní věže WTC. Budova je zasažena mezi 94. a 98. patrem (kabina letadla zasáhla 96. patro). Dochází k okamžitému vznícení paliva a uvěznění všech lidí v patrech nad místem nárazu letadla.

8:51 Poslední radiokomunikace letu č. 77 se zemí.

9:02 Boeing 767 na letu 175 naráží v rychlosti 950 km/h (maximální cestovní rychlost v 35 000 stopách je 913 km/h, při zemi je nižší) do jižní věže WTC mezi 78. a 84. patrem (kabina letadla zasáhla 80. patro). Náraz letadla vidí v televizi v přímém přenosu miliony lidí po celém světě. (Federální úřad USA pro letectvo s okamžitou platností uzavírá všechna letiště v New Yorku).

9:21 Všechny tunely a mosty v New Yorku jsou uzavřeny.

9:25 Federální úřad USA pro letectvo uzavírá americký vzdušný prostor a přikazuje všem vnitrostátním linkám okamžitě přistát.

9:27 Poslední radiokomunikace letu č. 93 se zemí.

9:29 Prezident George W. Bush poprvé po útoku promlouvá k národu, oznamuje, že se vrací do Washingtonu a že došlo k obrovské národní tragédii. První potvrzené zprávy naznačují minimálně 6 obětí a alespoň 1.000 zraněných.

9:37 Boeing 757 na letu č. 77 naráží do budovy Pentagonu. Je zabito všech 64 lidí na palubě a dalších 125 v budově.

9:45 Bílý dům a Kongres jsou evakuovány.

9:49 Všechna letiště v USA jsou uzavřena.

9:58 Operátor záchranného telefonního systému je informován pasažérem letu č. 93 o únosu letadla.

9:59 Jižní věž WTC se 56 minut po zasažení letadlem hroutí. Tragédii sledují miliony lidí po celém světě v přímém televizním přenosu. Dolní Manhattan je zahalen obrovským oblakem prachu.

10:03 Boeing 757 na letu č. 93 se zřítil do polí v Pensylvánii 120 km jižně od Pittsburghu poté, co se pasažéři na palubě proti teroristům vzbouřili a pokusili se získat nad letadlem kontrolu. Evakuace sídla OSN a centrály NATO v Bruselu a uzavření všech hraničních přechodů USA s Mexikem.

10:10 Hroutí se část Pentagonu.

10:25 Objevuje se informace, že před Ministerstvem zahraničních věcí USA explodovala nálož (žádný zraněný).

10:28 Severní věž WTC se hroutí. Spolu s věží je zničen i přilehlý hotel Marriot.

14:00 Ukončení všech finančních operací na akciových trzích v USA.

14:21 Armáda USA rozmísťuje v okolí New Yorku a Washingtonu raketový protiletecký systém.

14:40 První tisková konference po katastrofě vedená starostou města New York Rudolphem Giulianiem.

16:25 Hlavní akciové trhy v USA potvrzují zastavení obchodování i na následující den.

17:25 Sedmačtyřicetiposchoďová budova č. 7 WTC se sesunula k zemi, na čtyřech místech budovy probíhaly menší izolované požáry, ostatní budovy centra jsou zničeny troskami z pádu Dvojčat – celé obchodní středisko je tedy zničeno, místo bývalého WTC později přijme název Ground Zero.

20:30 Prezident USA George W. Bush přednáší v televizi svůj projev k národu.

Seznam únosců, kteří vykonali sebevražedné útoky (podle oficiální verze):

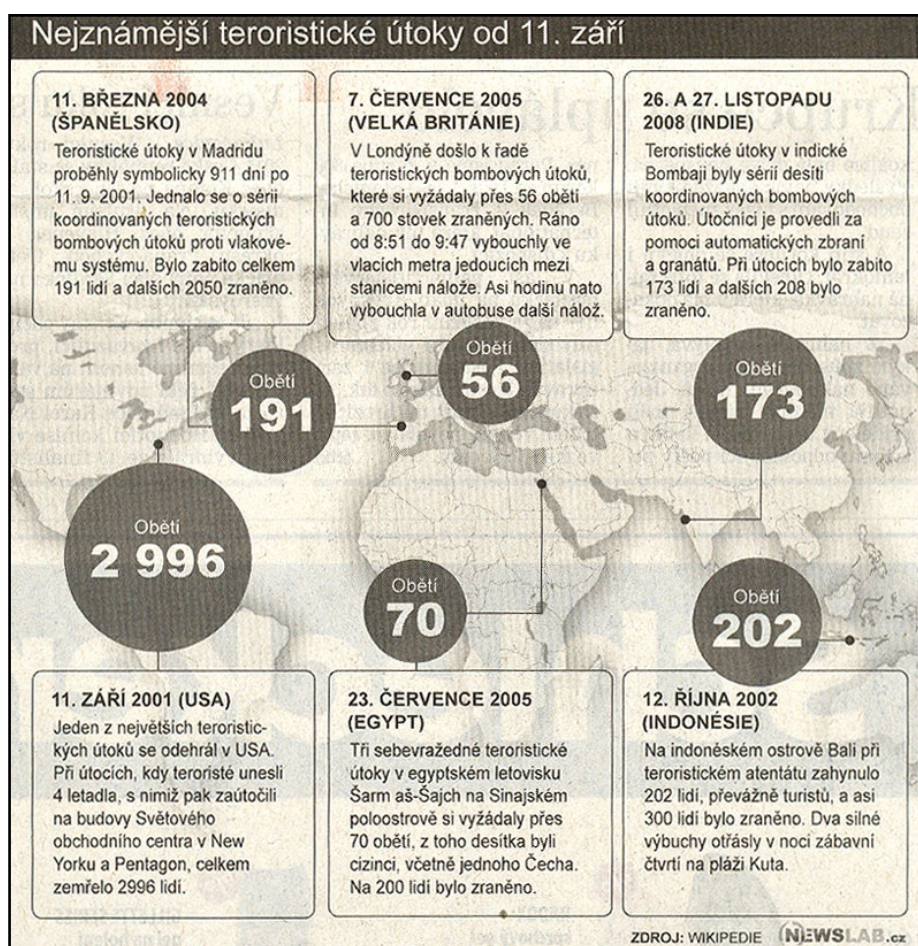
Let American Airlines č. 11: Muhammad Atta (Egypt), Abdulaziz al-Omari (Saúdská Arábie), Waleed al-Shehri (Saúdská Arábie), Wail al-Shehri (Saúdská Arábie), Satam al-Suqami (Saúdská Arábie)

Let United Airlines č. 175: Fayez Banihammad (Spojené arabské emiráty), Ahmed al-Ghamdi (Saúdská Arábie), Hamza al-Ghamdi (Saúdská Arábie), Marwan al-Shehhi (Spojené arabské emiráty), Mohald al-Shehri (Saúdská Arábie)

Let American Airlines č. 77: Hani Hanjour (Saúdská Arábie), Nawaf al-Hazmi (Saúdská Arábie), Salem al-Hazmi (Saúdská Arábie), Khalid al-Mihdhar (Saúdská Arábie), Majed Moqed (Saúdská Arábie)

Let United Airlines č. 93: Ahmed al-Haznawi (Saúdská Arábie), Ahmed al-Nami (Saúdská Arábie), Ziad Jarrah (Libanon), Saeed Al-Ghamdi (Saúdská Arábie)

Celou skupinu měl vést Muhammad Atta.

Předseda nové libyjské vlády, Přechodné národní rady (NTC) v úterý 13. září poprvé vystoupil na veřejnosti v hlavním městě Tripolisu. V projevu nastínil svou vizi budoucnosti Libye po svržení vůdce Muammara Kaddáfího. Mustafá Abdal Džalíl chce vytvořit moderní demokratickou zemi na principech umírněného islámu. „Jsme muslimským národem s umírněným islámem, a to zachováme. Jste s námi a my máme

vaši podporu – jste naší zbraní proti komukoliv, kdo by chtěl ukrást revoluci,“ prohlásil na nově přejmenovaném hlavním tripoliském náměstí Mučedníků Džalíl před asi 10 000 přívrženci. Současně však vystoupil proti možnému sekularismu, když upozornil, že

tradiční muslimské právo šaría je základem právního systému v Libyi. Džalíl, bývalý ministr spravedlnosti v Kaddáfího vládě, rovněž prohlásil, že na budoucím veřejném životě Libye se budou aktivněji podílet ženy. Proslov se setkal s bouřlivými ovacemi, které doprovodil ohňostroj. Zřetel je však nutné brát na fakt, že novou garnituru čeká množství zkoušek. V první řadě potřebuje

ovládnout celé území. Tvrdé boje se nadále vedou zejména o město Ben Valíd. Povstanci v minulých dnech v Misurátě zabili přes 40 zahraničních žoldnů najatých Kaddáfím. Pocházeli ze Srbska, Ukrajiny, Chorvatska či Kolumbie. Muammar Kaddáfí je stále na útěku.

(Mustafá Abdal Džalíl, na foto uprostřed, si podává ruku s francouzským prezidentem Sarkozym)

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy a britský premiér David Cameron dorazili ve čtvrtek 15. září do Libye. Stali se tak prvními zahraničními vůdci, kteří zemi navštívili od svržení Muammara Kaddáfího. Na programu měli návštěvu Tripolisu a Benghází a setkání s představiteli Přejídné národní rady (NTC) včetně jejího vůdce Mustafy Džalíla. Představitelé zemí, jejichž armády sehrály významnou roli při vojenských operacích v Libyi, se v Tripolisu setkali s nejvyššími představiteli NTC. Sarkozy na společné tiskové konferenci slíbil Libyjcům, že Francie při nich stojí, v podobném duchu hovořil i Cameron. Francouzský prezident rovněž doufá, že podobně jako se Libyjci zbavili diktátora Muammara Kaddáfího, bude brzy svobodná i Sýrie. Cameron vyzval vůdce Kaddáfího, který je stále na útěku, aby boj vzdal. Oba státníci

v Tripolisu navštívili rovněž nemocnici. Z hlavního města se pak přesunuli do Benghází, bývalé bašty rebelů, kde na náměstí Svobody vystoupili s proslovy. Cameron nazval nadšené publikum hrdinnými lvy. Jelikož Kaddáfího přívrženci nadále drží několik libyjských měst, podléhala cesta francouzského prezidenta a britského premiéra nejvyšším bezpečnostním opatřením. V pátek by měl do Libye dorazit také turecký premiér Recep Tayyip Erdogan. (Foto zleva: Nicolas Sarkozy, Mustafá Džalíl a David Cameron)

Dánsko bude mít poprvé v čele vlády ženu. Předsedkyně sociálních demokratů Helle Thorningová-Schmidtová po vítězství levice ve volbách, které se konaly ve čtvrtek 15. září, oznámila vytvoření středolevé koalice. „Dnes jsme psali dějiny,“ oznámila Thorningová-Schmidtová po hlasování. Vládnout chce se středovou liberální stranou. Po deseti letech tak končí v Dánsku vláda pravice. Dosavadní premiér Lars Rasmussen prohru uznal a oznámil demisi. Koalice bude mít v parlamentu 92 křesel, pravý střed 87. Thorningová-Schmidtová svůj program postavila na boji proti ekonomické krizi a nezaměstnanosti. ----- Helle Thorningová-Schmidtová. Je jí 44 roků a sociální demokraty vede od roku 2005. Vystudovala politologii na univerzitě

v Kodani. Je vdaná za Stephena Kinnocka, syna bývalého předsedy britských labouristů Neila Kinnocka. Kvůli své slabosti k módě si vysloužila přezdívku „Gucci Helle“. Má pověst tvrdé političky. Zasloužila se o znovusjednocení sociálních demokratů.

Helle Thorningová-Schmidtová

Ministr zahraničí a předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg je znám tím, že na veřejných zasedáních občas nevydrží v bdělém stavu a začne klimbat. Zatímco v ČR to už nikoho nepřekvapí, srbský deník Kurir v pátek 16. září označil za skandál, že se ministři začala klížit víčka v rámci Bělehradského bezpečnostního fóra. Do Bělehradu se sjelo více než 70 významných zahraničních hostů. Schwarzenberg byl usazen do křesla, kde byl v záběru kamer a měl na něj výhled sál plný odborníků. Po chvíli soustředění začal český ministr pospávat. Jeho zhruba půlhodinové zdřímnutí pouze občas přerušil potlesk zesílený reproduktory. Podle Kuriru Schwarzenbergovo počínání překvapilo také hlavní organizátorku fóra ze srbského ministerstva zahraničí, která neustále sledovala, zda se český ministr hodlá vrátit do bdělého stavu. List si navíc všímá dalšího svérázného prvku, kterým na sebe Schwarzenberg upoutal pozornost: nepřehlédnutelných červených ponožek. Šéf TOP 09 v předvolební kampani přivírání víček při oficiálních událostech hájil tím, že když se plácají blbosti, tak spí. Připustil nicméně, že poslouchá stále. Bělehradské bezpečnostní fórum se koná od středy do pátku, sjeli se na něj delegáti zastupující země Evropské unie i NATO a také zástupci výzkumných a vědeckých institucí či médií. Probírají evropskou a globální bezpečnost, regionální spolupráci a zahraniční politiku.

20. září 2011 – Washington. V americké armádě mohou od nyníška po téměř dvou desetiletích působit lidé otevřeně se hlásící ke své homosexualitě. Dosud se mohli stát armádními příslušníky pouze pod podmínkou, že svou orientaci budou skrývat. Zároveň bylo zakázáno ptát se jich na ni. „Naše země konečně uzavře kapitolu nespravedlnosti pro gaye a lesbičky a upevní rovnost mezi Američany,“ prohlásila předsedkyně demokratů ve Sněmovně reprezentantů Nancy Pelosiová, která byla hlavní zastánkyní změny. Mluvčí Pentagonu dodal, že armáda je na změnu připravena a 97 procent jejích příslušníků už bylo o zákonné změně a jejích praktických důsledcích informováno. Homosexuálové směli v americké armádě sloužit, ale v případě odhalení jejich orientace jim hrozilo propuštění. Prezident Barack Obama a část vedení Pentagonu se snažili zákon změnit, ale změna narážela v Senátu a u soudů. Nakonec ji ovšem soud i Kongres posvětil. Deník The Guardian před časem upozornil, že množství organizací na ochranu práv homosexuálů gaye a lesbičky před příznáním orientace

varovalo. Obávají se, že pravidlo bude znovu změněno do své původní podoby a žadatelé budou propuštěni. Zákaz zjišťovat a zveřejňovat sexuální orientaci vojáků platil od roku 1993. Na jeho základě bylo mezi lety 1997 a 2008 z armády propuštěno 10 500 příslušníků. Před zákazem platilo, že homosexuálové nejsou pro vojenskou službu vhodní. Zastánci zákazu tvrdí, že rekrutování homosexuálů sníží morálku branných sil.

Předseda palestinské samosprávy Mahmúd Abbás (foto níže) požádal v pátek 23. září na půdě OSN o uznání státu Palestina v hranicích z roku 1967. Učinil tak navzdory urgencím USA, Izraele a skupiny dalších zemí včetně ČR, aby jednostrannou žádost stáhl a usiloval o kompromis s izraelskou stranou. Veškeré snahy o kompromis podle Abbáse ztroskotávají na „koloniální okupační politice Izraele“. „Izraelská vláda odmítá ztotožnit se s podmínkami mezinárodního práva a pokračuje ve stavbách na území budoucího palestinského státu. Tyto stavby jsou centrem aktivit koloniální okupace, která je porušením mezinárodního práva a podmínek OSN. To vedlo k zániku mnoha příležitostí a pohřbilo to veškeré naděje,“ prohlásil Abbás. Generálnímu tajemníkovi OSN Pan Ki-munovi jsem předal žádost o uznání státu v hranicích z roku 1967 s hlavním městem Al-Kuds aš-Šaríf. Připomněl, že před rokem bylo dohodnuto, že budou obnovena jednání Izraele s palestinskou stranou, která ale po několika týdnech ztroskotala. „Klíčové téma je, že izraelská vláda se odmítá ztotožnit s podmínkami mezinárodního práva,“ uvedl Abbás. Hovořil o separaci, konfiskaci půdy Palestinců a „rasistické“ zdi budované v Jeruzalémě. „Lidé jsou vytlačováni ze země, kde žili po staletí. Dokonce byly vydány příkazy na deportace volených zástupců z města Jeruzaléma. Pokračují též výkopy na našich posvátných místech,“ pokračoval.

„Okupační armáda“ podle něj v posledních letech využívá na palestinských územích „milicí osadníků“, kteří vyvíjejí „trestnou činnost“. „Dochází k útokům na naše lidi, je cíleno na školy, mešity,“ doplnil. „Myslíme si, že kdo má svědomí, nemůže nepřijmout naši žádost o uznání našeho samostatného státu ze strany OSN. Toto je okamžik pravdy. Náš lid čeká, až uslyší odpověď světa. Umožní Izraeli, aby pokračoval v okupaci? Jsme posledním okupovaným lidem. Po Abbásově projevu po chvíli následovalo vystoupení izraelského premiéra Benjamína Netanjahua, jehož čekaly výkřiky nesouhlasu. „Nepřišel jsem si pro váš potlesk, nýbrž říct pravdu,“ prohlásil Netanjahu. Řekl, že přichází s přátelsky napřaženou rukou k Egyptu, Jordánsku, Turecku, Libyi, Tunisku, Sýrii, Libanonu, Íránu i dalším národům Arabského poloostrova, především však k Palestincům. Poukázal na to, že Izrael nemůže přijmout jednostranné vyhlášení palestinského státu, a rázně odmítl, že by se nesnažil o kompromis. Připomněl, že ústupky nabízeli Palestincům v letech 2000 a 2008 premiéři Ehud Barak a Ehud Olmert. Byly však odmítnuty a následovaly útoky. „Lidé mi říkají: prostě udělejte kompromisní nabídku a bude mír. Problém ale je, že už jsme to udělali, ale ono to nefungovalo,“ řekl Netanjahu. „V roce 2000 jsme se stáhli z Libanonu a v roce 2005 z Gazy. Rušili jsme školky, synagogy a dokonce přestěhovali hroby s našimi milovanými. To ale nezklidnilo islamistickou bouři, ta se pouze Izraeli přiblížila a nabyla na síle. (libanonský) Hizballáh a Hamás (v pásmu Gazy) na Izrael vystřelily tisíce raket. Toho míru jsme se nedočkali,“ pokračoval Netanjahu. „Palestinci by měli žít ve svobodném vlastním státě, ale měli by být připraveni na kompromisy a požadavky v zájmu bezpečnosti,“ prohlásil izraelský premiér. Nakonec poukázal na to, že on i Abbás jsou v jedné chvíli v jednom městě, dokonce v jedné budově, a vyzval

jej k okamžitému setkání a jednání o míru. Proti jednostrannému vyhlášení se postavila skupina zemí v čele s USA. Americký prezident Barack Obama během svého vystoupení v OSN uvedl, že neexistují zkratky vedoucí k míru. Mír podle něj závisí na kompromisní dohodě. Jeho stanovisko podpořil i český prezident Václav Klaus. O Abbásově žádosti rozhodne v příštích dnech Rada bezpečnosti OSN.

Západní břeh Jordánu, do roku 1948 součást britského mandátního území, byl během izraelské války za nezávislost obsazen Zajordánskem, které ho v roce 1950 anektovalo. Do roku 1967 bylo území součástí Jordánska, po tzv. Šestidenní válce bylo obsazeno Izraelem.

Palestinci chtějí východní část Jeruzaléma jako své hlavní město.

Pásmo Gazy ovládané Hamásem, islamistickou politickou stranou, která má i bojové skupiny.

Palestinou je nazýván Západní břeh Jordánu a pásmo Gazy o rozloze asi 6600 km² a 3 mil. obyvatel. Oficiálně tato území spravuje palestínská samospráva, jejíž předsedou je od roku 2005 Mahmúd Abbás. Území je částečně pod kontrolou hnutí Hamás a Fatah, která jsou obviňována z terorismu.

Ozbrojené konflikty mezi Izraelem a arabskými státy

První arabsko-izraelská válka
Po vyhlášení státu Izrael **14. května 1948** byl napaden arabskými státy, Egyptem, Irákem, Libanem, Sýrií, Jemenem a Saúdskou Arábií. Jejich cílem byla likvidace Izraele.

Druhá arabsko-izraelská válka
Sinajská válka, která byla součástí tzv. **Suezské krize**, začala izraelským útokem na Egypt **29. října 1956** po egyptské **blokádě** izraelského přístavu Ejlát. Válka přinesla Izraeli vítězství, protože dosáhl svého cíle – likvidace vojenské síly Egypta. Izrael obsadil **pásmo Gazy** a zajistil si nerušený přístup k Akabskému zálivu. Do roku 1957 také okupoval **Sinajský poloostrov**.

Třetí arabsko-izraelská válka
Šestidenní válka začala leteckým útokem Izraele na Egypt ráno 5. června 1967. Navzdory tomuto faktu je jako agresor uváděn Egypt, neboť Izrael reagoval na Egyptem uzavřenou Tiranskou úžinu. Izraelská armáda pod vedením Moše Dajana obsadila **Sinajský poloostrov** a dobyla **Jeruzalém**, celý **Západní břeh Jordánu** a **Golanské výšiny** na hranicích se Sýrií.

Čtvrtá arabsko-izraelská válka
Opatřebovací válka začala **21. října 1967** potopením izraelského torpédoborce Ejlát dvěma raketovými čluny egyptského námořnictva. Pokračovala sériemi lokálních hraničních incidentů, které však nebyly spojeny s boji na frontě a obsazováním země. Skončila **7. srpna 1970**.

Pátá arabsko-izraelská válka
Válka **Jom Kippur** začala útokem Sýrie a Egypta na Izrael **6. října 1973**. Egyptská vojska překročila Suezský průplav a syrská zaútočila na Golanské výšiny. Protiútok izraelské armády proti Egyptu pronikl až na západní břeh Suezského průplavu. Příměří bylo uzavřeno **25. října 1973**.

Šestá arabsko-izraelská válka
Operace **Mír pro Galileu** (1. libanonská válka) začala **6. června 1982**, kdy Izraelské obranné síly (IOS) napadly jižní Libanon. Izraelská vláda tak odpověděla na pokus o **vraždu** izraelského velvyslance ve Velké Británii palestínskou organizací Abu Nidala.

Sedmá arabsko-izraelská válka
Vojenskou akci (2. libanonská válka) odstartoval únos izraelského tankisty **Gilada Šalita** v pásmu Gazy. K incidentu se přihlásily organizace Al Kassám, Výbor lidového odporu a Islámská armáda. Izrael odpověděl **ultimátem** na vydání zajatce, po jehož vypršení izraelská armáda zahájila vojenskou operaci za účelem jeho osvobození. Gilad Šalit nebyl dosud propuštěn.

ZDROJ: WIKIPEDIE, DENÍK INFOGRAFIKA DENÍK/JINDŘICH ČECH

Prezident Dmitrij Medvěděv navrhl v sobotu 24. září na sjezdu vládní strany Jednotné Rusko premiéra Vladimira Putina jako kandidáta pro prezidentské volby, které budou v Rusku v březnu příštího roku. Zároveň souhlasil s tím, že on sám se postaví do čela stranické kandidátky pro prosincové volby do Státní dumy, dolní komory parlamentu, což krátce předtím delegátům doporučil Putin. Medvěděvův předchůdce v prezidentské funkci, nyní premiér a zároveň šéf Jednotného Ruska Putin ve svém vystoupení prohlásil, že mnozí delegáti žádali, aby parlamentní kandidátku vedl on sám. „Jsem jim za to vděčný,“ poznamenal Putin, který ale řekl, že v posledních letech se vytvořila praxe, podle které kandidátní listinu Jednotného Ruska vede prezident.

„Domnívám se, že tuto tradici není třeba porušovat. Navrhuji, aby seznam kandidátů Jednotného Ruska do Státní dumy pro volby 4. prosince letošního roku vedl Dmitrij Anatoljevič Medvěděv,“ prohlásil šéf strany za potlesku přítomných. „Je to

Vladimír Putin

bezesporu velmi seriózní návrh a já ho přijímám,“ řekl o něco později ze sjezdové tribuny Medvěděv o své nominaci do čela parlamentní kandidátky. Ve stejném vystoupení a rovněž za potlesku delegátů pak doporučil Putina jako stranického kandidáta na prezidentskou funkci. Ukončil tak spekulace o tom, kdo z tandemu nejvlivnějších ruských politiků se bude ucházet o kremelské křeslo.

Davy fanoušků se shromáždily v neděli 25. září před arénou La Monumental ve španělské Barceloně v naději, že se jim povede ještě získat vstupenku na býčí zápas. Ten je úplně posledním, který se v Katalánsku koná. Místní parlament totiž loni odhlasoval jejich zákaz v tomto regionu, informovala agentura Reuters. Býčí zápasy jsou pro Katalánsko tradiční záležitostí. Někteří fanoušci koridy jejich zrušení proto nesou s těžkým srdcem. Naopak zhruba dvacet ochránců zvířat uspořádalo symbolickou smuteční rozlučku s býčími zápasy.

V černých oblecích si připíjeli šampaňským na zdárné ukončení této krvavé podívané. „Dnes se radujeme, protože to je konec býčích zápasů v Katalánsku. Ale jsme oblečeni v černém, protože dnes večer šest býků zemře v aréně La Monumental a dalších šest bylo zabito včera,“ řekl jeden z aktivistů. Očekává se, že poslední zápas shlédne v plně vyprodané aréně 20 000 diváků. Zákaz býčích zápasů v Katalánsku odsouhlasil tamní parlament na základě petice, kterou podepsalo 180 000 lidí. Tento region je prvním v centrálním Španělsku, který k tomuto kroku přistoupil. Od roku 1991 zakázali koridu také na Kanárských ostrovech, tam ale nikdy nebyla tradiční. Nový zákon vstoupí v platnost v lednu 2012.

Řecko učiní vše, co bude zapotřebí, aby se vyhnulo platební neschopnosti a zůstalo součástí eurozóny. Na zasedání Mezinárodního měnového fondu (MMF) a Světové banky to v neděli 25. září přislíbil řecký ministr financí Evangelos Venizelos ve snaze zmírnit nervozitu na finančních trzích. „Řecko bude vždy v eurozóně a nikdy nezbankrotuje, protože by to bylo destruktivní pro eurozónu i pro mnoho dalších zemí,“ uvedl Venizelos po setkání se svými protějšky z Německa, Francie, Itálie a Belgie. V pátek se v médiích objevily informace, že Řecko zvažuje více možností řešení své dluhové krize a že jedna z verzí počítá i s vyhlášením platební neschopnosti, kdy by držitelé řeckých dluhopisů přišli až o polovinu svých investic. Mluvčí řecké vlády však tyto informace popřel a řecký premiér Jorgos Papanandreu zdůraznil, že Atény se drží červencové dohody o druhém záchranném balíku s Evropskou unií. Britský ministr financí George Osborne v sobotu uvedl, že na zasedání MMF se neobjevil žádný plán na vyhlášení platební neschopnosti vysoce zadluženého Řecka. Eurokomisař pro měnové záležitosti Olli Rehn tento týden prohlásil, že evropští představitelé nepřipustí

nekontrolovaný bankrot Řecka a nenechají tuto zemi opustit eurozónu. Řecká vláda se tento týden rozhodla rozšířit úsporná opatření. Snaží se tak přesvědčit zahraniční věřitele, aby uvolnili další peníze ze záchranného úvěru, které mají zemi pomoci odvrátit hrozbu platební neschopnosti. Řecko se loni v květnu stalo první zemí eurozóny,

kteřá požádala o mezinárodní finanční pomoc. S Evropskou unií a Mezinárodním měnovým fondem se Atény dohodly na podmínkách čerpání tříletého úvěru v objemu 110 miliard eur (2,7 biliónu Kč). Letos v červenci byl na mimořádném summitu eurozóny dohodnut druhý záchranný úvěr ve výši 109 miliard eur, k němuž mají na rozdíl od prvního úvěru přispět i soukromí věřitelé. Výměnou za mezinárodní finanční pomoc musí Řecko plnit řadu podmínek, zejména privatizovat státní firmy a zavádět úsporná opatření s cílem snížit zadlužení. Tato opatření zahrnují například snižování mezd ve státním sektoru a penzí či zvyšování daní, což má negativní dopad na ekonomickou aktivitu a vyvolává protesty obyvatel Řecka.

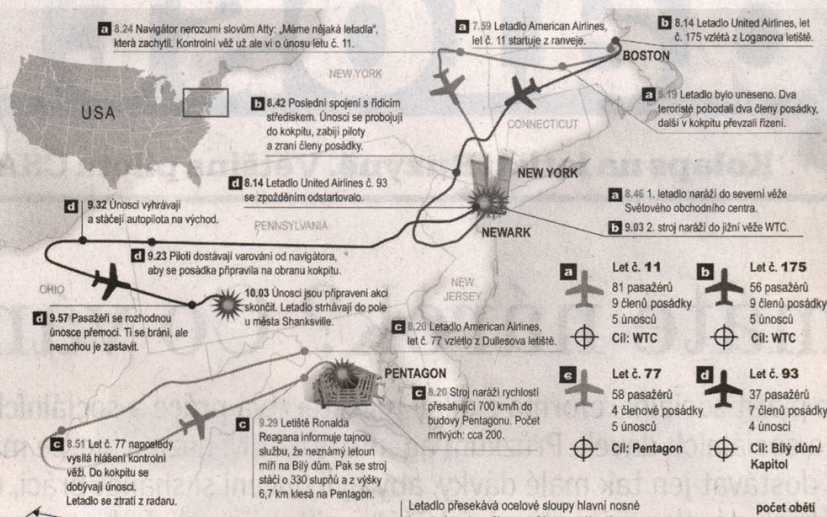
Vysavač slaví 110. narozeniny. Jedny z prvních zmínek o čištění koberců pocházejí už z 18. století, kdy lidé k jejich čištění používali např. mokré čajové sáčky, díky čemuž chtěli zabránit víření usazeného prachu v místnosti. Ve 20. století se zase na koberce dávala posekaná tráva, která měla opět snižovat prašnost. Lidé se také uchýlovali k tahání koberců po trávě nebo je zkoušeli prášit ve sněhu. První vysavač spatřil světlo světa v roce 1901, kdy si jej nechal patentovat anglický konstruktér Huber Cecil Booth. Úklid domácnosti tak konečně dostal novou dynamiku. Dnes si úklid bez vysavače nedokážeme představit a jenom v ČR je tímto šikovným elektrospotřebičem vybaveno na 90 procent domácností. Traduje se, že Booth na svůj vynález přišel, když se účastnil předvádění nového způsobu čištění železničních vagonů na nádraží St. Pancras v Londýně. Systém spočíval na principu odfukování prachu ze sedadel a Booth si uvědomil, že by bylo daleko praktičtější prach vysávat než ho pouze rozptýlit do prostoru. Hned po návratu domů se pustil do práce na svém budoucím patentu. Před ústa si přiložil kapesník, sklonil se k podlaze a nasál vzduch. Na kapesníku se mu uchytil prach, a tak se Booth pustil do práce. O rok později – 25. února 1902 – už založil společnost Vacuum Cleaner Co. Ltd. a začal vyrábět vysavače ve velkém. Tehdy měly vysavače ještě podobu nepojízdného stroje s dlouhou hadicí a sací hlavicí. Už o čtyři roky později však Booth přišel s přenosným vysavačem, ale tentokrát již nebyl první. O pár týdnů jej totiž předstihla americká firma Chapman a Skinner. Domácnosti začaly vysavače masově používat ve 20. letech 20. století, kdy společnost Electrolux uvedla na trh finančně dostupný Model V. V té době se také pro vysavač začalo vžívat paralelní pojmenování lux.

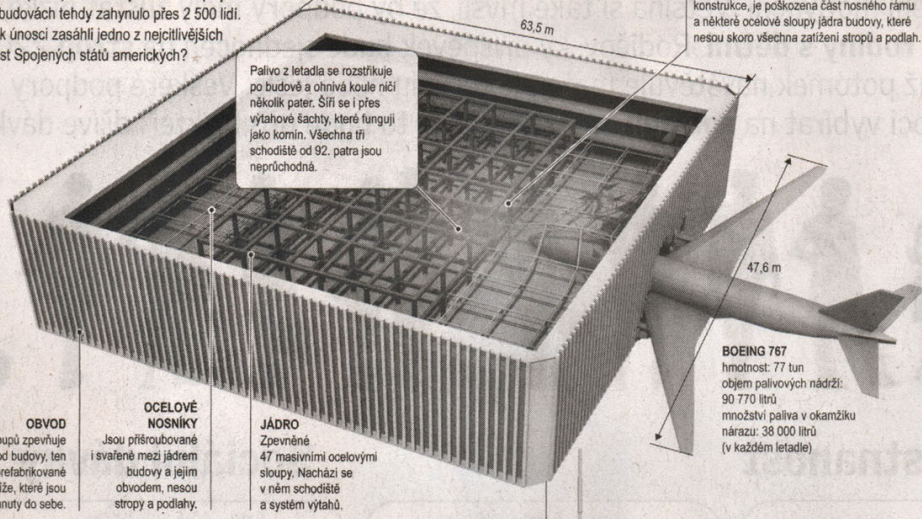
09/11 2001

den, kdy se změnil svět

Přesně deset let uplynulo od okamžiku, kdy arabští teroristé zautočili na USA. Světu se vryly do paměti hlavně živé televizní záběry dopravních letadel narážejících do Světového obchodního centra (WTC) a následný totální kolaps jeho věží. V budovách tehdy zahynulo přes 2 500 lidí. Jak únosci zasáhli jedno z nejcitlivějších míst Spojených států amerických?

a	Let č. 11 81 pasažérů 9 členů posádky 5 únosců Cíl: WTC	b	Let č. 175 56 pasažérů 9 členů posádky 5 únosců Cíl: WTC
e	Let č. 77 58 pasažérů 4 členové posádky 5 únosců Cíl: Pentagon	d	Let č. 93 37 pasažérů 7 členů posádky 4 únosci Cíl: Bílý dům/ Kapitol

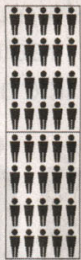
OBVOD
240 sloupů zpevňuje obvod budovy, ten tvoří prefabrikované mříže, které jsou zasunuty do sebe.

OCELOVÉ NOSNÍKY
Jsou přišroubované i svařené mezi jádrem budovy a jejím obvodem, nesou stropy a podlahy.

JÁDRO
Zpevněné 47 masivními ocelovými sloupky. Nachází se v něm schodiště a systém výtahů.

Přibližně 200 lidí zahynulo ve výtazích, ty byly zablokované, technici z nich nebyli schopni lidí dostat.

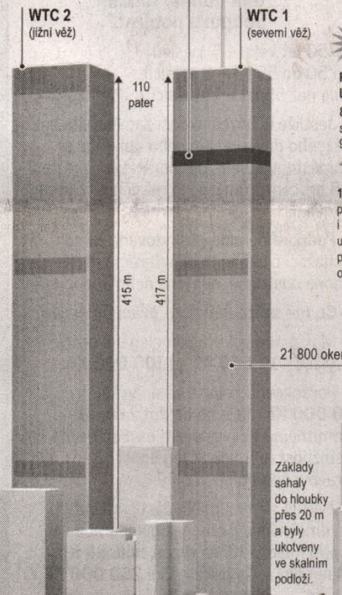
Asi 200 lidí vyskočilo či vypadlo z oken. Plán na evakuaci horních pater nebyl dotažen (zamčené dveře na střeše).

SVĚTOVÉ OBCHODNÍ CENTRUM
stavba začala: 1966
materiál: hliník, ocel
denně pracovníků: 50 000
ve 430 firmách z 26 zemí
denně návštěvníků: cca 100 000

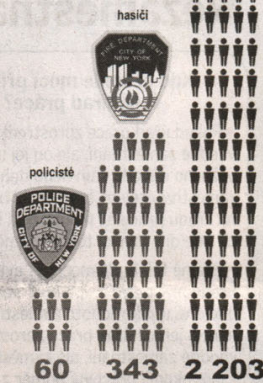
2
DRUHÝ ÚTOK
Let č. 175
9.03 let United Airlines naráží do jižní věže mezi 77. a 85. patrem.

9.59 se jižní věž během 10 vteřin rychlosti volného pádu sesouvá k zemi. Umírají stovky lidí v horních patrech a v bezprostředním okolí (hotel Marriott, vestibuly atd.).

1
PRVNÍ ÚTOK
Let č. 11
8.46 naráží letadlo do severní věže mezi 93. a 99. patrem.

10.28 se po 102minutovém požáru k zemi sesouvá i severní věž. V troskách umírají stovky lidí z horních pater a bezprostředního okolí.

Kolaps dvojcát není stále spolehlivě vysvětlen. Podle některých expertů došlo k rozvratu ocelové konstrukce vlivem silného žáru. Šetření Národního institutu pro normy a technologie (NITS) zase ukázalo, že podlahy, probíhající se pod vysokými teplotami, k sobě phtáhly obvodové sloupky, což nevydržely spoje.

počet obětí v NY
2 606

počet obětí v Pentagonu
125

počet obětí v letadlech
246

celkový počet obětí
2 977

ZDROJ: NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY, 9/11 COMMISSION REPORT, AMERICA.GOV, WIKIPEDIA, NEWS.LAB.cz

Ř Í J E N 2011

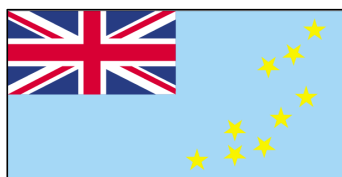
OBSAH: 1) Protiromské demonstrace v Sofii, 2) Další vývoj situace v Egyptě, 3) Stav nouze tichomořského ostrova Tuvalu, 4) Největší vesmírný teleskop na světě byl uveden do provozu, 5) Jednání rady bezpečnosti OSN o situaci v Sýrii, **6) Zemřel Steve Jobs, světová počítačová legenda**, 7) Posouzení toho, zda je někdo muž nebo žena podle australského soudu, 8) Parlamentní volby v Polsku, **9) Odsouzení bývalé ukrajinské premiérky Julie Tymošenkové**, 10) Eurofond a politická situace na Slovensku, 11) Nelepšící se situace v Sýrii, **12) Český chirurg Bohdan Pomahač a transplantace rukou v Bostonu**, 13) Izraelský voják Gilad Šalit na svobodě, 14) Ofenziva turecké armády v severním Iráku, **15) Libyjský diktátor Muammar Kaddáfí byl zabit**, **17) První svobodné volby v Tunisu**, 18) Tragické zemětřesení v Turecku, 19) Cristina Fernándezová obhájila post argentinské prezidentky, **20) Setkání amerického prezidenta Obamy s českým premiérem Nečasem**, **21) Česká armáda ukončila své působení v Kosovu**, **22) Česká tenistka Petra Kvitová vyhrála turnaj mistryň v Istanbulu**, **23) Severoatlantická aliance ukončila své působení ve vzdušném prostoru nad Libyí**, 24) Sedmé mistrovství světa v ragby.

V bulharském hlavním městě Sofii, se v sobotu 1. října odpoledne sešla další protiromská demonstrace. Stoupenci bulharských extrémně pravicových uskupení na ni demonstrovali proti „beztrestnosti Romů“ a volali po přísnějších trestech. Kvůli etnickému napětí v zemi se na popud prezidenta Georgiho Parvanova sešla bezpečnostní rada státu, která má jednat o způsobech, jak toto napětí zmírnit. Jednání se koná v úřadu prezidenta republiky. Právě nedaleko něj stoupenci bulharské radikální strany „Útok“ demonstrovali proti údajné beztrestnosti Romů a požadovali účinnější opatření proti tomu, co nazývají romskou kriminalitou, a to včetně trestu smrti. Protestu se zúčastnily stovky lidí. Stoupenci dalšího extremistického uskupení Vnitřní makedonské revoluční organizace (VMRO) před budovu bulharského parlamentu sbírali podpisy k petici za větší účast státu při řešení napětí s Romy a kritizovali nečinnost úřadů při řešení kriminality Romů. Protiromské protesty v Bulharsku rozpoutala před týdnem dopravní nehoda, při níž Romové v jihobulharském městečku Katunica přejeli bulharského chlapce. Podnítila je ale i kritika toho, že se romská kriminalita údajně netrestá. Od konce září se pak každý večer konaly v Sofii a dalších velkých bulharských městech protiromské demonstrace svolávané většinou po internetu, zprvu značně bouřlivé. Skupiny pravicových radikálů a fotbalových výtržníků je pak využívaly k potyčkám s policií.

Egyptská armáda, která fakticky vládne zemi, vyjádřila v sobotu 1. října souhlas se změnou volebního zákona. Šedesát egyptských politických stran totiž pohrozilo bojkotem parlamentních voleb, pokud nynější vojenská vláda zákon nezmění. Nynější volební zákon garantuje třetinu parlamentních křesel nezávislým kandidátům a bývalá opozice se domnívá, že lidé svrženého prezidenta Husního Mubaraka budou kandidovat právě jako nezávislí. Volby se budou postupně konat od listopadu do ledna. Největší šance se v hlasování dávají nejlépe zorganizovanému politickému uskupení Straně svobody a spravedlnosti. Takto se letos přejmenovalo fundamentalistické Muslimské bratrstvo, které bylo za Mubaraka jako politická strana zakázané. Egypťané svrhli Mubaraka protivládními protesty na začátku roku. Bývalý prezident odstoupil v únoru a nyní je souzen za podíl na smrti více než 800 demonstrantů, kteří byli při protestech zabiti. Hrozí mu trest smrti.

Malý tichomořský ostrovní stát Tuvalu ležící východně od Austrálie vyhlásil v pondělí 3. října stav nouze. Trpí vážným nedostatkem pitné vody. Rada oblastí souostroví má prý zásoby již jen na dva dny. Ohroženo je především hlavní město Funafuti, kde žije skoro polovina z 11 000 obyvatel země. Ostrov trápí vleklé sucho, pořádně nepršelo už asi půl roku. Podle expertů způsobuje sucho klimatický jev La Niña. Podle meteorologů se situace nezlepší ani v následujících měsících, sucho se čeká

nejméně do prosince. Na ostrově přitom ročně obvykle spadne až 400 milimetrů srážek za měsíc. Zemi už pomáhají Novozélandčané, kteří letadlem dopravili dva přístroje, které budou pitnou vodu vyrábět z mořské. Kromě toho dopravil zásoby pitné vody.

Řada meteorologů připisuje přírodnímu jevu La Niña odpovědnost za přivalové srážky v Austrálii, jihovýchodní Asii a Americe na přelomu roku 2010 a 2011, ale také za katastrofální vlnu sucha způsobující současný hladomor v oblasti Afrického rohu. Tuvalu se nachází v jihozápadní části Tichého oceánu a skládá se z devíti malých ostrovů, z nichž pět je korálových a čtyři jsou skalnaté. Tuvalu patří ke státům, které pravděpodobně nejvíce pocítí dopady klimatických změn. Hrozí totiž, že jeho nízkopoložené území bude zatopeno zvyšující se hladinou oceánu a souostroví se stane zcela neobyvatelným. (Foto: vlajka ostrova Tuvalu)

V severochilské observatoři Chajnantor byl v pondělí 3. října uveden do provozu největší a nejsložitější vesmírný teleskop na světě (foto). I když nebyl ještě zcela dokončen, zveřejnil už první snímek vzdáleného vesmíru. Vědci si od zařízení slibují nahlédnutí do dosud neprobádaných vesmírných hlubin. Teleskop ALMA (Atacama large millimetre/submillimetre array) bude do roku 2013 mít 66 dvanáctimetrových antén. S jeho pomocí chtějí astronomové sledovat procesy, jež se udály jen pár set miliónů let po vzniku vesmíru a v době, kdy začaly zářit první hvězdy. „Budeme tak moci vidět počátek vesmíru, formování prvních galaxií. Dozvíme se spoustu nového o tom, co se ve vesmíru děje,“ řekl jeden z astronomů. Teleskop byl v poušti Atacama na náhorní plošině ve výšce 5000 metrů nad mořem vybudován ve spolupráci Spojených států, Japonska, Chile a Evropské jižní observatoře ESO. Submilimetrové teleskopy zkoumají záření o vlnových délkách do jednoho milimetru. S jejich pomocí mohou astronomové pozorovat i velice chladné vesmírné objekty, například husté mraky mezihvězdného prachu a plynu, nitra temných mlhovin, zbytky supernov, planetární mlhoviny či komety.

Rusko a Čína vetovaly ve středu 5. října v Radě bezpečnosti OSN rezoluci evropských zemí, která odsuzuje režim v Damašku za jeho krvavé represe proti oponentům a hrozí sankcemi, pokud Damašek neprodleně neukončí vojenské akce. Vadilo jim, že rezoluce nevyklučuje vojenskou intervenci. Pro rezoluci nakonec hlasovalo

devět z 15 členských států, dva byly proti a čtyři se zdržely. Evropští členové RB OSN se snažili třikrát zmírnit jazyk rezoluce, aby vetu předešli. Podle francouzského velvyslance v OSN bylo vyvinuto veškeré úsilí, aby se našel kompromis, byly učiněny mnohé ústupky vůči Rusku a Číně a zemím, které se zdržely hlasování, ale zbytečně. Rusko, které má v RB OSN právo veta, ale označilo za nepřijatelnou i poslední verzi návrhu rezoluce iniciované čtyřmi zeměmi Evropské unie

– Německem, Francií, Velkou Británií a Portugalskem. Z té byly vypuštěny přímé zmínky o sankcích proti syrskému režimu a nahrazeny termínem „cílená opatření“. Velvyslanec Ruska Vitalij Čurkin (foto) po hlasování zopakoval, že Moskva je rozhodně proti sankcím. Na jednání se podle něj střetly dvě filozofie a západní země podle něho

chtěly tu konfrontační. Řekl, že nepodporuje režim Bašára Asada nebo násilí, ale je proti rezoluci, protože je založena na filozofii konfrontace, obsahuje ultimátum sankcí a je proti mírovému urovnání krize. Moskva již před hlasováním kritizovala, že v textu není přímo vyloučena vojenská intervence. Bojí se opakování libyjského scénáře. Moskva už týdny blokuje veškeré návrhy sankcí vůči syrskému režimu, požaduje, aby rezoluce zdůraznila nutnost politického dialogu v Sýrii a vyvinula stejný tlak na Asadův režim jako na opozici. Spojené státy vyjádřily hluboké pobouření nad tím, že RB podle nich naprosto zklamala v pokusu řešit rostoucí ohrožení míru v regionu. Zásahy proti opozičním demonstrantům si v Sýrii vyžádaly podle odhadu 2 700 obětí na životech.

Ve věku 56 let zemřel ve čtvrtek 6. října bývalý ředitel a jeden ze zakladatelů americké počítačové společnosti Apple Steve Jobs, který trpěl rakovinou slinivky.

„Stevova genialita, nadšení a energie byly zdrojem nesčetných inovací, které obohatily a zlepšily naše životy. Svět je nezměřitelně lepší díky Stevovi,“ oznámil Apple bez bližších podrobností. Jobs Apple spoluzakládal a byly to jeho vize jednoduše ovladatelných a designově promyšlených chytrých zařízení, které značku vynesly mezi nejcennější na světě. Počítače s logem nakousnutého jablka si především v posledních letech získaly světovou oblibu a narušily dlouholeté dominantní postavení strojů PC se systémy Microsoftu na trhu. Dlouhou dobu ale značku upřednostňovala jen užší skupina příznivců. Průlom přinesly po roce 2000 počítače iMac a notebooky iBook, ale především hudební přehrávače iPod a později chytré telefony iPhone a tablety iPad. Byl to Jobs, kdo prosadil koncept ovládání osobního počítače prostřednictvím klikání myši s kurzorem na obrazovce. Později zase prosazoval ovládání zařízení lidským dotykem na displeji. Jobs rovněž může za pád výsadního postavení velkých nahrávacích

společností, jejichž zisky klesly v důsledku menšího prodeje klasických nosičů hudby poté, co Apple zavedl prodej hudby v elektronické podobě tak, že si lidé na internetu kupují a do svých přehrávačů stahují buď jednotlivé písně, anebo celá alba či katalogy. -----

Steve Jobs (foto) se narodil 24. února 1955. Později už jako adoptovaný vyrůstal v kalifornském Cupertino, jež se v dalších letech stalo sídlem jedné z nejznámějších značek na světě. Už jako

školák se zajímal o nové technologie. Dokonce při práci na školním projektu neváhal zatelefonovat tehdejšímu šéfovi počítačové firmy Hewlett-Packard Williamu Hewlettovi, zda by mu neposlal nějaké součástky. Nejenže je obdržel, ale dostal i nabídku na brigádu v HP. Školu Jobs nedokončil a jeho prvním zaměstnáním byl vývoj nových videoher pro tehdejšího počítačového giganta, firmu Atari. V HP se Jobs seznámil se Stevem Wozniakem, s ním a ještě dalšími dvěma společníky pak ve svých 21 letech založil společnost Apple Computer. První počítač postavili v garáži Jobsových rodičů v roce 1976. Jobs prodal svoje auto, aby projekt pomohl financovat. Počítač prodávali za symbolických 666,66 dolarů s tím, že stroj neměl klávesnici ani displej a zákazníci si ho museli sami postavit. Když společnost následujícího roku představila počítač Apple II, zařízení se hned stalo hitem. Jobs ale pochopil, že budoucnost počítačů není v psaní programovacích textů uživateli, ale v jednoduchém navádění prostřednictvím grafického rozhraní. Byl ale náročný, a to vedlo ke sporům s kolegy a roztržce, jež v roce 1986 vyústila v jeho odchod ze společnosti. Když v roce 1996 Apple koupil firmu NeXT, vrátil se i Jobs. Tak začalo druhé období a cesta na vrchol se zavedením zmíněné

služby ke stahování a přehrávání hudby iTunes (2003), chytrého telefonu iPhone (2007) a tabletu iPad (2010). Steve Jobs trpěl rakovinou slinivky. O své nemoci poprvé veřejnost informoval v roce 2004 a letos v lednu si nejprve vzal zdravotní dovolenou, než v srpnu z pozice generálního ředitele firmy odstoupil.

V pátek 7. října konstatoval Nejvyšší australský soud, že pro určení, zda je někdo muž, nebo žena, nejsou důležité pohlavní orgány, které jedinec má. Rozhodl tak na základě stížnosti dvou transsexuálů. Nejmenovaná dvojice transsexuálů si podle listu Daily Telegraph stěžovala, že je úřady berou stále jako ženy, ačkoliv podstoupili

přeměnu na muže – nechali si odoperovat prsa a podstoupili hormonální léčbu – s výjimkou operace pohlaví. Úřady v Západní Austrálii je odmítly zapsat jako muže právě s argumentem, že neprodělali operaci pohlaví. Transsexuálové rozhodnutí soudu vnímají jako velké vítězství. Nebudou už muset podstupovat riskantní operace, jako například konstrukci penisu, aby se definitivně stali někým jiným. „Charakteristiky, které určují, zda jde o muže či ženu, závisí na fyzických znacích, které může rozeznat společnost,“ uvedl soud ve verdiktu. „Mezi to rozhodně nepatří znalost toho, jaké má kdo pohlavní orgány,“ doplnil soud. Rozhodnutí je v souladu s názorem australské komise pro lidská práva.

Vítězem nedělních (9. října) voleb do polského parlamentu se stal Občanská platforma (PO) premiéra Donalda Tuska. Jeho dosavadní koaliční partner Polská lidová strana získal 9, 51 procenta hlasů a Obě strany by tak v Sejmu, který má 460 křesel, získaly těsnou většinu 236 křesel. Na druhém místě je národně – konzervativní Právo a spravedlnost (PiS) bývalého premiéra Jaroslawa Kaczyňského se 30 procenty hlasů. Takový výsledek by pro stranu znamenal zisk 165 poslaneckých křesel. Média již nyní Kaczyňskému připomínají jeho slib daný před

volbami, že v případě neúspěchu odstoupí. Na třetím místě skončilo antiklerikální Palikotovo hnutí. Strana dosáhla na 9,81 procenta hlasů, přitom vznikla až počátkem léta, kdy ji založil bývalý člen PO Janusz Palikot. Od počátku se ostře postavila proti církvi. Obhajuje také právo žen na potraty. Bodovala zřejmě u mladších voličů, jimž klerikalismus nevoní. Je největším překvapením voleb, ještě před pár týdny neměl v průzkumech šanci dostat se do Sejmu. Práh potřebný pro vstup do Sejmu překonal ještě Svaz demokratické levice, který podle předběžných výsledků podpořilo 8,24 procenta voličů. Dosud přitom měla vždy nad deset procent. V dolní komoře parlamentu podle předběžných výsledků zasednou dva poslanci zastupující německou menšinu. Volební účast dosáhla 48,63 procenta voličů. To je o sedm procent méně než při volbách před čtyřmi lety a odpovídá to volební účasti z roku 2001.

Bývalou ukrajinskou premiérku Julii Tymošenkovou poslal v úterý 11. října kyjevský soud na sedm let do vězení. Vyhověl tak plně žalobě. Soudce Rodion Kirejev řekl, že Julija Tymošenková překročila pravomoci. Soudce uvedl, že Tymošenková svojí činností při podpisu dohod o plynu v roce 2009 způsobila státní energetické firmě Naftogaz škodu 1,5 miliardy hřiven (3,4 miliardy korun). Podle něj šlo o zločin. „Budeme bojovat a obhajovat naši pověst před evropskými institucemi. Musíme být silní a chránit Ukrajinu před autoritářstvím a absencí svobody,“ řekla po vynesení rozsudku Tymošenková, která od počátku tvrdila, že proces je politicky motivován. Od 5. srpna je ve vazbě, protože se podle prokuratury vyhýbala výslechům. „Víte velmi dobře, že tento rozsudek nevynáší soudce, ale prezident Janukovyč. Ať je rozsudek jakýkoli, budu

pokračovat v boji,“ řekla ještě před čtením rozsudku Tymošenková (foto). Ta je hlavním politickým rivalem Janukovyče. Evropská komise po vynesení rozsudku vyjádřila velkou

nespokojenost. Přidala se i Praha prostřednictvím prohlášení ministerstva zahraničí, v němž se píše, že Česká republika přijala rozsudek s nepochopením. „Tento krok, přestože soudem právně odůvodněný, jasně ukazuje na značné rozdíly v chápání spravedlnosti a rozdílů mezi trestní a politickou odpovědností v EU a na Ukrajině a odhaluje trvajících rozpory mezi jejich právní kulturou. Česká republika nemůže uznat soudní verdikt, který by

mohl být na základě nedokonalé či zastaralé legislativy využit *cui bono* v politickém boji,“ uvedlo ministerstvo.

Slovenský parlament schválil ve čtvrtek 13. října vyšší pravomoc záchranného fondu eurozóny (EFSF) na pomoc zadluženým zemím. Stalo se tak v opakovaném hlasování Sněmovny. 114 poslanců hlasovalo pro, 30 bylo proti. Slováci tak do eurofondu dají 7,7 miliardy eur (190 miliard Kč). Poslanci již předtím odhlasovali vládní návrh ústavního zákona o zkrácení volebního období, který umožní konání předčasných voleb. Opoziční sociální demokraté za to vládě slíbili podporu schválení eurofondu. Návrh na předčasné volby podpořilo 143 ze 146 přítomných poslanců, tři poslanci byli proti. Znamená to, že na Slovensku se budou konat předčasné parlamentní volby 10. března 2012, jak se o tom ve středu dohodli představitelé tří koaličních stran

a předseda opoziční strany Smer – sociální demokracie Robert Fico. K tomuto vývoji došlo po úterním neschválení evropského stabilizačního fondu slovenskými poslanci, což znamenalo také pád vlády premiérky Ivety Radičové. Ta spojila hlasování o tzv. eurofondu s důvěrou vládě. Předseda opoziční strany Smer-sociální demokracie Robert Fico vyslovil po hlasování spokojenost, že euroval byl

schválený. „Slovenská republika se opět vrátila na mapu Evropy a naše země je opět vnímaná jako důvěryhodný evropský partner,“ uvedl Fico. Po slovenském souhlasu tak záchranný fond EFSF vedle navýšení své reálné úvěrové kapacity na 440 miliard eur (10,9 bilionu korun) bude moci nově zachraňovat i silně zadlužené Řecko. Atény jsou už nyní odkázány na mezinárodní finanční pomoc a na bilaterální pomoc zemí eurozóny, které se ovšem Slovensko jako jediná země eurozóny neúčastní. EFSF dosud pomáhal Irsku a Portugalsku. Navýšení úvěrové kapacity eurofondu, které je součástí dohody představitelů eurozóny z letošního léta, si vyžádá zvýšení objemu finančních garancí na 780 miliard eur. Pro Slovensko to znamená navýšení záruk o tři čtvrtiny na 7,7 miliardy eur. Peníze by Bratislava stejně jako další státy vyplatila v případě, že by zadlužená země nedokázala záchrannému fondu vrátit půjčky.

Více než tři tisíce obětí si vyžádaly za sedm měsíců protesty proti vládě prezidenta Bašára Asada v Sýrii. V pátek 14. října to uvedla vysoká komisařka OSN pro lidská práva Navi Pillayová. Podle ní je mezi oběťmi 187 dětí. Jen v posledních

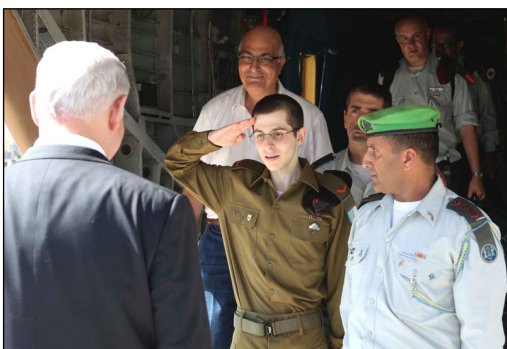

deseti dnech zahynulo přes sto lidí. Pillayová také varovala před nebezpečím, že potlačování protestů může přerůst v občanskou válku. Vláda v Damašku současně oznámila, že boje s teroristickými gangy, jak odpůrce režimu označuje, si vyžádaly životy již 1 100 příslušníků bezpečnostních složek. Mluvčí OSN dodal, že další stovky Syřanů byly zadrženy

a mučeny nebo zmizely. Podle něj se terčem represí staly rodiny odpůrců režimu ve své vlasti i za hranicemi. Stěžoval si, že diplomatické úsilí zatím nepřineslo žádné výsledky a lidé jsou zabíjeni každý den. Rusko a Čína však sankce proti Sýrii v Radě bezpečnosti vetovaly. Nyní vyzvaly Damašek k přijetí reformem.

Tým českého chirurga Bohdana Pomahače transplantoval v nemocnici v Bostonu obě ruce pětadesátiletému Američanovi, který o končetiny přišel před devíti lety kvůli krevní infekci. Lékaři provedli dvanáctihodinovou operaci minulý týden. Museli pod loktem spojit kosti, šlachy, svaly, nervy i cévy pacienta Richarda Mangina s rukama anonymního dárce. Podle chirurgů byla operace úspěšná a Mangino se dobře zotavuje. Mangino na tiskové konferenci hýřil optimismem. „Je to, jako byste mohli létat. Jako by se ptákově vrátila křídla,“ řekl novinářům. Už prý začíná čas od času cítit své nové prsty a zápěstí. Bude ale trvat ještě několik měsíců, než bude moct nové ruce plně používat. Pomahačův tým letos provedl už druhou transplantaci obou rukou. V květnu lékaři transplantovali paže Američance Carle Nashové, kterou znetvořil šimpanz. Ženě lékaři rovněž dali nový obličej. Paže ale později museli znovu odejmout, protože je tělo pacientky nepřijalo. Kromě operace Nashové provedl Pomahačův tým letos ještě další dvě transplantace obličejů. Byli vůbec prvními lékaři, kteří ve Spojených státech tuto operaci provedli. Všechny tři transplantace obličejů byly úspěšné.

Po více než pěti letech se v úterý 18. října dostal na svobodu unesený izraelský voják Gilad Šalit (foto níže). Nejprve byl převezen z pásma Gazy do Egypta, kam jej předalo hnutí Hamás. Egypťané následně předali Šalita Izraelcům, kteří mezitím začali s propouštěním stovek palestinských vězňů. Palestinské radikální hnutí Hamás drželo Šalita více než pět let, nakonec ho vyměnilo za tisícovku palestinských vězňů, z nichž už

se 477 dostalo na svobodu. Zástupci izraelské armády, kteří byli přítomni na hranici Egypta s pásmem Gazy, rukojmí identifikovali, jedná se skutečně o Gilada Šalita. Armáda oficiálně potvrdila, že voják je živý a v dobrém zdravotním stavu. Šalitovi již bylo umožněno zavolat příbuzný. Ráno už vyrazila vozidla s palestinskými vězni na hraniční přechody. V úterý bylo propuštěno 477 palestinských vězňů z celkového počtu 1.027. Zbývajících

550 má být propuštěno do dvou měsíců. Ujednání definitivně zpečetil v pondělí izraelský nejvyšší soud, když zamítl námitky proti propuštění některých z vězňů. Mnoha Izraelcům ale vadí, že se na svobodu dostává tak velké množství lidí odsouzených většinou k dlouhým trestům za zabití Izraelců. Jejich názor podporuje skutečnost, že příznivci Hamásu na západním břehu Jordánu už manifestují za další únosy vojáků a pokračování teroristických akcí.

Únos Gilada Šalita

Gilad Šalit byl unesen v neděli 25. července 2006. Palestinci prokopali 300 metrů dlouhý tunel pod hranicemi Izraele s pásmem Gazy u přechodu Kerem Šalom. Ústil přímo ve stanovišti Izraelských obranných sil. Skupina asi osmi Palestinců při útoku vhodila granáty do tanku a obrněného transportéru. Dva tankisty zabila, třetího, zraněného střelce tanku desátníka Gilada Šalita, unesla.

Turecká armáda zahájila ve čtvrtek 20. října rozsáhlou ofenzivu v severním Iráku s cílem zlikvidovat tamní základny kurdevských povstalců ze zakázané Strany kurdevských pracujících (PKK). V pěti klíčových směrech zaútočilo 22 praporů pozemních sil za významné podpory letectva. Oznámilo to vrchní velení turecké armády v Ankaře. „Rozsáhlé pozemní operace byly zahájeny v pěti směrech v severním Iráku. Účastní se jich 22 praporů podporovaných leteckými silami,“ je uvedeno v prohlášení

armády. Uvedený počet praporů turecké armády odpovídá zhruba 10 000 mužů. Turecká operace je reakcí na střeční útok kurdevských povstalců na základnu turecké armády poblíž iráckých hranic, při níž zahynulo nejméně 24 tureckých vojáků. Ještě tentýž den uskutečnila turecká speciální komanda přeshraniční výpad proti táborům PKK za podpory vrtulníků a stíhacích bombardérů. Množství zapojených jednotek však nepřesáhlo sílu jednoho praporu, uvedly armádní zdroje.

Libyjský vůdce Muammar Kaddáfí byl ve čtvrtek 20. října zajat po dobytí Syrty silami Přejchodné národní rady. Kaddáfí byl dopaden v koloně aut, která prchala z města. Byl postřelen a poté bylo oznámeno že je mrtvý. Smrt Kaddáfího potvrdil ministr informací Přejchodné národní rady Mahmúd Šammam. „Byl taky zasažen do

hlavy. Hodně se na jeho skupinu střílelo a on zemřel,“ řekl už dříve představitel Přejchodné národní rady. Rebelové Kaddáfího dopadli ve čtvrtek dopoledne po dlouhém obléhání a následném dobytí města Syrta. Kaddáfí byl dopaden v koloně asi 100 aut, která prchala ze Syrty do Misuráty. Ta se následně stala terčem bombardování sil NATO. Agentura Reuters zase získala vyjádření muže, který byl podle svých slov svědkem Kaddáfího zatčení. Podle něj se plukovník schovával v odpadní rouře a křičel: „Nestřílejte! Nestřílejte!“ Poté byl zajat a po tahanicích zastřelen. ----- Přejstav Syrta byl spolu s pouštním Baní Valídem posledním útočištěm sil věrných Kaddáfímu. Poslední ofenziva ve čtvrtek ráno trvala podle svědků hodinu a půl. Pak Přejchodná národní rada oznámila, že město bylo osvobozeno. Boj o Kaddáfího rodné město však trval dlouhé týdny. Dobyvatelé čelili například tuhému odporu ostřelovačů ve středu města.

Muammar Kaddáfí vládl Libyi 42 let.

Narodil se v roce 1942 v Syrtě. Vystudoval práva v Tripolisu a Královskou vojenskou akademii v britském Sandhurstu. Po návratu do vlasti byl důstojníkem v libyjské armádě. Dne 1. března 1969 byl při armádním puči svržen král Idrís pobývající v té době na léčení v Turecku. Došlo k vyhlášení Libyjské arabské republiky a Kaddáfí se stal jejím vůdcem. Po svém nástupu provedl znárodnění průmyslu, včetně ropného. Kaddáfí v době studené války udržoval dobré styky se socialistickými zeměmi včetně Československa. V průběhu 80. let byl Kaddáfí západními zeměmi považován za jednoho z hlavních podporovatelů světového terorismu, sympatizoval s Organizací pro osvobození Palestiny či s islamistickým režimem v Íránu. V roce 1986 došlo k vyhrocení vztahů Libye s USA. V důsledku bombových atentátů na berlínské diskotéce La Belle americké vzdušné síly bombardovaly Tripolis a Bengházi. O dva roky později pak došlo k atentátu na letadlo americké společnosti Panam nad skotským Lockerbie, při němž zemřelo 270 lidí. Libye byla označena za viníka a následovala letitá mezinárodní izolace Kaddáfího režimu. Libye nakonec v roce 1999 vinu přiznala a souhlasila s odškodněním příbuzných po obětech atentátu v Lockerbie. Kaddáfí se vzdal programu výroby zbraní hromadného ničení, čímž dosáhl smíření se Západem. Diplomatický styk s Libyí obnovily i USA. Kaddáfí je po tuniském prezidentovi Zínu Abidínu bin Alím a egyptským prezidentovi Husnímu Mubarakovi třetí hlavou státu, kterou smetlo takzvané arabské jaro. Oficiálně neměl plukovník Kaddáfí žádnou funkci, byl titulován jako vůdce libyjské revoluce. V červnu 2011 na něj byl Mezinárodním trestním soudem (ICC) vydán zatykač kvůli zločinům proti lidskosti, kterých se měl dopustit v souvislosti s boji ve své zemi.

Obyvatelé Tunisu vybírali v neděli 23. října při prvních svobodných volbách v zemi své zástupce v Ústavodárného shromáždění. Hlasovat mají možnost poté, co po 23 letech padl autoritářský režim prezidenta Zína Abidína bin Alího. Byl ze země vyhnán. Hlasování, kterého se podle odhadů volební komise zúčastnilo téměř 70 procent oprávněných voličů, rozhodlo o 217 členech prozatímního parlamentu. Jeho úkolem bude vypracování nové ústavy, která by se měla stát základem demokratického

uspořádání země. Parlament, jehož mandát nemá být delší než rok, rovněž jmenuje novou vládu. V tuniských volbách kandiduje celkem 81 stran. Favoritem je islamistická Strana obnovy, která by chtěla v zemi zavést demokracii založenou na hodnotách islámu. Prioritami strany jsou parlamentní systém, boj s korupcí a nezaměstnaností, nezávislost soudnictví a respekt k rovnosti mužů a žen. Z dalších uskupení by se do

sněmu mohla dostat liberální Demokratická pokroková strana (PDP) nebo levicové Demokratické fórum pro práci a svobody (FDTL). Volí se podle poměrného systému, aby se zabránilo tomu, že parlament ovládne jedna strana. Předpokládá se, že hlasy se rozdělí rovnoměrně mezi Stranu obnovy, centristické a levicové strany, což bude vyžadovat koalici. Hlasování, kterého se zúčastnilo asi sedm miliónů tuniských voličů, označili pozorovatelé Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) za svobodné a čestné. Podle OBSE neměly volby žádné významné nedostatky. Budoucí vláda bude muset řešit napjatou hospodářskou situaci. Hospodářský růst, který obvykle dosahoval okolo pěti až šesti procent, je od ledna na nule či v minusu. Výrazný úpadek cestovního ruchu navíc znamenal zrušení mnoha pracovních míst, a tedy nárůst nezaměstnanosti, která nyní dosahuje až 19 procent.

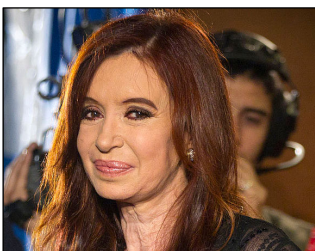
Silné zemětřesení na východě Turecka z neděle 24. října si vyžádalo nejméně 265 mrtvých a 1 140 zraněných. Nejhuře postižený je okres Ercis v provincii Van. Do zasažené oblasti v neděli pozdě večer přiletěl premiér Recep Tayyip Erdogan.

Zemětřesení o síle 7,2 stupně udeřilo v oblasti v neděli po poledni, později ji zasáhlo údajně až 70 následných otřesů o síle 4,2 až 5,6 stupně. Turecká seizmologická observatoř Kandilli odhaduje počet možných obětí až na tisíc osob. Ankara nasadila v postiženém regionu asi 1 275 záchranných týmů z 38 provincií a se záchrannými pracemi pomáhají i vojáci.

Několik zemí nabídlo Turecku pomoc, podle Erdogana to není nutné, protože země se s následky dokáže vyrovnat sama. Ázerbájdžán, Írán a Bulharsko ji přesto vyslaly. Pomoc nabídly také Řecko s Izraelem, s nimiž tato islámská země nemá dobré vztahy.

Argentinská prezidentka Cristina Fernándezová (foto) obhájila ve volbách hlavy státu, které se konaly v neděli 24. října, svůj mandát na další čtyřleté období, když hned v prvním kole získala 53,42 procenta hlasů.

Fernándezová za sebou svého hlavního rivala, socialistu Hermese Binnera se 17,18 procenta hlasů. Jako třetí se umístil radikál Ricardo Alfonsín s 11,43 procenta. Binner svou porážku už uznal a paní prezidentce již blahopřál. „Tato čísla mě dojmají, jsem za ně neskonale vděčná,“ řekla Fernándezová davu svých mladých příznivců na centrálním náměstí v Buenos Aires. Fernándezová se tak očividně stane první ženou v Latinské Americe, která byla opakovaně zvolena do prezidentského úřadu. Ke zvolení v prvním kole potřebovala buď získat přes 45 procent hlasů, nebo získat přes 40 procent s náskokem více než deseti procent před svým hlavním rivalem.

Americký prezident Barack Obama ve čtvrtek 27. října ocenil na úvod setkání s premiérem Petrem Nečasem ve Washingtonu vztahy obou zemí. „Kdykoli jsou američtí velitelé dotazováni, kdo jsou naši nejlepší spojenci, vždy jmenují Českou republiku,“ řekl Obama. Nečas a Obama se zaměřili na úvod jednání v Oválné

pracovně Bílého domu na akceschopnost NATO, jehož členské země vynakládají na obranu stále méně prostředků. Vyslovit se k tomu má příští summit v Chicagu 2012. Podle Nečase Obamu také zaujal český zájem vytvořit společnou výcvikovou základnu vrtulníkového letectva pro piloty aliance. Česká strana už dnes cvičí afghánské piloty u nich doma i v ČR. Proti původnímu předpokladu se jednání v Oválné pracovně neúčastnila ministryně zahraničí Hillary Clintonová. USA má velký zájem, aby ve výběrovém řízení na dostavbu jaderné elektrárny Temelín dostala šanci americká firma. „Pan prezident – podobně jako představitelé Francie a Ruska – vyjádřil podporu americké účasti v tomto tendru. Jednoznačně jsem ho ujistil, že v České republice proběhne férový a transparentní tendr, že očekáváme tři kvalitní nabídky a že nejlepší vyhraje,“ řekl Nečas českým novinářům. Rozhodnutí padne v roce 2013.

Česká armáda po dvanácti letech ukončila své působení v Kosovu. Čeští představitelé předali ve čtvrtek 27. října zástupcům místních obyvatel symbolické klíče od místa, kde dříve Češi měli základnu. Českou vlajku na kopci nad městem Šajkovac pak vystřídala na stožáru vlajka Kosova. „Od této chvíle je celé toto nám pouze zapůjčené území opět a jenom jejich,“ řekl představitel Armády ČR. Obyvatelům Kosova popřál klid pro práci do dalšího svobodného života a mír jak mezi nimi, tak se sousedními zeměmi: „Situace se rapidně zlepšila a je čas odejít.“ Vojáci i jejich civilní partneři v průběhu ceremoniálu zavzpomínali i na své kolegy, kteří v Kosovu přišli o život. Minutou ticha uctili památku Ludka Severy a Vlastislava Hendricha. Oba vojáci zahynuli v září 2002 při havárii obrněného transportéru. V misi KFOR se vystřídalo více než 8 000 českých vojáků z 23 jednotek.

Tenistka Petra Kvitová zvítězila na Turnaji mistryň! Česká fedcupová reprezentantka porazila v neděli 30. října ve finále v Istanbulu Bělorusku Viktorii Azarenkovou po setech 7:5, 4:6 a 6:3 a sezónu zakončí jako druhá hráčka žebříčku. Kvitová je teprve třetí hráčkou v historii, které se podařilo vyhrát Turnaj mistryň při premiérové účasti. „Těžko hledám slova. Když jsem začínala sezonu, tak jsem si neuměla představit, že tady budu stát jako vítězka a budu mít i grandslamový titul. Je to jako sen,“ řekla Kvitová při slavnostním vyhlášení na dvorci a poděkovala svému týmu za pomoc. Jednadvacetiletá tenistka z Fulneku se stala první českou vítězkou Turnaje mistryň po 14 letech a stejně jako ve Wimbledonu navázala na Janu Novotnou. Z českých tenistek dokázala

vrchol sezony vyhrát už pouze slavná Martina Navrátilová. „Je těžké prohrát, ale prohrála jsem s šampionkou. Hrála úžasně a odvedla skvělou práci,“ řekla Azarenková roztřeseným hlasem o české přemožitelce.

Severoatlantická aliance po sedmi měsících vzdušných misí a bombardování končí 31. října svoji operaci v Libyi opřenou o rezoluci Rady bezpečnosti OSN o bezletové zóně nad zemí. Ta byla vyhlášena v březnu ve snaze ochránit libyjské civilisty před represemi vojsk Muammara Kaddáfího. Ten byl předminulý týden dopaden a zabit. Oficiálně skončí Úsvit Odyssey ve 23:59 hodin. Především britská, francouzská a americká letadla uskutečnila přes 26 000 letů včetně téměř 10 000 útočných. „Libyjci osvobodili svoji zemi a proměnili ji. Je to jejich vítězství,“ uvedl minulý týden k ukončení operace generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen. Dodal, že bude-li ohroženo, jsou alianční letadla připravena pomoci libyjskému obyvatelstvu. Americká velvyslankyně při OSN Susan Riceová poznamenala, že se akce podle jejího názoru zapíše do dějin Rady bezpečnosti OSN jako kapitola, na kterou je důvod být hrdý. Upozornila, že Spojené státy doufají v demokratické reformy v Libyi.

23. října skončilo v Aucklandu na Novém Zélandě finálovým zápasem mezi domácími All Blacks a Francií sedmé mistrovství světa v ragby, které se v této ostrovní zemi konalo od 9. září do 23. října 2011. Domáci zvítězili těsně 8 : 7. Turnaje se zúčastnilo 20 týmů. Dvanáct týmů se kvalifikovalo díky umístění na prvních třech místech v základních skupinách na předchozím mistrovství v roce 2007, zbylých osm týmů muselo projít přes regionální kvalifikace. Hrál se na 12 různých stadionech po celém Novém Zélandu, centrem šampionátu ale byl Eden Park v Aucklandu, který hostil vyjma dvou zápasů celé play off včetně finále.

23. října skončilo v Aucklandu na Novém Zélandě finálovým zápasem mezi domácími All Blacks a Francií sedmé mistrovství světa v ragby, které se v této ostrovní zemi konalo od 9. září do 23. října 2011. Domáci zvítězili těsně 8 : 7. Turnaje se zúčastnilo 20 týmů. Dvanáct týmů se kvalifikovalo díky umístění na prvních třech místech v základních skupinách na předchozím mistrovství v roce 2007, zbylých osm týmů muselo projít přes regionální kvalifikace. Hrál se na 12 různých stadionech po celém Novém Zélandu, centrem šampionátu ale byl Eden Park v Aucklandu, který hostil vyjma dvou zápasů celé play off včetně finále.

Mistři světa v ragby 2011, reprezentace Nového Zélandu

LISTOPAD 2011

OBSAH: 1) Problémy Evropské unie, 2) Řecký premiér Papandreu ustoupil od referenda, 3) Útoky armády na protesty opozice v Sýrii, 4) Katastrofální záplavy v Thajsku, 5) České tenistky zvítězily v Moskvě ve finále FED cupu, 6) Miss World se v Londýně stala jednadvacetiletá Ivian Sarcosová z Venezuely, 7) Nesmrtelný fotbalový trenér Alex Ferguson, 8) Odsouzení bývalého vůdce separatistické ETA ve Španělsku, 9) Vyloučení Sýrie z Ligy arabských států, 10) Silvio Berlusconi odstoupil z funkce italského premiéra, 11) Mario Monti se stal novým italským premiérem, 12) V Sýrii se šíří občanská válka, 13) Lukas Papademos se stal novým řeckým premiérem, 14) Na jihu Libye byl zadržen syn bývalého libyjského vůdce Muammara Kaddáfího, Sajf Islám, 15) Uplynulo dvacet let od smrti Gustáva Husáka, 17) Parlamentní volby ve Španělsku, 18) Soud s vůdci Rudých Khmerů v Kambodži, 19) Nepokoje v Egyptě, 20) Jemenský prezident Sálíh odstoupil z funkce, 21) Vladimír Putin přijal kandidaturu na funkci ruského prezidenta, 22) Protestující lékaři na Slovensku, 23) Porevoluční nespravedlnosti v Libyi, 24) Útok na britskou ambasádu v Íránu, 25) První kolo egyptských parlamentních voleb, 26) Před dvaceti lety zemřel Freddie Mercury.

Evropská komise ve čtvrtek 3. listopadu varovala, že žádná země nemůže opustit eurozónu a přitom zůstat v Evropské unii. Podle komise to plyne z Lisabonské smlouvy. Uvedla to mluvčí komise, která ale odmítla komentovat další případný osud Řecka. Když však byla dotázána, jestli je možné odejít z eurozóny a přitom zůstat členem EU, řekla: „Smlouva nepředpokládá odchod z eurozóny bez opuštění EU.“ Měla na mysli Lisabonskou smlouvu. Smlouva přijatá v roce 2009 poprvé zahrnovala

i klauzuli o odchodu z EU, ale nenabídla možnost opuštění společné měny. Německá kancléřka Angela Merkelová však řekla, že upřednostňuje záchranu eura před záchranou Řecka, i když by si přála, aby Řecko zůstalo v eurozóně. Podle současných právních mechanismů Unie, které jsou zakotveny v článku 50 Smlouvy o EU ve znění podle Lisabonské smlouvy, znamená

vystoupení z eurozóny opravdu zároveň opuštění celé EU, protože Lisabonská smlouva zavázala všechny členské země ke kompletnímu akceptování právního řádu EU. Nelze už tedy postupovat podle mezinárodního práva, které umožňuje vypovězení každé mezinárodní smlouvy. Vzhledem k tomu, že členství v eurozóně je podle Maastrichtské smlouvy povinné pro všechny členské země EU, které splňují kritéria pro zavedení eura, Řecko se nemůže z této povinnosti vyvázat, aniž by porušilo právní řád EU. Aby mohlo opustit eurozónu, muselo by opustit i EU, jejíž právní řád by v tu chvíli nemohlo dodržet. Nebo by muselo dojít k úpravě právního mechanismu EU, která by povinné členství v eurozóně zrušila.

Řecký premiér Jorgos Papandreu (foto) ve čtvrtek 3. listopadu potvrdil, že ustoupil od plánu uskutečnit referendum. Pak totéž řekl poslancům. Tento týden překvapivě přišel s referendem o podmínkách přijetí další finanční pomoci Řecku. Kvůli plánu uspořádat v Řecku referendum o přijetí či nepřijetí evropské finanční pomoci se ve středu večer sešly špičky eurozóny ve francouzském letovisku Cannes a Papandrea si pozvaly na kobereček. Zvláště německá kancléřka Angela Merkelová (foto) a francouzský prezident Nicolas Sarkozy se angažovali v přesvědčování Řecka, aby se

rozhodlo, zda pomoc, na níž se eurozóna dohodla minulý týden v Bruselu, přijme. Podle nich s tím souviselo i samotné setrvání helénské republiky v eurozóně i EU. Vývoj na řecké politické scéně byl ve čtvrtek mimořádně divoký. I část vládních poslanců ze strany PASOK chtěla vznik velké koalice s opozicí. Proti referendu se postavili i čtyři ministři Papandreova kabinetu. Spekulovalo se, že Papandreu podá demisi, po krizovém jednání vlády to ale popřel a řekl, že ani kabinet neodstoupí. Místo toho chce vést jednání o vytvoření vlády národní jednoty, i když právě opozice podmiňuje její vznik demisí Papandrea. Vláda národní jednoty by měla zemi v klidu dovést k předčasným volbám. Ty by se ale podle Papandrea neměly konat hned, protože by zvýšily riziko bankrotu.

Tanky a obrněné transportéry vybavené kulomety zahájily ve čtvrtek 3. listopadu palbu v syrském městě Homsu, kde pokračují protesty opozice. Sýrie přitom ve středu přijala plán Ligy arabských zemí na ukončení nepokojů, který předpokládá mimo jiné stažení vojsk z měst. Syrská organizace pro lidská práva uvedla, že pod těžkou palbu se dostala jedna městská čtvrť, která byla centrem nepokojů už dříve. Zabito bylo nejméně dvacet lidí. Násilí pokračuje, byť Liga arabských států oznámila, že Damašek přijal její podmínky pro ukončení násilí. Mezi nimi je i stažení vojsk z měst a okamžité ukončení vzájemného zabíjení. Sýrie má také přestat s útoky na demonstranty, propustit politické vězně a zahájit do dvou týdnů dialog s opozicí. Do země má být umožněn vstup zahraničním novinářům. S tím vším syrští představitelé souhlasili. Podle opozice to ale bylo licoměrné. Vláda se tak snažila jen získat čas, aby mohla dál drtit opozici. Nepokoje si od 15. března vyžádaly přes tři tisíce obětí.

Počet obětí záplav v Thajsku přesáhl v neděli 6. listopadu číslo 500. Špinavé záplavové vody dál pronikají do severní částí metropole Bangkoku, zaplavují hlavní křižovatky a silnici, která leží pod vyvýšenou železniční tratí. Blíží se i k důležitému autobusovému nádraží, které slouží jako brána do severního Thajska, prozatím však

podle policie zůstává otevřené. Tři měsíce trvající intenzivní srážky způsobily v zemi nejhorší záplavy za poslední půlstoletí. Dosud úřady nařídily evakuaci osmi z celkových 50 obvodů Bangkoku. Sedm jich bylo již zaplaveno z části či úplně. V sobotu se přiblížila voda k největší venkovní nákupní zóně i s proslulým víkendovým trhem Čatučak, jedné z hlavních turistických atrakcí severně od centrální obchodní čtvrti

Bangkoku. Ve snaze odklonit část blížící se masy vody dokončili dělníci na severu Bangkoku asi šestkilometrový val pytlů s pískem. Bangkok ale bude muset dál bojovat s vodou, která se již do města dostala kanalizací. Ta byla v posledních dvou desetiletích významně rozšířena a vylepšena, aby si byla schopná poradit s množstvím vody během monzunového období. Současné záplavy jsou však pro kanalizační systém velkou zkouškou, neboť takové množství vody Bangkok zažil naposledy v roce 1942.

Česky jsou královnami světového tenisu! Ve finále Fed Cupu udolaly v neděli 6. listopadu v Moskvě domácí Rusky 3:2 a po dlouhých třiatdvaceti letech dobyly nejprestižnější týmovou trofej pro tenistky na světě. Dramatické finále rozhodla až závěrečná čtyřhra, v níž Lucie Hradecká s Květou Peschkeovou porazily domácí pár Kirilenková, Vesninová 6:4, 6:2 a po dvou výhrách Petry Kvitové ve dvouhře tak vybojovaly klíčový třetí bod, když Lucie Šafářové své dva zápasy bohužel prohrála.

České tenisové reprezentantky s FED cupem nad hlavou. Odleva: Lucie Hradecká, Lucie Šafářová, Květa Peschkeová, Petra Kvitová a kapitán Pála

Nejkrásnější ženou světa je jednadvacetiletá Ivian Sarcosová z Venezuely. Na druhém místě skončila Miss Filipíny, jednadvacetiletá Gwendoline Ruaisová, a třetí příčku obsadila devatenáctiletá Amanda Perezová z Portorika. Londýn byl tentokrát pro soutěž krásy symbolickým místem. Právě zde totiž byla před 60 lety vybrána první Miss World. Nová Miss World 2011 vystudovala personalistiku a nyní pracuje pro jistou vysílací společnost. Svou budoucnost ale vidí v práci s dětmi. Sama totiž pochází z velké rodiny, má 12 sourozenců. Mezi její koníčky patří volejbal, alpinismus a túry. Jejím mottem je, že všechno přijde ve správný čas. ----- Proti soutěži Miss World svolaly feministky demonstraci. Miss Anglie 2008 Laura Colemanová ale aktivistky vyzvala, aby protest odvolaly, protože přehlídka krásy ženy neponižuje, ale dělá je nezávislymi. Soutěž podle odhadů sledovala po celém světě až miliarda lidí. Česká účastnice soutěže Miss World Denisa Domanská se podle přehledové tabulky umístila v polovině na 61. místě. Jako jediná Češka v historii soutěže získala titul Miss World v roce 2006 Taťána Kuchařová .

Nesmrtelný fotbalový trenér. Vytáhl rudé d'ábly – Manchester United - ze stínu FC Liverpool až na slunný vrchol. V neděli 6. listopadu 2011 čeká Alexe Fergusona jistě výjimečný den. Probudí se jako manažer, který vydržel na lavičce svého týmu dlouhých 25 let. Již nyní je jisté, že jméno dnes devětašedesátiletého Skota bude v Anglii vždy symbolizovat vítěznou éru Manchesteru United. V našich končinách to zní neuvěřitelně. Ostatně ani jinde ve světě to není běžný jev. V Manchesteru ale mají hodnoty nastavené jinak. Příznivci místních United si jen těžko dokáží představit, že za pár let bude sedět na lavičce domácích jiná osoba než prošedivělý, stále žvýkající Skot. Když v roce 1986 přebíral Manchester United, nikdo od něj neočekával výrazné úspěchy. Průměrný celek se krčil ve stínu panovníků anglické kopané, FC Liverpool apod. Tým ze stadionu Anfield Road měl na kontě 16 anglických titulů, o devět více než v tu chvíli nenápadný tým z Manchesteru. „Když jsem k United přišel, museli jsme vytvořit nový tým. V mužstvu nebyla znát žádná vítězná nálada, nebylo co

obhajovat, hráčům jsme o trofejích raději ani neříkali. Byl to čas tvrdé práce. Museli jsme udělat spoustu velkých rozhodnutí,“ vzpomíná Alex Ferguson na těžké začátky na Old Trafford. Příchod tehdy sedmačtyřicetiletého trenéra, jenž měl na kontě jen několik úspěchů se skotskými kluby, jakoby však odstartoval zlatou, léta trvající jízdu ověřenou 37 různými poháry. Loňským prvenstvím v Premier League, celkově devatenáctým ligovým titulem, pak symbolicky ukončil kralování Liverpoolu. Tým z města Beatles je nyní o jeden titul pozadu, forma z minulých let navíc nevypovídá o tom, že by si v blízké době své prvenství vzal zpět. „Připadá mi to jako pohádka. Budu pokračovat tak dlouho, dokud se budu cítit zdravotně v pořádku,“ nechal se slyšet rodák ze skotského Glasgow. Očekává se, že před stadionem Old Trafford bude jednou stát jeho socha, podobně jako u dalšího trenérského velikána United Matta Busbyho. Sir Alex Ferguson ale přesto zůstává skromný, za úspěchy vidí hlavně své svěřence. Má ale i své slabé stránky. Rád si postěžuje na výkony rozhodčích, navíc je velmi paličatý. V United za jeho éry platí nepsané pravidlo – kdo jednou tým opustí, už se do něj nevrátí. Svou největší prohru zažil Ferguson letos 23. října. Na vlastním stadionu vypráskal jeho svěřence městský rival Manchester City vysoko 6:1 a zklamaný kouč United po utkání jen hledal slova. „Je to nejhorší den v historii klubu, nemohu tomu uvěřit,“ soukal tehdy ze sebe zkoprnělý Ferguson. Tento tvrdý direkt ale jen stěžejí přehlušit úspěšnou éru, kterou na lavičce Manchesteru United prožil. Zarputilý Skot jistě nebude chtít opouštět fotbal v ústraní.

Trenérské úspěchy Alexe Ferguson:

12 titulů v anglické lize (1992–93, 1993–94, 1995–96, 1996–97, 1998–99, 1999–2000, 2000–01, 2002–03, 2006–07, 2007–08, 2008–09, 2010–11)

5 triumfů v FA Cupu (1989–90, 1993–94, 1995–96, 1998–99, 2003–04)

4 výhry v ligovém poháru (1991–92, 2005–06, 2008–09, 2009–10)

10 prvenství v Community Shield (anglický Superpohár) (1990, 1993, 1994, 1996, 1997, 2003, 2007, 2008, 2010, 2011)

2 vítězství v Lize mistrů (1998–99, 2007–08)

1 titul v Poháru vítězů pohárů (1990-91)

1 zisk Superpoháru UEFA (1991)

1 výhra v Interkontinentálním poháru (1999)

1 vítězství v Mistrovství světa ve fotbale klubů (2008)

Národní soud ve Španělsku odsoudil v pondělí 7. listopadu bývalého vůdce separatistické baskické organizace ETA Franciska Javierera Garcíu Gaztela k 105 letům vězení za atentát na socialistického politika Fernanda Buesa. Gaztelu byl dopaden v roce 2001. Buesa a jeho osobní strážce byli zabiti v městě Vitoria na severu Španělska v únoru předchozího roku. Zemřeli při výbuchu nálože v autě, kolem něhož právě procházeli. Bomba byla odpálena dálkovým zařízením. Pětačtyřicetiletý bývalý vojenský velitel ETA dostal za každou vraždu 30 let a k tomu dvakrát 13 roků za zranění dalších dvou lidí. Zbývající roky žaláře mu soud uložil za další škody způsobené výbuchem. Gaztelu si podle zákona odsedí maximálně 40 let, soudy většinou v případech usvědčených teroristů exemplárně vynášejí vyšší tresty. ----- Organizace Baskicko a jeho svoboda (ETA) usiluje o vytvoření samostatného státu. Vznikla v roce 1959 odtržením od Baskické národní strany (PNV). Původně bojovala proti diktátoru Frankovi, v roce 1968 vyhlásila ozbrojený boj španělské vládě. Španělsko, USA a Evropská unie považují organizaci ETA za teroristickou a viní ji ze smrti přinejmenším 829 lidí. ETA vyhlásila minulý měsíc nové příměří. Vláda premiéra Josého Zapatera oznámila, že to nezastaví probíhající procesy s dopadenými baskickými separatisty.

Liga arabských států (LAS) v sobotu 12. listopadu rozhodla, že ze svých jednání do odvolání vyloučí Sýrii, vůči níž také zavede sankce. Důvodem je porušení

slibu ze strany syrského prezidenta Bašára Asada, že přestane s armádními raziemi vůči nespokojeným civilistům. Asadovi přívrženci v reakci na rozhodnutí později v Damašku napadli velvyslanectví Saúdské Arábie. Vytloukli okna a zpusťovali interiér. Napadeny byly i úřady Turecka a Francie v Sýrii. Na sankcích LAS se dohodli ministři

financí ligu v Egyptě v reakci na ignorování jejího návrhu, aby Asad začal s opozicí jednat. Syrský prezident s tím formálně souhlasil, stejně jako s propuštěním politických vězňů a ukončením ostřelování syrských měst, zejména Homsu, slib nicméně Asad nedodržel. Ukončení vojenských operací slibuje prezident od léta. Organizace spojených národů tento týden uvedla, že protirežimní protesty v Sýrii si od jara vyžádaly už přes 3 500 lidských životů. Americká organizace Human Rights Watch navíc oznámila, že má důkazy o mučení a popravách ze strany armády.

Italský premiér Silvio Berlusconi (foto) podal v sobotu 12. listopadu demisi. Navzdory spekulacím z minulých let a měsíců mu nezlomily vaz jeho sexuální a jiné skandály, nýbrž zadluženost země. Berlusconi splnil slib a rezignoval poté, co parlament přijal zákony o „strukturálních změnách v ekonomice“ čili především o škrtech ve státních výdajích. Berlusconi podal demisi u prezidenta Giorgia Napolitana jen pár hodin po hlasování ve sněmovně. Výnos

klíčového italského dluhopisu se splatností deset let ve středu vystoupil na sedm procent. To je hranice, která je podle expertů dlouhodobě neudržitelná a je to stejná hodnota, po jejímž překonání byly nuceny požádat o zahraniční finanční pomoc vlády Řecka, Irska a Portugalska. Do problému zadlužení v eurozóně se proto znovu musela výrazně vložit Evropská centrální banka a začala ve velkém vykupovat italské dluhopisy. Odstupující premiér vyzval k předčasným volbám v únoru 2012. Na svůj post do té doby doporučoval nejprve bývalého ministra spravedlnosti a předsedu své strany Lid svobody Angelina Alfana, až později respektovaného ekonoma Maria Montiho. Berlusconi už znovu kandidovat nechce. Odcházející předseda vlády stále čelí soudům kvůli údajným podvodům a korupci i styku s nezletilou prostitutkou a zneužití pravomocí.

Nový italský premiér Mario Monti (foto) představil ve středu 16. listopadu prezidentovi Giorgiovi Napolitanovi svůj kabinet. Poté složil přísahu. Vláda technokratů, ve které nejsou politici, chce zemi vést až do příštích řádných voleb a vypořádat se hlavně s kritickým zadlužením. Monti sám převezme správu státní pokladny. Ve vládě se vedle něj objeví například velvyslanec v USA, který se stane

ministrem zahraničí, či šéf druhé největší italské banky, jenž bude mít na starosti ekonomický rozvoj a infrastrukturu. Někdejší eurokomisař pro hospodářskou soutěž a ekonom Monti převzal vedení země v době jejího rostoucího zadlužení a pokusí se především ujistit investory a celou eurozónu, že Itálie svůj dluh zvládne a sníží. Škrty na výdajové stránce prošly už minulý víkend

parlamentem – byl to poslední krok Silvia Berlusconiho v roli předsedy vlády. Monti má podporu dvou hlavních politických stran, nicméně ještě musí s žádostí o vyslovení důvěry předstoupit před obě komory parlamentu. Kabinet je ústupkem pravici, protože levice byla pro angažování politiků ve vládě.

Občanská válka, která v Sýrii probíhá už několik týdnů, dostala v noci na středu 16. listopadu nový rozměr. Vojáci, kteří zběhli z armády, zaútočili na základnu Harasta nedaleko hlavního města Damašku. Povstalci zničili část sídla zpravodajské služby obávaného letectva. Osvobozenecká armáda použila rakety a kulometry. Jedná se o nejvážnější útok proti mocenskému aparátu od počátku protestů proti režimu prezidenta Bašára Asada. Ten navzdory propuštění tisícovky vězňů, kteří prý „nemají na rukou krev“, pokračuje v tvrdých úderech proti civilistům, ačkoli přislíbil ukončení akcí Lize arabských států. Ta v reakci na to zavedla vůči Sýrii sankce a vyloučila ji ze svých jednání. Arabští vládcové se totiž obávají rozšíření revoluční vlny do svých zemí. Sýrii také nově hrozí rozsáhlé výpadky dodávek elektřiny. Odstřižením od dodávek jí v úterý pohrozilo ústy ministra pro energetiku Turecko. K němu se přidal premiér Recep Tayyip Erdogan, když prohlásil, že jeho vláda už ztratila poslední důvěru v syrský režim, který se svým přístupem k požadavkům lidu zcela zdiskreditoval a stojí na kraji propasti. Turecko bojuje v Sýrii o vliv s Íránem. Má zjevně podporu USA. Tento týden se v agenturách objevila zpráva, že Washington podpoří i boj Turků proti kurdským povstalcům poskytnutím svých bezpilotních letounů.

Nová řecká vláda finančníka Lukase Papadema (foto) dostala ve středu 16. listopadu důvěru parlamentu. Hlasovala pro ni většina poslanců z levého i pravého spektra. Přechodný kabinet byl po složitých jednáních ustaven jako vláda

národní jednoty, která má pokračovat v ekonomických reformách. Již před hlasováním bylo jasné, že má podporu nejméně 151 poslance z 300. Nakonec pro něj hlasovalo 255 poslanců, 38 jich bylo proti. Papademos má dovést zemi k předčasným volbám a má napomoci stabilizaci ekonomické i politické situaci. Úkolem vlády je především přijmout a implementovat podmínky druhé záchranné půjčky. S nimi původně souhlasil i předchozí premiér, socialista Jorgos Papandreu, pak ale přišel s ideou, že by se o přijetí mělo konat referendum. To rozkolísalo trhy a vyplašilo evropské vůdce, kteří na něj začali tlačit, aby od referenda ustoupil. I část jeho stranických kolegů byla proti referendu. Východiskem z krize se stalo ustavení přechodné Papademovy vlády, o níž se minulý týden tvrdě jednalo.

Na jihu Libye byl v pátek 18. listopadu zadržen syn bývalého libyjského vůdce Muammara Kaddáfího, Sajf Islám (foto). Oznámil to ministr spravedlnosti prozatímní libyjské vlády. Dopaden byl u města Obari a byl lehce zraněn. Sajf Islám Kaddáfí byl na útěku od otcovy smrti. Podle libyjských zdrojů byli se Sajfem Islámem zatčeni jeho

dva spolupracovníci, kteří se ho snažili dostat do Nigeru. Zadržení byli po přestřelce u oázy. Sajf Islám má ovázané prsty pravé ruky. Novinářům řekl, že se cítí dobře, že byl zraněn před měsícem při jednom z náletů NATO. Po zatčení byl přepraven vrtulníkem do Zintánu. Na Kaddáfího syna byl vydán 27. června mezinárodní zatykač stejně jako na jeho otce. O jeho vydání usiluje Mezinárodního trestní soud (ICC), protože se měl dopustit válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Sajf Islám byl posledním významným členem Kaddáfího rodiny, kterého se podařilo dopadnout. Muammar Kaddáfí byl dopaden a zabit 20. října. Sajf Islám dokázal uniknout a prchl mezi místní kmeny na jih země, i když se objevily zprávy, že byl také dopaden a zabit stejně jako jeho bratr Mutasím. Podle informací se chtěl v minulosti sám mezinárodnímu soudu vydat, aby se vyhnul soudu v Libyi. Nová libyjská vláda ho chce postavit před domácí justici.

V pátek 18. listopadu uplynulo dvacet let od smrti Gustava Husáka, který byl v letech 1975 až 1989 československým prezidentem. Ve slovenské Dúbravce, Husákově rodišti, žije ve vzpomínkách dál. „Kdyby nebylo Husáka, celá Dúbravka by byla srovnána se zemí a vyrostly by tady paneláky. Husák, jako náš rodák, prosadil, aby

byl ráz staré Dúbravky zachován, a za to jsme mu vděční,“ říkají jednohlasně štamgasti v místní hospodě, které se mezi lidmi říká U Husáka. Na zdi visí obraz Gustava Husáka a místní nezapomínají. Dúbravka je městskou částí Bratislavy a jako jedna z mála si zachovala vesnický ráz. Kolem stojí paneláky, ale v centru Dúbravky stojí starší domečky,

které se střídají s moderními domy přistěhovalců. Staří Dúbravčané říkají, že dokud Husák žil, Dúbravku nerozebrali milionáři. Husákův rodný dům, který stojí naproti kostelu, je rovněž moderně zrekonstruovaný a natřený jasně žlutou barvou. Kdysi zde bydlela Husákova sestra a dnes zde údajně žije Husákův synovec. Na zvonění nikdo nereagoval. Před několika lety chtěla Komunistická strana Slovenska (KSS) umístit v Dúbravce Husákovi pamětní desku. Místní zastupitelstvo to nepovolilo, a deska tak skončila v muzejním depozitu.

Předčasné parlamentní volby ve Španělsku, které se konaly v neděli 20. listopadu, jasně vyhrála dosud opoziční pravice. Po sečtení 97 procent odevzdaných hlasů získává konzervativní Lidová strana (PP) pohodlnou parlamentní většinu 186 ze 350 poslaneckých křesel. Dosavadního socialistického premiéra Josého Luise Zapatera by tak měl vystřídat v čele kabinetu šéf PP Mariano Rajoy (foto). Socialistům, kteří se nedokázali vypořádat s nezaměstnaností a dalšími ekonomickými problémy v zemi, přisuzují téměř konečné výsledky jen 110 poslaneckých křesel, zatímco dosud jich měli 169. Lidová strana, která si polepšila o více než třicet křesel a získala 44,6 procenta odevzdaných hlasů, se již označila za jasného vítěze, zatímco socialisté s 28,7 procenta hlasů přiznali svou drtivou porážku. Volební účast, 72 procent, byla o trochu menší než v minulých volbách.

Šestapadesátiletý Rajoy v prvním prohlášení slíbil, že bude bojovat proti krizi, ale připustil, že nelze očekávat žádné zázraky v tak těžké ekonomické situaci, kterou Španělsko prožívá. „Pro nikoho není tajemstvím, že budeme vládnout za nejchoulostivějších okolností, jimž Španělsko čelilo za 30 let,“ prohlásil v povolebním projevu Rajoy. „Pro mě nebude jiných nepřátel než nezaměstnanost, deficit, nadměrný dluh, hospodářská stagnace a všechno, co v naší zemi vytváří tuto kritickou situaci,“ dodal dosavadní vůdce pravicové opozice. Doplnil, že zdraví španělského finančního sektoru nezachrání žádný zázrak. Země se podle něj musí sjednotit a vybojovat si zpátky úctu v Evropě: „46 miliónů Španělů jde vést boj proti krizi.“

V Kambodži začal v pondělí 21. listopadu soudní proces se třemi protagonisty brutálního režimu Rudých Khmerů, za jejichž vlády byly v 70. letech vyraženy více než dva milióny lidí. Souzení jsou bývalý ministr zahraničí Iang Sary, ideolog režimu Nuon Chea a někdejší premiér Khieu Samphan. U soudu zaštitěného OSN čelí obvinění z vražd, genocidy a zločinům proti lidskosti. Všichni však vinu popřeli. Vzhledem k věku obžalovaných je to poslední šance dosáhnout spravedlnosti. I tak ale hrozí, že mohou zemřít v průběhu procesu, takže by verdikt nebyl vynesena. Zvažuje se proto rozdělení žalob, aby byl verdikt vynesena alespoň v jednom bodě. Zatím jediným odsouzeným byl

zemědělský komunismus. Žalobci uvedli, že strádání obyvatel Kambodže bylo absolutní. Na snímku hromadný hrob obětí režimu Rudých Khmerů ve školní budově na předměstí Phnompenhu.

ředitel věznice Tuol Sieng, známý jako Soudruh Duch. Loni dostal trest 35 let vězení. Mezi souzenými chybí bývalá ministryně sociálních věcí, Saryho manželka Ieng Thirith. Soud minulý týden nařídil její propuštění, protože trpí demencí. Žalobci se však proti tomu odvolali a obviněná musí zatím zůstat ve vazbě. Rudí Khmérové vládli v letech 1975 až 1979 a v zemi zaváděli rovnostářský maoistický

Protesty v egyptském hlavním městě Káhiře nabyly po třech dnech svého trvání na intenzitě. Na centrálním náměstí se znovu v noci na úterý 22. listopadu střetli demonstranti s bezpečnostními silami. Ve středu města byly večer tisíce nespokojených. Aktivisté vyzvali k novým masovým protestům, přechodná vláda nabídla svoji demisi. Demonstrace si od víkendu vyžádaly nejméně 26 mrtvých. Lékařské zdroje však hovoří o přinejmenším 33 obětech. Lidé protestují proti vojenské radě, která zemi po pádu režimu Husního Mubaraka řídí. Aktivisté hovoří o nové diktatuře. K nim se přidala se svojí zprávou i organizace Amnesty International, když uvedla, že armáda porušuje lidská práva někdy víc než Mubarak. „Euforii z povstání vystřídal strach, že jeden represivní režim byl nahrazen jiným,“ uvedla Amnesty. Protesty v Káhiře, ale i v Alexandrii a dalších městech vypukly nově v sobotu v reakci na vládou představený návrh ústavních změn. Ten znemožňuje civilní dohled nad armádou a jejím rozpočtem. K tomu opozici rozlítíl návrh armády, aby se prezidentské volby uskutečnily až koncem příštího roku nebo počátkem roku 2013. Demonstranti požadují volbu prezidenta hned po parlamentních volbách, jež začnou v pondělí. ----- Navzdory slibům vojenské rady, že uspíší přechod k civilní vládě a uspořádá prezidentské volby co nejdříve, vyšly ve středu 23. listopadu v Egyptě do ulic znovu tisíce lidí. Protesty se opět soustředily hlavně v Káhiře a Alexandrii, kde pokračovaly střety s policií a armádou. Předseda rady a bývalý hlavní spojenec svrženého prezidenta Husního Mubaraka, polní maršál Husejn Tantávi, v úterý v televizi slíbil, že se prezidentské volby uskuteční v červnu, tedy asi o půl roku dříve, než bylo původně plánováno. Potvrdil také plán zahájit v pondělí první svobodné volby po několika desetiletích. Rada zároveň přijala demisi přechodné vlády v důsledku protestů proti navrhovaným změnám ústavy. Návrh mimo jiné vyjímá armádu a její rozpočet z civilní kontroly. Tisíce lidí ale Tantávi nepřesvědčil. Aktivisté, kteří tvrdí, že armáda připravuje Egyptánům další diktaturu, požadují ukončení represí a odstavení vojáků od moci. Protesty, které se šíří od soboty, si již vyžádaly nejméně 37 mrtvých.

Jemenský prezident Alí Abdalláh Sálíh (foto) podepsal ve středu 23. listopadu v Saúdské Arábii dohodu o předání moci, z níž už dříve třikrát vycouval. Jemenská opozice smlouvu už parafovala. Sálíh má podle dohody předat moc viceprezidentovi Mansúrovi Hádímu, který zemi vládl v době, kdy byl léčen po atentátu právě v Saúdské

Arábii. Opozice předpokládala, že se už nevrátí. Výměnou za demisi dostane imunitu a nebude mu hrozit vyšetřování. Saúdskoarabský král, který byl přítomen obřadu, označil událost za novou stránku v historii Jemenu. Sálíh se do vlasti v nejbližší době nevrátí. A možná se nevrátí už nikdy. Podle generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna měl v záměru po podpisu odletět do New Yorku na další léčení následků zranění po atentátu.

Demise byla jedním z hlavních požadavků účastníků masových protivládních demonstrací, které v této zemi probíhaly od začátku roku a vyžádaly si stovky obětí. Uvádí se přes 950 mrtvých a 25 000 zraněných, část jich ale padá na vrub střetů mezi kmeny a útoků al-Káidy. Sálíh dlouhodobě vzdoroval tlaku na demisi, ač se protesty stále stupňovaly a odvraceli se od něj i jeho spolupracovníci a jeho vlastní kmen. Sálíh tvrdil, že musí zůstat u moci, protože zemi ohrožuje teroristická al-Káida. Sálíh se stal po tuniském a egyptském prezidentovi i libyjském plukovníkovi Kaddáfím dalším vůdcem, který přišel o moc v rámci tzv. arabského jara.

Ruský premiér Vladimír Putin (foto) přijal v neděli 27. listopadu na sjezdu vládní strany Jednotné Rusko návrh kandidovat na prezidenta. „S vděčností návrh přijímám. Děkuji,“ řekl Putin, zatímco v hale propukly ovace. Všeobecně se čeká, že 4. března příštího roku Putin v prezidentských volbách zvítězí. Putina v neděli na stadionu v moskevských Lužnikách přivítaly plné tribuny.

Na 11 000 Putinových stoupců mávalo ruskými vlajkami a skandovalo „Rusko, Rusko!“ a „Putin, Putin!“. Řečníci, reprezentující jednotlivé společenské vrstvy, vyzdvihovali Putinovy zásluhy a zdůrazňovali, proč země potřebuje vůdce, který ji již jednou, v letech 2000 až 2008, vyvedl z krize a dovedl k relativní prosperitě. Už za týden bude Rusko volit novou poslanceckou sněmovnu, Státní dumu a průzkumy signalizují, že Putinova strana přijde o dosavadní ústavní většinu. Nehledě na známky jistého rozčarování části ruské populace z neměnnosti poměrů nicméně Putin zůstává nejpopulárnějším ruským politikem a sociologové předpokládají, že bude hladce zvolen už v prvním kole prezidentských voleb. Nový či staronový prezident státu pobude v Kremlu díky ústavním změnám šest let místo dosavadních čtyř.

V pondělí 28. listopadu vyhlásila v patnácti nemocnicích slovenská vláda stav nouze. V šesti z nich bude nouzový stav trvat jen několik dní, v ostatních podle potřeby. Nařízení je reakcí na hromadné výpovědi asi dvou tisícovek lékařů. Na základě nouzového stavu může vedení nemocnice nařídít zdravotníkům, aby nastoupili do práce. V dotčených nemocnicích se nouzový stav bude týkat pouze lékařů, kteří nestáhli své výpovědi. „Chci ubezpečit občany, že vláda tímto opatřením zabezpečila zdravotní péči,“ uvedla premiérka Iveta Radičová. Ministr zdravotnictví Ivan Uhliarík nabídl lékařům zvýšení platů v průměru o 300 eur (asi 7.800Kč). Většina lékařů, kteří výpovědi podali, tuto nabídku nadále odmítá. Uhliarík oslovil své rezortní kolegy z okolních států s požadavkem poskytnutí lékařů v případě, že by ve slovenském zdravotnictví nastala krizová situace. Odboráři v emotivním dopise vyzvali lékaře, aby se nevzdávali: „V těchto dnech jste skutečná elita národa. Vydržte! Pro sebe! Pro naše děti! Tato vláda to už nerozhodí a žádná příští se neodváží vás přehlížet a jít proti vám. Děláte pro tuto společnost obrovskou službu.“

Nová libyjská vláda vězní 7 000 lidí, kteří nemají šanci na spravedlivý proces, protože soudy nefungují. Někteří jsou také mučeni, uvedla v úterý 29. listopadu OSN.

Většinou je střeží příslušníci revolučních brigád, kteří svrhli Kaddáfího a chopili se moci. Nejhorší je situace zadržovaných žoldnérů ze středoafričských zemí a lidí, kteří jsou často omylem za žoldnéře považováni. „I když Přejídná národní rada udělala nějaké kroky vpřed při předání odpovědnosti za zadržené od brigád na příslušné státní úřady, hodně toho ale zbývá udělat při prevenci zneužívání a v oblasti regulace zadržování, aby byli propuštěni ti, jejichž zadržování by nemělo být prodlužováno,“ stojí ve zprávě OSN. Generální tajemník organizace Pan Ki-mun dodal: „Jsem přesvědčen, že vůdcové nové Libye jsou oddáni budování společnosti postavené na respektování lidských práv.“ Vyslanec OSN v Libyi, který informoval o věznicích, zdůraznil, že se toho ještě hodně musí udělat. Zdůraznil, že před vládou nyní stojí především otázka odzbrojení revolučních bojovníků a jejich integrace do společnosti, aby nebrali právo do svých rukou. Dalším problémem je zabezpečení skladů zbraní a zabránění jejich pašování. Pro rozvoj občanské společnosti je navíc potřeba vytvořit volební systém.

"Velká Británie odvolala 30. listopadu veškerý diplomatický personál z Íránu," řekl britský ministr zahraničí William Hague. Stalo se tak po útoku studentů na ambasádu Spojeného království. Do 48 hodin musejí Británii také opustit všichni iránské diplomaty. Z bezpečnostních důvodů uzavírá své velvyslanectví v Teheránu i Norsko. Stažení potvrdilo už dopoledne britské ministerstvo zahraničí s tím, že stahuje část osazenstva pro jeho vlastní bezpečnost. Ministr zahraničí William Hague sdělil, že Írán opustí všichni zaměstnanci velvyslanectví. V odvetu za akci musejí Británii opustit do 48 hodin všichni iránské diplomaty Británie po útoku varovala, že Írán ponese následky za útok na její velvyslanectví, byť se za něj Írán omluvil.

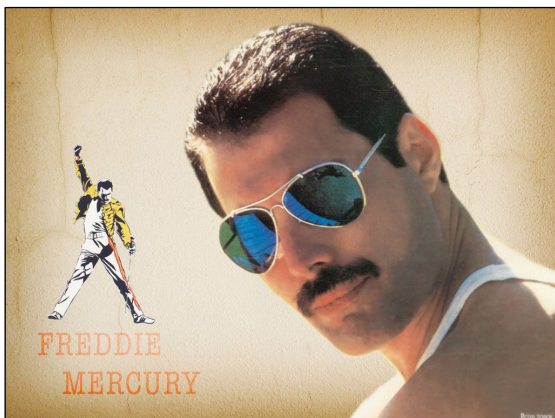
Dav demonstrantů pronikl do dvou budov velvyslanectví. Demonstranti strhli britskou vlajku a spálili ji. Namísto ní vyvěsili iránskou. Studenti také kameny a dalšími předměty rozbíjeli okna, z budovy vyhazovali dokumenty a zapálili i jedno auto. Poškozena byla i sousední budova německé školy. Zaměstnanci ambasády utekli zadním vchodem a žádnému z nich se nic nestalo. Demonstranti ale po nějakou dobu šest z nich zadržovali. Podle vyjádření britské vlády nepřišel úřad ani o žádné citlivé informace. Londýn přesto útok na své velvyslanectví tvrdě odsoudil. Ministr zahraničí William Hague Teherán varoval před vážnými následky. Incident odsoudila i Rada bezpečnosti OSN a Evropská unie. Po útoku oznámilo uzavření svého velvyslanectví v Íránu i Norsko. Íránci protestovali proti novým sankcím ze strany Británie. Země je zavedla minulý týden v reakci na poslední zprávu Mezinárodní agentury pro atomovou energii, která naznačila možnost vojenského využití obohaceného uranu. Írán tvrdí, že jeho jaderný program má výlučně civilní účely.

V prvním hlasovacím kole egyptských parlamentních voleb, které se konalo v pondělí 28. a úterý 29. listopadu, dominovala Strana svobody a spravedlnosti, tedy politická větev vlivné organizace Muslimské bratrstvo. Zvítězila ve většině z devíti krajů, v nichž se volilo. Hned za ní výrazně bodovala další islámská strana An – Núr (Světlo). Celkem islámské strany získaly okolo 40 procent hlasů. Hlasování provází vysoká voličská

účasť. Úřady ji odhadují okolo 70 procent. Ani v době voleb ale neutichají protesty proti armádní radě, která zemi spravuje. V noci na středu bylo při střetech v Káhiře zraněno 80 lidí. Probíhající volby jsou prvním svobodným hlasováním po únorovém pádu tři desetiletí trvajících režimu prezidenta Husního Mubaraka. Hlasování má tři fáze a bude pokračovat ještě po Novém roce. O křesla ve 168členném parlamentu bojuje více než 3 800 kandidátů. Konečné výsledky mají být známy 13. ledna. Z nového parlamentu vzejde komise, která navrhne novou ústavu. V červnu pak půjdou Egyptané k urnám znovu, aby zvolili nového prezidenta.

24. listopadu 1991, tedy před dvaceti lety, zemřel Freddie Mercury, britský skladatel, zpěvák a člen rockové skupiny Queen. Je považován za jednoho z nejvýznamnějších rockových zpěváků v historii, proslulý byl i svým charizmatem při vystupování. Narodil se 5. září 1946 jako Farrokh Bulsara ve Stone Town na východoafrickém ostrově Zanzibar. Jeho rodiče Bomi a Jer byli Pársiové z indického státu Gudžarát, otec Bomi působil na Zanzibaru v britské koloniální správě jako soudní úředník. V pěti letech začal Farrokh navštěvovat zanzibarskou misijní školu. Roku 1955 byl poslán do Bombaje, kde žil v internátní škole St. Peter's v Panchgani. Opustil tak svého otce, mladší sestru Kashmiru a hlavně svou matku, se kterou měl velmi silný vztah. V St. Peter's se mu dostalo klasické anglické výchovy. Začal chodit na hodiny klavíru, které pozitivně ovlivní jeho budoucí kariéru. Dokonce se svými kamarády zakládá svou první hudební skupinu – The Hectics, kde hraje na klavír. A právě zde získává přezdívku, pod kterou ho bude znát celý svět – Freddie. Jelikož se líbila jemu

i rodičům, jeho skutečné jméno upadá v zapomnění. Roku 1963 Freddie školu z neznámých důvodů opouští, vrací se domů a dokončuje vzdělání v klášterní škole St. Joseph's. Po revoluci na Zanzibaru se rodina v roce 1964 přestěhovala do Británie. Ve škole se mu po usazení v Británii nevedlo – zhoršil se ve všech předmětech kromě jednoho - umění. To vedlo k rozhodnutí přihlásit se na uměleckou školu. Stala se jí londýnská Ealling College of Art. ----- V roce 1969 se Mercury seznámil s kytaristou Brianem Mayem a s adeptem zubního lékařství, bubeníkem Rogerem Taylorem. Tihle dva, ještě s Timem Staffelem, založili v roce 1970 kapelu Smile. Po slibně rozjetém začátku však kapela začala krachovat a Freddie jim navrhl, jestli by u nich v kapele nemohl účinkovat, a oni souhlasili. Jedinému Timu Staffelovi se to moc nezamlouvalo a nakonec kapelu opustil. Roger a Brian navrhovali jako název kapely Grand Dance, ale Mercury si prosadil, že se kapela bude jmenovat Queen. I přes malé protesty nakonec souhlasili. Potřebovali ještě jednoho člena, kterým se stal po dlouhém hledání baskytarista John Deacon. ----- 21. listopadu 1975 vyšlo LP A Night at the Opera se skladbou Bohemian Rhapsody, ve které byly sbory nahrány postupným navršením 180 hlasů, použitá kytara potom působila dojmem orchestrálního doprovodu. O 10 dnů později se singl Bohemian Rhapsody, jež složil Freddie Mercury, dostal na 1. místo britské hitparády, kterou vedl celých 9 týdnů. Bohemian Rhapsody je dodnes velmi živou skladbou, o čemž svědčí prvenství v mnoha anketách. Na počátku 80. let si extravagantní Freddie přestal lakovat nehty na černo, oblékat se do saténu, a nechal si narůst knírek, ale extravagantní oblečení střídal dál. 30. června 1980 vyšlo LP The Game, které se stalo nejprodávanějším albem v USA. V roce 1984 vyšla na singlu první sólová nahrávka Freddieho Mercuryho Love Kills a o rok později i první

sólové debutové album *Mr. Bad Guy*. V roce 1987 vyšel singl se španělskou operní zpěvačkou *Montserrat Caballé* „*Barcelona*“ a 1988 pak i společné stejnojmenné album duetů, přinášející spojení rocku a opery. Kolem roku 1989 se začalo veřejně spekulovat o Mercuryho špatném zdravotním stavu. Fyzicky i psychicky unavený Freddie natočil ještě v únoru 1991 se skupinou album *Innuendo*. Dne 23. listopadu 1991 Freddie oznámil, že trpí AIDS a 24. listopadu 1991 kolem 19.00 umírá na zápal plic. 27. listopadu 1991 – pohřeb jen pro nejbližší přátele v krematoriu *West London*. 20. dubna 1992 – stadion ve *Wembley* – ceremoniál pro uctění památky FM pro více než miliardu televizních diváků.

Na horním snímku je Freddie Mercury se španělskou sopranistkou *Montserrat Caballé*. Vlevo je fotografie Freddieho sochy ve švýcarském *Montreaux* u ženevského jezera

PROSINEC 2011

OBSAH: 1) Chorvatsko vstupuje do EU, 2) Maďarsko tvrdě postihuje bezdomovce, 3) Konec lékařské revolty na Slovensku, 4) Rezoluce OSN, odsuzující násilí v Sýrii, 5) Parlamentní volby v Rusku a nepokoje s nimi spojené, 6) Belgie má 540 dnů po volbách konečně vládu, 7) Uplynulo sedmdesát let od zákeřného útoku na Pearl Harbor, 8) Bývalý guvernér amerického státu Illinois Rod Blagojevich byl odsouzen na 14 let do vězení, 9) Summit Evropské unie v Bruselu, 10) Ničivá vichřice nad Skotskem, 11) Pokračování násilí v Sýrii, 12) Norman Eisen zůstane americkým velvyslancem v Praze, 13) Lichtenštejnsko se stalo šestadvacátou členskou zemí schengenského prostoru, 14) Ukončení americké války – intervence v Iráku, 15) Odsouzení nacistického válečného zločince v Německu, 17) Zahraniční reakce na úmrtí Václava Havla, 18) Zemřel vůdce komunistické Severní Koreje Kim Čong-il, 19) Další násilnosti v Sýrii, 20) Masové protesty proti výsledkům parlamentních voleb v Moskvě, 21) Vánoční svátky papeže Benedikta XVI., 22) Pohřeb jihokorejského diktátora Kim Čong-ila.

Evropský parlament schválil ve čtvrtek 1. prosince velkou většinou hlasů vstup Chorvatska do Evropské unie. Europoslanci tak otevřeli cestu k tomu, aby Chorvatsko na summitu sedmadvacátky slavnostně podepsalo přístupovou smlouvu. Osmadvacátým členem EU se má stát 1. července 2013, předtím ale musí přístupovou

smlouvu ratifikovat všechny členské státy sedmadvacátky. „Dali jsme jasně najevo, jak hodně EU chce Chorvatsko. Chorvati budou brzy moci v referendu ukázat, jaká je jejich podpora Evropské unii,“ řekl po hlasování předseda Evropského parlamentu Jerzy Buzek. Vstup ještě musejí ratifikovat všechny členské země EU. Premiér Petr Nečas původně plánoval, že český parlament bude hlasovat zároveň o vstupu Chorvatska do EU a o výjimce z Lisabonské smlouvy o fungování unie, kterou si vymohl prezident Václav Klaus. Tu odmítá ČSSD, a tak hrozilo, že budou oba body při spojeném hlasování zablokovány. Nečasova vláda proto slíbila, že se o vstupu Chorvatska do EU bude hlasovat zvlášť.

V Maďarsku vstoupil ve 1. prosince čtvrtek v platnost zákon, který postihuje bezdomovectví pokutou nebo i vězením. Zákon schválil maďarský parlament 14. listopadu 2011 a vysloužil si za to ostrou kritiku. Pokud bude bezdomovec přistižen dvakrát za půl roku, že nocuje na ulici, hrozí mu pokuta ve výši 150.000 forintů (asi třináct tisíc Kč) nebo dokonce pobyt za mřížemi. Kritici poukazují na to, že pokuta je v tomto případě prakticky nevymahatelná a vláda chce dostat bezdomovce z ulic přímo do vězení. Návrh zákona předložilo několik starostů za vládní stranu FIDESZ, kteří jsou také poslanci parlamentu společně se zmocněncem vlády pro řešení otázky bezdomovectví. Policie však podle nového zákona nebude trestat bezdomovce spící na ulici ve městech a obcích, kde bezdomovci nemají možnost získat pomoc. Zákon má povzbudit vedení měst a obcí, aby zabezpečila útulky pro bezdomovce. Nový primátor Budapešti prohlásil, že koncem roku už v ulicích hlavního města nebudou žádní bezdomovci. Primátor se pochlubil, že v průběhu roku dostal lidi bez domova z podchodů a nyní je dostane z ulic metropole. Koncem října úřady zlikvidovaly bezdomoveckou kolonii v budapeštské čtvrti Csepel, kde žilo asi 150 lidí. V těchto místech došlo letos k násilnostem, z nichž nejotřesnějším činem bylo zakopání čtyř lidí zaživa do země. Bezdomovci z této kolonie byli umístěni v útulcích v hlavním městě.

Slovenská vláda a odbory se v sobotu 3. prosince dohodly na ukončení protestu lékařů a na jejich návratu do nemocnic. Lékařské odborové sdružení nakonec ustoupilo a platy doktorů porostou méně, než odboráři původně požadovali. Vyplyvá to z dohody, o které informovala slovenská média. „Po velmi náročných a dlouhých jednáních jsme dospěli k dohodě,“ uvedla premiérka Iveta Radičová v sobotu nad ránem. Zdůraznila, že úsměv na tváři nemá, protože k dohodě dospěli za cenu obrovského nasazení lékařů, kteří zůstali pracovat ve slovenských nemocnicích. Předseda Lékařského odborového sdružení Marian Kollár garantoval, že po podpisu nových pracovních smluv se lékaři vrátí do nemocnic. Lékaři svým protestem dosáhli zrušení transformace nemocnic na akciové společnosti, dodržování Zákoníku práce, zrealnění plateb ze strany zdravotních pojišťoven i postupné zvýšení platů. Vláda je připravena zvýšit platy lékařů o víc než původně slibovaných 300 eur (asi 7 500 Kč). Minimální plat lékaře bez atestace by měl dosáhnout 900 eur (asi 22 600 Kč) a lékaře s atestací 1 769 eur (asi 44 500 Kč). Kollár zdůraznil, že součástí dohody s vládou je, že všichni lékaři, kteří od prvního prosince podali výpověď, se budou moci vrátit na svá původní místa a funkce. Ze slovenských nemocnic na konci listopadu odešlo kolem 1 200 lékařů. To ochromilo řadu nemocnic, které dokázaly zajistit nanejvýš akutní zdravotní péči. Slovenští lékaři se inspirovali hromadnými výpověďmi svých českých kolegů, kteří si akcí "Děkujeme, odcházíme" vymohli letos v únoru od vlády premiéra Petra Nečase příslib na zvýšení platů o 5 000 až 8 000 korun měsíčně.

Sýrie označila rezoluci OSN, která byla přijata v sobotu 3. prosince slovy nespravedlivá a politicky motivovaná. OSN kvůli pokračujícím násilnostem kritizovala režim prezidenta Bašára Asada. Boje mezi syrskými armádními dezertéry a vojáky věrnými Asadovu režimu pokračovaly i v sobotu. Protivládní nepokoje, které Sýrii zmítají od března, si podle OSN vyžádaly přes 4 000 obětí. Syrské vedení pokračuje v tvrdém potírání nepokojů i přes dosavadní výzvy a sankce mezinárodního společenství. Rada OSN pro lidská práva v pátek na mimořádném zasedání tvrdě odsoudila „hrubé a systematické“ porušování lidských práv, jehož se Asadův režim dopouští. Syrské ministerstvo zahraničí uvedlo, že nespravedlivou rezoluci předem připravily strany nepřátelské vůči Sýrii. Zpráva vyšetřovací komise je prý politicky motivovaná a opírá se o lživé informace ze zdrojů mimo syrské území, aniž přihlédla k údajům, jež předložil Damašek. Násilí v zemi pokračovalo i v sobotu. Ve městě Idlib na severozápadě země podle londýnské monitorovací organizace pro lidská práva při střetech mezi provládními silami a dezertéry zemřelo sedm vojáků a policistů, pět dezertérů a tři civilisté. Hlavní skupina armádních dezertérů, takzvaná Syrská svobodná armáda (FSA) sdružující kolem 20 000 zběhů, se připojila k opozici a v poslední době změnila taktiku boje. Zatímco donedávna jí šlo hlavně o získávání zbraní a přepady kontrolních stanovišť, nyní otevřeně útočí na vládní jednotky. Dalších deset civilistů prý zabily bezpečnostní složky v jihosyrské provincii Dará.

Strana Jednotné Rusko premiéra Vladimira Putina zvítězila v ruských parlamentních volbách, které se konaly v neděli 4. prosince. Značně však oslabil, získala necelých padesát procent hlasů. Před čtyřmi lety to bylo 64,3 procenta hlasů. Po přerozdělení hlasů má ale nadpoloviční počet 238 z 450 křesel. Volby jsou přitom považovány za test obliby Putina před prezidentskými volbami v roce 2012. Po sečtení hlasů získala strana Jednotné Rusko 49,54 procenta hlasů. I to je však značně více, než mají ostatní strany. Komunisté dostali 19,13 procenta, Spravedlivé Rusko 13,18 procenta a Žirinovského nacionalisté z LDPR pak 11,66 %. „Je to optimální výsledek, který odráží reálnou situaci v zemi,“ prohlásil premiér Putin. Volby byly navíc provázeny značnými manipulacemi. ----- Moskevská policie v úterý večer zatkla několik set lidí, kteří přišli do centra ruské metropole protestovat proti nedělním volbám, které

demonstranti považují za nespravedlivé. Zadrženi byli i vicepremiér Boris Němcov, který patří k nejznámějším kritikům Kremlu, obránce lidských práv Lev Ponomarev či předák liberální strany Jablko Sergej Mitrochin. „Zatčeno bylo přes 100 lidí, kteří se pokoušeli narušit dopravu a kteří se nepodřídili zákonným požadavkům policie,“ uvedlo policejní velitelství v první zprávě. Policie předem opozici varovala, že nepřipustí ve městě žádné nepovolené demonstrace. Přístup na Triumfální náměstí ohradila a na místě shromáždila značné síly. Už ráno do centra města přijely kolony kamiónů s příslušníky Dzeržinského divize vojsk ministerstva vnitra, přivolaných na žádost policejního velitelství k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti občanů, jak vysvětlil jejich mluvčí. Moskva tak v pondělí 5. prosince poprvé zažila velkou demonstraci proti režimu, které se účastnilo mezi 2 000 až 10 000 lidmi. Po skončení povolené akce policie zabránila davu v pochodu ke Kremlu a zatkla na 300 demonstrantů. Soudy je v úterý odsoudily k 15 dnům vězení za nepodřízení se policejním pokynům. ----- Ruský prezident Dmitrij Medvěděv ve čtvrtek 8. prosince hájil na Pražském hradě výsledky parlamentních voleb ve své zemi. „V Rusku nedochází

k ničemu nepřirozenému. Volby jsou od toho, aby přinášely určité výsledky. Někomu se líbí více, někomu méně. Domnívám se, že výsledky odpovídají očekávání občanů, avizovaly je už odhady sociologů i předvolební průzkumy,“ prohlásil Medvěděv. „Jedna síla nemůže řídit všechny státní procesy,“ dodal s tím, že na vedení země se tak bude podílet širší politické spektrum, což je podle něj dobře. K povolební situaci a protestům Medvěděv řekl: „Po volbách vždycky vznikají emoce. Někteří jsou zklamáni, jiní dezorientováni, ani v tom nespátují nic nepřirozeného.“ Shromáždění nespokojených jsou podle jeho slov v pořádku, jsou-li povolena a v souladu se zákonem. Nařčení z machinací s volebními lístky se podle Medvěděva musí vyšetřit. „To nemohou vyhodnotit občané jako takoví, ale odborníci,“ prohlásil s dovětkem, že záležitost je v kompetenci volební komise, policie a soudů. „Nemáme ideální volební mašinérii,“ podotkl také prezident. Ke kritice ze zahraničí naznačil, že ji Moskva v tomto případě slyší nerada.

Belgický král Albert II. jmenoval v pondělí 5. prosince večer novou vládu, kterou povede socialista Elio Di Rupo (foto). Během dne se na rozdělení ministerstev dohodly se zpožděním jeden a půl roku od voleb belgické strany. Končí tak vládní krize, která trvala 540 dní a díky níž Belgie překonala neoficiální světový rekord. Vládní tým bude kromě premiéra mít jen 12 ministrů z celkem šesti stran. Jednu polovinu obsadí politici z francouzsky mluvícího jihu, druhou zástupci vlámskojazyčného severu země. V kabinetu si vymění pozice dosavadní ministři financí a zahraničí: frankofonní liberál Didier Reynders nově povede resort zahraničních věcí a vlámskému křesťanskému demokratu Stevenu Vanackereovi připadnou finance. Agentury připomínají, že Belgie bude mít prvního frankofonního premiéra za posledních 40 let. Vlámsky Di Rupo umí mluvit jen trochu. Ačkoliv jsou vlámští separatisté z Nové vlámské aliance (N-VA) nejsilnější stranou v belgickém parlamentu, v nové vládě zastoupeni nebudou.

7. prosince 2011 uplynulo již sedmdesát let od zákeřného útoku Japonského císařství na Spojené státy americké. -----

Po skončení 1. světové války získalo Japonsko v roce 1920 pod svoji správu Mariany, Karolíny a Marshallovy ostrovy. Během hospodářské krize ve 30. letech 20. století došlo ke zhroutilí mezinárodního obchodu, na kterém bylo Japonsko závislé. Pokud se chtělo i nadále udržet mezi velmocemi, muselo Japonsko získat nové trhy a zdroje surovin. Proto začalo expandovat na sever. Prvním krokem bylo obsazení zbytku Mandžuska a agrese vůči Číně. Když se Japonsko pokusilo v letech 1938 a 1939 zaútočit na Sovětský svaz, utrpěla jeho armáda dvě těžké porážky v bitvách v okolí jezera Chasan a v bitvě na řece Chalchyn. Když tedy myšlenka útoku na sever nevyšla, obrátila se pozornost Japonců na jih.

Jako sankci proti expanzivním snahám Japonska, vyhlásil v roce 1940 americký prezident Franklin Delano Roosevelt zákaz vývozu železného šrotu do Země vycházejícího slunce. Od srpna 1941 se pokoušel japonský velvyslanec v USA, admirál Kičisaburó Nomura, dojednat s americkým státním tajemníkem Cordellem Hullem řešení. Japonsko na

Američanech požadovalo uznání „Velké východoasijské sféry společného rozkvětu“, což USA odmítaly. Na to Japonska reagovalo 27. září 1940 vstupem do nacistického Paktu osy Berlín – Řím – Tokio. V červenci 1941 japonská armáda obsadila Francouzskou Indočínu. Americký prezident Roosevelt nechal 28. července 1941 v reakci na tento čin zmrazit japonská aktiva v amerických bankách, uzavřít americké přístavy pro japonské lodě a spolu s Velkou Británií a Nizozemskem přerušit dodávky ropy pro Japonsko. Po zavedení embarga na ropu začalo Japonsko denně odčerpávat ze svých ropných rezerv velká množství této strategické suroviny. Japonsko tak bylo postaveni před možností, že ustoupí tlaku USA, nebo tuto zemi zaútočí. 17. října 1941 odstoupil japonský premiér Fumimaro Konoé a na jeho místo nastoupil generál Hideki Tódžó. Ten se nebránil diplomatickému řešení, ale v případě neúspěchu byl odhodlán dosáhnout svých cílů pomocí vojenské síly. Japonští stratégové se možností leteckého útoku na americké Tichomořské loďstvo zakotvené v přístavu Pearl Harbor zaobírali minimálně od jara 1940. Jejich námořní vojenské hry, které se konaly v dubnu a květnu 1940 ukázaly, že takový letecký úder může zajistit rozhodující vítězství. A tak 26. listopadu 1941 vyplul z kotviště japonského válečného loďstva bojový svaz šesti letadlových lodí, osmi tankerů, dvou bitevních lodí, tří křižníků, torpédoborců a ponorek. Následný útok na Pearl Harbor provedený v neděli 7. prosince 1941 ráno byl ničivým a překvapivým úderem na americké námořní síly (viz fotografie). Šest letadlových lodí viceadmirála Čúiči Naguma vyslalo ráno 7. prosince (havajského času) dvě útočné vlny celkem

z kotviště japonského válečného loďstva bojový svaz šesti letadlových lodí, osmi tankerů, dvou bitevních lodí, tří křižníků, torpédoborců a ponorek. Následný útok na Pearl Harbor provedený v neděli 7. prosince 1941 ráno byl ničivým a překvapivým úderem na americké námořní síly (viz fotografie). Šest letadlových lodí viceadmirála Čúiči Naguma vyslalo ráno 7. prosince (havajského času) dvě útočné vlny celkem

353 letadel proti základně amerického Tichomořského loďstva v Pearl Harboru na ostrově Oahu. V přístavu bylo potopeno nebo poškozeno všech osm bitevních lodí (avšak pouze USS Arizona a USS Oklahoma byly odepsány jako totální ztráta) a potopeno nebo poškozeno bylo i třináct dalších plavidel. Byla napadena i letiště na Oahu, kde bylo zničeno nebo poškozeno velké množství letadel. Japoncům se však nepodařilo zničit ani jednu americkou letadlovou loď, neboť všechny byly v době útoku mimo přístav. Také přístavní zařízení včetně loděnic a nádrží paliva zůstalo téměř nepoškozeno, a tak Pearl Harbor mohl být i nadále využíván jako námořní základna. Jak se později ukázalo, tíha bojů měla ležet na letadlových lodích a bitevní loď, které byly většinou (6 z 8) opraveny a opět zařazeny do služby, začaly ztrácet na důležitost. Avšak nejpodstatnějším důsledkem japonské agrese vůči USA byl vstup této světové velmoci číslo jedna do 2. světové války po boku Velké Británie a Sovětského svazu.

Bývalý guvernér amerického státu Illinois Rod Blagojevich (foto) byl ve středu 7. prosince v Chicagu odsouzen ke čtrnácti letům vězení za politickou korupci. Soud ho shledal vinným, že se pokusil prodat místo v americkém Senátu uvolněné po zvolení Baracka Obamy prezidentem. Rozsudek je jedním z nejtvrdějších svého druhu v justičních dějinách státu Illinois. Blagojevich se před vynesením rozsudku za svůj čin omluvil a jeho obhájce označil trest navržený prokurátorem za neúměrný. „Svou

hloupost a přišerné chyby, jichž jsem se dopustil, mohu vyčítat jen sám sobě,“ prohlásil Blagojevich v soudní síni. „Nikdy jsem nechtěl porušit zákon, nikdy jsem nechtěl překročit červenou čáru,“ dodal na svou obranu. O shovívavost soud v dopisu prosila politikova manželka a jeho dcera. Blagojevich je druhým gubernérem v pořadí, který byl ve státě Illinois odsouzen. Jeho republikánský předchůdce George Ryan si za korupci odpykává trest šesti a půl let vězení. Soud shledal Blagojeviche vinným v 17 z 20 bodů obžaloby, včetně 11 bodů, které se týkaly pokusu prodat post senátora uvolněný Obamou. Už dříve Blagojevich naznačil, že se proti verdiktu odvolá. Kromě kupčení s politickou funkcí byl Blagojevich shledán vinným rovněž z toho, že zneužíval svou funkci k vybírání peněz. Podle obžaloby například odmítal jedné nemocnici vyplatit dotaci, dokud její vedení neposkytlo dar Demokratické straně, za kterou byl Blagojevich zvolen. Politik bude zřejmě umístěn do vězení s nejmenším stupněm ostrahy. Osm hodin denně bude nicméně nucen manuálně pracovat včetně drhnutí podlah a mytí záchodů. Za tyto práce bude dostávat plat ve výši 12 centů na hodinu (přes dvě koruny).

Evropští představitelé se v pátek 9. prosince dohodli na summitu v Bruselu, že Evropská centrální banka bude výrazněji zasahovat na ohrožených trzích s dluhopisy. Vyjednávači také rozhodli, že přidají 200 miliard eur Mezinárodnímu měnovému fondu, který by se následně mohl podílet na záchraně ekonomik eurozóny. Na přelomovém summitu padla myšlenka změny Lisabonské smlouvy, kterou navrhovaly Německo a Francie. Změnu podpořilo 23 států EU, ale odmítly ji Velká Británie a Maďarsko. Maďarský premiér Viktor Orbán ovšem později začal lavírovat. Většina států EU se tedy dohodla na mezivládních jednáních za účelem vytvoření nové dohody. Německá kancléřka Angela Merkelová vyzvala k urychlenému zavedení opatření. Návrh dohody by podle ní měl být hotov do března a následně má proběhnout rychlá ratifikace. O konkrétních

bodech se bude tvrdě jednat. Všeobecný souhlas panuje ale o automatických sankcích pro ty, kdo v budoucnosti poruší rozpočtová pravidla. Návrh závěrečného komuniké zní takto: „Představitelé (devíti) států a vlád Bulharska, České republiky, Dánska, Maďarska, Lotyšska, Litvy, Polska, Rumunska a Švédska naznačili možnost účasti na tomto procesu (v 17členné eurozóně) po konzultacích se svými parlamenty, pokud je to potřeba.“ Čas na rozmyšlenou si již dříve vzaly Česká republika a Švédsko. Záležitost chtějí projednat v parlamentech. To ale zřejmě budou nakonec muset udělat všichni. Konzultaci v parlamentu později potvrdilo i Dánsko. Mezitím pokročila jednání o technických podrobnostech záchrany eurozóny, které hrozí krach. Evropští představitelé upustili od myšlenky, aby se na záchraně podílel soukromý sektor. Větší roli „při správě záchranných fondů“ bude hrát Evropská centrální banka (ECB). Nejpravděpodobněji to znamená, že bude především odkupovat dluhopisy problémových zemí. Kancléřka Merkelová ale řekla, že ECB hlavně poskytne expertizu při utváření chystaného permanentního záchranného balíku. Vyjednávači také schválili přidání 200 miliard eur do správy Mezinárodního měnového fondu, od něhož se očekává pomoc při záchraně eurozóny. Rovněž došlo k dohodě o urychlení příprav na spuštění stálého záchranného fondu EU, v němž má být příští rok k dispozici 500 miliard eur.

Silná bouře s vichry, které v nárazech místy dosáhly rychlosti až 264 kilometrů za hodinu, se ve čtvrtek 9. prosince večer přehnala nad Skotskem. Potrhala elektrické vedení, bez proudu se ocitlo v noci na 60 000 domácností. Zavřeny zůstávají i školy,

mnohé byly podobně jako jiné stavby značně poškozeny. Nejsilnější byl vítr v Cairngorm Summitu, kde naměřili 264 kilometry za hodinu. I v nejméně postiženém Tulloch Bridge naměřili 168 kilometrů. Na severu Walesu měl vítr rychlost mezi 110 a 130 kilometry za hodinu stejně jako v Severním Irsku. Mezi jiným byla zcela zničena jedna ze sto metrů vysokých větrných elektráren v Ardrossanu za dva milióny liber, která začala hořet (foto). Její vrtule byla

zablokována, protože síť nebyla schopná odebrat takové množství elektrické energie. Nejprve začala hořet turbína a pak se plameny rozšířily. K zemi se zřítily i větrná elektrárna v Coldinghamu. U té zase selhala brzda a vrtule se volně roztočila.

Při potlačování protestů proti režimu prezidenta Bašára Asada bylo v Sýrii od března zabito „pravděpodobně více než“ 5 000 lidí. Vyplývá to z odhadů OSN, které v pondělí 12. prosince předložila Radě bezpečnosti OSN (RB OSN) vysoká komisařka OSN pro lidská práva Navi Pillayová. „Můj odhad je takový, že celkový počet lidí zabitých syrskými silami od začátku protestů spolu s oběťmi za uplynulý víkend nyní pravděpodobně převyšuje číslo 5 000. Tuto situaci nelze tolerovat,“ prohlásila Pillayová. RB OSN se přes pokračující zprávy o násilnostech v Sýrii dosud nedokázala shodnout na textu rezoluce, která by represe proti oponentům v Sýrii odsoudila. Proti takovému dokumentu se staví především Rusko a Čína, které v říjnu návrh rezoluce v tomto smyslu vetovaly.

Velvyslanec Spojených států Norman Eisen zůstane v Praze. Americký Senát jej v noci na úterý 13. prosince potvrdil ve funkci. Odvrátil tak nedobrovolný návrat velvyslance do vlasti, který mu na přelomu roku bez souhlasu amerických zákonodárců hrozil. Proti Eisenovu potvrzení se v Senátu dlouhodobě stavěl republikán Charles Grassley, jenž nynějšímu velvyslanci a bývalému poradci prezidenta Baracka Obamy pro etiku vytýkal pochybení z minulosti. Prezident Obama nakonec loni v závěru roku svého spolupracovníka poslal do Prahy bez souhlasu Senátu. Takové jmenování by ale

vypršelo se závěrem nynější schůze amerických senátorů na konci roku. Eisen proto ve Spojených státech intenzivně vyjednával a snažil se přesvědčit Grassleyho, že je vhodným kandidátem na velvyslance v Praze. Senátorovi vadilo podezření, že se Eisen v minulosti nezachoval příliš eticky při odvolání vysoce postaveného úředníka, který kritizoval prezidentovy spolupracovníky. Šlo o generálního inspektora Společnosti pro národní a komunitní služby Geralda Walpina, kterého Obama odvolal v červnu 2009. Bývalý Obamův poradce mimo jiné podle Grassleyho při vyšetřování záležitosti v Kongresu nemluvil pravdu. Eisen nakonec Grassleymu napsal osobní dopis, v němž se mu omluvil, a senátor svou námitku stáhl. Nakonec to ale nebylo potřeba. Demokraté v Senátu iniciovali hlasování o ukončení rozpravy o nominaci, kterým by senátorovu námitku tak jako tak zvrátili. Hlasování bylo úspěšné, hned po něm pak senátoři většinou 70 hlasů ze 100 potvrdili Eisena ve funkci.

Lichtenštejnsko se v pondělí 19. prosince stane šestadvacátou členskou zemí schengenského prostoru, tj. zóny volného pohybu bez hraničních kontrol. V úterý 13. prosince to schválili ministři vnitra členských zemí Evropské unie. Kdo vstoupí do schengenského prostoru volného pohybu, může do ostatních zemí bloku cestovat bez dalších hraničních kontrol. Nyní ho tvoří 25 zemí; vedle 22 členských států EU (všechny unijní země kromě Irska, Británie, Kypru, Rumunska a Bulharska) také Švýcarsko, Norsko a Island.

Americký prezident Barack Obama ve středu 14. prosince ohlásil úplné stažení vojáků z Iráku. Při svém vystoupení na základně Fort Bragg jmenoval i jednotlivé jednotky nasazené v této blízkovýchodní zemi. Uctil jak padlé, tak veterány, kteří v zámoří strávili dlouhý čas. Válka trvala skoro devět let. Obama už v říjnu oznámil, že se američtí vojáci z Iráku stáhnou do konce roku. Stažení bylo jedním z klíčových bodů jeho volebního programu. Američtí vojáci strávili v Iráku skoro devět let. Invaze začala v březnu 2003. Vystřídalo se v ní 1,5 miliónu amerických vojáků. Zraněno jich bylo přes 30 000 a zahynulo skoro 4 500, připomněl prezident v projevu. Velký ohlas přišel, když se zmínil o tom, že sám byl u parašutistů a že by se od vojáků měla vlast učit, že jí dali lekci. Připomněl i vývoj války od rychlého postupu v úvodu, který vedl k pádu režimu Saddáma Husajna, ale také dlouhé roky, kdy se američtí vojáci potýkali se sunnitskými radikály v provincii Anbár, se sebevražednými atentáty a sektářským násilím. Úspěch v konfliktu připsal tomu, že „američtí vojáci tvrdě pracovali“. „Jsou to nejlepší bojovníci v historii války,“ řekl Obama a dočkal se potlesku. Jako nejvyšší velitel také ujistil, že všichni budou mít od vlády podporu. „Budoucnost Iráku bude v rukou jeho lidu, americká válka končí,“ řekl Obama. „Necháváme za sebou suverénní, stabilní a soběstačný Irák.“ V úterý také iráckému premiérovi Núrímu Málíkímu oznámil, že Spojené státy budou Irák nadále podporovat. ----- Na americké základně Sather u Baghdádu byla při slavnostním ceremoniálu ve čtvrtek 15. prosince prohlášena válka v Iráku za ukončenou. Americká vlajka byla stažena a svinuta. Slavnostní ceremonie u Baghdádu k ukončení války se zúčastnil americký ministr obrany Leon Panetta. Stažení a svinutí vlajky označil za historický okamžik. Vlajka bude odvezena do USA, jak velí tradice. Ze země odešla už většina z posledních 5 500 amerických vojáků, kteří tam ještě sloužili. Už předtím byly ve středu a ve čtvrtek staženy vlajky na dalších amerických základnách a velitelstvích, jako je Camp Echo v Diváníji. Američtí vojáci se mají

z Iráku podle dohody zcela stáhnout do konce roku. Stažení potvrdil v úterním projevu americký prezident Barack Obama, který ocenil hrdinství vojáků a uvedl, že Irák je nyní suverénní a stabilní země.

Účet za válku. Tisíce mrtvých a stovky miliard dolarů

Životy nebyly obětovány nadarmo. Díky nim se zrodil nezávislý, svobodný a suverénní Irák. Barack Obama

Irácký premiér masově zatýkal oponenty
Těsně před stažením amerických sil z Iráku skončily stovky odparců vlády ve vězení. Tam také skončili především členové bývalé Husajnovy strany Baas. Krom toho nechal premiér vykázat západní společnosti z přísně strážného centra Bagdadu zvaného Zelená zóna. List dále připomíná, že Maliki si z vlastní kapsy platí soukromé informátory a má nebyvale velkou moc nad policií, armádou a justicí. To všechno vzbuzuje obavy, jak bude vypadat další budoucnost Iráku, píše list The New York Times.

Americká restaurace servirovala na Husajnově porcelánu
Drahá newyorská restaurace musela vrátit nádobí, které patřilo bývalému iráckému diktátorovi Saddámu Husajnovi. Servírování pokrmů ze zvěřiny s datovým sirupem na talířích, nazvaných „Korist“, mělo jidlům dodat „příchuť irácké kultury a historie“. Restaurace přitom zákazníkům neopomněla zdůraznit, že z porcelánu kdysi jedl i proslulý „fezník z Bagdadu“, píše list Daily Mail. Hosté si speciální menu mohli vychutnat za 38 dolarů (zhruba 745 korun). „To, že byla pašerácká korist na veřejnosti k vidění, se vědělo už v listopadu, ale až do teď s tím nikdo nic nedělal,“ píše týdeník The New York Observer. Talife si už vyzvedli iráčtí diplomati v OSN.

Jedinou obětí české armády byl v roce 2003 voják Pavel Maurer. Ten zemřel na následky autonehody, ke které došlo asi 150 kilometrů od Bagdadu.

Ztráty spojenců		Náklady na válku	
2003	580	2003	53
2004	906	2004	75,9
2005	897	2005	85,5
2006	872	2006	101,6
2007	961	2007	131,2
2008	322	2008	142,1
2009	150	2009	95,5
2010	60	2010	71,3
2011	54	2011	49,3
Celkem	4 802	Celkem	805,5 miliard

Americké síly		Mrtví civilisté	
2003	122 000	2003	12 087
2004	148 000	2004	11 113
2005	160 000	2005	15 471
2006	140 000	2006	28 212
2007	160 000	2007	25 025
2008	145 000	2008	9 357
2009	110 000	2009	4 704
2010	48 000	2010	4 045
2011	5 500	2011	3 714

19.-20. 3. 2003 Spojené státy a Velká Británie oznamují, že režim Saddáma Husajna má zbraně hromadného ničení, a vzápětí útočí na Irák.

3.-12. 4. 2003 Jednotky spojenců dobývají hlavní město Bagdad.

1. 5. 2003 Americký prezident George W. Bush vyhláší vítězství se slovy „míse splněná“.

13. 12. 2003 Bývalý vládce Iráku Saddám Husajn je objeven v podzemním úkrytu blízko města Tikrit.

počátek roku 2004 Začíná krvavé povstání proti spojeneckým vojskům s centrem ve městě Fallúda.

duben 2004 Na veřejnost se dostaly fotografie dokazující mučení iráckých zajatců ve věznici Abú Graib ze strany amerických dozorců.

květen 2006 Vzniká irácká vláda pod vedením Nuri al-Malíkhó. Je to první kabinet od pádu Husajnova režimu.

30. 12. 2006 Saddám Husajn byl popraven oběšením poté, co ho irácký soud uznal vinným z genocidy, vraždy a týrání civilistů.

říjen 2007 Počet amerických vojáků v Iráku dosahuje maxima 182 tisíc. V některých oblastech počet útoků rapidně klesá.

30. 4. 2009 Z Iráku odchází armáda Velké Británie, největšího spojence USA.

31. 8. 2010 Irák opouští poslední bojové jednotky. Zbývající američtí vojáci mají za úkol vycvičit iráckou armádu.

15. 12. 2011 V Bagdadu se spouští americká vlajka. Prezident Obama slíbil, že poslední vojáci odejdou ze země do konce roku.

ZDROJ: BROOKING IRAQ INDEX. FOTO: SHUTTERSTOCK, ČTK. PŘIPRAVIL MARTIN DOHNAL. INFOGRAFKA DENÍKUJEDNICH.CZ

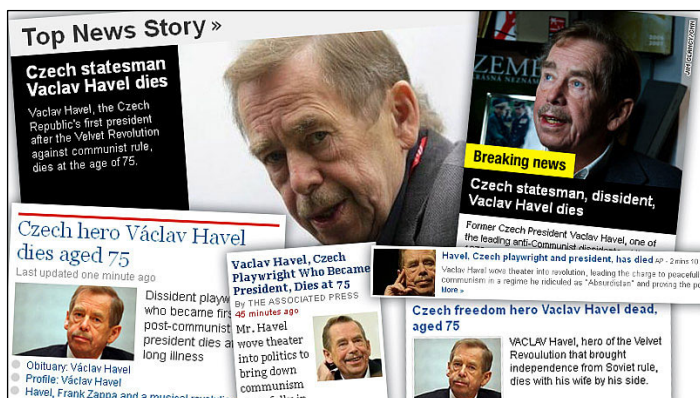

V Německu nastoupil ve čtvrtek 15. prosince do vězení 90letý Heinrich Boere. V březnu mu soud uložil doživotní trest vězení za vraždu tří Nizozemců, které jako člen komanda SS za války zastřelil. Boere, který je na vozíku, byl převezen do vězení sanitkou z domova důchodců v Eschweileru. Odvolací soud odmítl jeho žádost o zmírnění trestu poté, co soudní lékař shledal Boerův zdravotní stav dostatečně dobrý pro nástup do vězení. Boere se během soudního procesu k vraždám v roce 1944 přiznal, bránil se ale, že pouze jednal na rozkaz nadřízených. Tvrdil, že jinak mu hrozilo umístění v koncentračním táboře. „Necítil jsem, že konám zločin,“

prohlásil před soudem, avšak dodal, že po 65 letech vidí věci jinak. V Nizozemsku Boereho odsoudili k trestu smrti už před 60 lety, ale Německo ho odmítalo vydat. Nakonec byl případ v Německu znovu otevřen.

Skon bývalého prezidenta, dramatika a obhájce lidských práv Václava Havla nezasáhl jen českou veřejnost, ale celý svět. „Václav Havel byl jedním z největších Evropanů naší doby. Jeho hlas vydláždil cestu jednotné a svobodné Evropě,“ citovala BBC, která zprávu o skonu prezidenta vedla jako hlavní, šéfa švédské diplomacie Carla Bildta. „Byl duší revoluce. Skláním se před tímto velkým bojovníkem za demokracii. Truchlíme spolu s českým lidem,“ prohlásil podle ČTK německý ministr zahraničních věcí Guido Westerwelle. „Zasloužil by si Nobelovu cenu,“ prohlásil na Havlovu adresu bývalý polský prezident Lech Walesa. Všechna pondělní jednání v Radě Evropské unie, která zastupuje členské státy EU, začnou minutou ticha za zesnulého exprezidenta

Havla. „Ztratili jsme přítele, který denně naplňoval polsko - českou solidaritu,“ uvedl polský prezident Bronislaw Komorowski. Připomenul, že Václav Havel dokazoval, že člověk i přes svou slabost může být silný svými názory a přesvědčením o svobodě. Komorowski připomenul jejich poslední setkání v Praze, na které Havel přišel navzdory vážné nemoci. „Polsko v něm ztratilo dobrého přítele,“ uvedl nejvyšší polský představitel, který je do 22. prosince na oficiální návštěvě Číny. „Chci vyjádřit z upřímného srdce hlubokou soustrast všem blízkým, příbuzným, ale také občanům, kteří si pana Havla nesmírně vážili. i já k nim patřím,“ uvedla slovenská premiérka Iveta Radičová. Britský premiér David Cameron řekl, že Evropa je Havlovi zavázána za mnohé. Francouzský prezident Nicolas Sarkozy přijal zprávu o úmrtí Havla s velkým smutkem a hlubokým pohnutím. Oznamoval to Elysejský palác, podle něhož hlava Francie zaslala jménem Francouzů upřímnou kondolenci „celému českému lidu“. Předseda Evropské komise José Barroso prohlásil, že Havel byl šampionem demokracie a svobody. „Jméno Václava Havla zůstane navždy spjato se znovu sjednocením Evropy

a šířením jejích hodnot do střední a východní Evropy,“ řekl Barroso. „Byl také zdrojem ohromné inspirace všem těm, kteří po celém světě bojují za svobodu a demokracii,“ dodal. Podle Jerzyho Buzka, předsedy Evropského parlamentu, byl Havel osobností představující sametovou revoluci a sjednocení Evropy. O úmrtí Václava Havla informovala

všechna světová média. Hodnotí ho jako ikonu, státníka, bojovníka a symbol. Podle kancléřky Angely Merkelové zůstane Havel nezapomenut za své prosazování svobody a demokracie i za svou velkou lidskost. „Společně s Vámi truchlíme nad ztrátou velkého Evropana,“ napsala Merkelová v kondolenci Havlovi nástupci Václavu Klausovi. Podle kancléřky mají i Němci být českému exprezidentovi za co vděční. Německá média v této souvislosti připomínají, že Havlovi leželo na srdci i usmíření Čechů s německými sousedy. Na počátku 90. let podepsal s tehdejším německým prezidentem Richardem von Weizsäckerem smlouvu o přátelství a dobrém sousedství a později se také omluvil sudetským Němcům za vysídlení. Za to se doma setkal s nepochopením a nadávkami nacionalistů, poznamenávají servery německých deníků. ----- „Jeho nenásilný odpor otřásl základy impéria, odhalil prázdnotu represivní ideologie a prokázal, že morální vůdcovství je mocnější než jakákoliv zbraň. Hrál klíčovou roli v sametové revoluci, díky které jeho lidé získali svobodu a inspirovali generace po celém světě, aby usilovaly o sebeurčení a důstojnost,“ uvedl v oficiálním prohlášení americký prezident Barack Obama. Zároveň připomenul, že Havel ztělesňoval aspirace poloviny kontinentu odríznutého železnou oponou. Bývalý prezident podle něj pomohl uvolnit proudy dějin, které vedly k sjednocené a demokratické Evropě.

Vůdce komunistické Severní Koreje Kim Čong-il (foto) zemřel v sobotu 17. prosince v 8:30 ráno místního času (0:30 SEČ) na srdeční infarkt, uvedla oficiální severokorejská agentura KCNA. Bylo mu 69 let. „Zastihl ho rozsáhlý infarkt myokardu 17. prosince ve vlaku. Byl způsobený velkou duševní i fyzickou zátěží způsobenou jeho neustálými cestami do terénu kvůli budování vzkvétajícího národa,“ citovala z prohlášení jihokorejská agentura Jonhap. Zprávu v severokorejské televizi přečetla emotivním hlasem hlasatelka v černém. Vůdce stalinistického státu zemřel 17 let poté,

co převzal vládu po svém zesnulém otci a prvním vůdci KLDK Kim Ir-senovi. Ostatky „milovaného vůdce“ budou vystaveny v mausoleu Kumusan, kde je i nabalzamované tělo jeho otce. Státní smutek potrvá od 17. do 29. prosince. Pohřbu se nebudou moci účastnit zahraniční delegace. Kim Čong-un stanul v čele výboru, jenž má připravit pohřeb. Politicky málo zkušený mladý muž má převzít zbědovanou zemi, v níž si vládnoucí dynastie vypěstovala silný kult osobnosti.

Pravděpodobně 27letý Kim Čong-un (foto níže) byl loni v září uveden do širšího vedení Korejské strany práce, čímž jej otec prakticky jmenoval svým nástupcem. Jeho post potvrdilo i prohlášení KCNA vydané k úmrtí. Již byl označen za velkého následovníka revoluce. „Všichni členové strany, příslušníci armády a veřejnost by měli věrně následovat vedení soudruha Kim

Čong-una a chránit a dále posilovat jednotnou frontu strany, armády a veřejnosti,“ stojí v prohlášení. Odborníci však předpokládají, že v zemi může propuknout boj o moc a že se pokusí posílit svůj vliv generalita. V KLDK je považována za předvoj národa a své pozice posiluje od šedesátých let, kdy se stala i nositelkou revolučních idejí. Záběry s hlavičkou severokorejské agentury KCNA zveřejněné na internetu ukazují, že do ulic Pchjongjangu vyrazily stovky až tisíce lidí. Mnozí hystericky pláčou a před sochami zesnulého severokorejského vůdce v zoufalství klekají na kolena. Jihokorejská agentura Jonhap oznámila, že armáda v sousední Jižní Koreji byla uvedena do stavu pohotovosti. Jihokorejský prezident I Mjong-bak svolal mimořádné zasedání bezpečnostní rady státu. Mimořádné zasedání vlády chystá i Japonsko a Bílý dům uvedl, že zprávy z KLDK bedlivě sleduje. Země neodstoupila od svého vojenského jaderného programu a v novém tisíciletí provedla dva testy jaderných zbraní. ----- Pět milionů obyvatel Severní Koreje uctilo památku zesnulého vůdce Kim Čong-ila, uvedla tamní agentura KCNA. Jeho tělo je vystaveno v pchjongjangském mausoleu Kumusam, před nímž stojí dlouhý

Korejskou lidově demokratickou republiku ovládl smutek

a široký zástup truchlících. Mnozí vyjadřují smutek přímo na ulicích. Severokorejská státní tisková agentura KCNA také uvedla, že všichni současně vyjadřují podporu Kim Čong-ilovu synovi, který se stal otcovým nástupcem. Kim Čong-un byl také v delegaci vysokých představitelů, kteří se poklonili ostatkům. Kim Čong-un přijal i kondolence ze zahraničí, přesto není jasné, zda v zemi neprobíhá boj o moc a bude-li skutečně nejmladší syn zaujímat nejvyšší postavení. Není mu ani třicet.

Asi dvě stě obětí si v pondělí 19. a v úterý 20. prosince vyžádaly střety mezi demonstranty a syrskými vojáky a policisty. Podle dvou nezávislých skupin zemřelo jen v úterý minimálně 84 osob. V Homsu střelba doslova přesekla vejpůl chlapce. Tragédii zachytila kamera. V pondělí zemřelo při střetech 110 lidí. Je mezi nimi asi sedmdesát vojáků, kteří se pokusili dezertovat. Ze syrské armády dezertovalo podle západních špionážních služeb už 10 000 vojáků, mnohdy dokonce celé jednotky. O deseti tisících dezertérů hovořil i velitel syrské opoziční armády, která se cvičí v Turecku. Nejtvrdší boje probíhají na severu země v provincii Idlib, kde v úterý zemřelo dalších 34 osob. V horách Zavija padlo 25 osob. Čtrnáct lidí zahynulo v Homsu. Je mezi nimi i zmíněný čtrnáctiletý chlapec, kterého přepůlila dávka z automatické zbraně. Čísla jsou považována za střízlivá, příslušník jiné skupiny aktivistů řekl, že jen v úterý mají z nemocnic informace o 269 mrtvých. Většinou šlo o dezertéry, ale mezi padlými je i 93 vládních vojáků. Syrská opozice kvůli poslednímu násilí naléhala na svolání krizové schůzky Rady bezpečnosti. Sýrie dále tvrdě potlačuje vzbouřence a odpůrce režimu, které označuje za gangstery a teroristy. V tomto týdnu přitom souhlasila s tím, že situaci v zemi budou moci monitorovat pozorovatelé Ligy arabských států, což odmítala, i když jinak plán ligy na ukončení násilí přijala.

Na demonstraci proti výsledkům voleb se v Moskvě v sobotu 24. prosince sešlo podle organizátorů 120 000 lidí. Policie ale uvádí jen 29 000. Účastníkům vadí výsledky voleb, v nichž vyhrála strana Jednotné Rusko premiéra Vladimíra Putina a prezidenta Dmitrije Medvěděva. Požadují opakování voleb. Protest se obešel bez incidentů. Podle médií přišlo 60 000 až 80 000 lidí. Skutečný počet je těžké určit, i podle

čísel policie se však jednalo o nejmasovější protest proti Vladimíru Putinovi od jeho nástupu k moci v roce 2000. Úřady souhlasily s uskutečněním padesátitisícové demonstrace, avšak Sacharovova třída, kde se akce konala, je schopná pojmout až 150.000 lidí. Účastníci minutou ticha uctili památku Václava Havla. V závěru akce opoziční představitelé přečetli rezoluci. Ta vyzývá vládu, aby splnila šest požadavků: osvobození politických vězňů, revizi průběhu voleb do parlamentu, uspořádání nových

voleb, odstoupení a prošetření aktivit předsedy volební komise Vladimíra Čurova, povolení všech politických stran a přijetí demokratických zákonů do února 2013. Mezi řečníky byl i bývalý sovětský prezident Michail Gorbačov, který vyřídil svůj pozdrav a podporu. Už dříve vyzval k opakování voleb. Dlouholetý spolupracovník premiéra a exprezidenta Vladimíra Putina Alexej Kudrin, který v září přišel o křeslo ministra financí kvůli kritice prezidenta Medvěděva, z tribuny vyzval k novým prodemokratickým zákonům. Rovněž se vyslovil pro vypsání nových voleb.

V sobotu 24. prosince vyzval při tradiční noční mši v chrámu sv. Petra ve Vatikánu papež Benedikt XVI. lidi, aby se odpoutali od trýpytu konzumní společnosti a pýchy liberálního myšlení a splynuli s pokorou Ježíše Krista. Slavnostnímu obřadu přihlížely v bazilice a v přilehlém Svatopetrském náměstí tisíce lidí. Další milióny jej sledovaly u televizních obrazovek či poslouchaly u rozhlasových přijímačů. „Pokud chceme najít Boha, který se zjevil jako dítě, pak musíme slézt z koně našeho liberálního myšlení, odhodit své falešné jistoty, naši intelektuální pýchu,“ řekl Benedikt XVI. Čtyřiaosmdesátiletý papež pravidelně kritizuje zaměřování společnosti na hmotné statky na úkor duchovního rozjímání a pokračoval v tom i v sobotu: „Vánoce se staly komerčními svátky, jejichž oslnivý trpyt ukrývá tajemství Boží pokory.“ Papež zároveň vyzval 1,1 miliardy katolických věřících, aby se modlili za to, aby se zjevil paprsek

Božího dobra všem těm, kteří musejí Vánoce trávit v chudobě, útrapách a jako uprchlíci. Papež projevoval při svém příchodu určité znaky vysílení. Uvnitř baziliky se přesouval pomocí pohyblivé rampy, aby šetřil síly. Mše v posledních letech začíná již ve 22:00 s ohledem na vysoký věk Benedikta XVI, a nikoli až o půlnoci, jak velí tradice. -----

V neděli 25. prosince na Boží hod požehnal papež Benedikt XVI. městu a světu. Podobně jako při noční mši v bazilice svatého Petra na něm bylo vidět vyčerpání a únava. Když vsedě četl poselství *Urbi et orbi*, měl hlas slabý. Při modlitbě se mu hlas třásl. Poselství zabralo jen deset minut. Dalších necelých deset minut věnoval pozdravům.

Česky řekl: „Narodil se vám spasitel, radujte se.“ K žádnému rozšíření počtu jazyků od roku 2009 nedošlo. Počet pozdravů se ustálil na 65. Celé poselství *urbi et orbi* trvalo půlhodinu. Zakončilo je zvonění zvonů.

V severokorejském Pchjongjangu začal ve středu 28. prosince pohřeb diktátora Kim Čong-ila. Na počátku projela kolona vozů ulicemi lemovanými tisíci truchlících obyvatel. Stát údajně nařídil lidem, kteří pobývají v zahraničí, aby na pohřeb přijeli. Pohřeb, který započal ve středu, se přesune i do druhého dne. Ve čtvrtek by podle státní agentury KCNA měl v poledne proběhnout smuteční obřad, který by ukončila dělová salva nebo tři minuty ticha. Nabalzamované tělo Kim Čong-ila nakonec bude trvale umístěno v mauzoleu Kumsusan, kde jsou vystaveny také ostatky jeho otce

Kim Ir-sena. Tam byla už předtím rakev s tělem několik dní vystavena a v mauzoleu také proběhla ve středu první část pietního obřadu. Kolona provázející pohřební vůz se poté vydala na několikahodinovou jízdu pchjongjanskými ulicemi, podél nichž stály podle odhadů až statisíce truchlících Severokorejců. Celou akci vysílala severokorejská státní televize. Pochmurné záběry pohřební kolony projíždějící zasněženou metropolí se střídaly se záběry lidí lemujících ulice. Pohled na televizní

obrazovku ovšem často vyvolával pochybnosti o spontánnosti jejich emotivních projevů. Zatímco ženy a muži v prvních řadách pravidelně propukali v pláč, lidé v dalších řadách zachycených kamerou zachovávali klid. Ve městě byly během akce rozestavěny autobusy s běžícími motory, aby se v nich truchlící v mrazu mohli ohřát, zatímco stovky stánků jim nabízely teplé sójové mléko a medem ochucenou vodu. To má podle státní agentury KCNA symbolizovat „láskyplnou péči“, kterou následník projevuje. Pohřbu se rozhodla využít také severokorejská opozice, jejíž členové žijí v exilu v Jižní Koreji. Ti ve středu vyslali přes hranice letáky s výzvami k povstání proti vládnoucí severokorejské dynastii. Balóny s 200 tisíci brožurami směrem nad KLDK vypustila asi padesátka uprchlíků během shromáždění ve městě Padžu nedaleko severokorejské hranice. ----- Pohřbu bývalého severokorejského vůdce Kim Čong-ila přihlížely statisíce lidí včetně příslušníků armády. Na jedné z fotografií přitom z řady drobných severokorejských vojáků vyčnívá obrovitý muž, vysoký téměř dva a půl metru (foto na další straně). Bližší pohled na fotografii převzatou agenturou Reuters odhaluje vojáka, který suverénně vyčnívá nad desetitisíci ostatních vojáků a Severokorejců, kteří byli pohřbu přítomni. Odhadem se jeho výška blíží až k dvěma metřům a 40 centimetrům.

Podle deníku The Daily Telegraph už se mezi internetovými diskutéry rozběhly spekulace, že by se mohlo jednat o severokorejskou basketbalovou hvězdu Ri Mjung Huna, známého pod jménem Michael Ri. Ten byl už jednou s výškou 2,35 metru prohlášen nejvyšším mužem světa.

Jmenný rejstřík III. částí kroniky města Kolína - SVĚT 2011

Abbás Mahmúd – předseda Al-Fatah – 53, 107, 118
Ahmadínežád Mahmúd – prezident Íránu – 16
Albert II. – belgický král – 61, 147
Alfonsín Ricardo – argentinský politik – 130
Allende Salvátor – bývalý chilský prezident – 38, 86, 87
Anan Samí – egyptský generál – 11

Asád Hafíz – bývalý syrský prezident – 31, 46
Azarenková Viktoria – běloruská tenistka – 131
Aznar Maríá Josė – španělský premiér – 16

Bagwell Greg – britský vicemarášál – 32
Balabán Josef – generál a bojovník proti nacismu – 101
Barroso Josė – předseda EK – 69, 153
Bašír Umar – sudánský prezident – 14, 21, 84
Beneš Edvard – prezident ČSR – 82
Biden Joe – viceprezident USA – 67, 110
Bildt Carl – ministr zahraničí Švédska – 152
Blagojevich Rod – bývalý guvernér – 145, 149
Boere Heinrich – nacistický zločinec – 152
Bosque Del Vincente – španělský fotbalový trenér – 4
Breuning Walter – nejstarší muž na světě – 44
Buesa Fernando – španělský politik – 136
Bush George ml. – prezident USA – 53, 76, 113, 114
Buzek Jerzy – předseda EP – 145, 153

Calmentová Jeanne – nejstarší obyvatelka země – 14

Cameronová Samantha – žena britského premiéra – 61
Castro Fidel – bývalý kubánský diktátor – 37, 44, 46, 87
Clapper James – zpravodajské služby USA – 36
Clinton Bill – prezident USA – 55

Cooperová Besse – nejstarší obyvatelka USA – 75

Čermak Ivan – chorvatský generál – 44
Česká sledge hokejová reprezentace – 18

Dabbáší Ibrahim – Libye v OSN – 21
Deacon John – skupina Queen – 143
Diallová Naffisata – případ Strauss Kahn – 104
Domanská Denisa – Miss World – 135
Dzeržinskij Edmundovič Felix – sovětský zločinec – 147

Eisen Norman – velvyslanec USA v ČR – 145, 150, 151
Erbanová Karolína – česká rychlobruslařka – 3, 16, 17

Falk Peter – americký filmový herec – 66, 76
Fernándezová Cristina – prezidentka Argentiny – 123, 130
Fico Robert – slovenský politik – 127
Franco Francisco – španělský diktátor – 60

Adenauer Konrád – bývalý kancléř SRN – 2
Ahmár Alí – jemenský generál – 31
Alfano Angelino – italský politik – 137
Ali Bin Abidín – prezident Tunisu – 6, 74, 75, 129
Alžběta II. – britská královna – 50, 52, 57, 60, 61
Asád Bašár – syrský prezident – 31, 40, 41, 45, 48, 84, 94, 103, 125, 137, 138, 146, 150
Aubryová Martine – francouzská politička – 55
Azarov Mykola – ukrajinský premiér – 95

Bahrámíová Amené – oslepená žena Írán – 91, 92
Baradej Muhammad – egyptský politik – 13
Băsescu Traian – rumunský prezident – 43
Benedikt XVI. – papež – 6, 52, 155, 156
Berlusconi Silvio – italský premiér – 66, 71, 133, 137
Biľak Vasil – komunistický funkcionář ČSSR – 23, 29
Binner Hermes – argentinský politik – 130
Blighová Anna – premiérka Queenslandu – 5
Booth Cecil Hubert – vysavač – 121
Breivik Anders – norský terorista – 80, 88, 89, 90
Buckles Frank – 1. světová válka – 20
Bulsara Farrokh – jméno Freddie Mercuryho – 143
Bush George st. – prezident USA – 7

Cameron David – britský premiér – 13, 14, 16, 22, 30, 54, 60, 61, 85, 97, 98, 102, 107, 108, 116, 153
Camping Harold – americký kazatel – 59
Castro Raul – kubánský prezident – 46
Clegg Nick – britský vicepremiér – 54, 61
Clintonová Hillary – ministryně zahraničí USA – 15, 21, 30, 39, 43, 107, 131

Černěňko Konstantin – představitel SSSR – 24
Čurkin Vitalij – ruský velvyslanec při OSN – 124

Dagsa Reynaldo – Filipíny – 1
Dell Christopher – velvyslanec USA v Kosovu – 40
Djordjevič Vlastimir – srbský generál – 19
Dus Jan – farář – 101
Džalíl Abdul Mustafa – vůdce libyjské opozice – 25, 105, 115, 116

Elbietová Paola – kanc. chilského prezident – 42, 43
Erdogan Recep – turecký premiér – 130, 138

Ferguson Alex – fotbalový trenér – 133, 135, 136
Feustel Andrew – kosmonaut USA – 57, 66
Forlán Diego – fotbalista Uruguay – 4

Gagarin Alexejevič Jurij – první kosmonaut – 41
García Alan – prezident Peru – 72
Gates Robert – ministr obrany USA – 76, 111
Georgijevová Kristalina – komisařka EU – 25

Giuliani Rudolph – starosta New Yorku – 115
Gortney William – viceadmirál USA – 30
Gottlieb Michael – americký lékař AIDS – 68
Green John – atentát v Tusconu – 5
Greenová Christine – atentát v Tusconu – 5
Grulich Tomáš – senátor PČR – 101

Haarde Geir – islandský premiér – 109, 110
Habsburg Ulrich – občan Rakouska – 73
Hadi Al Mansúr – jemenský viceprezident – 140
Hague William – britský ministr zahraničí – 42, 142
Harírí Umar – libyjská opozice – 25
Havel Václav – bývalý prezident ČR – 145, 152, 153, 155
Hernández Xavi – španělský fotbalista – 3, 4
Hitler Adolf – německý diktátor – 75, 96
Hull Cordell – bývalý ministr zahraničí USA – 148
Husák Gustáv – bývalý prezident ČSSR – 133, 139

Charles princ – následník britského trůnu – 50
Chirac Jacques – prezident Francie – 26
Chu-Ťin-tchao – čínský prezident – 8, 51

I Mjong-bak – prezident JKR – 154
Isávi Alí – libyjská opozice – 25

Jahjagová Atifete – prezidentka Kosova – 37, 39
Janata Zbyněk – protikomunistický bojovník – 101

Jícha Filip – český házenkář – 1, 4
Jména hráček finále Fed cupu – tenis žen – 134, 135
Jobs Steve – počítačová legenda – 123, 125, 126
Juppé Alain – ministr zahraničí Francie – 30

Kaczyński Jaroslaw – polský politik – 126

Kaddáfí Muammar – libyjský diktátor – 21, 22, 23, 25, 26, 30, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 42, 43, 47, 52, 55, 58, 66, 67, 72, 85, 86, 93, 102, 103, 105, 107, 108, 115, 116, 123, 129, 132, 141, 142

Kan Naoto – japonský premiér – 33, 46
Karel Habsburský – rakousko uherský císař – 73
Karzáí Hámíd – afghánský prezident – 95
Kenny Enda – irský politik – 20, 57
Key John – premiér Nového Zélandu – 18, 19

Kim Čong-un – severokorejský diktátor – 77, 154
Klassenová Cindy – kanadská rychlobruslařka – 17

Kohl Helmut – kancléř SRN – 24
Komadič Milorad – krycí jméno generála Mladiče – 62
Konoe Fumimaro – bývalý japonský premiér – 148
Kulhavý Jaroslav – mistr světa horských kol – 108
Kvitová Petra – česká tenistka – 80, 81, 82, 123, 131

Ládin bin Usáma – terorista Al- Kajda – 52, 53, 55, 73, 95
Letecká tragédie u Jaroslavle – jména – 111, 112
Liou Siao-po – čínský disident – 8

Gandalovič Petr – velvyslanec v USA – 101, 109
Gašparovič Ivan – slovenský prezident – 77
Gaztela Garcia Javier – bývalý vůdce ETA – 136
Giffordsová Gabrielle – atentát v Tusconu – 2, 3, 5, 57, 66, 72
Gorbačov Michail – ruský prezident – 23, 24, 155
Gotovina Ante – chorvatský generál – 37, 44
Grassley Charles – americký senátor – 150, 151
Greenová Florence – 1. světová válka – 53
Greenová Sasha – atentát v Tusconu – 5
Guardiola Josep – španělský fotbalový trenér – 4

Habsburg Karl – občan Rakouska 82
Habsburg von Otto – syn císaře Karla – 82
Hadžič Goran – srbský generál – 80, 87
Harald V. – norský král – 89
Harmon Mark – žalobce v Haagu – 110
Hendrich Vlastislav – voják Armády ČR – 131
Hetherington Tim – anglický fotograf – 47
Howard John – australský premiér – 16
Husajn Saadám – irácký diktátor – 7, 8, 82, 151

Chea Nuon – zločiny v Kambodži – 139
Choules Claude – 1. světová válka – 53

Iniesta Andres – španělský fotbalista – 3, 4

Jan Pavel II. – papež – 52
Janukovyč Viktor – prezident Ukrajiny – 49, 55, 95, 126, 127
Jiří V. – britský král – 57
Jmenný seznam teroristů z 11. září 2001 – 115
Júnis Abdal Fatah – ministr vnitra Libye – 103

Kaddáfí Islám Sajf – syn libyjského diktátora – 21, 24, 25, 27, 38, 103, 138

Karabatic Nikola – francouzský házenkář – 4
Karrúbí Mahdí – iránská opozice – 16
Kelly Mark – kosmonaut USA – 57, 66
Kevorkian Jack – doktor „smrt“ – 66, 67, 67, 68
Kim Čong-il – severokorejský diktátor – 77, 93, 104, 145, 153, 156
Kim Ir-sen – severokorejský diktátor – 77, 154, 156
Klaus Václav – český prezident – 16, 37, 38, 42, 43, 52, 61, 66, 67, 77, 89, 90, 119, 145, 153
Kollár Marian – předseda LOK SR – 146
Komorowski Bronislaw – prezident Polska – 153
Kudrin Alexej – bývalý ministr financí Ruska – 155
Kuljašov Anatolij – běloruský ministr vnitra – 40

Leenstrová Maritta – holandská rychlobruslařka – 3
Leterm Yves – belgický premiér – 61
Lipsky John – náměstek ředitele MMF – 55

Locklear Samuel – admirál USA – 32
Lukašenko Alexandr – prezident Běloruska – 1, 12, 37, 40, 47

Mahmúd Sulejmán – libyjský generál – 36
Markan Mladeč – chorvatský generál – 44
Mašín Ctirad – protikomunistický bojovník – 93, 101
Mašín Josef st. – generál a bojovník proti nacismu – 101
May Brian – skupina Queen – 143
Medvědév Dmitrij – ruský prezident – 25, 41, 54, 67, 93, 104, 119, 120, 147, 155
Mercury Freddie – britský zpěvák a skladatel – 133, 143, 144

Messi Lionel – argentinský fotbalista – 1, 3, 4
Middeltonová Kate – žena prince Williama – 49, 50, 61
Milošević Slobodan – prezident Jugoslávie – 19, 110
Mitrochin Sergej – ruský opoziční politik – 147
Mladičová Bosiljka – žena generála Mladiče – 62
Montagnier Luc – francouzský lékař HIV – 68
Montserrat Caballé – španělská operní pěvkyně – 144
Morgan P. J. – investiční banka – 19
Mubarak Husní – prezident Egypta – 10, 11, 13, 15, 16, 91, 93, 123, 140, 143
Murdoch Rupert – tiskový magnát – 85

Naguma Čúiči – bývalý japonský viceadmirál – 148
Nashová Charla – pacientka USA – 70, 71, 98, 99, 128
Nečas Petr – premiér vlády ČR – 101, 123, 130, 131, 145
Neruda Jan – český spisovatel a básník – 57, 66
Netanjahu Benjamin – premiér Izraele – 15, 58, 59, 68, 96, 118
Nixon Richard – bývalý prezident USA – 85
Novotná Jana – česká tenistka – 82, 131

Obama Barack – prezident USA – 1, 4, 8, 13, 25, 31, 50, 52, 53, 59, 60, 61, 76, 102, 105, 111, 117, 119, 123, 130, 131, 149, 150, 151, 152, 153
Ochvat Radim – mluvčí českého prezidenta – 43
Osborne George – britský ministr financí – 120

Pacolli Behgjet – bývalý prezident Kosova – 40
Palikot Janusz – polský politik – 126
Panetta Leon – ministr obrany USA – 66, 76, 111
Papandreu Jorgos – řecký premiér – 120, 133, 134
Parker Bob – starosta Christchurch – 18, 19
Pelosiová Nancy – politička USA – 117
Perezová Amanda – Miss World – 135
Pétain Phillip Henri – francouzský maršál – 26
Philip princ – manžel královny Alžběty II. – 50, 57
Pillayová Navi – komisařka OSN – 103, 127, 150
Pinochet Augusto – bývalý chilský prezident – 38, 87

Ponomarjov Lev – ruský opoziční politik – 147
Powell Colin – bývalý ministr zahraničí USA – 84
Putin Vladimír – ruský premiér – 95, 119, 120, 133, 141, 146, 155

Radičová Iveta – slovenská premiérka – 77, 141, 146, 153
Rasmussen Fogh Anders – gen. tajemník NATO – 43, 58, 107, 108, 132
Rasmussen Lars – dánský premiér – 116
Rehn Olli – komisař EU – 120
Reynders Didier – belgický politik – 147
Riceová Susan – velvyslankyně USA při OSN – 132
Rompuj Van Herman – prezident EU – 107

Loughner Lee Jared – atentát v Tusconu – 2, 5, 73

Mangin Richard – pacient MUDr. Pomahače – 128
Martelly Michel – prezident Haiti – 52, 55
Mašín Josef – protikomunistický bojovník 101
Mašínová Zdena ml. – sestra Ctirada a Josefa – 101
McAleeseová Mary – irská prezidentka – 57

Merkelová Angela – kancléřka SRN – 14, 16, 43, 133, 149, 150
Mesterházy Attila – maďarská opozice – 45
Miliband Ed – britský opoziční politik – 61
Mišal Chálid – vůdce Hamásu – 53
Mladič Ratko – srbský generál – 52, 61, 62, 63, 64, 87
Mohavedí Madžíd – útok kyselinou v Íránu – 91, 92
Monti Mario – italský premiér – 133, 137
Morávek Václav – generál a boj. proti nacismu – 101
MS horských kol – jména některých jezdců – 108, 109

Músávi Hosejn – iránská opozice – 16

Napolitano Giorgio – prezident Itálie – 67
Navrátilová Martina – americká tenistka – 82, 131
Němcov Boris – ruský opoziční politik – 147
Nesbittová Christine – rychlobruslařka – 16
Niklison Martin – žalobce Argentina – 1
Novák Ctibor – protikomunistický bojovník – 101

Obamová Michelle – žena prezidenta USA – 60

Orbán Viktor – maďarský premiér – 45, 149

Páleník Ondrej – generálporučík – 109
Pan Ki-mun – gen. tajemník OSN – 84, 103, 118, 142
Papademos Lukas – řecký premiér – 133, 138
Paravanov Georghi – bulharský prezident – 123
Paumer Milan – protikomunistický bojovník – 101
Penová Le Marine – francouzská politička – 55
Perišil Momčil – GŠ jugoslávské armády – 107, 110
Petraeus David – ředitel CIA – 76, 107, 110, 111
Píček Vlastimil – náčelník GŠ Armády ČR – 78, 109
Piñera Sebastian – prezident Chile – 38, 43
Pomahač Bohdan MUDr. – český chirurg v USA – 23, 31, 66, 70, 71, 93, 98, 99, 123, 128
Povejšil Martin – český velvyslanec při NATO – 34
Préval René – prezident Haiti – 55

Rajoy Mariano – španělský politik – 139

Reagan Ronald – prezident USA – 24, 89
Remek Vladimír – čs. kosmonaut – 37, 41
Ri Mjung Hun – severokorejský voják – 157
Roll John – atentát v Tusconu – 3
Ronaldo Cristiano – portugalský fotbalista – 4

Roosevelt Delano Franklin – bývalý prezident USA – 148
Royalová Ségolene – francouzská politička – 55
Rupo Di Elio – belgický premiér – 147

Sáblíková Martina – česká rychlobruslení -1, 3, 17

Samphan Khieu – zločiny v Kambodži – 139
Sapp Wayne – americký pastor – 37
Sarkozy Nicolas – prezident Francie – 13, 15, 43, 86, 105, 107, 108, 116, 133, 153
Sary Iang – zločiny v Kambodži – 139
Schulte Joseph Karl – německý kardinál – 2
Schwarzkopf Norman – americký generál – 7
Smirnov Vasilij – ruský generál – 8
Sockov Lev – ruský historik – 75, 76
Spielberg Steven – americký filmový režisér – 76
Stalin Vissarionovič Josif – sovětský diktátor – 75, 76
Strauss-Kahn Dominique – ředitel MMF – 55, 93, 104

Šafík Ahmad – egyptský premiér – 13
Šammam Mahmúd – libyjský politik – 129
Šešelj Vojislav – srbský opoziční politik – 64
Štětina Jaromír – senátor PČR – 101
Švéda Václav – protikomunistický bojovník – 101

Tadić Boris – srbský prezident – 61, 62, 87
Tantávi Husejn – egyptský polní maršál – 140
Taylor Roger – skupina Queen – 143
Thirith Ieng – zločiny v Kambodži – 140
Titarenková Raisa – manželka M. Gorbačova – 23
Tusk Donald – polský premiér – 126

Uhliarik Ivan – ministr zdravotnictví SR – 141

Valentimová Maria – nejstarší obyvatelka planety – 75

Wagdí Mahmúd – egyptský generál – 13
Walesa Lech – bývalý polský prezident – 152
Weizsäcker von Richard – bývalý prezident SRN – 153
Westerwelle Guido – ministr obrany SRN – 43, 152
William princ – následník britského trůnu – 49, 50, 61
Wüstová Irreen – holandská rychlobruslařka – 3, 16, 17

Youko Thomas – pacient dr. Kevorkiana – 68

Zapatero Luis José – španělský premiér – 59, 60, 136
Zuma Jacob – prezident JAR – 66

Žirinovskij Vladimír – ruský opoziční politik – 146

Rousseffová Dilma – prezidentka Brazílie – 6
Ruaisová Gwendoline – Miss World – 135
Ryan George – bývalý guvernér USA – 149

Sálíh Alí – jemenský prezident – 22, 23, 32, 37, 64, 70, 133, 140, 141

Sanbornová Eunice – nejstarší žena – 13, 14
Sarcosová Ivian – Miss World – 133, 135

Severa Luděk – voják Armády ČR – 131
Schwarzenberg Karel – ministr zahraničí – 107, 117
Sieng Tuol – zločiny v Kambodži – 140
Sneijder Wesley – holandský fotbalista – 4
Spencerová Diana – žena prince Charlese – 50
Staffel Tim – skupina Queen – 143
Stoltenberg Jens – norský premiér – 89
Sulajmán Umar – egyptský viceprezident – 13

Šalit Gilad – izraelský voják – 123, 128
Šarapovová Maria – ruská teniska – 82
Šnavatrová Jínglak – premiérka Thajska – 81
Švec Jozef – slovenský komunista – 29

Tantávi Husajn – egyptský ministr obrany – 15
Tatcherová Margaret – britská premiérka – 24, 89
Thaci Hashim – premiér Kosova – 40
Thorningová Helle – dánská premiérka – 107, 116, 117
Tódžó Hideki – bývalý japonský premiér – 148
Tymošenková Julia – bývalá premiérka Ukrajiny – 93, 94, 95, 123, 126, 127

Ulbricht Walter – komunistický politik NDR – 100

Vondra Alexandr – ministr obrany – 101, 107, 109

Wakeová Nancy – 2. světová válka – 96
Walpin Gerald – americký politik – 151
Wenders Wim – německý filmový režisér – 77
Wiens Dallas – pacient USA – 31, 71
Wozniak Steve – počítačový odborník – 125

Zavahrí Ajmán – terorista Al-Kajda – 66, 73
Zvaj Muhammad – libyjský politik – 31

Seznam zkratek

<i>AIDS</i>	<i>Acquired Immune Deficiency Syndrome – Syndrom získaného selhání imunity</i>
<i>CIA</i>	<i>Central Intelligence Agency – Ústřední zpravodajská služba USA</i>
<i>ČR</i>	<i>Česká republika</i>
<i>ČSR</i>	<i>Československá republika</i>
<i>ČSSR</i>	<i>Československá socialistická republika</i>
<i>EK</i>	<i>Evropská komise</i>
<i>EP</i>	<i>Evropský parlament</i>
<i>ETA</i>	<i>Euskadi Ta Askatasuna – Baskická separatistická organizace</i>
<i>EU</i>	<i>Evropská unie</i>
<i>GŠ</i>	<i>Generální štáb</i>
<i>HIV</i>	<i>Human Immunodeficiency Virus – Virus lidské imunitní nedostatečnosti</i>
<i>JAR</i>	<i>Jihoafrická republika</i>
<i>JKR</i>	<i>Jihokorejská republika</i>
<i>LOK</i>	<i>Lékařský odborový klub</i>
<i>MMF</i>	<i>Mezinárodní měnový fond</i>
<i>NATO</i>	<i>North Atlantic Treat Organization – Severoatlantická aliance</i>
<i>NDR</i>	<i>Německá demokratická republika</i>
<i>OSN</i>	<i>Organizace Spojených národů</i>
<i>PČR</i>	<i>Parlament České republiky</i>
<i>SR</i>	<i>Slovenská republika</i>
<i>SRN</i>	<i>Spolková republika Německo</i>
<i>SSSR</i>	<i>Svaz sovětských socialistických republik</i>
<i>USA</i>	<i>Spojené státy americké</i>

